

Aarde en Maan

door het Innerlijk Woord ontvangen

door

Jakob Lorber

Uitgeverij De Ster - Breda

Oorspronkelijke titel: 'Erde und Mond' Lorber Verlag, Bietigheim/Württbg.BRD

ISBN 9065561129 NUGI 626
Copyrights 1990 Uitgeverij De Ster - Breda

Uit deze uitgave mag uitsluitend iets verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotocopie, microfilm, opnamen of op welke andere wijze ook, hetzij chemisch, elektronisch of mechanisch, na voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Any part of this book may only reproduced, stored in a retrieval system and/ or transmitted in any form, by print, photoprint, recording or other means, either chemie, electronie or mechanic, with the writtm permission from the puhlisher.

Inhoud

Voorwoord

De Torenklok - een gelijkenis

Eerste Deel A - De natuurlijke Aarde

- 1.Het zwaartepunt van de aarde
- 2.Het hart van de aarde
3. Positie en veranderlijkheid van het hart van de aarde
4. Het wezen van de materie en de geesten die haar oergrond vormen
5. De inwendige bouw van de aarde

6. Over de zwaartepunten en de sappen van de aarde
 7. Voeding en rotatie van de aarde
 8. Long en ademhaling van de aarde
 9. De milt van de aarde
10. De opbouw van de milt en de vorming van het bloed
 11. De lever van de aarde
 12. De nier van de aarde
 13. De aarde als man en vrouw
14. Mannelijk - vrouwelijke voortbrengselen der aarde
15. Het trapsgewijze opklimmen van de levende wezens
16. Materiaal en constructie van de tweede aarde
17. Het krachtig worden van de aardsappen
18. De aardkorst
19. De voelende huid van de aarde
20. Wezen en bestanddelen van de lucht
21. De inwerking van het licht op de lucht
22. De twaalf tekenen aan de hemel en de invloed die ze uitoefenen
 23. De aardatmosfeer en haar neerslag
 24. Het oog van de aarde
 25. Het wezen van het vuur
26. Verschijnselen in de derde luchtregio

Eerste deel B - De geestelijke aarde

27. Ontstaan en doel van de materie
28. De geesten van de hoogste luchtregio
29. Verblijfplaats van de zuivere geesten en hun zaligheid
30. De tweede luchtregio en haar geesten
31. De bezigheden van de geesten in de tweede luchtregio
 32. Geesten nemen bezit van de materie
 33. Natuurgeesten en mensenzielen
 34. Lucht -, berg - en zwerfgeesten
 35. Heksen en heksenprocessen
 36. Toverbergen
 37. Bergen met beruchte namen
 38. De eerste, onderste luchtregio
39. De leidende geesten van de laagste luchtregio
40. Het werk van de geesten binnenin de aarde
41. Substantie en materie, kracht en stof
42. Gods werkzaamheid door middel van geesten
43. Indrukken van de materie op ziel en geest
44. Geesten als opzichters in de natuur
45. Mineraal, plant en dier

- 46. De samenstelling van de intelligentiespecifica in de levende wezens 1
- 47. De samenstelling van de intelligentiespecifica in de levende wezens 2
 - 48. De grenzen tussen de natuurrijken
 - 49. De dierenziel en hoe deze door geesten wordt beïnvloed
 - 50. Invloed van geesten bij het verwekken van mensen
 - 51. De ontwikkeling van de menselijke lichaamsvrucht
 - 52. Ziel en geest in de mens
 - 53. De ziel van Satana
 - 54. De wet van de zieledeling
 - 55. De terugleiding en verlossing van Satana
 - 56. Wezen en naam van Satana
 - 57. Het belang Van het onderscheiden van het kwaad
 - 58. Spoken en bezetenheid
 - 59. Over de lusten van het vlees en de zinnen
 - 60. Over de speelduivel en de moderne opvoeding
 - 61. Het wezen en het gevolg van de woede
 - 62. Het bestrijden van de toorn
 - 63. Over de menselijke eerzucht
 - 64. Allerlei menselijke klachten 1
 - 65. Allerlei menselijke klachten 2
 - 66. De ceremoniële kerk
 - 67. Dromen en hun betekenis
 - 68. Over bijgeloof 1
 - 69. Over bijgeloof 2
 - 70. Het Godsrijk en de wedergeboorte
 - 71. Echte en valse profeten
 - 72. Vergeving van zonden en beeldenverering
 - 73. Over het daadwerkelijk geloof

Tweede deel De Maan

- 1. Wezen en bestemming van de maan
- 2. De mensen op de maan
- 3. De dieren op de maan
- 4. De oppervlakte en de geesten van de maan
- 5. Vier vragen met betrekking tot de maan
- 6. Het magnetische fluïdum

Appendix

Voorwoord

"Ik stel nu de aarde met haar dampkring voor als een groot, levend wezen, dat betrokken is bij het eeuwige in - en uitademen".
(Goethe aan Eckermann)

Sedert de tijd dat Jakob Lorber in 1847 dit werk optekende is ongeveer anderhalve eeuw verstreken, waarin wetenschap en techniek een ongekeerde ontwikkeling hebben doorgemaakt. Bevond de mensheid zich in Lorbers tijd nog in het stoomtijdperk en daarna in dat van de industrie, de elektriciteit en de motorisering, nu bevinden we ons al in de wereld van het atoom en de computer met hun gigantische kracht en mogelijkheden, die ten goede kunnen worden aangewend maar ook kunnen worden misbruikt.

De ontdekkingen en uitvindingen van de laatste tientallen jaren geven een steeds duidelijker beeld van onze planeet en van de op en in haar werkende krachten. Veel van deze nieuw verworven kennis dekt daarbij geheel Lorbers uiteenzettingen in 'Aarde en Maan' en in zijn andere geschriften op natuurgeestelijk gebied. Ze vormen daardoor onaanvechtbare bewijzen voor het waarheidsgehalte van zijn vroeger vaak betwijfelde uitspraken.

Niettegenstaande alle theorieën over de gesteldheid van het inwendige van de aarde, blijft diens werkelijke structuur voor de wetenschap zowel nu als voorheen in duister gehuld, omdat aan het doordringen in de diepten van de aarde grenzen zijn gesteld, wat wel altijd zo zal blijven. Een waar beeld van de bouw van het inwendige van de aarde kan alleen maar tot stand gebracht worden vanuit een geestelijk gezichtspunt, zoals in Lorbers geïnspireerde geschriften wordt gegeven.

Hierin openbaart de aarde zich als een kosmisch lichaam, waarin zich niets bevindt wat dood is, een pulserend levend organisme, analoog aan het menselijk lichaam. Een innerlijk wondere wereld, waarin geweldige elementaire krachten de uitdrukking van een planmatige ontwikkeling zijn, waar al het natuurgebeuren op aanstuurt.

Het is opmerkelijk, dat een groep hedendaagse wetenschappers dicht naderen tot deze opvatting. De zogenaamde Gaia-hypothese verklaart veel verschijnselen, die tot nu toe vragen opwierpen

Wordt in het eerste deel van dit boek (de natuurlijke aarde) naast de beschrijving van de materie van het aardelichaam al veel van de natuurgeestelijke betekenis onthuld, in het gedeelte 'de geestelijke aarde' worden de metafysische toestanden behandeld en wel met name die geestelijke sferen, die bij de aarde behoren. Daar deze voorstellingen hun oorsprong vinden in het wezen van de oerscheping, wordt daarmee het gehele werk een geestelijke lichtbron van het allerhoogste inzicht.

In aansluiting daarop wordt in het tweede deel (de maan) een beschrijving gegeven van de natuurlijke maanwereld met de gesteldheid van haar beide helften en levensvoorwaarden daarop. De ruimtevaart in aanmerking genomen, verdienen deze uitspraken onze bijzondere aandacht, omdat eerdere uitkomsten van onderzoek en ruimtereizen al enkele bewijzen voor de juistheid van Lorbers beweringen over de maan hebben opgeleverd.

Lorber heeft ons in dit boek het ware wezen van aarde en maan geschilderd in het licht van een nieuwe, natuur- en geestenwereld omvattende scheppingsleer. Zoals in al zijn werken, verdiept ook dit geschrift de religie tot een geestbezielende kennis, die aan de mensen de diepste openbaring geeft van Gods liefde en wijsheid. Voor de lezer die nog niet eerder kennis maakte met de werken van Jakob Lorber is het wellicht zinvol om eerst de Appendix op pag. 319 e.v. door te lezen.

De uitgever.

De torenklok

Een gelijkenis

(Ontvangen door Jakob Lorber op 4-6-1847)

(1) Op een hoge toren in een stad liet een hertog een prachtige klok inbouwen. Omdat de toren achthoekig was, liet hij aan elk van de acht vlakken, die natuurlijk tussen de acht hoeken vielen, een wijzerplaat maken, opdat iedereen vanuit alle mogelijke plaatsen de juiste tijd kon zien en zo het uur van de dag op de minuut en seconde precies kon vaststellen.

(2) Behalve de juiste tijdsindeling van het uur tot op de seconde gaf de klok ook de dag van de maand aan, de stand van de maan en ook die van de andere planeten, alsmede de dagelijkse duur van het licht vanaf de opgang tot aan het ondergaan van de zon en bovendien ook de vier jaargetijden, maar natuurlijk al die astronomische gegevens op afzonderlijke, onder de hoofdplaat voor de tijd aangebrachte, astronomische wijzerplaten.

(3) Maar naast alles wat deze klok op haar wijzerplaten liet zien, had zij ook een voortreffelijk slagwerk voor uren en kwartieren en boven dien ook nog een zuiver klokkenspel en voor al dit uitermate gecompliceerde kunstig mechanisme slechts één enkel aandrijf gewicht; kort en goed, een soortgelijke klok als deze laat zich waar ter wereld ook niet vinden!

(4) Dat doet echter niets ter zake, ook niet dat zij zo'n veelsoortige dienst zo bijzonder goed verrichtte; maar dat al deze onderling zeer verschillende verrichtingen slechts door één en hetzelfde aandrijfgewicht in de juiste beweging werden gezet, dat was nu juist wat zo wonderbaarlijk was aan deze klok.

(5) Een vreemdeling die in deze stad kwam, viel allereerst deze overal zichtbare klok op en hij vroeg aan de eerste die hij tegenkwam, hoeveel drijfveren en gewichten deze klok wel zou hebben. Toen men hem antwoordde: "Slechts één!", was hij geheel verbluft en ongelovig en sprak: "Dat is onmogelijk! Zo veel en zulke verschillende werkingen en maar één aandrijfkracht!? Nee, nee, dat gaat niet, dat is onmogelijk!"

(6) Weer een andere vreemdeling kwam en bezag de klok en verwonderde zich bovenmate toen men hem vertelde, wat de klok allemaal in het werk zette. Hij dacht dat elke wijzerplaat een eigen aandrijfmechanisme moest hebben, waardoor de toren natuurlijk louter met verschillende klokken volgepropt moest zijn. Toen men hem evenwel zei, dat slechts één aandrijfkracht alle wijzers in beweging bracht, werd hij heel boos, omdat hij dacht dat men hem van wege zijn onkunde voor de gek hield en hij ging weg en vroeg verder niet naar dit uurwerk.

(7) En weer kwam een ander uit vreemde streken, bewonderde deze klok en vroeg naar de meester daarvan. Men gaf hem als antwoord; "De meester van deze klok was een zeer eenvoudige landman en het is niet zeker of hij kon lezen en schrijven!"

(8) Dit goede antwoord maakte de vreemdeling zo woedend, dat hij daarop zweeg en gauw weg ging, omdat hij niet was gekomen om als domme dwaas op zo'n plumpe manier met zich de spot te laten drijven.

(9) En zo kwamen er nog veel meer, die vroegen zoals de eersten. Wanneer men hen echter in de geheimen van dit kunstwerk wilde inwijden, werden zij allen geërgerd en zeiden: 'Wij kunnen dat niet geloven, voordat wij het met eigen ogen hebben gezien!'

(10) Welnu, men bracht hen in de toren. Maar bij het zien van het bijna talloze raderwerk, de vele hefbomen, cilinders, haken, stangen en nog duizend andere mechanische installaties en verbindingen, raakten zij letterlijk buiten zinnen en schreeuwden: "Wie kon dit doorzien en begrijpen? Dat kan geen mens hebben gemaakt! Er zijn honderd mensenlevens voor nodig, om alleen maar de onderdelen van dit werk te tellen, om nog maar te zwijgen van ze te maken!" - en al deze vreemdelingen gingen geheel verdwaasd weg.

(11) Slechts weinigen lieten zich over dit werk beleren, hoewel voor deze betere mensen de te eenvoudige en niet wetenschappelijk opgeleide meester van het werk min of meer een steen des aanstoets bleef.

(12) Wat leert dit beeld ons? Wat is zijn diepere betekenis? Daarover mag ieder een beetje nadenken en zich zo oefenen in het opzoeken van de verborgen waarheden en daarin zoveel als hem mogelijk is ontdekken, tot te zijner tijd de algehele oplossing zal worden gegeven!

Amen.

Eerste deel

A – De natuurlijke aarde

Hoofdstuk 1

Het zwaartepunt van de aarde

28-12-1846

(1) Als je een lichaam, van welke vorm dan ook, met een onderzoekende blik bekijkt, zul je al gauw merken dat er drie dingen aan dit voorwerp kunnen worden beschouwd. Ten eerste zijn buitenkant, dat is o.a. de vorm met alle natuurlijke kenmerken zoals omvang, oppervlakte en kleur van het oppervlak. Verder heeft het een bepaald volume dat naar lengte, breedte en hoogte meetbaar is, welk volume al naar gelang van de aard van het lichaam duidelijk een gewicht of zwaarte in een bepaalde richting laat zien.

(2) Als je bijvoorbeeld een steen bekijkt of een ander regelmatig of onregelmatig voorwerp, kun je zien dat zijn zwaartepunt in een bepaald deel ligt. Bij een willekeurig houten blok kun je dat gemakkelijk vaststellen als je het op het water legt; dan zal daar waar zijn zwaartepunt ligt het blok steeds het diepst in het water wegzinken. Dat is dus het tweede punt, dat iedereen bij elk voorwerp gemakkelijk kan vinden.

(3) Het derde punt is het werkelijke centrum van een lichaam dat je echter nooit met het zwaartepunt mag verwarren; daarom heeft elk lichaam twee middelpunten namelijk één volgens zijn gewicht en één volgens zijn afmetingen. Je kunt allerlei soorten lichamen onderzoeken, maar je zult nooit aantreffen dat het zwaartepunt en het gemeten centrum samenvallen, zelfs niet bij een mathematisch volkomen juist gegoten metalen kogel, omdat geen enkel lichaam uit zulke volkomen gelijke delen bestaat, dat daarin het zwaartepunt en het eigenlijke meetkundige middelpunt volkomen met elkaar zouden samenvallen.

(4) Neem bijvoorbeeld zuiver staal - één van de meest solide metalen - breek zo'n staaf in twee stukken en je zult op het breukvlak bij sterke vergroting de onregelmatige kristalvorm herkennen die met het blote

oog er zeer gelijkvormig zal uitzien; maar door een microscoop bekeken zal dit breukvlak er uitzien alsof men vanaf een hoge berg onder zich allerlei min of meer grote en kleine verhogingen ontdekt. Als zo'n verschil echter al in de kristalvorm van één van de meest vaste metalen kan worden waargenomen, hoeveel groter zal het onderscheid dan zijn bij minder vaste lichamen, waarvan de bouw van de kristallen tussen groot en klein, dicht en minder dicht vaak al met het blote oog waarneembaar zijn; en dus is de hierboven gegeven stelling, dat het zwaartepunt en het meetkundig middelpunt nooit met elkaar kunnen samenvallen, des te meer waar.

(5) Deze grondstelling kan iedereen ook gemakkelijk bij het maken van een weegschaal vaststellen. Laat iemand uit metaal dat overal zoveel mogelijk dezelfde dichtheid heeft, de balansarmen voor een weegschaal construeren die aan weerszijden dezelfde afmetingen hebben en laat hij die in het evenwichtspunt ophangen. Hij zal tot de overtuiging komen, dat zelfs bij mathematisch juiste afmetingen de beide armen van de balans nooit een volkomen horizontale lijn zullen vormen, maar de ene kant zal iets verschillen met de andere kant en de maker van de weegschaal zal de ene of de andere arm met een vijl of hamer te hulp moeten komen. De oorzaak daarvan ligt natuurlijk in boven genoemde grondstelling.

(6) Waar we deze omstandigheid dus bij alle lichamen kunnen zien, geldt dat des te meer voor lichamen die niet door mensenhanden werden gevormd, maar die door Mijn kracht zo zijn gemaakt als ze gevormd moeten zijn om te bestaan. Het zwaartepunt en het meetkundig middelpunt laten zich evenmin op de zelfde plaats denken als de positieve en negatieve pool.

(7) Men zal zich afvragen hoe dit moet worden opgevat; dan vraag ik op mijn beurt, om het jullie duidelijk te maken: waarom bevinden zich bij de staafmagneet de beide polen niet in het mathematisch middelpunt maar hoofdzakelijk aan de uiteinden?

(8) Waarom ligt het kiemhulsje bij een zaadkorrel niet in het midden daarvan, maar meestal slechts in een bepaald deel van de zaadkorrel, zodat het middelpunt van die korrel en de tegenovergestelde pool ten opzichte van het kiemhulsje zich meestal één, respectievelijk drie

kwart deel van de gehele inhoud van het zaadlichaam, gerekend vanaf het kiemhulsje, verder naar binnen - en buitenwaarts bevinden?

(9) Waarom heeft geen mens of dier zijn hart in zijn meetkundig centrum zitten?

(10) Uit deze vragen alleen al blijkt duidelijk, dat het zwaartepunt van een lichaam heel iets anders is dan het meetkundig middelpunt van dat lichaam.

(11) Als het dus gaat over het vaststellen van het middelpunt der aarde, dan is daaronder niet zozeer het meetkundig middelpunt te verstaan, maar veelmeer het eigenlijke levens - of zwaartepunt van de aarde; want het bepalen van het meetkundig middelpunt der aarde zou, goed beschouwd, belachelijk zijn, wat men kan afleiden uit het feit dat men het middelpunt van een lichaam, dus ook dat van de aarde, alleen maar als een denkbeeldig puntje moet aannemen, dat volgens jullie mathematische begrippen juist gedefinieerd, iets is dat noch in lengte, noch in de breedte, noch in de hoogte ook maar de kleinst mogelijk denkbare doorsnede bezit en dus zeker in zijn soort het allerkleinste van alle dingen is. Jullie kunnen zeker aannemen, dat *al* in een atomistisch diertje, dat niet eens meer door de allerfijnste zonnemicroscoop ontdekt kan worden, zeker nog wel voor talloze miljarden van dergelijke punten plaats zou zijn. De vraag is dus: Wat zouden we wel over dit eindeloos kleine wezen, dat zo helemaal in het niet verdwijnt, te onthullen hebben? Men zou alleen maar hoeven te zeggen: het middelpunt der aarde bestaat uit niets, en dan was het al helemaal natuurlijk en geestelijk verklaard. Want het niets heeft lichamelijk en geestelijk beschouwd dezelfde betekenis; want waar niets is, daar houdt heel logisch alles op en een niets, zowel geestelijk als natuurlijk is in niets anders denkbaar dan in zo'n meetkundig middelpunt. Daarom zullen we

ons dan ook van dit weinigzeggende middelpunt der aarde verwijderen en gaan we ons nu bezighouden met het veel belangrijker zwaartepunt van de aarde, dat natuurlijk grote afmetingen moet hebben en bij een zo groot lichaam als de aarde is, ook van een grotere omvang moet zijn om de speciale levenswerkzaamheden van dit hemellichaam de daarvoor benodigde ruimte te geven.

(12) Ik hoor jullie in jezelf al vragen: Hoe ziet het zwaartepunt van de aarde er dan uit? Waaruit bestaat het? Is het een klomp diamanten of puur goud of ijzer of misschien een magneet? Of is het een holle ruimte gevuld met een eeuwig niet te blussen vuur en dient het misschien zelfs wel als verblijfplaats voor de verdoemden en voert het de respectabele titel 'hel', waarvan dan de op de aarde verspreide vuurspuwende bergen wellicht de schoorstenen zijn?

(13) Dan zeg Ik jullie: Van dit alles is in het zwaartepunt van de aarde geen sprake, net zo min als, fysiek beschouwd, hiervan sprake kan zijn bij een mensenhart. Het hart is noch een diamant, noch een goudklomp, ook is het geen ijzer of magneetsteen en evenmin een holle, met vuur gevulde ruimte, maar het hart is fysiek beschouwd een ongewoon kunstig celweefsel, waarin de levende ziel en in haar weer de geest van de mens, als een wever op zijn weefgetouw bezig is; hij kan dit, omdat het weefgetouw voor het vormen van het natuurlijk leven en voor het gedurende de juiste tijd instandhouden daarvan zo is ingericht, dat door zijn vakkundige constructie de handen van de ziel alles kunnen opwekken wat voor het vervaardigen van het fysieke leven noodzakelijk is. Is dit weefgetouw eenmaal in zijn natuurlijke constructie niet meer goed functionerend, dan gaat het met het verder opwekken van het fysieke leven niet meer zo goed. Maar is het tenslotte volkomen onbruikbaar geworden, dan kan de ziel het ook niet meer gebruiken en het is dan ook tijd voor haar om deze nutteloze werkplaats te verlaten.

(14) Kijk, met het zwaartepunt van de aarde is het hetzelfde geval. Hoe? Dat zal het onderwerp van onze volgende beschouwing zijn.

Hoofdstuk 2

Het hart van de aarde

29-12-1846

(1) Hoe ziet het zwaartepunt van de aarde er dan uit? Ik zei al, dat het van eenzelfde gesteldheid is als dat van een mens of van een ander, dier lijk hart. Dit zwaartepunt is dus ook een in verhouding tot het grote aardelichaam staand groot aardehart dat, evenals het mensenhart, de weefstoel of de werkplaats is van het gezamenlijke organische leven van de aarde.

(2) Hoe groot, vragen jullie, zou dit hart wel mogen zijn? Jullie weten immers, dat bij Mij overal voor die verhouding wordt gezorgd die noodzakelijk is; zo is het ook zeker het geval bij het hart van de aarde. Zo groot als de aarde is, zo moet ook een naar verhouding groot hart of zwaartepunt in de aarde aanwezig zijn, opdat in haar talloos vele kamers die kracht kan worden opgewekt, die sterk genoeg is om al de verschillende levenssappen van de aarde in de uitgestrekte organen naar buiten te drijven en, als de sappen hun dienst verricht hebben, deze dan ter verdere verzadiging weer naar zich toe te trekken.

(3) Hieruit kan men de gevolgtrekking maken, dat het aarde-hart tamelijk groot moet zijn; toch kan dit niet nauwkeurig met een getal worden aangegeven, om die reden dat dit aarde-hart - al naar gelang van de noodzaak - nu eens aanzienlijk uitzet, dan weer heel sterk inkrimpt. Maar zo gemiddeld kan tenminste de plaats van dit zwaartepunt op honderd mijl in doorsnee worden aangenomen, al kan het zich tot

tweehonderd mijl verder uitzetten en tot vijftig mijl inkrimpen.

(4) Waaruit bestaat echter dit zogenaamde aarde-hart?

(5) Dit hart van de aarde is niet zozeer een of andere materie, zoals het hart van een dier of van een mens, maar dit hart is meer een substantiële kracht, die in een daarvoor geschikt, maar overigens vast organisme zich al werkend beweegt en door deze werking op al het andere organisme van het aardelichaam zijn invloed uitoefent.

(6) Maar er zal wel iemand zijn die zegt: Als dit organisme vast is en derhalve bros, hoe kan het dan uitzetten en hoe kan het dan een andere substantiële kracht in de loop van de tijd tot onverwoestbaar steunpunt dienen, zonder daarbij zelf in zijn talloos vele delen beschadigd te worden?

(7) Beste mensen, daarvoor is gezorgd! De beenderen bij de dieren zijn ook een vast organisme; de sappen en het bloed worden steeds door haar vele poriën gedreven en toch houden ze alle mogelijke krachtreacties het langst uit. Het komt er alleen op aan dat men een bepaald soort vaste materie heeft en die is dan vast genoeg ten opzichte van elke in haar ontwikkelde krachtsuiting.

(8) Zoals bijvoorbeeld de materie van de ingewanden van de dieren. Hoe vaak en hoe sterk wordt deze materie benut, en toch houdt ze - hoewel ze er uitziet alsof ze heel zwak is - ondanks die grote uitingen van kracht geruime tijd onverwoestbaar stand. Als jullie verder nog de veel tederder organen van de vogels nader bekijken, waarin zelfs stenen fijngewreven en verteerd worden, dan zal het nog duidelijker worden, hoe het alleen maar op een bepaalde kwaliteit van de materie aankomt, die, daar ze stevig genoeg is gemaakt, de krachten die in haar ontwikkeld worden zonder schade in zich kan laten werken.

(9) Als echter deze zachte materie door Mij al zo gekwalificeerd is, dat ze optreedt als een voldoende vast steunpunt voor de in haar werkende krachten, hoeveel te meer zal het voor Mij mogelijk zijn in de aarde een vast organisme te plaatsen van zulke kwaliteit, dat de sterkst werkende krachten in het innerlijk van de aarde in miljoenen jaren haar weinig of helemaal niet kunnen schaden.

(10) Als jullie zouden kunnen bouwen, zeg dan eens hoe sterk het gewelf zou moeten zijn om de Grossglockner te dragen? Zoiets zouden jullie niet voor elkaar kunnen krijgen; maar Ik, als Meester van alle dingen, heb overal de juiste verhoudingen getroffen, zodat alle steunpunten vast en bestendig genoeg zijn, om de op hen rustende lasten met het grootste gemak te dragen; en zo is het ook het geval met het organisme dat zorgt voor het functioneren van het substantiële hart van de aarde.

(11) In de noordelijke streken van de aarde zullen jullie wel vaak het metaal platina tegengekomen zijn. Kijk, dit metaal heeft al iets gemeen met de materie, die als organisme dient voor de heersende centrale kracht van de aarde; toch moeten jullie daarbij niet denken, dat dit metaal ook van precies dezelfde materie is, als waaruit het bovengenoemde organisme bestaat. Ook moeten jullie niet denken dat de materie van de aarde gelijksoortig zou zijn aan de materie, die de oppervlakte van de aarde vertoont; want dit is maar een uiterlijke ongevoelige huid van de aarde, terwijl haar binnenste zich tot de ongevoelige buitenschors verhoudt als vlees en bloed ten opzichte van de huid; en daarom kan Ik jullie op een voor jullie begrijpelijke manier over de binnenste materie van de aarde niets anders zeggen dan:

(12) Dit is een soort vlees, bloed en beenderen; toch moet dit dierlijk materiaal - waaruit de aarde bestaat - echter niet worden beschouwd als volkomen gelijk en op dezelfde manier functionerend als dat van een dierlijk lichaam, maar het is geheel kenmerkend, dus slechts een soort aardvlees, aardbloed en aardbeenderen.

(13) Het zou een nutteloos werk zijn, deze zaak verder uitte leggen en wel omdat het onmogelijk zou zijn, jullie in je lichamelijke toestand een overtuigend beeld daarvan te geven. Stel je dus tevreden met wat er tot nu toe is gezegd over de kwaliteit van de materie van het binnenste van de aarde. In de geestelijke

uiteenzetting zal dit alles toch wel duidelijker worden.

(14) We hebben dus nog maar één vraag, namelijk: aan welke kant in het aardelichaam bevindt zich eigenlijk dit zwaartepunt?

(15) Het belangrijke antwoord op deze vraag zal het onderwerp van onze volgende beschouwing zijn.

Hoofdstuk 3

Positie en veranderlijkheid van het hart van de aarde

31-12-1846

(1) Waar bevindt zich dus het zwaartepunt of het hart van de aarde? Niet in het midden, wat hierboven al is aangetoond en waarvan gedeeltelijk geestelijk is uitgelegd waarom niet. Dit zal op de juiste plaats nog duidelijker verklaard worden. Het middelpunt van de aarde, d.w.z. het meetkundig middelpunt, zou met betrekking tot de plaatsbepaling zeker wel het gemakkelijkst en ook het meest zeker als streek of plaats van het zwaartepunt aan te wijzen zijn, omdat het een zekere niet te verplaatsen plaats moet innemen voor alle tijden; want zolang de aarde blijft wat ze is - gelijk van vorm, grootte en gestalte - moet ook het meetkundig middelpunt steeds een en hetzelfde blijven.

(2) Maar zo is het niet gesteld met het zwaartepunt van de aarde. Hiervan kan men niet zeggen dat het zich hier of daar bevindt, want het is nu eens hier en dan weer daar. Zijn ligging kan aan heel belangrijke veranderingen onderhevig zijn. Wel is de innerlijke inrichting van het aardelichaam van dien aard, dat het zwaartepunt hierdoor zowel noordelijker als zuidelijker zijn plaats van werking kan innemen al naar gelang de situatie, maar er moet helemaal niet worden gedacht aan een vaste plaats van deze werkende substantie, die uiteindelijk het zwaartepunt van de aarde bepaalt.

(3) Dat dit zwaartepunt, dat de materie tot leven brengt, niet alleen in het aardelichaam, maar ook al bij andere lichamen aan de aardoppervlakte op zijn eigen manier zichtbaar wordt, kunnen jullie heel gemakkelijk zien bij vele gewassen, zoals bomen, struiken en overige gewassen van allerlei soort.

(4) Als jullie een boom bekijken, dan zien jullie vrij snel dat zijn groei en ook zijn vruchtbaarheid nu eens aan de ene, dan weer aan de andere kant overheerst. Het ene jaar zal hij aan de noordkant welig groeien, maar daar tegenover zal zich alles aan de zuidkant zwakker ontwikkelen; een ander jaar zullen jullie bij dezelfde boom een opvallende polaire wisseling ontdekken; dan wordt zijn zuidkant de weelderigste, terwijl daarentegen de noordkant er als verkommerd zal uitzien. Ook zullen zich nu aan de ene, dan aan de andere kant van de boom meer of minder afgestorven takken of twijgen vertonen; ook gebeurt het dat - nu eens aan de ene, dan aan de andere kant van de boom - het blad in de herfst eerder of later verwelkt.

(5) Deze en nog veel meer van dergelijke verschijnselen aan zo'n boom hebben allemaal dezelfde oorzaak, namelijk de steeds veranderende positie van het leven verwekkende zwaartepunt of de eigenlijke leven verwekkende positieve polariteit. Dezelfde verschijnselen vindt men natuurlijk ook bij andere gewassen en planten.

(6) Jullie zullen je dan wel afvragen, waarom dit leven verwekkende zwaartepunt van de lichamen zo veranderlijk is.

(7) De oorzaak ligt heel diep. Als het het doel van de materie zou zijn om voortdurend te blijven bestaan, dan zou dit polaire zwaartepunt ook zo geplaatst kunnen worden, dat de materie steeds zou moeten blijven zoals ze is. De appelboom zou tot in eeuwigheid een appelboom blijven en elk ding zou

blijven zoals het was. Maar het zou de appelboom en de plant niet beter vergaan dan een diamant. Want hoe meer in een lichaam die polariteit gefixeerd is en met het meetkundig middelpunt bijna samenvalt, des te vaster en duurzamer is het lichaam. Maar zo' n lichaam is dan ten gevolge van zijn fixering voor niets anders meer geschikt, dan slechts voor zijn eigen onveranderlijke voortbestaan. Het zou er op zo'n hard aardelichaam slecht uitzien met het voedsel voor de levende wezens, als ze van diamanten bomen en soortgelijke gewassen vruchten zouden moeten plukken; ook zou het zeker wel heel hard wonen zijn op zo' n diamanten aarde.

(8) Uit deze uiteenzetting kan men gemakkelijk opmaken, waarom uit natuurlijke overwegingen het polaire leven gevende zwaartepunt niet gefixeerd, maar veranderlijk moet zijn, net zoals het bloed bij dieren en mensen gelijkenis vertoont met dit zwaartepunt. Met een aan één plaats gebonden bloed en nog meer met een geboeid hart zou zeker geen levend wezen gediend zijn. In het vrij bewegende dierlijke lichaam echter, kan aan het hart wel een meer bepaalde plaats worden aangewezen, omdat de vrije lichaamsbeweging van een dierlijk lichaam en ook van een mens, zelf al vele reacties bewerkstelligt, wat - zoals gemakkelijk te begrijpen is - bij lichamen die niet tot vrij bewegen in staat zijn toch zeker niet het geval kan zijn. Bij deze moeten de noodzakelijke reacties door de steeds veranderende positie van het polaire zwaartepunt worden bewerkstelligd.

(9) Derhalve maakt het dier - evenals de mens - bewegingen en heeft daardoor een meer bepaalde plaats voor zijn levenszwaartepunt, namelijk het hart. Bij de lichamen echter, die niet tot vrije beweging in staat zijn, moet daarom het levenszwaartepunt als het ware in hun inwendige rondreizen om doelmatige reacties teweeg te brengen in alle delen van het lichaam.

(10) Uit deze gemakkelijk te begrijpen uiteenzetting zal iedereen, die een maar enigszins zuivere geest heeft, snel inzien dat met het bepalen van het 'waar' van het zwaartepunt der aarde als vast punt dit niet alleen gewoon onmogelijk is, maar ook een absoluut domme en dwaze zaak zou zijn. Zoveel kan ongeveer voor dit en hoogstens voor het volgend jaar *1846/1847 (Noot v.d. Uitg) zeker worden aangegeven of aannemelijk gemaakt, dat het zwaartepunt zich ongeveer in de streek onder IJsland en een deel van Noorwegen, Zweden en Lapland zal bevinden, maar het is desalniettemin zo actief, dat zijn hartslag zich tot onder Kamsjatka in het Noorden en tot de streek onder de Middellandse zee in het Zuiden kan uitdijen.

(11) Bij een wat vies diertje, namelijk bij een hoofdvluis, kan men met behulp van een microscoop aan de bewegingen van haar levenssappen een ongeveer gelijk verschijnsel waarnemen. Maar natuurlijk kan dat in een dergelijk kleine afmeting slechts als een zwakke gelijkenis worden beschouwd; want de laagste dieren lijken - wat betreft de onbestendigheid van hun levend zwaartepunt - nog het meest op de lichamen, die geen vrije beweging hebben.

(12) Tot zover over het 'waar' van het zwaartepunt van de aarde. Volgende keer zullen we verder bespreken waarom er verandering is in de polariteit van die lichamen, die niet tot vrije beweging in staat zijn.

Hoofdstuk 4

Het wezen der materie en de geesten die haar oergrond vormen

2- 1-1847

(1) Hierboven werd al opgemerkt, dat het doel van de materie niet kan liggen in haar bestaan op zichzelf.

(2) Dat dit juist is, kan de mens gemakkelijk zien aan het voortdurend ontstaan en vergaan van de materie. De bladeren die de boom een jaar sieren, vallen in de herfst af en komt het voorjaar, dan is er onder de boom nog maar weinig van de bladeren te ontdekken, hoogstens nog enkele bladskeletten, die geen van alle in deze toestand de volgende herfst meemaken. Zo gaat het eveneens met het gras en met de vruchten van de bomen; maar niet alleen de vegetatie, maar ook mineralen en vooral dieren van elk soort ontstaan en vergaan. Bergen, die een paar duizend jaar geleden tot boven de hoogste wolkenregionen uitstaken, zijn nu minstens half zo klein; want de scherpe winden, de oplossende kracht van bliksem en ijs hebben deze trotse toppen verstoven als kaf en niets meer dan hoogstens een verbrokkeld rotsblok lost zich nog langzaam ergens in een diepe kloof op en kleine, losse stenen moeten het zich laten welgevalen dat ze door de invloed van regen, wind en elektriciteit in de zandige bergpaden en beddingen in de berggebieden langzaam verweren en vernietigd worden. Dat alles is een gevolg van het veranderde zwaartepunt van de materie.

(3) Eens waren er kolossaal grote dieren op aarde en ook oerwouden met reusachtige bomen. Waar zijn die nu? Waar is de mammoet? Waar is één van die bomen, die duizend jaar trotseerden, toen één boom meer hout bevatte dan nu een klein bos? Vloedgolven kwamen en deden alles dieper in de schoot van de aardkorst verzinken en vernietigden op deze manier een heel geslacht, ja, niet alleen maar één generatie maar wel duizenden generaties van bomen en dieren en van al deze dingen is nu aan de oppervlakte van de aarde niets meer over.

(4) Van die dieren worden hier en daar versteende beenderen gevonden en bewaard in de door mensen opgerichte wetenschappelijke kunst - en natuurmusea, totdat een uitbrekend vuur de laatste overblijfselen van de zwaartepunten in deze uit de oertijd overgebleven resten van beenderen van de reusachtige oerdieren in een dusdanige stofachtige materie verandert, die gewoonlijk door de werkvrouwen zonder meer worden opgeruimd; as is namelijk het laatste zeer vluchtige overblijfsel van alle materie.

(5) Wat de uiteindelijke vernietiging van die bomen uit de oerwereld betreft, wier overblijfselen tegenwoordig nog vaak onder de naam steenkool worden aangetroffen, daarvoor is geen aparte verklaring nodig; want al die vuur - en stoom uitvindingen van deze tijd zullen in een niet zo heel lange tijd de laatste resten uit de schors van de aarde hebben gehaald en verbruikt. En zo verricht de nieuw uitgevonden industrie van de mensen door vuur en stoom dit laatste vernietigingswerk van de resterende overblijfselen van de bomen uit de oertijd. Dus het vuur verandert hier nog het laatste zwaartepunt van deze materie en kijk: van haar blijft niet meer over dan juist weer as die, over de akkers en velden verstrooid, in hoogstens één jaar door de inwerking van regen en elektriciteit uit de lucht weer helemaal wordt opgelost, zodat dus ook zo'n boom, die eens meer dan honderd morgen land bedekte, in zijn laatste resten zijn materiële bestaan geheel heeft verloren.

(6) Maar dat is juist het treurige, zal menigeen zeggen, dat al het bestaande een zekere vernietiging tegemoet gaat.

(7) Ik zeg echter: Dat is helemaal niet treurig; want de materie is de dood, evenals het vlees de zonde is door de dood.

(8) Moeten dood en zonde dan blijven bestaan? Ik ben van mening dat het beter is alle vlees mettertijd verloren te laten gaan en daardoor het leven dat in de dood gevangen ligt, weer uit de materie vrij te maken, dan de materie te steunen en tenslotte al het vrije leven in de dood van de materie te laten overgaan, hetgeen toch nooit Mijn bedoeling kan zijn, daar Ikzelf als de eeuwige, almachtige oerkracht en macht van alle krachten en machten, Zelf het meest echte leven ben en dus niet voor de dood, maar slechts voor het leven werkzaam kan zijn.

(9) Omdat de materie alleen maar bestaat als een middel ter regulering en vrijmaking van het vrije leven, kan het onveranderlijke bestaan van de materie onmogelijk het doel daarvan zijn. Ze bestaat dus maar zo lang als ze er moet zijn als middel tot het doel; is door middel van haar een levensdoel bereikt, dan vergaat ze weer alsof ze nooit heeft bestaan.

(10) Over het algemeen genomen is - zoals jullie reeds weten - de materie op zichzelf niets anders dan een doelmatige verschijningsvorm van Mijn uit Mijzelf gefixeerde wil.

(11) Daaruit volgt dat die materie weer op dezelfde manier opgelost kan worden als waarop ze gefixeerd werd.

(12) Deze fixering is juist het allerbelangrijkste punt in de materie of het leven brengende en behoudende principe. Wordt dit uit een materieellichaam teruggetrokken, dan is het met die materie ook gedaan.

(13) Opdat echter voor de ogen van de mensen de dingen niet te plotseling zullen ontstaan of vergaan, laat Ik dit principe van Mijn wil nooit zo abrupt terugtreden en Ik grijp ook nimmer een punt zo plotseling aan, dat daardoor meteen iets in het leven zou worden geroepen of, in het tegengestelde geval, iets onmiddellijk zou vergaan. Het langzaamst verloopt het proces van het ontstaan en vergaan van grote hemellichamen; waarom dat zo is, kunnen jullie nu al heel gemakkelijk begrijpen. Dat is nu juist ook het geval bij de aarde, namelijk dat haar leven gevende zwaartepunt langzamerhand kleiner wordt, tot ook zij het lot van alle materie zal delen.

(14) Nu weten we zo grondig mogelijk de oorzaak van de verandering van het zwaartepunt in de materie én van haar vergankelijkheid die daardoor wordt bewerkstelligd, en we weten ook waaruit het eigenlijke hoofdprincipe van het zwaartepunt in de materie bestaat.

(15) Maar toch zie Ik dat jullie de essentie van dit principe als het ware in beeld zouden willen zien; ook dat zal hier getoond worden.

(16) Als het mogelijk zou zijn om het zwaartepunt dat in de aarde werkt, met het natuurlijke oog te zien, zou men dit zien als een vuur, dat met ongelooflijke snelheid door bepaalde organen van de aarde schiet, die daarvoor geschikt zijn; daardoor wordt de reactie opgewekt, die voor het behoud van het aardelichaam in al haar onderdelen noodzakelijk is.

(17) Zouden jullie dit vuur echter met je geestelijk oog kunnen bekijken, dan zouden jullie een heel leger van talloze geesten ontdekken dat door Mijn wil hier wordt gehouden en wordt aangezet tot doelmatige, bepaalde handelingen.

(18) Dat zijn dan de oergeesten, die verbannen zijn om de hen omgevende materie tot daadwerkelijk leven te brengen, waardoor ze zelf op de gepaste tijd hoger en hoger opstijgen en dan met lichtere materie bekleed, in de loop van de tijd stap voor stap in het volkomen vrije leven kunnen overgaan.

(19) Dit soort geesten, die zich voor het zintuiglijke oog als een vuur vertonen, bepalen dus het werkzame zwaartepunt, dat alle materie tot leven brengt.

(20) In het volgende hoofdstuk zullen we nader toelichten hoe door dit zwaartepunt, via de verschillende lagen van het aardelichaam, d.w.z. door diens beenderen, ingewanden, vlees en bloed heen, ook talloze nevenzwaartepunten van het aardelichaam tot doelmatige werking worden aangedreven.

Hoofdstuk 5

De inwendige bouw van de aarde

(1) Als jullie een dierlijk lichaam, van welke soort dan ook, bekijken, dan zullen jullie, zonder overigens de anatomie van alle dierenlichamen ter wereld te hebben bestudeerd, heel gemakkelijk inzien en begrijpen dat het bloed ofwel de sappen op precies dezelfde manier door alle aderen en andere vaten stromen als door de aderen en vaten, die in het eigenlijke dierlijke hart aanwezig zijn en wel op alle punten op hetzelfde ogenblik als waarop in het eigenlijke hart de polshartslag plaatsvindt. Men kan gemakkelijk inzien, dat er in een dierlijk lichaam niet meerdere drijfkrachten aanwezig behoeven te zijn; maar dat er slechts één nodig is voor de talloze bloedvaten.

(2) Dit is ook het geval met het hart van de aarde. Door de pulserende of stuwende stoot van het aardehart, die elke zes uur herhaald wordt, worden alle verschillende levenssappen uit het binnenste van de aarde in alle delen van het aardelichaam gedreven en er is geen tweede, vierde of vijfde stuwkracht van een andere soort nodig; dientengevolge zijn alle verschijnselen van het levensproces van het aardelichaam afhankelijk van deze enige stuwkracht.

(3) Eb en vloed en andere verhogingen van de uitwendige aardkorst evenals de daardoor ontstane winden, hebben daar allemaal hun oorsprong; want dit hart van de aarde vertegenwoordigt ook de longen van het dierenlichaam. Daaruit is te verklaren dat zowel de regelmatige als ook de onregelmatige uitzettingen en samentrekkingen van het aardelichaam alleen daardoor veroorzaakt worden.

(4) Om echter hetgeen hier nu voorafgegaan is beter te begrijpen, zal het noodzakelijk zijn, de inwendige bouw van de aarde in het kort zo goed mogelijk te schilderen, om door dit beeld aanschouwelijk te maken, hoe vanuit dit ene belangrijke zwaartepunt, zowel in de aarde zelf als in de lichamen van dieren, ook talloze andere nevenzwaartepunten in een gelijke beweging gezet worden.

(5) Hoe ziet het inwendige van de aarde er dan uit?

(6) Om hier een grondige kennis van te krijgen, moet allereerst duidelijk gemaakt worden dat niet alleen de aarde, maar zelfs elk gewas, elke vrucht aan een boom evenals elk dier en tenslotte ook de mens zelf als het ware uit drie lichamen bestaat.

(7) Laten we een boom bekijken. Wat is het eerste wat we aan hem ontdekken? Dat is de bast die op zichzelf weer kan worden verdeeld in de buitenste dode schors en in de daarbinnen levende bast, spint genaamd; dat is de eerste boom. De tweede boom, die geheel verschillend is van de eerste, is het eigenlijke vaste hout, een combinatie van talrijke buisjes die in de mooiste orde naast elkaar lopen. Dat is de tweede boom. De derde of de inwendige boom is de kern, gewoonlijk een wijdere buis die geheel met een sponsachtig cellenweefsel opgevuld is; die cellen zuigen het sap eerst uit de aarde op, zuiveren het en stuwen het dan door hun uitzettende en samentrekkende kracht in de talloze organen van de andere boom naar buiten.

(8) Op deze manier hebben we nu in één boom drie bomen gezien.

(9) Laten we een vrucht aan de boom bekijken. Wat ontdekken we het eerst bij een noot, een kastanje, een eikel, kortom bij wat voor een vrucht dan ook? Het eerste is de dop, die evenals de bast tweeledig is. Dan komt de beschuttende laag als tweede deel van de vrucht, die is gewoonlijk de meest vaste. Onder deze bolster komt pas het derde en belangrijkste deel van de vrucht, waarin pas het hart of de kiemhuls rust.

(10) Laten we nu een dier bezien. Iedereen ziet duidelijk bij een dier het eerst de huid, die geheel opgevuld is en de gestalte van het dier duidelijk laat zien. Binnen de vaak uit meerdere lagen bestaande huid is het vaste beenderenstelsel, dat door een spier- en gedeeltelijk kraakbeenachtige vleesmassa stevig

bij elkaar wordt gehouden, net zoals de harde schaal van een noot of de schedel van elk hoofd. Dat is het tweede dier, ook wel geraamtedier genoemd. Binnen dit beenderenstelsel zijn diens ingewanden, zoals longen, lever, milt, darmen en temidden van deze meer edele delen van het dier het hart zelf, dat het leven voortbrengt; dat is nu het derde dier waardoor de beide buitenste delen hun voeding en leven ontvangen, en wel door de talloze organen en vaten, die van binnenuit in de twee buitenste uitlopen.

(11) Dezelfde verhoudingen vinden jullie in je eigen lichaam. Wil je het nog duidelijker zien, neem dan eens een ei; daar zul je hetzelfde vinden. Kort en goed, je kunt van alle planten degene nemen die je maar wilt en daarvan de vruchten en zaden bekijken en ook kun je het hele dierenrijk doorgaan en overal zul je één en dezelfde structuur vinden.

(12) Waarom is deze opbouw zo gelijksoortig? Het antwoord daarop is gemakkelijk te vinden en bij rustige beschouwing vindt men dezelfde oorzaak, waardoor kinderen op hun ouders lijken en de vruchten op de zaadkorrels, waaruit ze weer als zaadkorrels tevoorschijn komen. Zo is bijvoorbeeld de tarwekorrel een zaadje dat, als het in de aarde wordt gestrooid, weer dezelfde zaadkorrel als vrucht tevoorschijn brengt. Zo hebben ook al de organische levende wezens op de aarde die een lichaam hebben, de structuur van het aardelichaam zelf

(13) Ook bij het aardelichaam is de buitenkant als het ware de dode schors, waarbinnen zich een reeds meer levende en gevoeliger bast bevindt. Zoals echter de schors van een boom, hoewel dikwijls zeer doorgroeft, toch niet helemaal zo dood is, dat ze niet in staat zou zijn de op haar groeiende mosplantjes genoeg voedsel te geven en zoals ook de huid van de dieren niet zo dood is, dat door haar niet tal loze haren en haartjes en niet zelden ook parasieten voldoende voeding zouden kunnen krijgen, zo is ook de buitenste en slechts in bepaald opzicht dode of eerder ongevoelige aardkorst, niet zo dood dat door haar talloze planten en dieren niet de voor hen noodzakelijke voeding zouden krijgen.

(14) Aan de binnenkant van deze buitenste aardlaag die ongeveer 150 km - soms ook wel minder - dik is, begint het eigenlijke, meest vaste deel van het aardelichaam, dat is de tweede aarde en het eigenlijk vaste deel van de aarde, weliswaar niet overal even vast, maar toch altijd vast genoeg, om de zich over haar uitstreckende aardkorst gemakkelijk te dragen.

(15) Binnenin dit tweede deel van de aarde ligt eindelijk de eigenlijke levende kern ofwel de ingewanden van de aarde, waarin zich haar hart bevindt.

(16) Hoe deze drie aarden met elkaar verbonden zijn en hoe door hen de innerlijke drijfkracht van het hart werkt, zullen we in de volgende uiteenzettingen nader bespreken.

Hoofdstuk 6

Over de zwaartepunten en de sappen van de aarde

5-1-1847

(1) Als het jullie mogelijk zou zijn door ogen met de vergrotingssterkte van een microscoop in één keer dwars door een boomstam heen te zien, van zijn kern tot aan de schors en ook vanaf de onderste wortelvezels tot bovenaan de hoogste knop, dan zou je naast de naar boven lopende buisjes met hun talloze pompen, sluitkleppen en openingsventielen nog een heleboel kleinere dwarsorganen ontdekken, die zich vanaf de kern van de boom tot aan de buitenste schors uitstrekken in een ongelooflijk aantal windingen en krommingen. Overal waar ze de omhoog lopende buisjes kruisen, zijn ze voorzien van elastische kleppen. Al deze pompen, kleppen en ventielen zijn als het ware speciale zwaartepunten, waardoor het

levensprincipe in de hele boom wordt verdeeld en al deze hoofd - en zijbuisjes of de jullie bekende drie bomen zijn onderling door de genoemde dwarsbuisjes, die zich van het merg tot aan de schors uitstrekken, verbonden. Tot in alle delen van de zo even aangegeven boom werkt dan het hart, het voornaamste levensprincipe van de boom.

(2) We hebben al eens aangeduid, dat naast het belangrijkste zwaartepunt zich nog veel andere, kleinere zwaartepunten in de materie bevinden; maar we hebben het 'waar' niet besproken, omdat we het in een later stadium beter zouden kunnen verklaren. Nu is het dan het juiste tijdstip en de geschikte plaats om het 'waar' van de nevenzwaartepunten op een heel aanschouwelijke manier vast te stellen. We weten al uit het voorgaande, dat het zwaartepunt in de organische materie het eigenlijk leven gevende werkingspunt is; omdat dit ontegenzeggelijk het geval is, is in zekere zin elke plaats in de materie daar ook een klein nevenzwaarte - of werkingspunt, waar de boven besproken dwarsorganen de omhooglopende organen als het ware doorboren en hier op het kruispunt in de opstijgende organen een bijzondere werking teweegbrengen, wat iemand zich ook met andere hulpmiddelen plastisch kan voorstellen.

(3) Legt men bijvoorbeeld twee stukken hout dwars over elkaar heen, dan zal op het punt waar ze elkaar raken een licht waarneembare werking ontstaan. Het onderste van beide gekruiste delen zal namelijk op het ogenblik van de aanraking met het bovenliggende stuk, diens gewicht met dat van hemzelf verenigen. Wil nu iemand de onderste dwarsbalk opheffen, dan heeft hij niet alleen rekening te houden met diens eigen gewicht, maar ook met dat van de daaroverheen liggende dwarsbalk, uit welk verschijnsel duidelijk en helder volgt, dat dit nieuwe aanrakingspunt een duidelijke verandering in gewicht in de onder hem liggende balk heeft teweeggebracht en dus een nieuw zwaartepunt. Wordt de bovenliggende dwarsbalk zelfs met de onderliggende door middel van een band of spijker verbonden, dan hebben beide delen hun gewicht veranderd, omdat beide het gewicht van de ander juist door dit verbindingspunt opnemen.

(4) Door dit voorbeeld heb je al enigszins een begrip gekregen, hoe bepaalde aanrakingspunten van de materie op elkaar inwerken.

(5) Hier was alleen sprake van een gewichtsverandering, wat zeker ook een belangrijke verandering is, omdat daardoor een dubbelgewicht van deze twee lichamen in een groter veranderd wordt. Laten we echter naar een ander voorbeeld kijken:

(6) Stel je een waterleiding voor, waarbij het gaat om het punt waar twee waterleidingbuizen, waardoor het water in een bassin vanaf twee punten moet worden geleid, elkaar moeten doorbreken. De ene waterstraal moet dan als het ware door de andere heen; in het snijpunt remt de ene waterstraal de andere. Na het snijpunt waar beide geremd worden, zet het water zijn gewone weg weer voort, juist zoals het daarvoor tot aan dit punt toe gegaan is.

(7) Wat voor verschijnselen zullen in dit punt optreden? - Het water uit beide buizen zal zich eerst in een werveling vermengen en vanuit deze werveling zal het verenigde water in de beide, verder doorlopende pijpen dringen wat nog aanschouwelijker en begrijpelijker zou worden als de ene pijp water en de andere wijn zou bevatten. Tot aan dit bepaalde punt zou zeker iedereen uit de ene pijp wijn en uit de andere water krijgen; maar na dit punt zouden beide pijpen met water gemengde wijn vervoeren.

(8) Kijk, uit dit voorbeeld blijkt de belangrijke waarneembare werking die door dit doorgangspunt, dat derhalve een nevenzwaartepunt is, wordt uitgeoefend. Iets dergelijks bewerken ook de dwarsbuisjes in een boom op die punten, waar de opstijgende buisjes ze doorsnijden.

(9) Nadat we dit voorbeeld, dat duidelijker was dan het eerste, hebben bekeken, willen we nog een derde soortgelijk doch ingewikkelder voorbeeld onder ogen nemen.

(10) Stel je weer een waterleiding voor, waarbij echter op één punt tien of nog meer buizen elkaar straalvormig doorsnijden. Het water zou zich in dit verenigingspunt van buizen door een sterk wervelende beweging verenigen en daarvandaan in de afvoerbuizen gemengd doorstromen, zodat tenslotte uit elke buis als het ware tien - of veelvoudig gemengd water zou komen.

(11) Om dit echter duidelijker te onderkennen laten we door elke voor - of binnenleidingbuis een heel andere vloeistof stromen, zoals bijvoorbeeld door de ene bronwater, door de tweede mineraalwater en door de derde wijn, door de vierde bier, door de vijfde melk, door de zesde azijn, door de zevende alcohol, door de achtste olie, door de negende een loog en door de tiende zelfs mede. Tot aan het verenigde doorgangspunt zal iedereen die de buizen opent de oorspronkelijke vloeistof krijgen; maar na het verenigingspunt een mengsel van alle bovengenoemde tien vloeistoffen en dat zou er zeker niet meer zuiver uitzien.

(12) Zulke kleine aquaducten, die we hier beschreven hebben, heeft onze boom in ontelbare hoeveelheden. Hoe verder naar de schors toe, des te meer kanalen vindt men er voor geleiding en ook des te meer stralen op één punt. Daarom is gewoonlijk de bast van de boom een afzetting van dergelijke gemengde vloeistoffen. Men vindt in de bast het sponsachtige van de kern, het vezelachtige van het hout en nog veel meer dooreen gemengde bestanddelen, die in het binnenste van de boom meer afzonderlijk in verschillende buisjes opstijgen, om daar hun speciale doel, het vormen van een of ander deel van de boom, te bereiken.

(13) Hier hebben we weer een ons nog duidelijker voor ogen staand nevenzwaartepunt, waardoor het oorspronkelijke functioneren van de levenssappen van een bepaald lichaam verandert en weer andere werkingen teweegbrengt, wat ook bij een dwars doorgezaagde boom gemakkelijk te zien is.

(14) Deze verschillende ringen, die jullie onder de naam 'jaarringen' bekend zijn en het tussen hen liggende zachte en witte spint, evenals de van het centrum tot de schors uitgaande stralen, getuigen van de werking van de boven beschreven kleine nevenzwaartepunten. Ze zijn eigenlijk alleen maar nawerkingen van de voornaamste leven verwekkende werking, die zich ongeveer daar in de boom bevindt waar de kernen van alle wortels en twijgen in de hoofdkern van de stam uitmonden. Daar bevindt zich dan ook het voornaamste zwaartepunt of het gewone hart van de boom. Een beschadiging daarvan zou de boom onherroepelijk de dood brengen.

(15) Zoals jullie echter nu bij de boom hebben gezien, dat in hem de al bekende drie bomen door deze verschillende kanalen verbonden zijn, en hoe daar de verschillende werkingen ontstaan, zo is dat ook het geval bij het aardelichaam, maar dan in een naar verhouding veel grotere en sterkere mate, wat gemakkelijk te begrijpen is, omdat de aarde toch zeker een groter lichaam is dan een boom.

(16) Zoals bij een boom uit zijn hart talloos vele kanalen opstijgen en zoals van de kern van de boom, die in zekere mate een voortzetting van het hart van de boom is, ook weer vele nog kleinere dwarsbuisjes lopen en de omhoog lopende kanalen vooral in de buurt van de stam steeds vaker gekruist doorbreken, zo is dat ook bij het aardelichaam het geval. Hoe dichter de organen bij het hart liggen, des te groter zijn ze. Hoe verder ze daarvan verwijderd zijn, des te kleiner zijn ze en des te meer tot in het oneindige vertakt.

(17) Uit deze zo duidelijk mogelijke uiteenzetting kunnen jullie begrijpen hoe ook de drie aarden, waarover al werd gesproken, met elkaar tot één geheel verbonden zijn en hoe het voornaamste zwaartepunt daar door talloze kanalen en hun vele doorsnijdingen tot aan de oppervlakte toe werkzaam is, en hoe zogenaamde nevenzwaartepunten zijn ingericht en hoe ze er uitzien.

(18) Maar Ik hoor hoe na het doorlezen van deze regels iemand vraagt: "Dat is juist en men kan hier niets tegen in brengen, maar waar haalt het aardehart al die verschillende sappen vandaan, die het

aanvankelijk in enkele grote kanalen voort geleidt en die ze pas bij de doorsnijdingspunten in een tweede gemengde substantie verandert, die meer gemengd is naarmate ze dichterbij de oppervlakte komt?"

(19) Daarover moet Ik jullie het volgende vertellen:

(20) Ook een boom zuigt alleen maar regendruppels en dauw van de aarde door zijn wortelhaartjes naar binnen. Maar in zijn hart en maag heb Ik goede chemici aangesteld, die in staat zijn deze ingezogen sappen behoorlijk te onderzoeken en te verwerken en wel op een manier, die zelfs de geleerdste scheikundige niet kan uitvinden of beseffen.

(21) Dat is evenzo het geval met de sappen van de aarde. Al worden ze in het binnenste van de aarde in nog zulke eenvoudige substanties opgenomen, toch worden ze door de daar aanwezige scheikundigen ó zo zorgvuldig gescheiden en in de goede verhouding in de overeenkomstige voortgeleidingskanalen dusdanig geleid en verder gevoerd, dat niet één druppeltje van de een of andere substantie te veel of te weinig op de bestemde plaats aankomt.

(22) Hoe zoiets gebeurt kan langs de natuurlijke weg nooit worden verklaard, maar wel via de geestelijke, waarop we pas later terug zullen komen. Daarom moet ook niemand zo naïef zijn om te vragen: 'Van welk natuurlijk materiaal zijn deze oersubstanties gemaakt?' en moet ook niemand aankomen met koolstof en zuurstof en met wat voor stoffen dan ook; want als het om substanties gaat is er weinig stoffelijks aanwezig. De ziel van dieren en mensen is ook substantieel en daarin zit weinig koolstof en zuurstof.

(23) Daar we de aarde nu reeds in zoverre beschouwd hebben, dat we weten hoe haar inwendige bouw in het algemeen is ingericht, willen we hierna juist deze bouw - voorzover dat nodig is - meer specifiek gaan bekijken; of we willen de inwendige vetrekken van de aarde met het geestelijk oog als het ware doorlopen en in elk van de eerder genoemde drie aarden overal even vertoeven, waar zich iets bijzonder gedenkwaardigs bevindt.

Hoofdstuk 7

Voeding en rotatie van de aarde

11-1-1847.

(1) Omdat de aarde als het ware een groot organisch dierlijk lichaam is, moet het als zodanig voedsel tot zich nemen om te kunnen leven. Daartoe zijn - zoals bij elk dier of zelfs bij elke plant óf een mond óf ook meerdere eet - of zuigslurven nodig. Bepaalde dieren, zoals bijvoorbeeld de poliepen en andere soortgelijke dieren, hebben veel van dergelijke zuig - en eetslurven. Een zuigslurf onderscheidt zich van een eetslurf daardoor, dat de zuigslurf alleen maar vloeibaar voedsel opneemt en dat ter verdere voeding van het dierlijk lichaam in de daarvoor bestemde verteringsorganen leidt; maar een eetslurf neemt ook lichamen zoals allerlei insecten en ook bepaalde kleine planten met wortels in zich op, wrijft ze fijn door zijn over elkaar heen wrijvende stevige spieren en brengt ze dan pas fijngewreven in de verdere verteringsorganen.

(2) Datzelfde is ook min of meer het geval met alle planten, bomen en struiken, omdat vooral hun wortels niets anders dan poliepachtige zuigsprietten zijn. Hun bloemen en vooral hun meeldraden zijn grotendeels als eetsprietten te beschouwen, die - hoewel voor korte tijd - de bevruchte stuif deeltjes in zich opnemen, ze kneuzen en dan het bevruchte sap naar de komende vrucht leiden om deze tot leven op te

wekken en te voeden. Tegelijkertijd echter is elk dierlijk evenals elk plantaardig lichaam met heel veel kleine zuighaartjes bedekt, die er speciaal voor dienen om de elektrische en etherische levensstof uit de vrije lucht door zich heen naar binnen te zuigen.

(3) Daar echter alle dingen, zoals planten en dieren, kleine overeenkomstige voortbrengselen van het aardelichaam zijn, is het begrijpelijk dat dit alles op grotere schaal ook in het aardelichaam moet worden aangetroffen. De aarde heeft daarom evenals elk dier een aan haar wezen aangepaste grote hoofdmond, waardoor ze ook het voornaamste voedsel in zich opneemt. Naast deze hoofdmond heeft ze echter nog overal talrijke grote en kleine zuig - en eet slurven, waartegenover ze dan tevens een overeenkomstig hoofdafvoerkanaal heeft en daarnaast ook nog talloos vele kleinere afvoerkanaaltjes.

(4) We zullen om niet onnodig te ver uit te weiden, eerst de hoofdmond en dan het daarmee overeenkomende hoofdafvoerkanaal verkennen, omdat deze op de roterende beweging van de aarde de meeste invloed uitoefent. De talrijke kleine voedings - en afvoerkanaalen zullen we maar aan een korte beschouwing onderwerpen en dus gaan we over naar de hoofdmond.

(5) De noordpool is de hoofd voedingsmond van de aarde en de zuidpool haar daarmee overeenkomende voornaamste afvoerkanaal.

(6) Hoe ziet deze mond er dan uit? Hij is tamelijk groot. De doorsnede van de mond, gerekend vanaf de buitenste rand, waar de ingang trechtervormig begint, heeft gemiddeld een afmeting van tussen de 20 en 30 mijl * (Oude lengtemaat. 1 Duitse mijl = 7,420 km), .maar aan de onderkant wordt hij nauwer en meet daar iets minder dan een achtste mijl. Met diezelfde dikteafmeting gaat de slokdarm tamelijk recht naar beneden tot in de maag van het aardelichaam. De wanden van deze slokdarm zijn zeer oneffen en geribbeld en over lange afstanden zó met puntige uitsteeksels bezet, alsof ze met de huid van een reuzenegel zijn overtrokken.

(7) De maag van de aarde ligt vlak onder het hart, tamelijk in het midden van de aarde. Het is een ongeveer 10 vierkante mijl omvattende holle ruimte, die in alle richtingen door kleine en grotere dwars zuilen - vele met een doorsnede van wel 200 klafter (** Oude lengtemaat (vadem). 1 Weense klafter = 1,9 m.) als het ware in alle richtingen deels groter wordt gemaakt, deels wordt ondersteund. Deze maag en de zich daarin bevindende dwars stutten, die er uitzien als ovale stroken en ook als ovale zuilen met bovengenoemde doorsnede, bestaan niet uit een vaste massa, maar ze hebben ongeveer dezelfde hoedanigheid als een grote elastische gummizak, waarvan de binnenwanden ook met dezelfde gummi achtige massa verstevigd zijn, zodat ze niet door een van buitenaf werkende zwaartekracht samengedrukt kunnen worden.

(8) Vanuit de nu beschreven maag gaat een schroefvormig hoofdkanaal door het hele aardelichaam heen, mondt uit aan de zuidpool en is van dezelfde materie als de maag, maar wordt bij de uitmonding geleidelijk steeds harder.

(9) Dat vanaf deze hoofdmaag van de aarde en vanaf haar hoofdafvoerkanaal talloze voedingskanalen en vaten lopen, hoeft nauwelijks vermeld te worden omdat dat wel vanzelf spreekt. We hebben dus nu de mond, de maag en het afvoerkanaal van de aarde bekeken en wel zo goed en zo snel als mogelijk is voor zo'n groot geheel.

(10) Nu we de mond, de maag en het afvoerkanaal kennen, komt de vraag waarmee de aarde door haar mond wordt gevoed; en omdat het de hoofdmond is, gaat het hier ook om het hoofdvoedsel.

(11) Degene die ooit de gelegenheid heeft zich over de aardoppervlakte naar het hoge Noorden te begeven en daarbij ook kennis van de natuur bezit, zal in deze noordelijke poolstreek verschijnselen ontdekken, die men op geen enkele andere plaats van de aarde zal aantreffen. Ten eerste is het een zeer koude

luchtstreek, die vooral 's winters een voor jullie instrumenten nauwelijks meetbare hoge graad bereikt. Met deze zware, koude lucht verenigt zich in de richting van de Noordpool een steeds dichter wordende nevelmassa, waar vooral in de winter ontelbare lichtkluwens als vallende sterren doorheen schieten; verder zal de reiziger rondom de wijde poolrand een ontzaglijke dijkachtige opeenhoping van sneeuw kristallen aantreffen en zo nu en dan ook nog enorme hoge pieken van ijs.

(12) En kijk, daar hebben we het voedsel al; de aardmond trekt deze sneeuwen ijsmassa's met grote magnetische kracht naar binnen en leidt ze in de grote maag, waar dit voedsel in de vorm van kristallen afzet op de wanden, de dwarsstutten en de steunen van de maag. Als de maag als het ware gevuld is, komt daarbij de warmte van het aardehart en deze zet de maagwanden in een vibrerende beweging. De dwarsstutten in de maag trekken zich dan ook spoedig nauwer samen en zetten zich dan weer uit. Daardoor wordt de kost fijngewreven en vermalen en door deze actie wordt een nieuwe elektrische stof opgewekt, die in de maag de voedzame waterdelen ontleedt en in de talloze voedingskanalen leidt. Dan grijpt een negatieve elektrische stroom de onverteerbare resten uit de maag en drijft ze met grote kracht weg door het schroefachtig gevormde afvoerkanaal. Op deze weg moeten deze excrementachtige voedingsresten ten gevolge van voortdurende, krachtige wrijving nog het laatste wat er van de voedzame substantie overblijft afgeven, waardoor dan ook het noordelijk halfmond veel compacter is dan het zuidelijk halfmond, omdat op dit zuidelijk deel ook merendeels de laatste en slechtste voedingsstoffen aankomen.

(13) Door het uitdrijven van de laatste excrementen (uitwerpselen), wordt ook de rotatie van het aardelichaam bewerkstelligd en wel doordat deze zeer luchtig uitzijende excrementen in de spiraalvormige beweging buiten op de vrije ether stuiten en de aarde daardoor een draaiende beweging geven, net zoals een om een rad gewonden raket dit rad in beweging zet als hij aangestoken wordt. Dat komt omdat de uit de raket ontwijkende lucht zo'n grote druk uitoefent, dat de lucht erbuiten niet even snel kan ontwijken. Daardoor wordt tussen de uitstromende lucht van de raket en de buitenlucht een ononderbroken drukzuil gevormd, die het rad waarop de raket is bevestigd, in een noodzakelijke ronddraaiende beweging brengt, op de manier waarop een opstijgende raket door een dergelijke snel onder haar groeiende luchtzuil omhoog wordt gedragen.

(14) Uit dit gemakkelijk te begrijpen voorbeeld kunnen jullie inzien, hoe de dagelijkse rotatie van de aarde door haar eigen volkomen natuurlijk mechanisme wordt opgewekt en voortdurend gelijkmatig wordt onderhouden. Hiermee hebben we één van de belangrijkste plaatsen van de binnenste aarde beschouwd en wel in kort bestek zo nauwkeurig en goed als maar mogelijk was. Op dezelfde manier zullen we de volgende keer een andere, niet minder belangrijke plaats uitzoeken en daar een korte tijd blijven om haar te beschouwen.

Hoofdstuk 8

De long en de ademhaling van de aarde

12-1-1847.

(1) Jullie weten dat voor het fysieke leven niet alleen een hart en een maag, maar ook een long nodig is. Elk dier heeft een ademhalingsorgaan. Ook bomen en planten moeten zulke transpiratieorganen hebben, waardoor ze binnen de 24 uur in - en uitademen.

(2) Het ademen van het aardelichaam is gemakkelijk waar te nemen aan de zeekust, waar de zee

regelmatig opkomt en dan weer terugvalt. Als dan zo'n uiterlijk verschijnsel aanwezig is, dan kan iedereen daar met zekerheid uit concluderen dat dit alleen maar tot een innerlijke oorzaak terug te voeren is, echter nooit tot een oorzaak van buitenaf.

(3) Wie dit niet helemaal kan begrijpen, die stelle zich een badkuip met water voor, zoals Ik jullie ook al bij een andere gelegenheid heb laten zien. Hang boven het bad, op een afstand van ongeveer tien meter een behoorlijk grote kogel, die bovendien van magnetisch ijzer is. Breng deze kogel boven het bad in een draaiende beweging en kijk naar het water of dat soms in beweging komt. Je kunt er van verzekerd zijn, dat het water in volledige rust zal blijven. Laat nu iemand in het bad gaan liggen en gewoon ademen. Iedere waarnemer zal zich ervan kunnen overtuigen, dat bij elke inademing het water in het bad iets zal stijgen en bij het uitademen weer iets zal dalen. Wat we hier in het klein kunnen zien, gebeurt met het aardelichaam in het groot:

(4) De aarde zuigt de lucht in zich op. Dan zet zich de wekere buikstreek van de aarde, die gewoonlijk door de zee bedekt is, meer uit en het zich daarboven bevindende zeewater stijgt omhoog bij de vaste oevers. Stoot de aarde of liever de aardlong de adem weer uit, dan zinkt de buik weer dieper omlaag en het zeewater loopt dan van de vaste oevers ook weer terug.

(5) Dit moest van te voren worden verteld, opdat jullie zullen inzien dat de aarde ademt en dat ze daarvoor natuurlijk ook ademhalingswerktuigen moet hebben, welke werktuigen, benevens nog enkele andere zoals ingewanden van de aarde, het inwendige van de aarde uitmaken.

(6) Nu vraagt men zich af: Waar bevindt zich de aardlong, waar haalt ze haar adem naar binnen en waar stoot ze hem weer uit? En tenslotte: Hoe ziet die long eruit?

(7) Deze aardlong, die wel een inhoud van 1000 kubieke mijlen heeft, bevindt zich vlak onder de harde, vaste aarde en begrenst een oppervlakte van iets meer dan 5000 vierkante mijl. (* 1 Duitse mijl is 7.420 km) Deze long is een zeer groot celweefsel waarin zich veel holle ruimten (kamers) bevinden, die door kleinere en grotere buizen met elkaar zijn verbonden. Deze buizen hebben twee eigenschappen: ten eerste leiden ze de lucht in de kamers en voeren die weer af; ten tweede kunnen deze buizen zich vanwege hun gevoelige elasticiteit, net zoals spieren en pezen bij dieren, samentrekken en weer uitzetten, deze samentrekking en uitzetting wordt bewerkt door een voortdurende beweging van de polen of door wisseling van de positieve in de negatieve pool. De oorzaak van deze wisseling ligt in de zielensubstantie, zonder deze wisseling zou de vrije beweging in de lichamen niet mogelijk zijn.

(8) Als de buizen uitzetten, worden de kamers vernauwd en als het ware samengedrukt en daardoor wordt de lucht uitgestoten. Trekken de buizen zich weer samen, dan zetten de kamers natuurlijk weer uit, waardoor het inademen tot stand komt.

(9) Het wisselen van polariteit wordt, zover als dat fysisch verklaarbaar is, bewerkstelligd doordat - zodra de ziel de levens stof uit de ingeademde lucht in haar levende substantie heeft opgenomen - in de long slechts de stikstof achterblijft. Daardoor wordt de bij het inademen positieve pool in een negatieve veranderd, want de positieve pool correspondeert niet met het stikstofgas.

(10) Op deze manier treedt dan weldra de samentrekking van de buizen op en wordt weer nieuwe lucht ingeademd, waardoor dan natuurlijk de negatieve pool weer positief wordt en zo vice versa.

(11) Nu weten we hoe het ademen van de aarde plaats vindt en waar de long is. Maar waar ademt ze in en waar uit? Dat doet de aarde op dezelfde manier als het dier; het dier ademt namelijk door neus en mond evenals de mens; op de zelfde manier ademt dus de aarde, door dezelfde hoofdmond waardoor ze haar voedsel opneemt. Maar halverwege deze hoofdingang is een zijgang, die zich evenals bij het dier naar believen openen en sluiten kan. Deze grote zijmond voert naar de grote long. Elke zes uur wordt één

keer ingeademd en dan na zes uur weer uitgeademd. Tijdens het inademen sluit zich de slokdarm naar de maag. Is de vereiste lucht eenmaal ingeademd, dan sluit zich als bij een strottenhoofd de luchtpijp en de slokdarm wordt weer geopend. Wordt de lucht weer de long uitgestoten, dan sluit de slokdarm zich opnieuw. Dit alles is zo ingericht, dat de aarde door de long in bovenvermelde perioden wel voortdurend wordt gevoed, maar door de eigenlijke slokdarm naar de maag maar elke twaalf uur. In de tijd waarin de long de ingezogen lucht in zekere zin chemisch ontbindt en de levensstof verwerkt, neemt de maag het voedsel tot zich; en zo kan men aannemen dat de aarde in 24 uur tweemaal in - en tweemaal uitademt en daarbij maar twee keer voedsel in de maag opneemt.

(12) Nu weten we dus ook hoe de aarde in - en uitademt en we hoeven alleen maar een blik te werpen op de long om te weten hoe die er uitziet.

(13) De vorm van de aardlong aanschouwelijk te maken is moeilijk, behalve als jullie de long van een olifant eens zouden kunnen zien. De long van een mammoet zou nog beter zijn, doch om deze in onze tijd te zien is nu eenmaal onmogelijk, daar dit dier helemaal is uitgestorven. Er is echter nog wel een daarop gelijkende soort in de oerwouden van Midden-Azië te vinden; maar deze is erg achteruitgegaan als men hem met de vroegere reuzen soort vergelijkt en daarom lijkt de long van een olifant er nog het meest op. Bij een volwassen dier is die zo groot dat hij gemakkelijk meer dan honderd kubieke voet lucht kan bevatten. Haar kleur is blauwgrijs en haar vorm lijkt op die van een grote, holle kokosnoot, waarin natuurlijk nog het hart, de maag, de lever, de milt en de nieren een plaats hebben.

(14) Stel je nu deze long in de bovenbeschreven grote dimensies voor, dan zul je zo ongeveer een vrij goed gelijkend beeld kunnen vormen. Een nadere beschrijving zou weinig nut hebben, want dit grote ademhalingswerktuig zullen jullie je toch nooit helemaal overzichtelijk kunnen voorstellen. Want één kamer van deze long zou al te groot zijn om ze ineens te kunnen overzien. Ook zou het geen nut hebben jullie de elastische stof in details te beschrijven, omdat je toch ook niet kunt begrijpen, waaruit de stof van een dierlijke long is samengesteld; hoeveel te minder zou je begrijpen waaruit de stof van de aardlong bestaat. Dat ze echter gelijkenis vertoont met de stof van de dierlijke long is te begrijpen, omdat elke dierlijke long, maar dan wel in heel verfijnde vorm, van deze grote aardlong afstamt. Waar zou men de stof voor al deze dierlijke lichaamsdelen vandaan halen, als die niet in de aarde voorhanden zou zijn?

(15) De aarde moet door transpiratie van de talloze organen, al het materiaal dat in haar is aan de oppervlakte brengen. Datgene wat daar aan de oppervlakte wordt afgeleverd, wordt eerst door de planten en dan door de dieren opgenomen en in hen weer in datgene veranderd, wat het oorspronkelijk was. Waar zou het dier het bloed vandaan krijgen als het al niet van te voren in de aarde zou zijn? Waar zou het water vandaan komen als het al niet van te voren in de aarde zou zijn? Kortom, de aarde moet al datgene in zich bergen, wat de op haar levende wezens in zich hebben, zoals een hoofdluis hetzelfde, natuurlijk in aanzienlijk veranderde en kleinere vorm, in zich heeft als het dier of de mens, die voor dat kleine diertje namelijk ook een hemellichaam is.

(16) Ik geloof dat dit voorbeeld de zaak voor jullie wel aanschouwelijk maakt. Nu hebben we dus een tweede grote plaats in de aarde bekeken en we zullen de volgende keer weer een andere bezichtigen.

Hoofdstuk 9

De milt van de aarde

(1) Bij elk dier is de milt één van de belangrijkste organen na de longen; Het is de eigenlijke energiebron van elk dierlijk lichaam. Dit orgaan is tot behoud van het leven net zo noodzakelijk als het hart, de maag en de longen, want zonder de milt zouden de organen in elk dierlijk lichaam dood zijn.

(2) Ik zeg dat het de stookplaats is in het dierlijk lichaam. De stookplaats is in elk huis voor het koken van het eten en voor verwarming van de kamers het allernoodzakelijkst; ongeacht hoe deze er uitziet, ze moet toch aanwezig zijn en ze was ook datgene waar de mensen het allermeest behoefte aan hadden; de allereerste mensen op aarde leerden ook het vuur eerder kennen dan al het andere; als ze het niet gekend hadden, dan hadden Kaïn en Abel geen brandoffers kunnen brengen.

(3) Om het belang van zo'n haardvuur en wat eigenlijk zo'n haardvuur is met een voorbeeld uit jullie tijd goed duidelijk en aanschouwelijk te maken, zullen we eens naar de tegenwoordig bestaande zogenaamde locomotieven kijken.

(4) Zo'n locomotief is menselijk bekeken erg kunstig samengesteld. Vullen we de ketel met water, maar stoken we er geen vuur onder, waardoor het water omgezet wordt in stoom die drijfkraft heeft, dan zul je dadelijk zien dat dit hele mechanisme, tot niets dient. Het vuur is dus de eigenlijke drijfkraft; het zet eerst het water om in stoom en die stoom grijpt dan pas met haar kraft het mechanisme aan en het stoomvoertuig komt dan in zijn bekende snelle beweging.

(5) Soortgelijke, weliswaar oneindig kunstiger locomotieven, zijn de dierlijke lichamen; maar hun hele mechanisme, dat uit talloos vele delen en organen bestaat, zou tot niets dienen als de vuurhaard zou ontbreken. Pas deze zet al de tot zich genomen voedselbestanddelen om en drijft ze door zijn eigen kraft in de vaten verder, waar ze in bloed overgaan en dan eerst naar het hart worden gevoerd en hiervandaan naar hun eigenlijke bestemming.

(6) Deze stookplaats in het dierlijk lichaam, milt genoemd, bestaat daarom uit een luchtige massa en kan in haar in alle richtingen lopend celweefsel het elektromagnetische vuur opwekken en onderhouden. Dit opwekken heeft plaats doordat ze door een voortdurende wrijving van haar celweefsels een elektromagnetisch vuur doet ontstaan en dat in talrijke buidelvormige vaten als in kleine elektrische flessen opslaat en als het ware aldoor ermee verzadigd is, om daarvan elk ogenblik het negatieve deel naar de maag en het positieve deel naar het hart te voeren.

(7) Ik weet wel dat heel veel artsen en natuurkundigen tot op dit ogenblik nog niet weten wat ze met de milt aan moeten, waar echter ook moeilijk achter te komen is, omdat niemand een levend dier van binnen kan bekijken om op deze manier te onderzoeken wat de milt doet. Is het dier dood, dan is de milt toch al veel eerder dood; maar hierbij is jullie nu meegedeeld wat de milt is en waarvoor ze dient.

(8) We hebben dus hieruit gezien, dat de milt een van de noodzakelijkste organen van het dierlijk lichaam is, omdat ze de eigenlijke drijfkraft voor alle andere dierlijke mechanismen in zich opwekt, be-waart en aan andere delen afgeeft.

(9) Zoals dus dit heel onbelangrijk lijkende orgaan één van de belangrijkste van het dierlijk lichaam is, zo is ook in de aarde een soortgelijk orgaan aanwezig, dat met recht de milt van de aarde kan worden genoemd. Deze aardemilt is net als in het dierlijk lichaam eerst voor de maag van belang, maar staat ook met het aardehart in nauwe organische verbinding. Want naast de maag, die van de milt zijn verbrandingswarmte betreft, moet ook het hart zijn pulserende kraft putten uit dit belangrijke orgaan. In niet mindere mate berust ook de werking van de long op die van de milt, hoewel de long voor de helft een geheel vrije beweging heeft die met de wil van de ziel is verbonden, om welke redenen vooral de mens willekeurig nu eens sneller dan weer langzamer adem kan halen.

(10) Daar dus de milt ook in ons aardelichaam een van de belangrijkste rollen speelt om leven op te wekken, is het ook niet meer dan billijk dat men aan dit orgaan een bijzondere aandacht besteedt.

(11) Om dit echter ook in te zien zullen we in het kort de werkingen van onze aardemilt enigszins belichten.

(12) Kijk eens naar de vuurspuwende bergen op de aarde! Ze zijn weliswaar slechts onbelangrijke uitlopers van deze voornaamste stookplaats, maar hun aanblik kan ons toch wel een overtuigend beeld geven hoe het er in de 'hoofd vuurkeuken' van het aardelichaam uitziet. Dat is dus één werking, die aan de oppervlakte van de aarde zichtbaar wordt.

(13) Dan beschouwen we de talloze kokendhete waterbronnen, die hun verwarming eveneens van dit hoofdorgaan van de aarde betrekken, zij het dan niet onmiddellijk, dan toch via vurige organen die met dit aardorgaan in de nauwste verbinding staan. Dit is de tweede uitwerking van dit aardorgaan die op het aardoppervlak merkbaar is.

(14) Laten we dan verder kijken naar de wolken en nevels en ook naar de winden die deze wolken en nevels bewegen. Dat alles is een uitwerking van de aardemilt, want haar centrale hoofd vuur dringt door talloze organen van de aarde heen en verwarmt die overal voldoende. Als men slechts enkele kilometers in de aarde zou doordringen, zou men zich kunnen overtuigen hoe machtig reeds hier dit innerlijk verwarmingsorgaan van de aarde werkt. Als er nu water in deze diepten doordringt, wordt dat weldra in dampen omgezet. Deze blazen de aardehuid omhoog en dringen dan langzamerhand als gas door de poriën, kloven en andere spleten van de aardkorst, vullen op die manier de lucht en verstoren haar evenwicht, waardoor dan de winden ontstaan. Als deze in het binnenste van de aarde gevormde waterdamp en gassen - vaak ten gevolge van de te grote druk - met geweld een uitweg zoeken, dan wordt daardoor een grote of kleine aardbeving veroorzaakt en in de nabijheid van de uitbarsting treden vernielende orkanen, wervelwinden en soms ook vuurhozen op. Hier hebben we dan weer een derde aanschouwelijk verschijnsel aan de aardoppervlakte, dat door dit orgaan wordt veroorzaakt.

(15) Op gelijke wijze zijn de bewegingen van de zee (geen eb en vloed, maar alleen de golvende en stormachtige bewegingen) zoals ook alle zeestromingen afkomstig van dit ingewandsorgaan. Het zout van de zee kan ook alleen maar in het zeewater komen, als bepaalde stoffen van tevoren door het vuur opgelost en ter verzilting van de zee door talrijke organen naar boven worden gedreven. Ook alle meteorologische verschijnselen, die in de dampkring rondom de aarde optreden, zijn uit deze ingewanden afkomstig en niet in het minst ook alle vegetatieve kracht op aarde. Naast deze zijn er nog talloos vele verschijnselen in en op de aarde, die alle uit dit ingewandsorgaan afkomstig zijn; doch honderd schrijvers zouden aan honderd jaar niet genoeg hebben om dit alles op te sommen! Daarom zou het ook een zinloos en belachelijk werk zijn om al deze verschijnselen apart op te noemen en te bespreken en ook des te ondoelmatiger, omdat al deze verschijnselen uit de latere beschouwing van het geestelijke deel toch al veel gemakkelijker kunnen worden begrepen. Daarom is het genoeg dat we dit hier in het algemeen aangeven, hoewel het anderzijds toch ook niemand onverschillig mag zijn, zich vooraf over dit zeer belangrijke punt een wat diepgaandere kennis te verwerven; zonder deze kennis zal hij het geestelijke namelijk niet zo grondig kunnen begrijpen.

(16) We hebben nu enkele van de belangrijkste werkingen van de aardemilt opgenoemd en wel om dit belangrijke ingewandsorgaan grondig en met waardering te kunnen begrijpen; om haar betekenis echter nog dieper tot ons te laten doordringen, zullen we ons persoonlijk in dit orgaan van de aarde begeven, om daar een kleine doelmatige excursie te maken en na te gaan hoe deze aardemilt is opgebouwd en waar ze haar vuur en de brandstof vandaan haalt.

Hoofdstuk 10

De opbouw van de milt en de vorming van het bloed

15-1-1847

(1) Als jullie een stukje milt van een dier door een goede microscoop bekijken, zullen jullie heel veel kamertjes ontdekken die meestal kubusvormig zijn, doch soms ook driezijdige piramiden vormen; zelden zijn deze kamertjes rond in de vorm van een ei. Deze kamertjes zijn aan de hoeken door cilindertjes organisch met elkaar verbonden. De wanden van deze kamertjes zijn vrij, waardoor een milt zacht en luchtig aanvoelt. Tussen de rijen van de met elkaar verbonden kamertjes lopen talrijke bloedvaten, die niet gelijk van vorm zijn, maar uit gedeeltelijk nauwe, gedeeltelijk wijde buizen bestaan en er voor het oog ongeveer zo uitzien als de draden van een kruisspin, als ze die met haar grijswitte kleverige parels heeft bezet; want je zult al wel hebben gezien hoe dit dier zijn elastische, sterke draden zelf met kleverige pareltjes versiert; die pareltjes dienen er voor dat een insect op het ogenblik dat het de draad aanraakt, als een vogel aan de lijmstok wordt gekleefd en zich nooit meer daarvan los kan maken.

(2) Zo is het dus met een bloedvat in de milt gesteld; het zal nog gemakkelijker te begrijpen zijn als ik het met een zeer fijn snoer van kleine pareltjes vergelijk. Zulke bloedvaten vindt men door de gehele lengte van de milt en ook in grote hoeveelheden in de breedte daarvan. Ze beginnen in een enkel vat, dat in verbinding staat met de maag en ze eindigen in een hoofdbloedvat dat direct met het hart verbonden is. Tevens is het hele miltweefsel door een zachte huid omgeven, waar doorheen de miltkamertjes en de parelsnoerachtige bloedvaten als donkerrode wratjes te zien zijn. Omdat de milt bij dieren echter een uiterst teer weefsel is, is ze nog extra met een laag vet omgeven, waardoor ze beter beschermd is en ook vanwege haar voortdurende wrijvende werking een goede vette stof om zich heeft, zodat ze zich door deze werkzaamheid nergens bezeert.

(3) Nu hebben we zo goed als in het kort mogelijk was een enigszins anatomische beschrijving van de milt gegeven, die echter in dode toestand een heel andere vorm aanneemt dan hier beschreven. Ook moeten we nu weten wat voor werk ze hier eigenlijk verricht en hoe juist voor dit werk haar inrichting zo geschikt is.

(4) We hebben al gehoord dat de milt met haar bloedvaten met de maag en het hart samenhangt; waarom is dat? Omdat ze de sappen uit de maag, die voor het vormen van het bloed zijn bestemd, in zich opneemt, ze in bloed verandert en dan zo aan het hart aflevert. Daardoor kan het bij mensen, die veel bloed hebben, gemakkelijk gebeuren dat de milt te overvol met bloed wordt, omdat ze niet alles wat in haar gevormd wordt in het hart kan afzetten, zodat het bloed dat zich in de milt ophoopt dan terug loopt in de maag, waardoor die mens bloed opgeeft. Vindt het bloed deze uitweg niet, dan kan daaruit gemakkelijk een ontsteking en mettertijd - wat nog erger is - een verharding van dit orgaan veroorzaakt worden. Daarom gebeurt het opgeven van het bloed meestal vanuit de milt en hoogst zelden uit de longen.

(5) Op deze manier hebben we al één functie van de milt gezien; maar nu is de vraag hoe de milt het bloed maakt. Ook dat zullen we in het kort bekijken.

(6) Wanneer het als eiwit uitzijnde sap vanuit de maag in de milt overgaat, dan blijft het een bepaalde tijd in de parelsnoerachtige bloedadertjes zitten en verplaatst zich met elke polsslagen een parel verder. Tegelijkertijd wordt met elke polsslagen een wrijving van de miltkamers opgewekt. Daardoor vullen deze

kamertjes zich met elektrisch vuur, dat bij de maagstreek een positieve en bij de hartstreek een negatieve pool vormt. Vandaar dat de kamertjes in de streek van de maag meer scherpe kanten hebben, terwijl ze naar de streek van het hart meer eivormig worden.

(7) Door dit elektrisch vuur worden de kamertjes nu eens sterk vergroot, en dan weer sterk samengetrokken. Omdat de kanten van deze kamertjes door de cilindertjes onderling, alsook met elk bloedvatenkogeltje in verbinding staan, wordt daardoor bewerkstelligd dat de sappen in de bloedvaten meer en meer in een gistingproces geraken. Door deze gisting wordt de overtollige koolstof, die ze nog bevatten, uitgescheiden en deze wordt door de kamertjes gedeeltelijk aan de gal, gedeeltelijk ook aan het vet afgegeven. Tevens ontstaan door deze gisting louter kleine blaasjes, die, als ze onder invloed van de negatieve elektriciteit komen, in elkaar schrompelen en lensvormig worden.

(8) De lensvormige blaasjes worden dan voor de helft met negatieve elektriciteit aangevuld, en krijgen daardoor een saffraanachtige gele kleur en treden zo reeds als bloed in de hartkamer. Het bloed is geen gelijkmatige vloeistof, maar een brij die bestaat uit kleine lensjes, die met zijn kleine lenzen - die aan de oppervlakte erg glad en glibberig zijn - de negatieve elektriciteit in het hele lichaam rondbrengt en verdeelt.

(9) Deze elektriciteit verwarmt dan het hele organisme. Waar deze lenzen dan door hele nauwe vaten worden gestuwd, spatten ze uit elkaar, waarna de huls vloeibaar wordt en in de zogenaamde lymfesappen overgaat, terwijl de elektrische stof die door het uiteenspatten is vrijgekomen als een ijzerhoudende ether wordt gebruikt om de zenuwen tot leven te brengen.

(10) Nu hebben we in zo kort mogelijke tijd de milt, haar bouwen haar functie bekeken; en omdat we nu op deze manier een heel aanschouwelijke basis hebben, kunnen we ons welgemoed en zo goed mogelijk voorbereid - tenminste voorlopig - in een weliswaar wat grotere vuurkamer van onze aardemilt wagen.

(11) Haar bouw lijkt op de boven beschreven bouw van de kleine dierlijke milt, waartoe ook de menselijke gerekend kan worden. Alleen is zo'n kamer vele biljoenen malen groter dan de miltkamer van een dier, ja in veel van zulke aardemilt kamers zouden meerdere miljoenen mensen naast elkaar wel plaats kunnen vinden, waaruit we kunnen afleiden, dat de bouw van de aardemilt wel zeer indrukwekkend moet zijn. Maar nog groter is die van een zon en nog heel veel groter die van een hoofdcentraalzon, wiens bouw toch, zoals in het algemeen van zonnen, heel anders is dan de bouw van een aardbol; zoals overigens ook de bouw van de ene aardbol zoveel van de bouw van een andere aardbol verschilt, dat alleen het oog van de Schepper het algemeen gemeenschappelijke in hen kan zien. Daarom moeten jullie ook niet denken, dat - als het binnenste van de aarde bekend is - jullie daarom ook al het inwendige van Jupiter of van een andere planeet zouden kennen; en nu zullen we ons dus in zo'n aarde miltkamer begeven en kijken hoe het daar toegaat.

(12) Kijk naar de grijsbruine wanden, hoe elk ogenblik ontelbare bliksemflitsen er doorheen schieten. Men hoort hier ook voortdurend een miljoenen voudig gedonder. En kijk, uit de kamers lopen brede kanalen, waardoor zich een geweldige vloed stort. De aanhoudende elektrische vlammen lossen die vloed op in sterk onder druk staande dampen. Met voor jullie niet te meten geweld, dringen deze dampen door andere kanalen verder onder verschrikkelijk geraas. Nieuwe vloedgolven storten weer de kamers binnen; weer is er een zieden, bruisen en sissen als er op de oppervlakte van de aarde nog nooit werd gehoord. Ga uit de kamer naar buiten en bekijk de bloedvaten, die zich op de eerder beschreven manier tussen de rijen kamers uitstrekken. Hoor hoe de geweldige vloedgolven door hen heen stormen, hoe hier en daar deze kanalen op de plaats waar ze nauwer worden, zich als grote reuzeslangen uit de oertijd huiveringwekkend

samentrekken en dan weer uitzetten, om de in haar woedende, geweldige vloedgolven verder te stuwten. Zie hoe hier in het groot hetzelfde gebeurt en gebeuren moet als in de dierenmilt in het klein.

(13) Dat deze sappen op dezelfde wijze als bij het dier vanuit de aardemaag in de aardemilt overgaan en daarna in het aardehart

worden afgezet als het aan alles voedsel verstrekkende aardebloed, hoeft nauwelijks te worden gezegd.

(14) Op deze manier hebben we dit orgaan, zo precies als het in het kort maar mogelijk is, leren kennen en zullen ons hierna naar een ander orgaan van de aarde begeben.

Hoofdstuk 11

De lever van de aarde

16-1-1847

(1) Na de milt is de lever één van de belangrijkste organen. Ze is het afscheidingsapparaat in het dierlijke zowel als in het aardelichaam en verdient daarom evenals de milt onze bijzondere aandacht.

(2) Mens en dier eten spijzen die evenveel dodelijk gif bevatten als leven verwekkende voedingsstoffen. Dientengevolge zou elk mens evenals elk dier na de genoten maaltijd sterven, als zich in het lichaam geen orgaan bevond, dat al deze giftige stoffen, hoofdzakelijk koolstof en blauwzuur, begerig naar zich toetrok, ze gedeeltelijk in een speciaal reservoir verzamelde en deels door de urineleider afvoerde. Dit nuttige orgaan is nu juist de lever. Haar bouw lijkt veel op die van de milt wat betreft de innerlijke constructie, maar de vorm lijkt meer op die van de longen.

(3) Dit deel van de ingewanden bestaat dus eveneens uit een grote hoeveelheid aan elkaar geregen kamertjes, die net zoals die van de milt - maar dan wat nauwer - met elkaar zijn verbonden. Naast deze kamertjes wordt de lever hoofdzakelijk doorkruist door vier verschillende soorten buisachtige vaatjes, die echter niet dezelfde vorm hebben als die van de milt, maar het zijn gelijkvormig doorlopende organen die met elkaar door nog kleinere doorgangsvaatjes verbonden zijn, zodat alle organen van dit deel van de ingewanden in een onderlinge verbinding staan.

(4) Een deel van deze vaten komt uit het hart en voert rijkelijk veel bloed naar de lever, opdat dit bloed hier met de benodigde hoeveelheid koolstof evenals met een naar verhouding kleine dosis blauwzuur wordt verzadigd. Dan pas is het voldoende geschikt om het verteringsproces in de spijsverteringsorganen te voltrekken en vandaar verder naar buiten ook de opperhuid te vormen. Want voor inwendig gebruik is zulk bloed onbruikbaar geworden. Daardoor zijn leverziekten dan ook vooral gemakkelijk te herkennen aan de opperhuid. Dit is één soort van doorlopende vaten.

(5) Een tweede soort vaten loopt van de maag naar de lever. Dit soort vaten neemt alle waterachtige bestanddelen op, waarin het zeer verdunde blauwzuur wordt weggeleid en dan in de lever door kleine verbindingsvaten in een juiste verhouding aan het bloed wordt afgegeven. Wat overblijft wordt uit de lever door de nieren afgevoerd naar de urineblaas, die het dan als onbruikbaar materiaal van zich afstoot en door de urineleiders helemaal uit het lichaam verwijderd. Dit is het tweede soort vaten dat door dit orgaan van de ingewanden loopt.

(6) Een derde soort vaten gaat ook weer van de maag uit en verbindt speciaal diens slijmhuud met de galblaas en de lever. Door deze vaten wordt de slijmerige kool - of galstof van de spijzen in de maag afgezonderd en voor het grootste deel in de galblaas bewaard. De reden daarvoor is dat, als de mens of het

dier iets te weinig van deze stof - die voor de vertering nodig is - uit de spijsbrij in de maag haalt, de lever van haar voorraad weer wat aan de maag moet teruggeven. Want alle vertering is een soort gistingproces waartoe, zoals bekend, sommige voedingsstoffen zich beter lenen dan andere. Ook hebben enkele stoffen die zeer waterachtig zijn maar weinig giststof in zich, wat iedereen in de natuur al dadelijk merken kan. Neem bijvoorbeeld een schaal met zuiver water en voeg een beetje zemelen erbij, dan zal dit mengsel lang moeten staan voordat het gaat gisten. Neem nu een andere schaal met wijnmost en doe er ten overvloede nog wat gerste - of rijstemeel bij, dan zal dit in een paar uur zo'n gisting teweegbrengen, dat men zich nauwelijks raad weet. Als echter daaruit al blijkt dat enkele stoffen, die de mens evenals het dier als voedsel tot zich neemt, meer of minder kool - of giststof bevatten, dan moet het ook duidelijk zijn dat er in de lever voor een teveel van deze stof een reservoir aanwezig moet zijn om daarmee een tekort aan deze stof te hulp te komen, als deze in de opgenomen voedingsmiddelen in onvoldoende mate aanwezig is. - Door deze vaten hebben we nu de derde soort leren kennen.

(7) Een vierde soort vaten die door dit orgaan heen loopt zijn de kleine gewonden adertjes, die van de long uitgaan en in de verschillende krommingen en windingen worden geleid. Door deze vaten wordt de galblaas gedeeltelijk gevormd en gedeeltelijk op voortdurend gelijkmatige spanning gehouden. Tevens wordt door deze vaten steeds een juiste hoeveelheid atmosferische lucht in de gal gebracht en door die atmosferische lucht zoveel zuurstof, dat de gal niet teveel gaat gisten en daardoor die boosaardige stof in het lichaam opwekt, waaruit hoofdzakelijk allerlei ontstekingen, reumatiek, jicht en dergelijke ziekten ontstaan. Daarom is het voor de mensen ook erg ongezond om zich op zulke plaatsen en in zulke vertrekken op te houden, waar zij in plaats van de tot leven brengende zuivere atmosferische lucht alleen maar bedorven lucht inademen, die maar heel weinig zuurstof bevat maar des te meer giftig stikstof. Dit vind je vooral in die vervloekte kroegen, waarin de gasten door de afschuwelijke tabaksrook zich het allerbeste op de stank van de hel voorbereiden.

(8) We hebben nu vier soorten vaten van de lever leren kennen; hun actie en reactie wordt weer als bij de milt door het eclecticisch fluïdum bewerkstelligd, dat in de voornoemde kamertjes, net zoals bij de milt, door een wrijvende beweging van de kamertjes wordt opgewekt. Natuurlijk wordt het elektrisch vuur van de lever hoofdzakelijk door het vuur van de milt opgewekt, want ook de lever zou zonder de milt dood zijn en niet in staat om te werken.

(9) De lever bevindt zich bij de mensen - evenals bij alle dieren - rondom de maag, omdat zij daar het meest nodig is. Daar is dit orgaan, maar dan in de grootste afmeting, ook in de aarde geplaatst. Zijn functie is geheel dezelfde als die van de lever bij de dieren. Hoewel ze maar een secundaire werking uitoefent ten opzichte van de werking van de milt, is ze toch een niet minder machtig orgaan tot verwekking van leven in elk dierlijk organisch lichaam. Want uit de lever van de aarde komt aanvankelijk alles als het ware voort wat de aardkorst in zich en op zijn oppervlakte draagt. Zo is ook al het zeewater uit de lever afkomstig en is in de grond van de zaak niets anders dan de uitgestoten urine van het aardelichaam, welke urine echter desondanks weer verdampt en in wolken opgaat, die op hun beurt in de lucht door de inwerking van het licht in zoet, voedzaam water wordt omgezet.

(10) We hebben nu op deze manier in het kort zo grondig als mogelijk was ook dit orgaan leren kennen en zullen hierna weer tot een ander overgaan.

Hoofdstuk 12

De nier van de aarde

(1) Na de lever bekijken we de nier. Deze is in drie opzichten een zeer opmerkelijk levenswerktuig in het dierlijk organisme, want het heeft drie essentiële en zeer belangrijke taken, zonder welke het dierlijk leven helemaal niet zou kunnen bestaan en de voortplanting niet denkbaar zou zijn, terwijl ook geen enkel wezen zich zonder dit orgaan ooit in een vrolijke stemming zou kunnen voelen. Want een zekere fysieke opgewektheid komt voort uit de nieren; vandaar dat dit orgaan ook in de heilige schrift vaak aangehaald en genoemd wordt.

(2) De nier heeft in de eerste plaats de taak, het uit de lever afgescheiden water, dat voor het organisme niet meer bruikbaar is, op te nemen; wat uit het water nog voor het leven bruikbaar is wordt daar geabsorbeerd en de helemaal ondeugdelijke bestanddelen van het water worden naar de blaas afgevoerd.

(3) Het geabsorbeerde, edele deel is de eigenlijke materiële stof van het bevruchtende zaad, dat eerst nog door het bloed wordt opgenomen en daardoor dan in bijzondere reservoirtjes wordt geleid, waarna het dan als positieve polaire kracht door de negatieve kracht van de zogenaamde teelballen geschikt wordt gemaakt voor de bevruchting. - Dit is dus de tweede belangrijke taak van de nier.

(4) De derde nog belangrijker functie van dit orgaan bestaat daarin, dat dit orgaan door geheel eigen, heel kleine en meer verborgen liggende vaatjes met hart, longen, maag, milt en lever in zeer nauwe verbinding staat en daarom - meer geestelijk gezien - zolang een mens of dier leeft, de ziel tijdens de geslachtsdaad tijdelijk tot een noodzakelijke verblijfplaats dient; en omdat dit orgaan deze taak op die manier vervult, verwekt het in het natuurlijke leven een bepaald blij, welbehaglijk gevoel, dat natuurlijk niet aan het lichaam, maar aan de ziel en nog meer aan de haar ten grondslag liggende geest is toe te schrijven.

(5) Want wie ooit rechtens geslachtsgemeenschap gehad heeft, weet zich niet te herinneren hoe zich door zijn hele organisme heen een verrukkelijk, heerlijk gevoel van welbehagen verbreidde. Wie weet zich ook niet te herinneren dat - als hij zich gedurende wat langere tijd van de onnodige gemeenschap onthouden had - zich dan een langdurig opgewekt gevoel van welbehagen van hem meester maakte, waardoor hij vaak zonder te weten waarom, zo opgewekt en monter was, dat hij in alles wat hij zag een zalige vreugde ondervond.

(6) Deze toestand ontstaat fysiek in de nier en daarom heeft dit orgaan ook bijna het uiterlijk van een zeer gemakkelijk kussentje en men zou kunnen zeggen: "Kijk, daar is een aangename, zachte zitplaats, daar kan men goed uitrusten." Zo is wat de lichamelijke gelukzaligheid betreft, er door dit orgaan voor gezorgd, dat de anders alleen in het hart en het hoofd werkzame ziel hier een soort rustplaats vindt en daar soms - zoals men wel pleegt te zeggen - er haar gemak van neemt.

(7) Ook bij het zogenaamde somnambulisme (helderzien) treedt de ziel meestal in dit orgaan, dat door de zogenaamde Canglioncellen (zenuwcellen) in nauwste verbinding met de maagholte staat, door welke plek de ziel dan in zo'n toestand gewoonlijk ook ziet, hoort, voelt en zich als het nodig is ook met de buitenwereld in verbinding stelt.

(8) Als dit orgaan nu zo'n prijzenswaardige bestemming heeft, dan zal het ook nodig zijn haar bouw enigszins te begrijpen. De opbouw van dit orgaan heeft weer een duidelijke gelijkenis met die van de milt en de lever, alleen met dit onderscheid, dat het door de bekende kussenachtige indeling zich essentieel van de andere onderscheidt. Aan beide kanten heeft ze een soort kwabzakken, die van elkaar zijn gescheiden door een aanzienlijke indeuking en een witachtig celweefsel. Ze vormen slechts in het midden, dat ook uit

een witachtig celweefsel bestaat, een samenhangend geheel. Hier doorheen lopen de voornaamste waterkanalen, die de edele zaadstof aan de kwab leveren; ze hebben die - zoals al gezegd - uit het van de lever afkomstige water geabsorbeerd. In de kwabben wordt dit sap door de in haar opgewekte elektriciteit rijper, subtieler en meer vloeibaar gemaakt. Het wordt dan zo in de tere bloedvaten van dit orgaan opgenomen en eerst samen met het bloed naar het hart gevoerd, van waaruit het dan weer door geheel eigen vaten in de voor hem bestemde voorraadkamer wordt geleid, waar het dan voortdurend door de zogenaamde teelballen zijn voedsel verkrijgt en zo bruikbaar wordt gemaakt voor zijn bestemming. Nu hebben we, voorzover het voor ons doel nodig is, de bouw van dit orgaan bekeken en we kunnen nu hetzelfde orgaan in onze aarde gaan opzoeken.

(9) De nier van de aarde ligt tamelijk zuidelijk, ongeveer even ten zuiden van de equator en dus dicht bij de zuid - dan bij de noordpool. Ze heeft - wat haar vorm betreft - een grote gelijkenis met het overeenkomstige orgaan van een zwijn en meer nog met dat van een olifant, die eigenlijk ook tot de familie van de zwijnen hoort. Het aardorgaan heeft bijna helemaal dezelfde taak als dat orgaan bij de dieren en is de hoofdbron, waaruit alle zeeën haar water putten en waaruit ook, beetje bij beetje, al het andere water aan de oppervlakte van de aarde komt.

(10) De aarde heeft weliswaar - voordat de zee aan bod komt - nog een heleboel urineblazen, die zich vooral als grote waterreservoirs tussen de aardkorst en de binnenste vaste aarde bevinden en waarvan enkele groter zijn dan een heel werelddeel, bijvoorbeeld Europa. Uit deze grote urineblazen van de aarde krijgen dan eerst de zee en daarna andere wateren van het vasteland hun voeding en hun steeds gelijkmatige watertoevoer. Dat is de eerste taak van dit aardorgaan.

(11) De tweede taak is de afscheiding van het edele water, dat voor de teelt zorgt en afkomstig is uit de grovere aardurine. Dit edele teeltwater stijgt niet dadelijk naar de oppervlakte, maar wordt eerst - net zoals bij de dieren - naar het hart van de aarde teruggelid en van daaruit door een paar speciale kanalen en aderen omhoog gebracht naar de oppervlakte. Daar verschijnt het gedeeltelijk als zout bronwater en gedeeltelijk als dauw, die op de hele plantenwereld de meest bevruchtende invloed heeft. Dat is de tweede taak van de aardenier. Hierna zullen we de derde en de meest merkwaardige in ogenschouw nemen.

Hoofdstuk 13

De aarde als man en vrouw

19-1-1847

(1) Jullie zullen allen soms wel een heel behaaglijk gevoel in jezelf hebben waargenomen. De hele omgeving bood dan een buitengewoon vriendelijke aanblik; waar men ook maar heenkeek, van alles ging een verkwikkende en gelukzalige invloed uit. De wolken in de lucht hadden een zeer vriendelijke vorm en een lieflijke kleur, de wind woei zacht en teder om het gelaat en men kreeg een gevoel alsof men door duizend onzichtbare bekoorlijke engellippen werd gekust en de ziel sprankelde daardoor van vreugde. Dit hier beschreven gevoel dat een mens op bepaalde ogenblikken heeft, is een secundair gevoel, dat afkomstig is van de tijdelijke rust en het welbehagen van het aardelichaam en heeft overeenkomst met het vreugdevolle gevoel in de nieren van de mens, iets wat ook bij dieren gemakkelijk kan worden waargenomen.

(2) Zo'n tijd van blijmoedigheid heerst op de aarde als de grote, liever gezegd de algemene aardeziel

zich in haar nier neerzet en zich daar als het ware de nodige ontspanning en rust gunt. Terzelfdertijd wordt dan ook alles aan de oppervlakte van de aarde vredig en alles neemt een bepaald lief en zacht karakter aan. Na zo'n opwekkende tijd op de aarde volgt gewoonlijk donker en stormachtig weer, waarin weer alles een weerzinwekkend, afstotend en vaak zelfs ook een angstaanjagend karakter aanneemt. Dat gebeurt als de algemene aardeziel zich weer in haar gewone aards werkende organen heeft teruggetrokken. Bij de aarde gaat het echter niet op dezelfde manier als bij de mens, die zijn ziel helemaal in zijn slaapvertrek terugtrekt. Want alleen maar een deel van de algemene aardeziel mag daar min of meer rusten, terwijl het andere deel voortdurend werkzaam moet blijven.

(3) Dit kan men zich in zekere zin in een bepaald beeld voorstellen als een menselijk handelen; als een mens een tijd lang met zijn rechterhand een bepaald werk heeft verricht en de hand is moe geworden, dan steekt hij die in zijn zak om hem te laten uitrusten en werkt in die tijd zolang verder met zijn andere hand tot de rechterhand wat is bijgekomen. Of men kan zich ook een mens voorstellen, die lang met zijn hoofd heeft gewerkt, totdat dit moe is geworden; dan gunt hij zijn hoofd rust en gaat in de plaats daarvan zijn voeten gebruiken. Of men kan zich ook het beeld van de gedeeltelijke rust van de aardeziel voorstellen als een nachtwacht, die door twee mensen uitgevoerd moet worden; de één waakt van 's avonds tot middernacht terwijl zijn metgezel slaapt. Dan lost degene die uitrust is hem af en houdt dan tot de morgen de wacht, terwijl de eerste waker gaat slapen.

(4) Zo moeten jullie dus dit handelen van de algemene aardeziel zinnebeeldig voorstellen; de aarde kan dus ook nooit dat volledige welbehagen ondervinden dat een mens of dier krijgt door zijn nachtelijke slaap; maar het is als een gedeeltelijke rust van de mens, die een niet onbelangrijk welbehagen met zich meebrengt. De dagelijkse rotatie en de jaarlijkse omloop van de aarde om de zon zijn er de oorzaak van, dat bij de aarde geen volledige rust kan plaats hebben. Door het jaarlijkse draaien om de zon houdt nu eens het noordelijk, dan weer het zuidelijk halfrond zijn winterslaap, terwijl het tegenoverliggende deel zeer actief is.

(5) Daar de aarde, net als de mens en dier, ook deze eigenschap van de nier heeft, die door iedereen gemakkelijk waar te nemen is, kan men zich ook afvragen of de aarde niet tot opwekking van nieuw leven in staat is. Zeker is zij dat en wel op velerlei wijze en op een heel andere manier dan een mens, dier of plant.

(6) Vanwege haar bijzondere aanleg is de aarde als een soort hermafrodiet (als een wezen dat het mannelijke en vrouwelijke beide in zich heeft) te beschouwen. Ze lijkt in dit opzicht op de eerste mens, die oorspronkelijk ook man en vrouw in zich verenigde en ze lijkt ook op de volkomen geesten uit de hemel, die ook mannelijk en vrouwelijk volkomen één zijn.

(7) Dit vooraf te bepalen is nodig om het volgende beter te kunnen begrijpen. Daar de aarde tot voortplanting in staat is, vraagt men zich af: hoe en wat wekt ze op, en waar bevinden zich haar voornaamste voortplantingsorganen?

(8) Het voornaamste orgaan voor de voortplanting is evenals bij dieren, de sterk opgezette zuidpool; Volgens dit voortplantingsorgaan is de aarde vrouwelijk, omdat ook de hele zuidpool negatief is gelijk het vrouwelijk wezen, dat ook negatief staat tegenover het positief polaire mannelijk wezen. De aarde, van dit standpunt uit als vrouw bekeken, is dan niet zelf tot opwekking in staat, maar kan slechts de verwekking ontvangen. Nu vraagt men zich af: Wie verwekt dan bij de aarde? Antwoord: De zon, door haar tegengesteld polaire kracht. En wat brengt ze voort of wat heeft ze voortgebracht?

(9) Het belangrijkste kind dat op deze wijze is voortgebracht is de maan, die het oudste kind is van deze tellurische (aardse) vrouw.

(10) Heeft ze nog meer dergelijke kinderen? - O ja, een grote hoeveelheid kometen, die door hun geboorte deels in de etherruimte kwamen en daar rondcirkelen. Voor een ander deel echter zijn zulke kinderen, die uit de verwekking worden geboren, de bijna dagelijks – en meestal in de tijd dat dag en nacht even lang zijn - haast talloos te voorschijn komende zogenaamde vallende sterren. Dat ze niets anders zijn dan uit de aarde nieuw geboren kleine, komeetachtige planeetjes, bewijst hun ellipsvormige baan en hun ronde vorm, waarvan het menselijk oog de grootte kan waarnemen als ze in de nabijheid van de aarde komen. Deze planeetjes worden echter door de aarde, evenals al haar andere nakomelingen, weer opgegeten, gelijk als beschreven wordt in de fabel van Saturnus, die al zijn kinderen verslond.

(11) Waar vandaan en waaruit worden deze kinderen dan uit de aarde geboren? De aarde heeft zeer veel van zulke geboorte kanalen. Het hoofd geboortekanaal bevindt zich in het midden van de Stille Oceaan, niet ver van de evenaar in de streek van de eilandengroep der zogenaamde Tahiti en Otahaiti; van deze plaats uit werd eens de maan van de aarde gescheiden en daarna een nogal grote hoeveelheid van nog bestaande kometen.

(12) Dat is dus een hoofd geboortekanaal van de aarde. Andere geboortekanalen zijn vele zeeën, moerassen en holen in de bergen, waaruit niet zelden zulke kleine planeetjes door zo'n polaire kracht nog heel hoog weggeslingerd worden. Daar ze echter te weinig volume hebben wordt - door de overwegende polaire kracht van de aarde - hun kleine hoeveelheid tegenovergestelde polariteit verteerd en worden ze weer door de aarde aangetrokken, waarop ze dan weldra als een slakachtige massa neervallen of vaak ook wel als stenen; ze komen echter als stenen alleen dan weer omlaag, als ze van te voren in de etherruimte geëxplodeerd zijn en dan als deel van het geheel naar beneden storten.

(13) Dit is één manier van verwekken, waarbij de aarde alleen maar als vrouw optreedt. Hierna zullen we de veel merkwaardiger duizendvoudige verwekking beschouwen, waarbij de aarde tegelijkertijd als man en vrouw optreedt.

Hoofdstuk 14

Mannelijk/vrouwelijke voortbrengselen der aarde

20-1-1847

(1) Van deze voortplanting stamt alle materie van de minerale wezens evenals van de planten- en dierenwereld af. De aarde, beschouwd als man en vrouw in één wezen verenigd, verwekt en baart hier op de meest uiteenlopende manieren en wel zo, dat ze enerzijds als het ware levende jongen ter wereld brengt, dan weer zoals de vogels eieren legt en dan weer zoals planten zaad voortbrengt en zoals mineralen bepaalde kristallen vormt, terwijl in alle de kracht ligt alles wat aan hen gelijk is naar zich toe te trekken en zich zo in wijde kringen uit te breiden. - Dat zijn de vier manieren van de aarde om voort te brengen onder beiderlei gestalte in één.

(2) Hier zou iemand kunnen vragen: als de aarde dat allemaal doet, waartoe dient dan de kracht van de planten- en dierenwereld om zich te vermenigvuldigen? Waarom moet de plant, welke vorm ze ook heeft, om zich voort te planten de voor haar typische zaden voortbrengen; waarom de vogel het ei, waarom de dieren een aan hen gelijk schepsel en waarom amfibieën hun geleichtig kuit, die eigenlijk ook uit eitjes bestaat?

(3) Het antwoord op deze vraag is eigenlijk niet zo eenvoudig te geven als iemand wel zou denken;

maar desalniettemin ligt het voor mensen, die maar een beetje dieper inzicht hebben, in de hele natuur al duidelijk uitgesproken voor de hand.

(4) In het begin van deze verhandeling werd al dadelijk gezegd, dat de aarde hier tegelijkertijd man en vrouw is. Als vrouw wekt ze niet op, maar neemt het opgewekte alleen maar op en baart het; als man wekt ze alleen maar op en baart niet, maar het voortgebrachte moet eerst tot dat soort en geslacht rijpen en geboren worden, waartoe het door de aarde in zijn functie als mannelijk wezen werd opgewekt.

(5) Om dit duidelijker in te zien, willen we eerst een boom bekijken die in wisselwerking staat met de aarde. Een maar enigermate grondig inzicht in deze verhouding zal de zaak zeker zonneklaar voor ogen stellen. Laten we aannemen dat het zaad er blijkbaar eerder was dan de boom, waaruit deze zich dan weer reproduceert, welk aannemen ook daarom al juist is, omdat een zaadje zich toch in elk geval gemakkelijker in de aarde laat opwekken dan een geheel volgroeide boom. Ook kan men het lichte zaadje overal leggen en er zal maar weinig kracht voor nodig zijn om de lichte zaadjes van de grootste bomen in alle vier de windrichtingen uit te strooien; en als er een zachte wind waait en deze de lichte zaadkorrels met zich meevoert, dan wordt hierdoor niet eens een mug gekrenkt, laat staan een groot dier of zelfs een mens. Hoe moeilijk en met wat voor krachtsinspanning en met wat voor gevaar zou zo' n operatie verlopen, als het zou gaan om geheel volgroeide bomen! Wat zouden de mensen wel zeggen, als zo'n groot eikenbos - opeens door machtige orkanen aangevoerd zich boven hun hoofd zou neerlaten en in de aarde wortel zou schieten? En voor zo'n heel bos behoeft maar één wagen gezonde eikels aangevoerd te worden; deze kunnen dan in alle stilte in de aarde worden gestoken en geen mens zou zich het hoofd erover breken als na verloop van tijd de eikels als tere lootjes zich langzaam uit de aarde zouden beginnen te verheffen. Wie heeft het ooit pijn gedaan als een licht dennenzaadkorreltje naar beneden op zijn hoed neer fladderde terwijl hij in het bos wandelde? Wat voor een gezicht zou een mens echter wel trekken, als in plaats van zo' n licht zaadje een geheel volgroeide reusachtige dennenboom voor zijn neus naar beneden kwam?

(6) Alleen al uit deze weinige voorbeelden is het voor ieder verstandig denkend mens gemakkelijk in te zien, dat het zaad er eerder geweest moet zijn dan de boom.

(7) Bij dieren is weer het omgekeerde het geval. Daar moet de vogel er wel eerder geweest zijn dan het ei, omdat voor het uitbroeden van het ei dierlijke warmte nodig is. Maar ondanks dat is de vogel er niet dadelijk als vogel geweest, want in deze eerste verwekkingsperiode legde de aarde ook het eerste ei, en de aarde was dus de eerste algemene vogel.

(8) Toen de eerste vogel uit dit ei was geboren, legde hij een ei dat een andere samenstelling had dan het eerste, en daaruit kwam dan een tweede vogel, die aan de eerste gelijk was.

(9) Men kan dus bij de vogel evenals bij de amfibieën aannemen, dat het eerste ei het zaad was en dus bestond ook hier het zaad eerder dan het uit hem voortgebrachte dier. Slechts als men tussen de kwaliteit van het aardei en het vogelei een wezenlijk onderscheid vindt, zou de vogel er werkelijk eerder zijn geweest dan het ei dat zij legde, waardoor zij weer een aan zich gelijk wezen voortbracht. Maar dat was met de zaden van de planten niet het geval. Die werden precies zo uit de aarde geboren, zoals de plant ze weer voortbrengt. Dit is ook met alle andere dieren het geval. Elk geslacht werd eerst als zoogdier uit de aarde geboren en kreeg de mogelijkheid zich weer voort te planten door een eigen vermogen tot verwekking.

(10) We hebben om de voortbrengende en barendende kracht van de aarde te verklaren een boom als voorbeeld genomen. We moesten de bovenstaande beschouwing vooraf laten gaan, want zonder die was deze zaak niet zo erg duidelijk geweest. Nu we echter zo'n verklaring hebben gegeven, zat het jullie ineens

duidelijk zijn hoe enerzijds de aarde als man verwekt en anderzijds als vrouw weer baart, en hoe ze zich bij ons voorbeeld van de boom nu eens als vrouw, dan weer als man gedraagt.

(11) Laten we het volgende aannemen: een zaadje dat aan de boom is gerijpt wordt in de aarde gelegd. Dan gedraagt de aarde zich als een vrouw als ze ontvangt en het ontvangene door haar eigen kracht doet rijpen en dan baart. Als de boom echter volgroeid is, neemt hij tegenover de aarde een vrouwelijk karakter aan en de aarde treedt tegenover de boom op als man en brengt in de boom nieuwe zaden voort voor de bevruchting.

(12) Uit dit voorbeeld blijkt al ten dele dat de aarde zowel mannelijk als vrouwelijk werkzaam is en daaruit volgt dat de aarde, om dat te presteren, dus noodzakelijkerwijs die beide naturen in zich verenigen moet. Maar in dit voorbeeld treden de aarde en de boom in wisselwerking. Dit is alleen niet genoeg, maar we moeten die wisselwerking ook in de aarde zelf vaststellen. Hoe zullen we dat echter doen? Dat zal nu juist niet zo moeilijk zijn.

(13) Jullie weten dat de aarde een zuid - en een noordpool heeft. Ten opzichte van de hoofdwering der aarde blijven beide polen steeds zoals ze zijn, namelijk de zuidpool negatief en de noordpool positief of de één aantrekkend en de ander afstotend, wat dan tot gevolg heeft dat twee zulke ongelijke polen noodzakelijkerwijs heel goed naast elkaar kunnen bestaan en elkaar verdragen, want de ene pool geeft en de andere ontvangt. Bij deze verhouding van de polen zien we duidelijk de wisselwerking. Oorspronkelijk of in zijn uitmonding is de positieve noordpool de ontvanger, omdat hij al het voedsel voor het hele aardelichaam in zich opneemt. De zuidpool daarentegen is in zijn uitmonding degene die niets van buitenaf opneemt, maar slechts afgeeft. Binnenin de aarde is de noordpool echter tegenover de zuidpool degene die geeft en de zuidpool is degene die ontvangt.

(14) Kijk, daaruit blijkt al hoe het aardewezen inwendig door zijn polaire actie in zijn beide polariteiten afwisselend gedeeltelijk mannelijk en gedeeltelijk vrouwelijk optreedt.

(15) Nog opvallender zien we deze wederkerige, steeds veranderende, polaire werking in de wisseling van zomer en winter. Want een half jaar is het op de noordelijke helft der aarde winter, terwijl tegelijkertijd op de zuidelijke helft de zomer heerst en het volgend halfjaar is het net andersom. Dit moet zo worden opgevat: de winter is het mannelijke deel en de zomer het vrouwelijke. De winter wekt op in de vrouwelijke zomer en deze baart dan wat de winter heeft verwekt. Dus is in de wintertijd de ene helft der aarde mannelijk terwijl de andere vrouwelijk is en dan treedt ook de anders vrouwelijke zuidpool mannelijk op tegenover de vrouwelijk geworden noordpool en omgekeerd. Het opmerkelijk verschil is hier echter nog steeds, dat de vruchten van de zuidelijke helft van de aarde weliswaar zoeter, zachter en voller, maar niet zo krachtig zijn als die uit het noorden, omdat in het zuidelijk deel het vrouwelijke overheerst, terwijl in het noordelijk deel het mannelijke sterker is. Men zou dit etymologisch (woordvormend) zo kunnen uitdrukken: in het noorden is de aarde een manwif en in het zuiden een verwijfde man.

(16) Uit deze verhandeling wordt het dubbele geslacht van de aarde toch al bijna helemaal duidelijk. Om echter een helder beeld te krijgen moet men nog weten dat er ook een wisseling van pool ontstaat, doordat de aarde dag en nacht heeft. De nacht is altijd vrouwelijk en de dag mannelijk. Wat de dag verwekt, baart de nacht weer in haar donkere schoot. Daarom wordt elk zaadje door de aarde als mannelijk wezen opgewekt - bevrucht, en door dezelfde aarde als vrouwelijk wezen tot rijping gebracht en geboren.

(17) Dat de aarde werkelijk zaadjes van planten en dieren voortbrengt, kan men afleiden uit vele verschijnselen die aan de oppervlakte van de aarde plaatsvinden. Tot deze verschijnselen hoort bijvoorbeeld de oorspronkelijke groei van bossen op gebergten, evenals mos en grasgroei op de vroeger

woeste steppen, waarop gedurende duizend jaren niets had gegroeid. Schimmels en zwammen hebben tot nu toe geen ander zaad. Dan hoort bij de verschijnselen die deze zaak verklaren ook het - alhoewel zelden, maar toch nog vaak genoeg voorkomende - verschijnsel waarbij het graan en allerlei soorten koren regent; en vooral wordt deze zaak verduidelijkt door de niet zelden voorkomende vissen -, slangen - en paddenregen en dat soort verschijnselen, waarvan geen wetenschapsman, als hij ook maar een klein beetje gezond verstand heeft, kan naspeuren of wellicht een wervelwind ze van de aarde heeft opgelicht en op een andere plaats weer heeft neergeslingerd. Want dan zou hij op een of andere manier moeten kunnen aantonen, dat zich op de aarde zo' n plaats bevindt, waar deze wezens niet zelden triljoenvoudig voorhanden zijn geweest. En zou hij dat kunnen, dan zou daarmee alleen maar de bijzondere scheppingskracht van de aarde, dat ze uit zichzelf zoiets kan voortbrengen, des te opvallender bewezen zijn. Hoe zulke verschijnselen eigenlijk precies optreden, zullen we in het volgende hoofdstuk nog nauwkeuriger bekijken.

Hoofdstuk 15

Het trapsgewijze opklimmen van de levende wezens

22-1-1847.

(1) Deze verschijnselen treden schijnbaar zo op, dat men zou kunnen geloven dat ze als het ware verzamelingen van bepaalde wervelwinden waren, die zich dan in de lucht tot een kluwen verenigen en dan weer naar beneden vallen als de opstijgende kracht van de wind is afgenomen. Maar voor iemand die wat dieper nadenkt zal deze uitleg zeker niet voldoen. Want om kikkers, padden en slangen op te tillen, zou toch een ongewoon sterke wervelstorm of zelfs een zeer hevige windhoos nodig zijn. Als deze niet zo stevig gebouwde dieren echter zo aan de woede van de winden werden prijsgegeven, zouden ze ten eerste al eerder, voordat ze op de aarde neervielen, in kleine stukjes gereten zijn; en met het in leven blijven van zulke dieren zou het niet zo best gesteld zijn. Ten tweede zou zo'n windhoos om die dieren op te vissen uit een meer of moeras - dat vaak in de lengte en breedte meerdere uren gaans lang is - zelf een ontzaglijke doorsnede moeten hebben en ook een zó krachtige werking, dat geen berg haar zou kunnen weerstaan en dat kan een wetenschappelijk onderzoeker toch niet gemakkelijk aannemen. En ten derde zou zo'n wind of zo' n geweldige windhoos ook het water van het meer tot op het laatste druppeltje, ofwel het hele moeras meenemen, zodat er niet het kleinste zaadkorreltje achterbleef. Als deze dieren dan zou. den neerregenen, dan moesten er ook water, modder en een menigte andere bestanddelen en planten naar beneden komen, wat echter gewoonlijk bij deze zogenaamde amfibieënregen nooit het geval is. Deze verschijnselen ontstaan echter op de volgende manier.

(2) De aarde brengt als dubbelwezen in één of andere streek uit haar binnenste een talrijke hoeveelheid dergelijke eitjes voort. Deze eitjes zijn heel klein en worden gemakkelijk door de poriën en kanalen van de aarde naar buiten gedreven. Door de in hen aanwezige gistingstof zetten ze hoe hoger ze komen, des te meer uit. Tenslotte zijn ze lichter dan de atmosferische lucht en stijgen dan, als zede aardoppervlakte bereikt hebben, in de vorm van donkere nevels, als een luchtballon tot een bepaalde hoogte op, waar ze in een sterke elektrische stroming geraken. Dat gaat heel gemakkelijk, omdat ze door deze stroming zelf worden aangetrokken. In deze stroming rijpen ze dan snel en worden geboren, en dat niet zelden in een aantal van vele duizenden miljoenen. Omdat deze kleine diertjes zich dan echter door de elektrische

stroming uit de lucht een specifiek zwaarder lichaam hebben gevormd dan de lucht zelf weegt, kunnen ze zich ook niet lang meer in de lucht ophouden, maar vallen omlaag naar de aarde; maar omdat ze toch tamelijk licht zijn, gaat het niet zo snel dat ze door zo'n val plotseling uit elkaar zouden springen en dus natuurlijk dadelijk gedood zouden worden. Ze komen steeds behouden en wel beneden aan en kunnen daarna nog enige uren leven. Maar omdat de op deze wijze ontstane vormen een trap overslaan, wat niet in overeenstemming is met de orde volgens welke intelligenties van het aardelichaam zich ontwikkelen, vergaan ze weer snel en verdwijnen uit het zichtbare leven; ze worden dan weer door de aarde opgezogen en in het plantenrijk gedreven. Hierbij is op te merken, dat zulke voortbrengselen dan eerder in het voormalig dierstadium overgaan dan wanneer zo' n dierstadium volgens de normale ordening eerst een heel legioen plantenlevens moet doormaken. Want men kan hier van dierstadium spreken, omdat de dieren als zodanig al dadelijk uit de aarde zichtbaar worden als dierlijk wezen, maar toch eerst een stap terug moeten doen in het plantenrijk, voordat ze het intensief dierlijke karakter kunnen aannemen.

(3) Een heel ander geval is het met de oorspronkelijke plantenstadia, die reeds als zodanig in het eerste bestaan treden. Deze moeten tevoren alle plantenstadia doorlopen voordat ze in het dierlijk leven kunnen worden opgenomen. Daar er echter ook een geweldig onderscheid is tussen planten en planten, want er zijn edele en niet edele, goede en niet goede, volgt hieruit ook dat vooral de edele zo dicht bij de dierenstadia staan en de edelste zelfs zo dicht bij de menselijke trap, dat ze al gauw - althans gedeeltelijk - in het menselijk wezen en grotendeels in het edelste deel van het dierenrijk kunnen worden opgenomen. Van zulke planten zegt men dat ze maar een korte overgangslijn te doorlopen hebben; maar er zijn ook heel veel onedele planten; bij deze duurt het heel lang voor ze in de meer edele planten worden opgenomen en dan zegt men, dat ze een lange overgangslijn hebben.

(4) Ditzelfde is ook het geval bij de dieren. Zoals dergelijke dieren echter dadelijk uit het dubbelwezen van de aarde worden voortgebracht, zo gebeurt dat ook met de zaden van planten. Dit gebeurt hoofdzakelijk in de tropische landen, zoals bijvoorbeeld in het steenachtige Arabië en in enige streken van Afrika en Amerika. Daar zijn nog heden ten dage grote woestijnen en steppen. Deze woestijnen hebben bepaalde geboortepunten voor dergelijke zaden en daar zal men ook overal een weelderige plantengroei aantreffen. Waar zulke bronnen voor het ontstaan van allerlei zaden echter ontbreken, blijft de aarde woest en ledig.

(5) Zo hebben ook de nieuw ontstane eilanden hun plantengroei te danken aan de door de aarde voortgebrachte zaden. Hebben die planten dan voldoende stadia doorlopen, dan zullen zich ook dieren gaan ontwikkelen, maar niet verder dan de nog zeer onvolkomen kruipende dieren en insecten. Verder omhoog reikt de vrije natuurlijke overgang niet. Daar moet dan een hogere kracht optreden om een overeenkomstig, op een hogere trap staand dier te scheppen, waarin de voorgaande ontwikkelingsstadia kunnen overgaan. Zo gaat het niet zelden opwaarts tot aan de mens, die echter nooit nieuw geschapen wordt, maar te rechter tijd door verhuizing daarheen wordt gebracht.

(6) Ik geloof dat deze uiteenzetting voldoende zal zijn voor degene die nadenkt, om de opwekkings - en reproductiekracht van de aarde als dubbel wezen in te zien. Hij zal begrijpen dat deze uiterlijke verschijnselen op de hier boven beschreven manier hoofdzakelijk in de nier van de aarde hun oorsprong hebben, omdat hier de algemene zaadstof wordt gevormd, die om verder bruikbaar te worden, op de voorgeschreven manier wordt bevrucht.

(7) Hiermee is nu ook het eigenlijke actieve wezen van het binnenste der aarde zo volledig mogelijk uitgediept, en omdat het in deze mededeling over de onthulling van het binnenste van de aarde ging, is dit inwendige zo kort en goed mogelijk en voor het menselijke verstand begrijpelijk onthuld. Daar echter de

kennis van het binnenste van de aarde alléén voor een volledig doorzien van de hele aarde niet voldoende is, moeten we van het binnenste van de aarde of de inwendige aarde naar de tweede vaste aarde overgaan om hiervan enigszins een overzicht te krijgen, opdat het uitwendige van de aarde des te ge makkelijker begrepen kan worden; want op de buitenkant van de aarde doen zich een groot aantal verschijnselen voor, waarvoor zelfs de geleerdste onderzoekers nooit een verklaring kunnen geven. Al deze verschijnselen kunnen echter dan pas goed en juist worden onderkend, als men hun grondslag kent. Daarom moeten jullie je het vaste bouwsel niet als heel eenvoudig voorstellen, maar juist als zeer gecompliceerd, terwijl het bovendien verreweg het grootste deel van de aarde in beslag neemt. Het is als het ware het vaste hout van de boom, dat immers ook diens grootste massa uitmaakt; en zoals in het vaste hout van de boom juist de meest kunstige inrichtingen zijn aangebracht, zo is dat ook het geval bij de aarde. Dit vaste deel van de aarde is daarom als een school te beschouwen, waarin de uit de binnenste aarde opstijgende, aanvankelijk plomp gevormde wezens, hun eigenlijke kleur en vorm krijgen. Dit is de reden waarom deze tweede vaste aarde ook heel grondig moet worden bekeken en daarom willen we deze tweede aarde hierna enigszins gaan verkennen.

Hoofdstuk 16

Materiaal en constructie van de tweede aarde

23-1-1847

(1) De tweede vaste aarde bestaat uit een heel bijzondere massa, die zoals het hout van een boom bijna helemaal homogeen is. Alleen verder naar binnen toe is ze wat minder dicht; wel neemt de dichtheid steeds meer toe naarmate zij de buitenkant nadert, wat ook noodzakelijk is. Want als het er om gaat grote lasten te dragen moet de vastheid groot zijn. Naar binnen toe echter - waar de polaire krachten werken door de ingewanden der aarde - moet de dichtheid iets afnemen en moet de aarde een beetje taai zijn en meegeven, opdat ze niet bij sterke innerlijke aandring van krachten zou barsten en de zeer gevoelige ingewanden bij hun heen - en weergaande en op - en neergaande bewegingen, door een gevoelige botsing met de hen omgevende, wellicht te vaste wand, schade zouden kunnen lijden. Maar naar de buitenkant toe wordt deze tweede aarde in haar kunstige samenstelling uiterst vast. Dit vaste deel heeft gemiddeld een doorsnede van 200 mijl * (1 Duitse mijl is 7,420 km) en die dikte is sterk genoeg om de hele dichte buitenste aardkorst met al haar meren, landen en bergen met evenveel gemak te dragen, als waarmee een olifant een op zijn rug uitgespreide doek draagt.

(2) Uit wat voor materiaal bestaat dus de tweede vaste aarde? Jullie dit materiaal te beschrijven zal wel wat moeilijk zijn, omdat aan de oppervlakte van de aarde een dergelijke stof niet te vinden is en zich daar ook niet bevinden kan, omdat de bestanddelen van elk van deze in elkaar passende aarden heel verschillend zijn, wat men ook heel gemakkelijk ziet als men een noot bekijkt, waar de buitenste groene schil helemaal niets van de harde schaal bevat, evenmin iets van de binnenste kern en elk deel, hoewel met elkaar verbonden, toch op zichzelf als een geheel afgescheiden iets aanwezig is. Zo is het ook met de massa van deze tweede, vaste aarde gesteld. Het is noch steen, noch metaal, zeker geen diamant en nog minder goud of platina. Want als deze massa uit laatstgenoemde stoffen zou bestaan, dan zou ze ten eerste het innerlijk vuur dat uit de ingewanden stroomt, niet kunnen doorstaan; de massa zou weldra gesmolten en in slakken en as zijn veranderd. Evenmin zou ze de talloze vuurbronnen en andere verstorende krachten

die door haar heengaan kunnen verdragen; ze zou weldra verbruikt zijn en anderzijds op deze doorgangen verweren, en in die toestand zou ze dan voor verdere operaties niet meer geschikt zijn.

(3) Is ze dan misschien een heel merkwaardige beendermassa? Dat is allerm minst het geval. Ze lijkt nog het meest op het zogenaamde asbest of steenwol, als dit in vaste massa's zou zijn samengepakt. Want deze steenwol wordt zowel door vuur als door zuren bijna niet aangetast, hoewel ze wel chemisch oplosbaar is; en daarin toont zich het verschil tussen de ook chemisch onaantastbare massa van de vaste aarde en het asbest, zoals wij dat kennen. Als er ergens op de aarde nog iets bestaat dat nog meer op de tweede vaste aarde lijkt dan asbest, dan is dat een bepaald soort puimsteen, dat echter slechts in de nabijheid van de zuidpool wordt aangetroffen; deze steensoort is tot nu toe nog in geen enkele verzameling van natuurwetenschappelijke voorwerpen de stoot veel steun heeft. Soortgelijke sluitkleppen vind je ook in alle aderen van het dierlijk lichaam. Je hoeft alleen maar een anatomisch werk of bijvoorbeeld een houtvezel door een microscoop te bekijken en je zult langs de buisjes een heleboel van zulke sluitkleppen aantreffen.

(9) Denk eens even na over wat er tot nu toe verteld is omtrent het mechanisme van deze vaste aarde, dan zul je een zeer nuttige kennis opbouwen van de dingen uit de natuur; en als jullie je in deze eerste technische uiteenzetting een beetje ingeleefd hebben, dan zullen jullie de volgende heel wat moeilijker uitleg over dit mechanisme des te gemakkelijker begrijpen.

Hoofdstuk 17

Het krachtig worden van de aardsappen

25-1-1847

(1) We hebben gezien hoe de vloeistoffen uit het binnenste der aarde door de middelste of vaste aarde heen naar boven worden gestuwd. Dit mechanisme is, zoals jullie gemakkelijk uit de beschrijving zult hebben gezien, in de grond zeer eenvoudig, maar daarbij volkomen doelmatig ingericht. De sappen echter, die door dit eenvoudige mechanisme naar boven gestuwd worden, zouden al gauw hun oorspronkelijke kracht, die als substantie met hun wezen vermengd is, verliezen, vooral op een weg die niet zelden verscheidene honderden mijlen (* 1 Duitse mijl is 7,420 km.) bedraagt. Om dit euvel, dat zich gemakkelijk zou kunnen voordoen, te voorkomen, moet van een andere kant met een buitengewoon kunstig mechanisme te hulp worden gekomen en wel als volgt: In de richting noord-zuid lopen talloze fijne mineraaldraden, die van het noorden naar het zuiden meestal zuiver ijzerhoudend zijn en in omgekeerde richting zuid-noord platina - en soms koperhoudend zijn. Deze draden zijn, zoals al werd opgemerkt, buitengewoon fijn en wel zo dat spinrag, als dat gedeeld werd, een aantal van tienduizend van zulke draden zou voortbrengen, wat toch zeker een erg fijn werk is. Deze draden lopen niet gelijkmatig recht door, maar zijn erg gekronkeld, ongeveer zoals de kam van een zaag, en hebben daarbij ook nog veel andere windingen, vooral in de gebieden waar ze in aanraking komen met de van binnenuit naar boven lopende aderen en kanalen. Dat is echter noodzakelijk, want juist op die plaatsen moeten deze leidraden het meest werkzaam optreden.

(2) Deze draden zijn geen buisjes, maar bestaan uit veelsoortige, aan elkaar geregen kristallen die als schakels van een keten met elkaar verbonden zijn. Ze zijn ongeveer zo geplaatst alsof men verscheidene driehoekige piramiden zo op elkaar had gezet, dat de top precies tegen het midden van het ondervlak van de

volgende piramide zou komen te liggen. De ijzerhoudende piramiden zijn zo geplaatst, dat de toppen naar het noorden zijn gericht, terwijl de platina - en koperhoudende piramiden hun toppen naar het zuiden gericht hebben. Als men dit goed voor ogen stelt, heeft men een beeld omtrent de constructie van deze geleidingsdraden. Deze geleiding moet dáárom mechanisch zo geordend zijn, omdat elke anders geordende, gladde leiding - zoals bijvoorbeeld door een draad - het werkende elektromagnetische fluïdum zou verliezen bij een lengte van niet zelden 3000 mijl (* 1 Duitse mijl is 7.420 km)

(3) Dat gladde geleidingen mettertijd het fluïdum langzamerhand verliezen, kunnen bij dit procédé meer geoefende natuurkundigen daaruit afleiden dat een ver weg geleide elektrische vonk niet meer die krachtige werking heeft als in de nabijheid van de geleider, die eerst of door een gewreven glasplaat of door verschillende in zout - of zwavelzuur gedoopte koper- of zinkplaten het elektromagnetische fluïdum opneemt. Maar deze rij van piramiden zou nog niet voldoende zijn voor de voortgeleiding van de stroom over ettelijke duizenden mijlen als ze niet door een eigen buis liep, die uit een stof bestaat die geen elektrische vonk doorlaat.

(4) Hieruit kunnen jullie al enigszins opmaken, hoe bijzonder kunstig dit mechanisme geweven is; maar daar zou weinig mee gewonnen zijn, als deze draden de elektromagnetische stof heen en terug lieten wisselen. Daarom moeten op bepaalde punten - speciaal in de buurt van de omhooglopende kanalen - verzamelruimten zijn aangebracht, waarin deze stof zich kan verzamelen. Is zo'n kamertje helemaal opgeladen, dan werkt het in op de vloeistof in het kanaal en geeft die weer nieuwe kracht. Dat is één taak van deze vele verzamelkamers, die nu eens groot, dan weer klein zijn, nu eens negatief, dan weer positief; als de opstijgende vloeistof door de positieve elektriciteit te warm is geworden, neemt de negatieve dan weer het teveel in zich op en verandert tegelijkertijd, zodat het aan haar gelijk wordt; of duidelijker gezegd: wat de positieve elektriciteit teveel verhit, koelt de negatieve weer af.

(5) Een andere functie van deze nu bekende geleidingsdraden is, om de pompen die de aandrijving in de kanalen verzorgen in beweging te zetten, welke pompen een ondersteuning zijn van de oorspronkelijke drijfkracht van de hartslag der aarde. Zonder deze ondersteuning zou deze eerste kracht noodzakelijkerwijs gauw moeten verlammen, als hij bij elke stoot met vele triljoenen kilo's sappen te doen heeft, welk gewicht de sappen, die met elke hartslag weg gestoten worden, ook op zijn minst wel zullen hebben. Door de boven aangeduide, speciaal in de kanalen aangebrachte pompen wordt de polsslag van het aardehart zozeer geholpen, dat deze nu met een aanzienlijk minder gewicht heeft te kampen. Het zou vergeefse moeite zijn jullie het mechanisme van zo'n pomp nader uiteen te zetten en je zou bij de helderst mogelijke uitleg toch nooit een volkomen inzicht in de zaak kunnen krijgen, omdat dit een te gecompliceerd werk is, waarin slechts een geest - en nooit een vleselijk oog - helemaal kan binnendringen om het te beschouwen; daarom laten dergelijke kunstige preparaten zich bij de geestelijke uiteenzetting over de aarde veel gemakkelijker en beter verklaren dan bij deze slechts materiële uiteenzetting.

(6) We hebben op deze manier een heel kunstig mechanisme in deze middelste aarde leren kennen. Er ontbreekt nu nog maar weinig om een volledige kennis over dit deel van het aardelichaam te bezitten, dan zullen we er mee klaar zijn. Dit weinige bestaat uit de zogenaamde terugleidings - of wederopzuigvatjes , waardoor - zoals bij het dierlijk lichaam het bloed door de aderen - de overvloedige sappen, die nog niet geheel voor de voeding van de aarde voorbereid zijn, weer naar het hart terug worden gedrongen om daar nieuwe kracht en versterking te halen. De terugvoerende kanalen zijn ook voorzien van tegenhoudende kleppen, die zich alleen openen als het aardehart zich samentrekt. Zet het zich weer uit, dan sluiten de kleppen zich en laten de teruglopende sappen niet verder opstijgen; alleen sluiten deze kleppen met zo precies als die 10 de opwaarts voerende kanalen, wat echter ook niet zo noodzakelijk is. Ten eerste zijn de

terugvoerende kanalen doorgaans nauwer dan de opstijgende, daarom heeft de vloeistofkolom, die zich daarin bevindt, niet zo' n groot gewicht. Ten tweede is die vloeistof ook veel trager dan die in de opstijgende kanalen; ten derde moeten bovengenoemde kleppen alleen maar bewerkstelligen, dat deze kanalen bij de opwaartse stoot niet geheel onderbroken, maar vernauwd worden - welke mechanische inrichting men ook in de aderen van dierlijke lichamen kan aantreffen, evenals in de jullie bekende buisjes van het hout, waar echter de terugleidingsvaten tussen de bast en het hout lopen.

(7) Dit is nu alles wat van onze middelste aarde in materieel mechanisch opzicht nog gezegd moest worden en daar we op deze manier met dit onderwerp klaar zijn, zullen we de volgende keer de derde en buitenste aarde behandelen.

Hoofdstuk 18

De aardkorst

26-1-1847

(1) Nadat we de middelste aarde hebben doorgenomen, begeven we ons - zoals hiervoor al werd gezegd - naar de buitenste aarde, die als het ware de huid of de schors van de aarde uitmaakt.

(2) Dit buitenste deel van de aarde bestaat allerminst uit een mechanisch kunstig bouwsel; wat er in deze sfeer echter ontbreekt, wordt gecompenseerd door talrijke structuurvormen en er heerst daar een zodanige overvloed van alles, dat geen enkel mensverstand zou kunnen begrijpen of zich zou kunnen voorstellen hoe en wat er allemaal in deze aardkorst omgaat.

(3) Bij de vroegere twee aarden hebben we alles eenvoudiger gevonden, omdat de werking benevens de aan haar voorafgaande activiteit in zekere zin heel eenvoudig is. Men zou de inwendige activiteit en de inwendige arbeid kunnen vergelijken met een gewoon drijf wiel, waarbij men niets anders ziet dan dat het gestadig maar toch met veel vaart om zijn as wentelt. Gaat men dan echter de werkplaats binnen, waar door de eenvoudige werking van het genoemde drijf wiel een zeer gecompliceerd mechanisme in de meest verschillende bewegingen wordt omgezet en waar door deze rader- en spil werken de meest verschillende resultaten worden bereikt, dan is men verbaasd als men bedenkt dat dit alles door het eenvoudige verwijderde drijf wiel wordt teweeggebracht.

(4) Zo kan men ook de eenvoudige werking in het binnenste van de aarde beschouwen als een eenvoudig drijf wiel, waardoor echter juist op onze derde en buitenste aarde talrijke werkingen van velerlei soort worden teweeggebracht. Men moet zich echter niet voorstellen, dat de uiterlijke aarde van de binnenste aarde door een leeg luchtruim of door een ertussen gelegen ruimte - bijvoorbeeld een onderaardse zee - gescheiden is; maar deze beide aarden zijn even innig en vast met elkaar verbonden als de bast met het hout van de boom.

(s) Eerst rust op de vaste aarde een kilometers dikke gevoelige aardehuid, waar overheen pas de eigenlijke gevoelloze aardkorst ligt, waarin zich de werking van het innerlijke organische leven van de aarde verduizendvoudigt. Daar wordt pas alles wat erin of er buiten ligt gevormd, d.w.z. het zaad, zoals het geaard is, wordt of nieuw gevormd of in zichzelf vastgelegd, zoals de uit de kiem ontstane uiterlijke vorm zich eens zal ontplooien. Ofwel, wordt hier voor de zaden de kracht gemaakt en al naar hun aard gedifferentieerd, opdat deze geschikt zal zijn voor het tot leven wekken van het reeds aanwezige zaad, zowel voor plant als dier. Ze wordt dan langzamerhand door het plantenrijk, het water en door talloze

kleine diertjes opgenomen en heel intelligent gebruikt.

(6) Voor een dergelijke voorbereiding is zeker in de eerste plaats een uiterst gecompliceerde, mechanisch organische constructie van dit deel van de aarde nodig. Maar een dergelijk mechanisme alléén zou nog maar heel weinig of helemaal niets opleveren; doch de inrichting van dit deel van de aarde moet - naast het meest wonderbaarlijk gecompliceerde mechanisme tot scheiding en verdeling van de uit het binnenste van de aarde opstijgende sappen en krachten - nog een tweede, oneindig meer gecompliceerde installatie bezitten, met het doel om de subtiele inwerkingen uit het omliggende oneindige heelal op te nemen en naar de juiste plaats van bestemming te voeren.

(7) Dat we voor dit doel met een eenvoudige installatie niet gediend zouden zijn, kan men zich gemakkelijk voorstellen, als men alleen maar een enkele plant aandachtig beschouwt; hoeveel delen bezit ze wel niet en wat een oneindige hoeveelheid van elk deel moet in elke plant aanwezig zijn, zoals bijvoorbeeld stekels, haren, randen, hoekjes, vezels, draden, vloeistoffen, vetten en nog meer van dergelijke zaken, en dat alles verbonden door een kunstig mechanisme, dat alleen er toe dient deze ene plant te vormen. Als alleen één plant al zoveel voorzieningen nodig heeft, hoe oneindig veelvoudiger en gecompliceerder geleidingen en mechanismen zullen er in dit derde aardedeel dan niet aanwezig moeten zijn, als het ten eerste gaat om het vormen van de veelsoortige en rijke mineraalwereld, daarna om de hele plantenwereld en ten slotte om de talrijke varianten in de dierenwereld! (8) Een zandkorreltje, dat zeker het eenvoudigste mineraal is, is zo kunstig samengesteld, dat jullie van pure verbazing met open mond zouden staan, als jullie zouden kunnen zien op hoe kunstige wijze het in zichzelf is samengesteld. Dan zouden jullie een grote hoeveelheid van de meest verschillende kristallen ontdekken, die zo regelmatig samengevoegd zijn, dat een knappe wiskundige het niet zou kunnen berekenen. Dat is echter nog niets. Als jullie enkele kristallen nauwkeurig zouden onderzoeken, zou je ontdekken dat ze niets anders zijn dan louter een verzameling van dierlijke kadavers en wel van een soort infusiediertjes, die veel kleiner zijn dan die reeds lang meer ontwikkelde soort, die je in gistende waterdruppels ziet verschijnen. Zou je dan deze kadavertjes zelf nader onderzoeken, dan zou je in elk kadaver een talloze hoeveelheid atomistische diertjes ontdekken, die tijdens het leven van deze nu in kristalvormen aan elkaar gekleefde infusiediertjes hen tot spijs en voeding dienden. En zou het jullie mogelijk zijn zo'n atomistisch diertje - weliswaar meer met je geestelijke oog dan met een scherp gewapend natuurlijk oog - te beschouwen, dan zou je in elk atomistisch diertje een miniatuur hulsglobe ontdekken, waarin in allerkleinste afmetingen het hele universum in beeld te voorschijn treedt. Neem miljoenen daarvan tezamen in zo'n kristalletje, dat weer uit duizenden infusiediertjes is samengesteld en het zandkorreltje dan weer uit honderd van zulke kristallen, dan zullen jullie je tenminste een beetje begrip kunnen vormen van de zeer kunstige bouw van dit allereenvoudigste stukje mineraal, of liever gezegd, dat zou voor jullie beter zichtbaar worden.

(9) Wat moet er allemaal gebeuren om zo'n eenvoudig stukje mineraal voort te brengen! Hoe kunstig moet het mechanisme wel niet zijn in werkplaatsen, waar slechts zandkorreltjes gefabriceerd worden, als daar twee generaties dieren - waarvan elk diertje reeds een zeer kunstig organisme bezat - aan de bouw van zo'n zandkorrel vooraf zijn gegaan; je kunt je niet eens een begrip vormen van het bij zonder kunstige organisme van de betreffende diertjes. Want zo'n diertje heeft ogen, oren en andere zintuigen en bovendien een geheel vrije beweging. Weet wel, dat het al alle menselijke begrippen te boven gaat om dat te vervaardigen! Nog raadselachtiger is het beeld van het universum in een atomistisch eivormig kogeldiertje. De buitenkant van de aarde moet wel een zeer kunstig reproductiemechanisme bezitten om uit dit alles dan weer een zandkorreltje te vervaardigen. Hoeveel is er dan wel niet nodig om andere mineralen te ontwikkelen en hen hun bepaalde eigenschap en vorm te geven. En wat is er niet nodig om de

meest uiteenlopende planten te vormen, wat tenslotte om de talloos vele diersoorten op te bouwen, waarvan het aantal met het getal miljoen nog niet te meten is!

(10) Uit deze slechts oppervlakkige uiteenzetting zullen jullie gemakkelijk kunnen begrijpen, dat het gewoon onmogelijk is hier een speciale beschrijving te geven van dit oneindig gecompliceerde vormingsmechanisme. Zouden we deze zaak werkelijk in alle onderdelen willen uitleggen, dan zouden duizend schrijvers zeker een biljoen jaar werk hebben. En wie dan zo'n werk zou willen bestuderen, die zou dan nog duizend biljoen jaar moeten leven om een dergelijk werk minstens eenmaal in zo'n lang leven door te lezen. Kortom, het belachelijke van zo'n onderneming is op het eerste gezicht al duidelijk. Daarom zullen we bij de beschouwing van de buitenlaag van de aarde slechts een algemene uitleg geven, waardoor veel uiterlijke verschijnselen nader verklaard kunnen worden. Al het overige zal, zoals al vaker gezegd, gemakkelijker uit het 'Geestelijk deel' te begrijpen zijn en dan zal een minuut meer vrucht dragen dan een miljoen aardse jaren. Daarom hierna alleen nog maar iets over de bijzondere inrichting van dit buitenste deel van de aarde.

Hoofdstuk 19

De voelende huid van de aarde

27-1-1847

(1) Wat de voelende huid van de aarde betreft, die wordt door talrijke kris kras dooreen lopende kanalen doorsneden en tussen deze kanalen zijn weer een menigte grote en kleine verzamelplaatsen of reservoirs voor allerlei uit het binnenste der aarde opstijgende vloeistoffen. Ook zijn er weer van die reservoirs, die terugstromende sappen opnemen en deze dan weer door de al eerder genoemde terugvoerkanalen naar het binnenste van de aarde leiden. Deze reservoirs hebben, evenals de meren aan de oppervlakte der aarde, verschillende vormen; de meeste echter zijn eivormig. Ze dienen er hoofdzakelijk voor om de sappen, die ze hebben ontvangen, in een soort gistingsproces te laten komen, waardoor ze weer scheikundig worden gesplitst en dan voor bepaalde doeleinden verder worden geleid. Deze reservoirs moet men niet verwarren met die grote onderaardse waterbassins, waaruit het drinkbare water aan de oppervlakte van de aarde tevoorschijn komt en die op verschillende plaatsen wel met een artesische bergboor kunnen worden bereikt. Deze grote waterbassins bevinden zich alle reeds in de ongevoelige aardkorst, terwijl de zoëven genoemde reservoirs voor aardsappen nog allemaal in het gevoelige deel van de aarde thuishoren. Welk doel die reservoirs nog meer hebben, zullen we eveneens in het geestelijk deel grondig beschouwen.

(2) Dat was één hoedanigheid van deze aardkorst; een andere bestaat uit een op zuilen gelijkende ondersteuning, waarop de hele bovenste gevoelloze aardehuid samen met zijn zeeën, meren en bergen rust. Deze zuilen rusten eerst op de vaste binnenste aarde en gaan vandaar uit als een geraamte naar de oppervlakte der aarde omhoog. Ze zijn echter niet zo vast en hard als de stenen op de oppervlakte van de aarde, maar hebben meer een kraakbeenachtige stevigheid, gepaard aan een hoge graad van elasticiteit. Die is ook noodzakelijk, omdat zich niet zelden tussen de gevoelige en ongevoelige huid der aarde gassen zullen vormen, die hele grote ruimten doen ontstaan en het buitenste deel van de aardkorst vaak sterk omhoog heffen en deze niet zelden plaatselijk doorbreken, waardoor aardbevingen en geweldige orkanen ontstaan. Zouden de bovengenoemde steunpilaren heel vast zijn, dan was het gauw gedaan met de

aardoppervlakte en nog meer met haar bewoners. Omdat deze steunen evenwel elastisch zijn, kan er verder niets gebeuren dan dat er op bepaalde plaatsen aan de oppervlakte der aarde enkele zandkorrels, soms enkele molshopen en soms ook enkele gemetselde huisjes van de mensen beschadigd worden.

(3) Deze meegeevende steunpilaren worden in de ongevoelige aardkorst geleidelijk vaster, zoals ook bij de dieren het kraakbeen langzamerhand vaster wordt, en tenslotte helemaal in stevige beenderen overgaat. Deze vaste beenderen van de aarde zijn hier en daar aan de oppervlakte van de aarde als oergesteente zichtbaar onder de naam oerkalk, ook graniet, somtijds kwarts. Deze steensoorten worden echter - naarmate ze hoger liggen - des te meer gemengd, dus ook onzuiverder, grover, harder en brosser. Haar uitlopers zijn gewoonlijk de hoge oergebergten, die zich in alle delen van het aardoppervlak heel duidelijk van de andere, later gevormde gebergten onderscheiden door vorm, hoogte en massa. De andere gebergten zijn later verschenen en hun wijze van ontstaan is jullie al bekend, evenals het feit, dat onder deze gebergten en ook onder andere landstreken zich onderaardse waterbassins bevinden die weer - wat jullie bekend zal zijn - door speciale zuilen worden ondersteund, d.w.z. de overkapping boven deze bassins, opdat ze niet op een of andere manier zullen instorten en daardoor een groot stuk vruchtbaar land in een zee zou veranderen, wat reeds hier en daar is gebeurd.

(4) Nu moet nog worden vermeld, waar vandaan de zee haar hoofdvoeding betreft. In de eerste plaats krijgt ze haar hoofdvoedsel uit de vele vloeistoffenreservoirs, die in de gevoelige huid liggen en die als het ware de eigenlijke urineblazen van de aarde vormen. Dan krijgt de zee ook een heel aanzienlijke toevoer vanuit de zojuist besproken waterbassins via alle grote rivieren en beken. Dat is zeer noodzakelijk, omdat de uit de eigenlijke urineblaas van de aarde opstijgende vloeistof te zout is en zonder bijmenging van zoet water weldra in een vaste massa zou overgaan, zodat in plaats van de zee niets dan alleen maar naar de hemel reikende zoutbergen zouden ontstaan. Die zouden de lucht in de loop van tijd zo verzuren, dat dientengevolge geen levend wezen zou kunnen bestaan. Tegelijkertijd echter zou dat ook bij de aarde zelf de gevaarlijke ziekte veroorzaken, waarbij de urineleiders worden afgesloten, waardoor de aarde in zeer korte tijd helemaal in brand zou komen te staan en dan volledig zou sterven. In zo' n toestand zou ze niet meer in staat zijn een levend wezen te dragen, evenmin zou het poolijs geschikt zijn een levend wezen voort te brengen en in stand te houden.

(5) Nu weten we ook dit. Over het rijk van de fossielen hebben we onlangs al gesproken, dus rest ons voor de natuurlijke beschouwing van de aarde alleen nog de lucht, die de aarde aan alle kanten tot een hoogte van 10 Duitse mijlen (* 1 Duitse mijl is 7,420 km) in drie verschillende sferen omgeeft. En daarom willen we hierna dit buitenste deel van de aarde nog doorlopen en zullen we eindelijk, als we de ether hebben bereikt, op zijn lichttrillingen naar de wereld van de geesten overgaan.

Hoofdstuk 20

Wezen en bestanddelen van de lucht

29-1-1847

(1) Het water van de zee en ook dat van de meren van het vasteland vormt een soort verdichte lucht, waarin dieren kunnen leven. Maar deze lucht behoort eigenlijk nog tot het aardelichaam zelf en wel tot haar buitenste schors. Daarom kan het water niet zonder meer in de atmosferische lucht worden opgenomen, maar slechts dat deel, dat zich in de nevels en wolken bevindt, evenals het vrije waterstofgas

in de lucht zelf, al kunnen we dat ook niet als nevel of wolken beschouwen.

(2) Waaruit bestaat dan wel de atmosferische lucht in al haar delen?

(3) De atmosferische lucht of de lucht die we inademen bestaat uit een ontzaglijk groot aantal luchtsoorten, die alle gassen of liever eenvoudige luchtsoorten worden genoemd.

(4) De natuuronderzoekers zijn weliswaar met het opnoemen van deze gassen, waaruit de atmosferische lucht bestaat, gauw klaar; volgens hen bestaat de lucht uit een bepaalde verhouding van zuurstof, waterstof, koolstof en het eigenlijke stikstof gas. Maar met deze vier soorten zou de eigenlijke atmosferische lucht heel weinig gediend zijn als ze daarnaast niet nog andere luchtsoorten zou bevatten, die de natuuronderzoekers niet bekend zijn; zou ze deze niet bevatten, dan zou het er slecht uitzien met het ontstaan van de mineralen, de groei van de planten en wel bijzonder slecht met de dierenwereld!

(5) Elke plant zuigt uit de atmosferische lucht de voor haar noodzakelijke eenvoudige luchtsoort in en scheidt iedere andere uit. Was dat niet het geval, dan had niet elke plant naar haar soort haar eigen gestalte en haar eigen smaak en reuk. Als echter elke plant volgens haar aard maar één met haar overeenkomende eenvoudige luchtsoort inzuigt, dan zullen er evenveel eenvoudige luchtsoorten moeten bestaan als er verschillende verbruikers zijn.

(6) Dat dit echter werkelijk het geval is en moet zijn, wordt al zonneklaar bewezen door de reuk van elke plant afzonderlijk en nog meer door haar innerlijke substantie. Ruik maar eens aan een roos, een anjer, een lelie, een viooltje, dan aan bilzekruid en vraag jezelf af (of de ene bloem hetzelfde ruikt als de ander.

(7) De geur van de roos werkt versterkend op de reukorganen en verscherpt het gezicht. De anjer trekt de reukorganen samen en verzwakt het gezicht. De lelie verzwakt de reukorganen en bewerkt na enige tijd zelfs misselijkheid in de maag, waardoor niet zelden hoofdpijn opgewekt wordt. Het viooltje zal op de reukorganen op wekkend inwerken en versterkt zelfs de hersenen, terwijl het vuilgele bilzekruidbloempje meteen walging veroorzaakt en bij lang inademen duizeligheid en verwijding van de pupil.

(8) Vraag: Kan dat alleen aan de vier bekende, eenvoudige gassoorten worden toegeschreven? Kan alleen hun verhoudingsgewijs verschillende vermenging dit veroorzaken? Ja, als deze vier gassen werkelijk de eenvoudige grondstoffen waren, waaruit tenslotte alle dingen gevormd zijn, dan zou het toch een vreselijke schande zijn voor de hooggeleerde chemici, dat ze daaruit niet allang goud, zilver en diamanten in grote overvloed hadden vervaardigd; want tussen vier eenvoudige soorten kunnen toch al gauw een grote hoeveelheid mengsels worden samengesteld en uit elke samenstelling moest, als het al niet dadelijk goud was, toch misschien een of andere nieuwe plant of zelfs een nieuw ras van miniatuurrossen, -ezels en -kalveren of iets dergelijks te voorschijn komen. Maar kijk, zo iets gebeurt niet bij zulke helden der wijsheid, ondanks de allergeleerdste vertrekkingen van hun gezichtspieren en er komt niets tevoorschijn dan hoogstens een of andere witachtige stof (die, microscopisch onderzocht, zich in de vorm van kleine kristallen vertoont, waarmee echter nog niet veel gezegd is, omdat zulke kristalstof in de vrije natuur zonder de chemische keuken nog veel beter en veelvuldiger opgewekt wordt. Jullie behoeven in de herfst maar een rijpe pruim, een rijpe druif of ook wel bladeren van verschillende bomen te bekijken, en dan zul je zulke stof in overvloed als een witachtig waas op de bovengenoemde vruchten en bladeren ontdekken. Bekijk het onder de microscoop en het zal dan wemelen van de mooiste kristallen!

(9) Hieruit volgt weer dat er nog meer eenvoudige luchtsoorten moeten bestaan dan alleen de vier bekende. Zo zijn er ook planten, die zo'n vreselijk schadelijke lucht uitademen, dat andere planten en dieren daarin dadelijk sterven. Ook zijn er weer andere wonderbaarlijke planten, waardoor zelfs doden, als ze nog niet te lang gestorven zijn, weer in het leven zouden kunnen worden teruggeroepen. Beide plan-

tensorten - de ene uitermate dodend en de andere uitermate leven verwekkend - moeten toch ieder naar hun aard een voor hen zeer eigen grondstof uit de lucht opzuigen (om zulke werkingen tevoorschijn te roepen), omdat ze anders niet zouden worden wat ze zijn.

(10) Als dat echter ontegenzeggelijk het geval is, dan volgt daar toch weer duidelijk uit hoe de atmosferische lucht uit veel soorten moet zijn samengesteld om de in haar aanwezige veelsoortige dingen ieder naar hun aard, tot voedsel te dienen. Als de planten echter alleen al zoveel verschillende luchtsoorten uit de atmosferische lucht voor hun bestaan nodig hebben, hoeveel meer grondstoffen moeten er dan wel niet voor de dieren in de atmosferische lucht aanwezig zijn, opdat elk dier de voor hem passende inademingsstof vindt.

(11) Wel ademt elk dier het totale atmosferische luchtgehalte volume in, maar behoudt daarvan alleen maar datgene uit het ingeademde volume, dat met zijn natuur overeenkomt; al het andere ademt het weer uit.

(12) Ik geloof dat voor degene wiens denkvermogen enigszins meer gerijpt is, het tot nu toe gezegde genoeg zal zijn om in te zien hoe hoogst gecompliceerd de atmosferische lucht moet zijn, opdat in haar de talloos vele verschillende wezens datgene vinden wat met hun natuur overeenkomt. Als we dit nu zeker gemakkelijk hebben begrepen, zal het ook niet ZO moeilijk zijn de talloos vele en bijzonder geaarde verschijningsvormen in de atmosferische lucht te begrijpen, voor zover ieder volgens zijn zintuiglijke waarneming in de aard van die verschillende verschijningsvormen een onderscheid ziet en hij tegen zichzelf moet zeggen: Deze verschijningsvorm heeft weliswaar overeenkomst met een vroegere, maar ze is toch in haar vormgeving verschillend van die vorige en als dat het geval is, moet daarvoor ook een nieuwe, vroeger nog niet bestaande reden zijn.

(13) En jullie zullen ook verschijningsvormen zien, die steeds aan elkaar gelijk blijven; deze zullen ook steeds dezelfde oorzaak hebben.

(14) Eens bestonden er op de aarde planten en dieren die – zoals bekend - tegenwoordig op deze aardbol niet meer bestaan; daarvoor in de plaats zijn echter andere planten en diersoorten ontstaan, die toen niet aanwezig waren. Kijk, dat zijn verschijningsvormen die in bepaalde opzichten wel op elkaar lijken, maar in andere weer heel ongelijk zijn. De mammoet leek op de tegenwoordige olifant, de rinoceros op de kleinere soort van tegenwoordig. Deze beide dieren vertonen in één opzicht gelijkenis; ze behoren tot dezelfde soort, maar lijken wat grootte en gestalte betreft helemaal niet op elkaar. Zo zijn er ook eens reuzenbomen geweest, zoals al dadelijk in het begin van dit boek werd vermeld; ook tegenwoordig nog is er, vooral in de tropen, een soort veelstammige boomsoort die met de vroegere reuzenboom gelijkenis vertoont, maar toch niet hetzelfde is als die boom toen was. Er bestaat een aanzienlijk verschil zowel in grootte als in vorm.

(15) Al deze veranderingen kwamen tot stand, omdat de vroegere reuzensoorten het hun passende voedsel niet meer in de atmosferische lucht vonden en zo tenslotte helemaal uitgestorven zijn. Toen was dus een luchtgrondstof die er ooit was niet meer in de lucht aanwezig. Daarvoor in de plaats kwam een andere tevoorschijn, die er vroeger niet was. Dezelfde oorzaak ligt vaak ook ten grondslag aan nieuwe ziekten die plotseling opduiken, zowel van planten als van dieren en mensen, waarbij de artsen ook precies zo' n gezicht trekken als de chemici als ze zich op goud maken toeleggen en tenslotte in plaats van goud een klomp sterk stinkend drab winnen. Maar er zijn wel overeenkomsten te vinden. Zo kunnen ook nieuw ontstane ziekten een overeenkomst vertonen met vroeger voorkomende ziekten. Vergelijkt men echter het namaakgoud met het natuurlijke, dan zal er bij wijze van spreken een verschil zijn als tussen 1000 en 1. Dat is ook het geval als men een nieuwe ziekte met dát medicijn wil genezen, waardoor een

vroeger daarop gelijkende ziekte ook werd genezen; dan zal men zich geweldig in de vingers snijden, want deze nieuwe ziekte is het gevolg van gebrek aan een bepaalde grondstof in de lucht, die ten gevolge van de een of andere oorzaak verdwenen is en niet snel weer opgewekt kon worden. Het moet dan wel moeilijk zijn een medicijn te vinden, dat de verdwenen grondstof bevat, waardoor de nieuwe ziekte vanzelfsprekend en ogenblikkelijk zou kunnen worden uitgeroeid. Daar deze geschiedenis voor de mensheid, zodra deze een betere kennis ontwikkelt, van wezenlijk belang kan zijn, zullen we er hierna nog dieper op ingaan en een blik werpen op de oorzaken, waardoor bepaalde grondstoffen uit de lucht geheel of gedeeltelijk verloren gaan en andere soms in hun plaats treden.

Hoofdstuk 21

De inwerking van het licht op de lucht

30-1-1847.

(1) Om nog duidelijker in te zien dat in de atmosferische lucht een ontelbare hoeveelheid luchtgrondstoffen of - zoals de geleerde wereld zegt - specifica aanwezig zijn, moet men tot dát punt worden geleid, waar men als het ware ontegenzeggelijk tot inzicht komt, waar deze specifica vandaan komen en wat de oorzaak is van hun ontstaan, hun bestaan en hun verdwijnen.

(2) Dit alles in te zien is niet moeilijk voor diegene, die maar enigszins van goede wil is en geen op diploma's gebaseerde geleerde is, wiens diplomatie hem als een sluier van Mozes voor ogen hangt; alleen niet om dezelfde reden, doch opdat hij niet datgene zal zien en begrijpen wat met weinig moeite de eenvoudigste mens kan zien, waarnemen en begrijpen. Wie dus maar enigszins - ik zeg het nog eens - van goede wil is en geen sluier voor zijn ogen heeft, voor diegene ligt het voor de hand, dat deze talloze specifica in atmosferische lucht niet zomaar uit de lucht gegrepen zijn, maar - zoals alles - wel degelijk gegronde redenen hebben.

(3) Kijk omhoog: hoe talrijk schitteren de sterren in de verre ruimten van de oneindige ether, die nergens een begin en nergens een einde heeft! De mens is geheel verrukt als het glinsterende licht van de miljoenen sterren in zijn ogen valt en hoe treurig is hij, als enkele sombere nachten hem de heerlijke aanblik van de sterrenhemel bederven.

(4) Is dat geen inwerking, die weldadig bezielend het menselijk gemoed aangrijpt? *Ja*, dit alles is de werking van het licht uit de verre gebieden; en dat licht is het, dat de atmosferische lucht - dit grote wereldooi - om de hemellichamen heen vormt, zoals het ook alleen maar het licht is, dat het oog maakt in de mens en het daaraan verwant maakt, want als het oog geen licht zou zijn, dan dan zou het het licht nooit kunnen zien.

(5) Als de mens met zijn oog, met deze kleine zon in zijn lichaam, de sterrenhemel bekijkt, dan wordt zijn oog zelf een kleine hulsglobe waarin miljarden zonnen hun baan doorlopen en centraal zonnen hun oerlicht in de eindeloze verten zenden. Het menselijk oog bevat dan een eindeloze schepping en het stralen en terugstralen van de zonnen in het aan de zon verwante oog van de mens, bewerkt de verrukking in de ziel over zulk een wonder, hoe het grootste zich in het kleinste terugvindt en het als datgene erkent, wat het in zichzelf is.

(6) Wie kan dat loochenen? Hoogstens een werkelijk blind mens, of iemand, zoals er nu velen zijn, die een stinkende pijp tabak in zijn stinkende mond meer waard is dan de hele sterrenhemel, die hij alleen

maar in zijn eigen spiegel ziet als hij zich bekijkt, hoe zijn strak gesneden jas staat, die hij de kleermaker nog schuldig is, en hoe zijn afschuwelijke pijp past bij de nieuwe nog met schuld belaste jas. Maar over zulke menselijke larven wordt hier niet gesproken; die zijn eigenlijk maar op de wereld om dezelfde reden als waarom de bromvliegen op een mesthoop te vinden zijn; hun schat is het vuil, omdat ze zelf vuilnis zijn. Zulke mensen kijken natuurlijk niet naar de sterren en hebben geen oog voor Mijn werken!

(7) Maar mensen, waarvan er ook nog velen zijn, die vaak omhoog kijken en heimelijk in zichzelf zeggen: 'O Vader, in Uw rijk zijn wel ontelbare woningen', aan zulke mensen zal de bovenbeschreven werking door het aanschouwen van de sterrenhemel zeker niet voorbijgaan en ze zullen ook nooit kunnen loochenen dat het sterrenlicht machtig op hun gemoed inwerkt.

(8) Als alleen al het licht van de sterren door het mensenoog in zeer afgezwakte staat al zo'n duidelijke inwerking heeft, hoeveel sterker zal dan de werking van het sterrenlicht door middel van het grote aardoog op de aarde zelf zijn! Want de atmosferische lucht is aan haar oppervlakte, waar de ether op rust, een glanzende spiegel, waarin elk gesternte al zeer groot afgebeeld wordt. Dat beeld wordt nu op de vaste aardoppervlakte geprojecteerd en wel in steeds meer geconcentreerde lichtsterkte volgens bekende optische wetten. De inwerking van geconcentreerde licht, of het geconcentreerde licht zelf, is op zichzelf al een heel eenvoudig specificum in de atmosferische lucht, omdat het op de met haar overeenstemmende delen van de aarde en op de oppervlakte daarvan oplossend of samentrekkend werkt. Nu hoeft je alleen maar de talrijke sterren te tellen - als dat mogelijk zou zijn - dan zul je tegelijkertijd ook het onmetelijke aantal eenvoudige specifica in jullie atmosferische lucht kennen. Alles wat lichamen in en op de aarde voorhanden is, is een wederzijdse werking van de sterren en wel daarom, omdat Ik, de Schepper, het grote wereldmechanisme zo heb ingericht.

(9) Astronomen op de aarde hebben al twee belangrijke waarnemingen gedaan. Volgens de ene zijn sterren die vroeger bestonden verdwenen; dan moet ook het door hen bewerkte specificum op aarde verdwenen zijn en daarmee de wezens, die door dit specificum in het fysieke bestaan konden treden.

(10) Een andere ontdekking van de astronomen is die, volgens welke het licht van zeer verre sterrengebieden of nu of pas over vele jaren op de aarde zal aankomen. Ten gevolge daarvan moeten dus nieuwe specifica en daardoor ook nieuwe vormen op de aarde ontstaan, die voor de al eerder op aarde aanwezige wezens of gunstig of nadelig inwerken, al naar gelang de ster waar het specificum van uitgaat een goede of een slechte is. Want er zijn goede en kwaad aardige sterren, zoals er dientengevolge ook goede en kwaadaardige planten en dieren zijn.

(11) Er zijn ook dubbelsterren die op bepaalde tijden elkaar bedekken. Van deze sterren is de ene gewoonlijk van goede en de andere van boze aard. Staat de goede ster vóór de boze, dan heft hij diens werking op; schijnen beide naast elkaar, dan wordt de slechte invloed van de boze ster door de goede verzwakt; staat de boze voor de goede, dan heft hij de werking van de goede helemaal op; dan zal op het deel van de aarde waarboven zo'n ster in het zenit staat, weldra zijn slechte werking te bemerken zijn, die zich óf door slecht weer, óf door slechte groei van veel gewassen, óf door ziekten bij mens en dier kenbaar maakt.

(12) Het verduisteren van sterren door planeten oefent vaak ook op deze manier óf een slechte óf een goede invloed uit op de aarde. Vanuit dit standpunt bekeken, bepaalden de oude wijzen de nu fabelachtig aandoende 'heerschappij der planeten' wat echter niet zo dwaas is als de tegenwoordige geleerden, die alleen maar in cijfers denken, zich inbeelden.

(13) Ook oude voorspellingen over het weer waren hierop gebaseerd en al wordt er nu om gelachen, desalniettemin is de oude wijsheid nog steeds van kracht.

(14) Op gelijke wijze oefenen ook de kometen en andere lichtmeteoren, al zijn ze van nog zo korte duur, een merkbare invloed op aarde uit; in niet mindere mate is de wisseling van het licht van de maan van invloed, en vooral zeer duidelijk voelbaar is de verandering van tijdsduur van het schijnen van de zon; want ieder die het onderscheid tussen zomer en winter niet bemerkt, die is er treurig aan toe. Dat het licht, hoe kort het ook duurt, een machtige invloed uitoefent op een of ander ding op aarde, bewijst zeker het maar kort durende licht van de bliksem, dat - zoals bekend is - de kreeften doodt als deze zich niet, voordat het onweer begint, in de modder hebben verscholen. Uit het tot nu vertelde zal het ieder, die ook maar een beetje beter inzicht heeft, zeker helder en duidelijk zijn, waar de vele specifica uit de lucht vandaan komen, hoe ze bewerkt worden en wat voor invloed ze zelf noodzakelijkerwijs uitoefenen.

(15) Daar we dit nu doorgenomen hebben en daardoor ook de eerste en onderste luchtkring hebben leren kennen, kunnen we die nu verlaten en ons naar de tweede omhoog werken, van waaruit we de verschijnselen zullen waarnemen, die dagelijks in de veelvuldige wolkenformaties te voorschijn komen en daar zullen we ook inzien, waarom de lucht in de hogere regionen zuiverder en gezonder is dan in de lagere.

Hoofdstuk 22

De twaalf tekenen aan de hemel en de invloed die ze uitoefenen

1-2-1847

(1) Onder vele andere dingen die jullie hebben gelezen, zul je ook in vele oude almanakken hebben gevonden, dat de zogenaamde twaalf tekenen van de dierenriem op de vegetatieve kracht van de aarde een of andere invloed uitoefenen, zoals er ook hier en daar als het ware mystiek-profetisch tussengevoegd is, dat dergelijke tekenen aan de hemel, en tevens de planeten, op de geboorte van dieren en mensen invloed uitoefenen en dat de toekomst van de mensen zich zelfs daarin afspiegelt.

(2) Op sommige plaatsen richten de boeren zich tegenwoordig nog daarnaar. Ze houden er vooral rekening mee als ze hun vruchten zaaien en oogsten.

(3) Men beweert dat het onder de kreeft, de scorpioen, de weegschaal en de waterman niet goed is om te zaaien, omdat de vruchten dan vaak eerder bederven, voordat ze beginnen te kiemen; er zijn veel van zulke richtlijnen; daarvan stammen ook de vele, jullie zo welbekende dagen met onvaste weersomstandigheden af. Dat dergelijke ideeën, hoewel zeer verminkt, nog heden ten dage onder de mensen leven, is aan geen twijfel onderhevig. Boerenalmanakken zijn heden ten dage weerprofeten en geven elke dag aan welk sterrenbeeld die dag invloed uitoefent; hij geeft elke maand twee dingen aan, ten eerste hoe de maan de sterrenbeelden doorloopt en ten tweede onder welk teken de zon staat en in welk teken ze zal komen.

(4) *Ja*, er schuilt werkelijk iets waars in deze zaak, weliswaar zeker niet volgens de jullie bekende, zeer onzuivere manier, maar op een wijze die jullie in de voorafgaande informatie op een heel aanschouwelijke manier bekend werd gemaakt.

(5) De maan doorloopt juist binnen 29 dagen zijn baan, die hij wel in een zeer nauwe kring onder de zogenaamde twaalf sterrenbeelden door trekt, en het gebeurt op deze manier dat de maan gedurende het verloop van zijn omlooptijd achtereenvolgens heel natuurlijk geleidelijk onder elk van de twaalf sterrenbeelden komt te staan.

(6) Precies hetzelfde is schijnbaar het geval met de zon, ofschoon de aarde eigenlijk het hemellichaam is dat beweegt en dat de twaalf dierenriemtekens doorloopt. Desalniettemin lijkt het toch of de Zon elke maand ongeveer een sterrenbeeld verder komt te staan, waarom ook in de kalenders elke maand een ander sterrenbeeld is aangegeven. Bij het doorlopen van de voornaamste sterrenbeelden gebeurt het natuurlijk, dat - zowel door de maan als door de zon - voortdurend enkele sterren van deze sterrenbeelden door deze twee hemellichamen worden bedekt. Door deze bedekking wordt dan natuurlijk voor korte tijd de invloed, die bovengenoemde sterren uit het sterrenbeeld op de aarde uitoefenen, onderbroken. Dan moet, tengevolge van dit verschijnsel, volgens de eerder genoemde wetten één of andere verandering op de aarde te bemerken zijn, vooral bij die dingen die door de invloed van sterren juist met hen verwant zijn, omdat ze voor hun bestaan een specificum nodig hebben, dat uit het licht van deze sterren afkomstig is.

(7) Deze inwerking kan echter maar van korte duur zijn, omdat de sterren door deze twee hemellichamen nooit lange tijd achtereen bedekt worden. Maar een andere situatie kan ontstaan, waardoor wel een zeer grote invloed op de aarde uitgeoefend wordt.

(8) Deze situatie van de bovengenoemde twaalf sterrenbeelden is het minder bekende schommelen, zowel die van de aarde in haar baan om de zon, als ook in het bijzonder de schommelingen van de maan, die in vele honderden jaren nauwelijks één keer dezelfde baan doorloopt, die zij vroeger als eens gelopen heeft. Door deze schommelingen is het heel natuurlijk dat de zenitstand van bovenstaande twaalf dierenriem tekens verandert en deze verandering laat dan heel voelbare en gevoelige veranderingen op de aarde optreden.

(9) Bij deze verandering komt dan nog de voortdurende verandering van de plaats van de planeten, die in duizend jaren nauwelijks weer in precies dezelfde constellatie komen te staan als die, waarin ze al een keer hun invloed op de aarde uitoefenden.

(10) Bovendien moet men naast deze bijzonder belangrijke situaties ook nog rekening houden met de uitbarstingen op de zon. Daardoor wordt het zonlicht zwakker en kan niet met dezelfde kracht op de aarde inwerken als wanneer ze helemaal zonder erupties al haar licht op aarde doet schijnen.

(11) De inwerkingen echter, die afkomstig zijn van laatstgenoemde verschijnselen, worden niet zozeer in de onderste luchtlag waargenomen, maar meer in de tweede, die pas begint bij een hoogte van ongeveer vijf -, zes - tot zeventuizend voet boven de zeespiegel.

(12) Hier zal men opmerken: In deze tweede luchtlag zou men ook die werkingen moeten bemerken die in de onderste luchtlag veelvuldig optreden.

(13) Daar moet op geantwoord worden dat zulk een bewering zelfs mathematisch onjuist zou zijn. Want de stralen van die zeer vele, ver verwijderde sterren zijn op deze hoogte nog te weinig gecondenseerd. Ze kunnen daarom op deze plaats nog niet die specifieke vormen, die ze ongeveer 1000 klafter (* 1 Weense klafter is 1.9 mtr) lager zeker wel veroorzaken. Dat kan afgeleid worden uit de omstandigheid, dat men van zulk een hoogte 's nachts sterren van de vierde, vijfde en zesde grootte met het vrije oog niet meer kan zien, nog minder die van de zevende, achtste en nog verdere grootten, terwijl iedereen met gezonde ogen vooral aan de zee kust in een heldere nacht nog sterren van de zevende en achtste grootte met het blote oog kan waarnemen.

(14) Waarom kan men dat op een 7000 voet hoge berg al niet meer en nog minder op nog hogere bergen? Omdat de invallende stralen van deze zeer verre sterren nog te weinig gecondenseerd zijn. Opdat het oog de ster zou kunnen waarnemen, moet de invalshoek minder scherp zijn; ook heeft hij te weinig lichtlichaam om een werking te voorschijn te roepen en hoe hoger men stijgt, des te meer zal men deze theorie bevestigd zien. Dat is ook de reden dat op zulke hoogte de vegetatie afneemt en tenslotte geheel

ophoudt. Men moet niet geloven dat dat alleen door de zonnestrallen wordt veroorzaakt, hoewel die hogerop ook minder dicht worden. De zon werkt alleen maar indirect, ze ondersteunt het van de sterren invallende licht en wel met hetzelfde licht dat ze eerst zelf uit de sterren heeft opgenomen. Ze fungeert dus alleen maar als ondersteuning, maar is niet degene die geheel alleen het licht verspreidt.

Hoofdstuk 23

De aardatmosfeer en haar neerslag

3-2-1847.

(1) Dat de zon begrijpelijkerwijs slechts degene is die het licht ondersteunt, maar niet degene die het licht eigenlijk zelf schenkt, is gemakkelijk te verklaren uit het feit dat de zon van te voren het licht uit de talloze zonnen op haar glanzende oppervlakte opneemt en het dan als een verenigd licht in de wijde etherruimte uitstraalt. Dit uitgezonden, verenigde licht van de vele sterren ontmoet overal ook die lichtstralen, die direct van de sterren op de aarde vallen, verenigt zich dan met deze lichtstralen en valt dan samen met hen op aarde. Daaruit bestaat de ondersteuning, want het zonlicht alleen zou heel zwak zijn, als het licht van de sterren niet met haar samenwerkte. Ook zou het licht van de maan alleen erg bleekjes zijn, als het niet door het zonlicht werd ondersteund, zoals dit op zijn beurt door het sterrenlicht wordt ondersteund.

(2) Dat echter het ene licht het andere ondersteunen kan, wordt bewezen door verschillende in een kamer aangestoken lichten, die toch duidelijk meer licht verspreiden dan één enkel licht.

(3) Op die hoogte in de bergen waar we al over spraken, kan deze ondersteuning echter niet die uitwerking hebben als in een lager gelegen streek, omdat, zoals al werd uiteengezet, de stralen daar nog niet voldoende dichtheid bereikt hebben. Dit komt omdat de luchtkring om de aarde een lensvormig rond doorzichtig lichaam vormt. Het is als het ware een groot brandglas, waarbij de invallende zonnestrallen niet dadelijk achter de lens hun volle sterkte hebben, maar pas verder weg, op een afstand die gelijk is aan de halve doorsnede van de periferie, waaruit het bolvormig oppervlak van het brandglas is genomen; maar de stralen komen achter het brandglas steeds dichter naar elkaar toe en krijgen dus een steeds sterkere werking tot ze tenslotte in het brandpunt hun hoogste kracht bereiken. Het brandpunt van de grote luchtlens zou pas in het middelpunt van de aarde vallen, waar echter nooit een zonnestraal doordringt. Desalniettemin wordt de lichtstraal, die op de oppervlakte van deze grote aardlens valt, in deze steeds dichter en werkzamer hoe meer hij de aarde en tegelijkertijd zijn brandpunt nadert. Objecten als bijvoorbeeld de bergen, liggen al meer in het minder dichte deel van de lichtstralen dan de dieper gelegen dalen en vooral de zeegebieden der aarde; de stralen van de ver verwijderde sterren kunnen in de bergen nog geen merkbare dichtheid hebben en dus ook geen invloed op de vegetatie uitoefenen. Met andere woorden: deze lichtstralen vormen op zulke hoogte nog geen specifica. Daarom kunnen de plantensoorten, die deze specifica nodig hebben, op zulke hoogten niet meer gedijen.

(4) Dat is dan ook de oorzaak dat de lucht op deze hoogten steeds zuiverder wordt, wat uiteraard natuurlijk is, want hoe minder mengsels zich in een vloeistof bevinden, des te zuiverder moet de vloeistof zijn; zoals ook een mens in zijn hart steeds zuiverder, gezonder en krachtiger wordt hoe meer hij het veelsoortige mengsel van zijn hartstochten, begeerten en behoeften uit zich heeft verbannen.

(5) Daar echter op deze hoogten, of beter gezegd in deze regionen, de stralen uit de kleinere sterren,

evenals zelfs die uit de zon, tengevolge van hun geringe dichtheid nog niet zo'n effect kunnen hebben als verder naar beneden, is zo'n hooggelegen regio in zekere zin een overgangspunt van het vroegere zonder uitwerking zijn naar een dadelijk daarna sterker optredende werking. Ofwel, hier op deze hoogten beginnen de stralen zich te verdichten, gedeeltelijk door hun eigen verdichting en gedeeltelijk door de reflexie, of de stralen die door de aardoppervlakte weer teruggekaatst worden. Door deze straling en terugstraling worden dan bepaalde ontwikkelingen in het licht veroorzaakt, die er als een soort golf uitzien. Als dit golven een tijd doorgaat wordt daardoor ook een specificum opgewekt, en wel omdat dit golven al een chemisch lichtproces is, om op jullie geleerde manier te spreken. Dit specificum, dat in zich natuurlijk veelsoortig en gemengd is, treedt het eerst op als een nevel in het hooggebergte. Wordt dit chemische proces dan niet verbroken, dan ontstaan uit de nevelen in deze hoge regio weldra wolkenmassa's, die zich langzamerhand steeds meer verdichten en zelfs uiteindelijk als regendruppels en 's winters als sneeuw op de aarde neervallen.

(6) Dat deze neerslag uit het licht voortkomt wordt door velerlei verschijnselen aan de oppervlakte bewezen; speciaal in de tropische gebieden valt niet zelden regen, die alles waarop hij maar neerkomt met een fosforachtige lichtglans overtrekt. Zelfs de oppervlakte van de zee glanst vaak zo sterk, dat het lijkt alsof ze gloeit. Ook voorwerpen die door het zeewater nat worden, glanzen als vermolmd hout uit het bos.

(7) Ook de sneeuw heeft een heel eigen licht en laat duidelijk zien, dat hij een product van het licht is.

(8) Bekeken als een natuurlijk gebeuren ontstaan dan op deze manier de nevels en de wolkenformaties in deze tweede luchtregio. Daarbij moet men de wederkerig werkende polaire kracht van noord - en zuidpool, die vooral in deze regio optreedt, niet buiten beschouwing laten. Want door haar worden deze nieuwe formaties met tellurische elektriciteit verzadigd en krijgen door deze verzadiging pas die verdichting, waardoor ze aan de aarde als voedsel voor haar planten- en dierenwereld kunnen worden toegevoerd.

(9) De zo verzadigde wolken, die op deze manier het aardse in zich hebben opgenomen, krijgen gewoonlijk een donkere kleur, terwijl de onverzadigde, zuivere er veel witter en ook lichter uitzien. Deze twee soorten wolken vormen met elkaar een tegenovergestelde polariteit waarbij de verzadigde, donkere negatief en de onverzadigde witte positief zijn.

(10) Dat dan de negatieve altijd aan het kortste eind moeten trekken, spreekt vanzelf Want wat zwaar is en steeds zwaarder wordt, moet omlaag vallen. Waarom dan ook mensen, die hun hart met teveel aardse negatieve onbenulligheden volladen, het daardoor steeds zwaarder maken en daardoor ook ondoordringbaarder en dichter en ongeschikt voor het licht; ze zijn dan niet meer in staat in het rijk van het licht op te stijgen, maar maken zich wel steeds meer geschikt om neer te storten in het rijk der duisternis.

(11) Een veel voorkomend verschijnsel op zulke hoogten is, dat mensen die zich de moeite getroosten zo'n hoogte te bestijgen, daar gewoonlijk op de door hen bestegen hoogte zeer opgewekt en vrolijk worden en gemakkelijk alle zorgen vergeten waarmee ze beneden in het dal te kampen hadden.

(12) Tegelijkertijd krijgen de meesten ook een grote eetlust en dorst en kunnen vaak op zo'n hoogte van spijzen genieten zonder dat het hun zwaar op de maag ligt, terwijl ze beneden in het dal die spijzen niet eens durfden te bekijken. De oorzaak daarvan is alleen in de grote zuiverheid van de lucht te zoeken en toont een grote gelijkenis met de toestand van de zaligen, die ook van alles kunnen genieten zonder dat het hen ook maar enigszins schaadt, omdat voor de reinen alles steeds meer gereinigd wordt en al wat schadelijk is daar niet meer schadelijk kan worden, waar het door gebrek aan de daartoe benodigde specifica geen verder vormende voeding meer vindt.

(13) Dit was dan een voldoende uiteenzetting over de tweede luchtregio, die zich meer dan 10000 klafter boven de zeespiegel verheft en die natuurlijk, hoe hoger je komt, steeds zuiverder wordt. Hierna zullen we ons in de derde luchtregio begeven en zien wat daar gebeurt en waartoe deze luchtregio dient.

Hoofdstuk 24

Het oog van de aarde

5-2-1847.

(1) De derde luchtregio rust ongeveer net zo op de tweede als de heel zuivere etherische olie op helder water zou rusten. Deze olie vermengt zich dan niet met het water, maar drijft boven en doet geen afbreuk aan diens zuiverheid, maar verleent integendeel aan de oppervlakte nog mooiere glans. Deze derde luchtregio werkt ook net zoals etherische olie; ze is als het ware het vet waardoor de beide onderste luchtlagen gesmeerd worden en is tegelijkertijd het etherische zout, dat de onderste luchtlagen zout en ze voor het gebruik door planten en dieren een goede smaak verleent.

(2) Alle heerlijke geuren komen vanuit de derde luchtregio naar beneden, waar ze door het licht en zout - dit is een etherisch zout - omlaag gebracht worden om door de in de nabijheid van de planten verzamelde elektriciteit in de planten zelf geleid te worden en hen de etherische olie en daardoor de meest uiteenlopende heerlijke geuren te geven. Bij veel planten kan men deze olie als zeer kleine, hoogst doorzichtige hars bolletjes met het vrije oog of zeer goed met een microscoop ontdekken.

(3) Kortom: De reuk en ook grotendeels de smaak en de vele mooie kleuren, vooral die van de bloemen en vruchten, zijn hoofdzakelijk afkomstig uit deze derde luchtregio; want de smaak, de reuk, evenals voor het grootste deel de mooie kleuren zijn zuiver etherische substanties en kunnen dus alleen maar dáár vandaan stammen, waar ze het dichtst aan de ether grenzen, waar al deze vele etherische specifieke substanties vandaan komen.

(4) Deze specifiek - etherische substanties grijpen elkaar in deze derde luchtregio aan en vormen samen als het ware een fluïdum, dat met de daar doorheen lopende verschillende stralen uit de talloze sterren, als het ware een chemische affiniteit vertoont, zich met hen verenigt en naar de aarde afdaalt en dan die planten en dieren substantieel vervult, die met de verschillende specifieke grondstoffen van het licht overeenkomst hebben.

(5) Deze derde luchtregio komt ook met elke plant overeen en wel met zijn uiterste delen; dat zijn bij de planten altijd de knoppen, bloemen en vruchten en ook hun bladeren met hun elektriciteit opzuigende spitse uiteinden. Al deze plantendelen hebben een etherisch zuiver voorkomen. Dit komt dus overeen met de derde luchtregio. Want gewoonlijk zijn ze uiterst zacht en subtiel en hebben een goede smaak, maar sommige planten zijn ook wel afstotend van reuk. Doch deze onaangename geur is slechts het gevolg van een overwicht van de innerlijke, tellurische sappen, die als het ware door zuivere hemelse substanties niet kunnen worden overtroffen.

(6) In de dieren verenigen de substanties uit deze derde luchtregio zich nog opvallender. Weliswaar zijn ze hier in zekere zin al uit de tweede hand en daardoor al niet meer zo zuiver etherisch zoals bij veel planten. Maar het merg in het hoofd dat gewoonlijk door de haren de specifica uit de lucht opzuigt en zeer in het bijzonder ook de heel zuivere vloeistoffen van het oog - vooral die van onder het eerste hoornvlies alsook het hoornvlies zelf - worden door de wenkbrauwen en oogleden uit de lucht geabsorbeerd en in het

oog geleid. De derde luchtregio lijkt dus in zekere zin op het oog en wel daarom, omdat ze naast de hierboven beschreven doeleinden ook datgene voor de gehele aarde is, wat het oog is voor mens en dier.

(7) Deze derde luchtregio is dus ook eigenlijk het oog van de aarde.

Want had de aarde dit algemene gezichtsvermogen niet, dan zou ook geen enkel wezen op aarde dat kunnen hebben. Want de zaak is heel natuurlijk: wat iemand niet heeft, dat kan hij ook niet geven; heeft men het echter, dan kan men het geven. Anders gezegd: waar niets is, verliest de keizer zijn recht.

(8) Maar niet alleen de aarde heeft in deze derde luchtregio haar oog, dat rondom de hele aarde is, maar ook elke plant heeft de delen, die met deze luchtregio overeenkomen en een gezichtsvermogen of als het ware een soort oog, waardoor ze het licht in zich opneemt. Dat de plant zeker en gewis ook een oog heeft of liever een voor haar speciaal vermogen tot zien bezit, volgt al uit het feit dat we kunnen waarnemen, dat bijna alle planten en bloemen zich naar de zon keren om haar licht op te zuigen. Ook kan men deze waarheid kennen uit het feit dat een plant, die in een donkere kelder ontkiemt, haar kiem precies daarheen keert, waar zich een opening voor het licht bevindt en als ze deze gevonden heeft, buigt ze haar hoofd niet meer terug, maar groeit voortdurend in de richting van het heldere licht.

(9) Velen zullen wel vragen: waarom heeft de aarde na dit alles zo'n groot algemeen oog nodig? Wat ziet ze daarmee; en kan ze zich wel een voorstelling maken van wat ze ziet?

(10) Dan zeg Ik: Alles op zijn eigen wijze! De aarde ziet voortdurend de hele oneindige ruimte om zich heen. Deze algemene waarneming roept in de aarde zelf bij alle in haar wonende geesten een algemeen overeenkomstige voorstelling op, waaruit elk afzonderlijk geestelijk wezen zijn intelligentie voor de buitenwereld put. Dat zou onmogelijk zijn zonder het algemene grote gezichtsvermogen van de aarde. De aarde als lichaam weet in haar algemene wezen weliswaar niets van hetgeen ze ziet. Het zou ook niet nodig zijn om de aarde een eigen zichzelf bewuste kennis te geven, omdat ze - zoals we in het nog volgende geestelijke deel zullen horen - geen apart zelfstandig wezen is, maar een eindeloos veelvoudig wezen, dat bestaat uit talloze aparte intelligenties. Deze intelligenties zijn het, die het grote algemene aardoog nodig hebben, zoals ook elk mens en elk dier zonder dit algemene aardoog met zijn eigen oog niets zou zien. Want juist door dit oog kan de mens de zon, de maan en de sterren zien. Het zal toch wel duidelijk zijn dat de mens met zijn kleine oog onmogelijk ooit die grote zon zou kunnen overzien, als niet van tevoren het grote aardoog een klein beeld van de zon zou opnemen en dat aan het menselijk oog zou overdragen. En zo ziet niemand de zon of de maan en de sterren, zoals ze in hun eigenlijke hoedanigheid en in hun grote afstand zijn, maar men ziet slechts hun beeld op het oppervlak van het grote, algemene aardoog, waarvan de oppervlakte, zoals al werd opgemerkt, meer glanst dan de zuiverste waterspiegel en die daarom zeer geschikt is voor het opnemen van de beelden van de grote hemellichamen om haar heen.

(11) Tengevolge van deze eigenschap van de aarde zijn er dan ook werkelijk al dwaze astronomen geweest, die meenden dat de zon hoogstens tien mijl verwijderd was en die de zon voor een meteor hielden, die gemakkelijk binnen 24 uur om de aarde kon cirkelen. Maar tot deze dwaze mening heeft hen alleen de schijnbare aanblik geleid, waardoor het beeld dat jullie van de zon zien werkelijk niet veel verder van de aarde afstaat. Maar dat beeld is niet de werkelijkheid, maar het is slechts een klein beeld van de grote zon, die meer dan 20 miljoen mijl van de aarde afstaat. Tegelijkertijd neemt dit oog ook beelden op van de oppervlakte der aarde en geeft die door aan de andere hemellichamen, evenals die andere hemellichamen hun oppervlaktebeelden weer door hun algemene oog naar het algemene oog van de aarde voeren. Uit deze eigenschap zijn vooral in de tropische landen de zogenaamde fata morgana verschijnselen te verklaren - en met name in de tropische landen, omdat daar de derde regio soms zelfs lager komt te liggen dan de niet eens zo hoge bergen. Ook zijn de in de bergen van deze tropische landen

niet zelden voorkomende balsemachtige geuren het gevolg van het feit, dat deze derde regio soms zo diep omlaag zinkt; en dan zouden jullie het daar van louter welriekende geuren niet kunnen withouden.

(12) Wat deze derde regio nog voor verdere eigenschappen heeft, welke verschijnselen daar nog te zien zijn en hoe deze soms vanaf de aarde gezien worden, daaraan zullen we hierna enige beschouwingen wijden.

Hoofdstuk 25

Het wezen van het vuur

6-2-1847

(1) Deze derde luchtregio, die, zoals boven al werd opgemerkt, de meest zuivere en doorzichtige is, rust als een etherische olie op de tweede luchtregio en heeft naast de al genoemde eigenschappen ook deze heel bijzondere dat ze bij een of andere storing gemakkelijk ontvlamt. Heel licht ontvlambaar is ze op die plaatsen, waar een lichaam, bijv. een meteor, in haar belandt en dan een grote afstand in deze regio aflegt. Dit ontvlammen is van een heel bijzondere aard, omdat daarbij geen verbranding plaatsvindt. Het is een oplichten, maar geen verbranding. Om dit oplichten en deze heel bijzondere manier van onsteken aan jullie uit te leggen, zal voor jullie begrippen wel wat moeilijk zijn; maar desalniettemin zullen we proberen de zaak zo duidelijk mogelijk te maken.

(2) Om dit bijzondere proces te begrijpen moet eerst over het onsteken of in het algemeen over de geaardheid van het onsteken iets nader worden verteld.

(3) Wat is eigenlijk onsteken? - Velen zullen wel zeggen: Als men brandbare voorwerpen bij het vuur brengt of ze aan hitte blootstelt, dan ontvlammen ze en verbranden daarna. Maar met deze verklaring zal wel niemand ver komen, want het eenvoudigste keukenmeisje weet dat hout en andere brandbare dingen ontvlammen als men ze in het vuur gooit.

(4) Maar: wat is het vuur, dat in wezen het ontvlammen is? Dat kan op geen enkele natuurkundige wijze meer verklaard worden, omdat datgene wat eigenlijk vuur is, alreeds op geestelijk terrein ligt, goed of kwaad is hier om het even.

(5) In alle materie huizen geesten. Worden die op een of andere manier geprikkeld, dan ontvlammen ze, d.w.z. dat ze in steeds grotere actie komen, waarbij hun werkzaamheid en uiting van kracht steeds groter wordt. In zo'n potentiëring van ijver en kracht ontstaan dan ook zeer levendige bewegingen, die elkaar als zeer snelle slingeringen opvolgen. Door deze beweging wordt de vaste materie vernield, want de grote actie scheurt alles in de kleinste atomen uiteen. De geesten komen eindelijk na de volledige overwinning van de materie vrij, verschijnen als opstijgende rookzuilen en vinden zo hun vrijheid, terwijl de rest van de materie als as achterblijft.

(6) Daarom is het ontsteken een opwekking van het geestelijke in de materie; en het voortduren en steeds machtiger worden van deze opwinding is het eigenlijke verbranden. Het licht geven van het vuur komt door de uitermate sterke en vlugge beweging van het geestelijke, en de voortplanting van het licht van het vuur is eveneens een prikkel van gelijke geesten in alle materie en in de hele dampkring. Dit is dus het proces van ontsteken en verbranden.

(7) Maar let wel, hier op aarde gebeurt het ontvlammen en verbranden gewoonlijk door de opwinding van nog onzuivere en onedele geesten; daarom ziet het vuur er gewoonlijk vuil en roodachtig uit, in zekere

zin nog grimmig en vonken spattend van woede.

(8) Er kan echter ook een andere ontsteking plaats vinden, namelijk door het vuur van de liefde; deze ontsteking is echter niet verstorend en verderfbrendend.

(9) Een dergelijk ontsteken is bijvoorbeeld het terugstralen van het zonlicht op een wateroppervlak. Door het liefdelicht van de zon worden de vreedzame geesten van het water zeer geprikkeld, maar ze vernielen in deze opwinding niets. Weliswaar wordt de hele oppervlakte van het water ontstoken en kaatstijd en zijde stralen weer terug, maar toch verbrandt daarbij niets.

(10) Op dezelfde manier ontstaat in een spiegel een ontsteking als er een lichtstraal op valt, maar er ontstaat geen verbranding, omdat hier een opwekking van goede geesten plaats heeft. Wordt echter een geestelijk goede zonnestraal van liefde gepotentieerd naar lichamen geleid, die nog onzuivere geestelijke delen in zich dragen, dan worden die ook ontstoken en verbranden.

(11) Nu we eenmaal het gebeuren van het ontsteken begrijpelijk uiteengezet hebben, is het gemakkelijk om het ontsteken van deze etherlucht in de derde luchtregio, als deze in haar normale rust wordt gestoord, te verklaren. Een door deze derde luchtsfeer vallende of vliegende meteor scheurt de lucht natuurlijk uit elkaar. In deze lucht ontstaat dan door deze gewoonlijk zeer snelle beweging van zulke lichamen een lege ruimte. Deze holle ruimte vormt dan een spiegelvlak, waarin zich in een ogenblik van tijd de lichtstralen van talloze sterren als in een holle spiegel of nog beter als in een cilinder spiegel concentreren en deze stralenreflex lijkt dan van de aarde uit gezien op een vuur; maar het is helemaal geen vuur, maar alleen de reflecterende, bovenbeschreven werking van het sterrenlicht in de pas gevormde luchtcilinderspiegel.

(12) Dit verschijnsel in de derde luchtregio is dus een heel bijzondere eigenschap speciaal van deze luchtregio, omdat een dergelijk verschijnsel in de onderste luchtlaag niet kan voorkomen; de lucht is daar namelijk te zwaar en valt te snel weer samen achter een haar doorkruisend lichaam, terwijl de zeer lichte lucht van de derde regio zich maar geleidelijk aan weer sluit. Daarom is achter zo'n vliegende meteor nog een lange staart te zien die lijkt op die van een draak.

Hoofdstuk 26

Verschijnselen in de derde luchtregio

8-2-1847

(1) Nu moet men al die verschijnselen niet als helemaal gelijksoortig beschouwen, daar men er onder de lichtende meteoren ook werkelijk enkele vindt die op zodanige wijze ontsteken, dat met het ontsteken ook werkelijk verbranding plaats vindt. Maar desalniettemin stamt de ontsteking van zulke meteorachtige lichamen nochtans uit de derde regio; het verbrandingsproces begint echter pas dan, als zo'n meteor met een behoorlijk grote doorsnede in de tweede of vaak zelfs in de eerste regio van de aarde aankomt en een zeer snelle beweging heeft. Want een middelmatig snelle of eerder nog een sterk afnemende beweging veroorzaakt geen ontsteking. Een meteor moet minstens 1 - 5 Duitse mijlen (* 1 Duitse mijl = 7,420 km).per seconde afleggen, wil hij werkelijk na het ontsteken tot verbranding komen; is een beweging langzamer, dan volgt geen ontsteking waaraan een verbranding is verbonden.

(2) Een bijzonder verschijnsel bij het ontsteken of nog beter bij het lichten van de door de derde luchtregio vallende meteoren is vooral, dat de kop van zo'n meteor het meest lichtend is. Dit licht geven van de kop tijdens het doorschieten van de derde luchtregio is van dezelfde aard als het lichten van zijn

staart. Het is een geconcentreerde stralenreflex, omdat het vaste, gewoonlijk ook nog ronde lichaam, de hem omgevende lichte, etherische lucht uiteen drijft en om zich heen, vooral aan de voorkant van de kop, een luchtomhulsel vormt, dat op zijn beurt om het lichaam een glanzend vlak vormt als van een holle spiegel, die het licht van de lichtgevende hemellichamen opneemt en het dan verder naar de aarde omlaag stuurt. Als iemand een ronde steen heel hard in helder water zou gooien, zou hij zich van dit verschijnsel in het klein een voorstelling kunnen maken, want al zou die steen ook zwart zijn, toch zal men hem onder water met een geheel witte kop naar beneden zien schieten. Dit witte aan de kop is niets anders dan een door de snelle beweging van de steen gevormde holle spiegel van water, die de in het water vallende stralen geconcentreerder opneemt en weer terugkaatst. Om deze reden lijkt ook het schuim van het water wit, omdat de luchtbellen als het ware louter holle spiegels zijn, die heel veel stralen in zich opnemen en ze dan geconcentreerd weer terugzenden. Wat hier het water laat zien, dat laat daar het lichten van een meteor zien, namelijk niets anders dan een geconcentreerde reflex van het licht.

(3) Als echter een meteor van een groter volume in de tweede regio naar beneden komt, dan ontsteekt hij vaak werkelijk en wel door wrijving in de zwaardere luchtlaag. Is de beweging heel snel, dan kan zo'n meteor zelfs nog brandend op de aarde neerkomen, wat echter uiterst zelden gebeurt. Bij een vertraagde beweging, die door de dichtere luchtregio gemakkelijk te verklaren valt, treedt dan weldra het uitdoven op en het lichaam valt dan geheel donker op de aarde neer. Toch zou zelfs een grotere meteor bij een zeer snelle beweging niet ontsteken, als hij van te voren niet met de zeer gemakkelijk brandbare, etherische lucht van de derde regio zou zijn verzadigd. Deze etherische lucht is dan eigenlijk het brandbare wezen van zo'n meteor als deze in de dichtere luchtregio is aangekomen.

(4) Dit is nu alles over de bijzondere verschijnselen in onze derde regio en tevens over de speciale eigenschappen van deze regio. We hoeven nu alleen nog maar uiteen te zetten, hoe deze lucht en de in haar optredende verschijnselen vanaf de aarde worden gezien. Hoe de meteoren worden gezien, behoeft geen verklaring meer. Maar er zijn nog andere verschijnselen die uit deze luchtlaag stammen en die moeten we ook nog aanroeren, zodat we dan alles kennen wat tot de materie van de aarde behoort.

(5) Jullie zullen wel vaak hele witte, fijne, krullige wolken hebben gezien, de zogenaamde schapenwolkjes. Deze zijn heel subtiel en zo doorzichtig, dat ze zelfs het licht van de sterren bijna ongehinderd door zich heen laten schijnen. Deze schapenwolken zijn de hoogste wolken die boven de aarde voorkomen. Ze ontstaan door een soort verbinding van de zuivere ether met de oppervlakte van de derde luchtregio. Eigenlijk zijn ze geen wolken, maar slechts golfachtige bewegingen op de hoogste oppervlakte van de derde luchtregio. Deze worden daardoor veroorzaakt, als door de wijde etherruimte bepaalde lichtwezens de aarde beginnen te naderen, welke lichtwezens langs de jullie al bekende weg van de zonnelichamen afstammen. Daar deze fijn lichamelijke wezens toch wel een zeker gewicht hebben, brengen ze door het neerkomen op de zeer gevoelige oppervlakte van de derde luchtregio daar een golvende beweging teweeg. Deze beweging laat de invallende zonnestrallen niet meer rechtlijnig, maar wel zeer gebroken door, en deze verschillende soorten breking op de golven van de derde luchtregio veroorzaken dan juist dat verschijnsel, dat zich als witte, fijn gekrulde schapenwolkjes vertoont.

(6) Dat na zo'n verschijnsel gewoonlijk onweer optreedt, komt heel duidelijk door de aankomst van vreemde gasten, aan wie door de geestelijke aardbewoners in zekere zin gevraagd wordt, waar ze vandaan komen en wat ze hier doen. Bij zulke vragen ontstaan dan altijd strubbelingen en voorbereidingen hoe zulke nieuw aangekomenen - op een voor de aarde onschadelijke manier - daar plaats moet kunnen vinden. Willen de pas aangekomenen zich geduldig schikken - wat zelden het geval is - dan komt er na de schapenwolkjes geen onweer. Is dat echter niet het geval, dan wordt er recht door de macht der orde

gehandhaafd en moeten diegenen, die zich eerst vrijwillig hadden kunnen schikken, zich alsnog voegen. - Dat is dus alweer een kenmerkend verschijnsel uit de derde luchtregio, een verschijnsel zoals ook vanaf de aarde kan worden gezien.

(7) Tenslotte is er nog een verschijnsel, dat wel minder vaak wordt gezien, maar toch zeer de moeite waard is om te worden opgemerkt, omdat het zagezegd een zuiver geestelijk verschijnsel is, dat echter toch met het lichamenlijk oog kan worden waargenomen. Dit verschijnsel vertoont zich slechts op zeer warme dagen en is te zien als een soort wit-blauwe strepen. Deze strepen zijn een moment, waarop de zalige geesten als het ware allen gemeenschappelijk samenkomen, zich in de rust verheugen en dan beraadslagen wat te doen en hoe aan de nieuwe geesten bestuurlijke taken voor te leggen. Op zulke dagen is het dan ook op de aardbodem bijna doodstil. Geen blaadje beweegt, geen gewone wolk is te zien en op aarde is het drukkend heet. Deze toestand duurt echter niet lang. Wordt als het ware deze zitting opgeheven, dan komt alles weer gauw in beweging, vooral als er nieuwe geesten voor het beheer van de lucht, de bergen en de zeeën worden aangesteld. Dan is het niet zelden het geval dat de nieuwe bezems schoner vege dan de oude. Daarom komen er na zulke verschijnselen allerlei winden en de barometers zullen aanhoudend op 'veranderlijk' staan, zodat het bij dergelijke verschijnselen met de bestendigheid van het weer een tijdlang is afgelopen.

(8) Deze boven beschreven wit-blauwe strepen zijn dus niets anders dan als het ware rustig bijeen zijnde scharen van geesten en wel op de oppervlakte van de derde en zuiverste luchtregio, die op de voren beschreven wijze zelfs door het menselijk natuurlijke oog waargenomen kunnen worden.

(9) Geestelijk ingestelde mensen, die tevens met hun geestelijk oog kunnen waarnemen, zullen zeker méér zien dan alleen maar witblauwe strepen. Maar dergelijke mensen zijn in deze tijd, waarin men alles uit ijzer begint te vervaardigen, nog zeldzamer geworden dan diamanten in de noordelijker streken van de aarde; deze komen daar weliswaar voor, maar - zoals al gezegd werd - uiterst zelden; en als ze voorkomen zijn ze klein, onaanzienlijk en dus niet van bijzonder grote waarde - of anders gezegd: er zijn tegenwoordig nog maar bijzonder weinig Paulussen en Petrusen meer.

(10) Hiermee is echter ook de uiteenzetting over de natuurlijke of materiële aarde ten einde en we zullen dus hierna de geestelijke aarde beschouwen.

Eerste deel

B - De Geestelijke Aarde

Hoofdstuk 27

Ontstaan en doel van de materie

9-2-1847.

(I) Bij het beschouwen van het geestelijk deel van de aarde zullen we om ons nauwkeurig op de hoogte te stellen de omgekeerde richting volgen en niet van de diepte omhoog, maar van boven naar beneden gaan. Men moet zich namelijk van buiten naar binnen keren om tot het eigenlijke geestelijke te

komen, dat bij elk ding het diepste en meest inwendige is.

(2) Het is al vaak aangetoond dat de materie altijd een geestelijke kern heeft en dat de zichtbare materie tenslotte niets anders is dan gebonden en gefixeerde geest, maar toch zal ook hier voor een beter begrip een verdere uiteenzetting volgen.

(3) Geen materie die je bekijkt is ooit volkomen vast, maar elke materie is deelbaar, omdat zij uit deeltjes bestaat en tussen deze deeltjes zijn nog altijd kleine ruimten, poriën genaamd.

(4) Tot nu toe is er nog geen geleerde die precies op de hoogte is van de deelbaarheid van de materie en niemand kan bepalen tot welk kleinste deeltje uiteindelijk de materie deelbaar is. Neem bijvoorbeeld een korreltje muskus en leg dat ergens in een groot vertrek neer. In korte tijd wordt dit geheel met muskusgeur vervuld. Men kan zo'n stukje vele jaren laten liggen en het zal nog in gewicht, noch aan volume merkbaar verliezen. En toch moeten zich elke seconde vele miljoenen deeltjes van dit stukje hebben losgemaakt om het hele vertrek voortdurend met muskusgeur te vullen. We kunnen nog veel van deze voorbeelden geven, maar hier is één voldoende om in te zien dat een definitieve uitspraak over de deelbaarheid der materie zeker moeilijkheden geeft. Als nu echter duidelijk is geworden, dat tenminste voor jullie begrippen alle materie tot een bijna oneindig minimum deelbaar is, dan is het aan de andere kant ook meer dan duidelijk, dat de materie noodzakelijkerwijs uit deeltjes samengesteld moet zijn. Wie trekt deze deeltjes samen en voegt ze zo vast aan elkaar, dat ze er als een massa uitzien, die nu eens vaster, dan weer minder vast is? - Kijk, dit is al het eerste stadium waar het geestelijke begint!

(5) Deze eindeloos kleine deeltjes zijn oorspronkelijk niets anders dan alleen maar ideeënkracht uit Mij, de Schepper van alle dingen. Deze idee krijgt vorm en de vorm ontvangt leven uit het leven van de Schepper.

(6) De Schepper maakt de levend geworden vorm los van Zichzelf, geeft hem uit Zijn oerlicht een eigen licht en met dit levende licht de eigen intelligentie, waardoor de tot leven gewekte vorm zichzelf herkent en zichzelf als een zelfstandig wezen bewust wordt.

(7) Heeft de vorm zich dan zo herkend, dan wordt haar een ordening - een wet voor al hetgeen bestaat - gegeven en mét deze ordening het innerlijke vuur van de Godheid, een vonk van eeuwige liefde; hieruit komt de wil voort. Nu heeft de tot leven geroepen vorm licht, zelfkennis, zelfbewustzijn, ordening en wil en hij kan zijn wil volgens de ordening aanwenden of daar tegenin handelen.

(8) Richt een schepsel zich naar de ordening, dan zal het sterk worden als een boom en zal zich als een volkomen vrij wezen in de grote scheppingsruimte bewegen om eeuwig voort te bestaan, omdat dan zijn hele wezen is geschapen uit Mij, die eeuwig is en eeuwig zal zijn; en daarom is de mens een schepsel, omdat heel zijn wezen uit Mij is genomen en zijn lot kan niets anders zijn dan dat van Mijzelf, omdat het zijne uit Mij is genomen, evenals wanneer iemand uit een bron water schept, het water in het vat van gelijke soort is en dezelfde bestemming heeft als het water van de bron, waaruit het geschept werd.

(9) Als zo'n nieuw wezen of schepsel met zijn wil de gegeven ordening echter niet volgt, dan gaat het natuurlijk zijn ondergang of zijn oplossing tegemoet, wat gemakkelijk te begrijpen is.

(10) Als iemand een plant in de aarde zou zetten, maar hij zou haar geen water, geen zonlicht en geen warmte geven - wat zou er dan van de plant terechtkomen? Nemen we even aan, dat de plant een vrij bewustzijn zou hebben en dat zij water, licht en warmte tot zich kon nemen, maar dat niet wilde, wat zou er van haar terechtkomen? Zij zou verdorren en vergaan.

(11) Of iemand zou een schilder een goed gelijkend portret willen laten schilderen, maar hij zou zijn gezicht nooit naar de schilder toe keren, wat zal er dan tenslotte van dat portret terechtkomen?

(12) Het kan Mij, de Schepper, niet onverschillig laten, of een wezen, dat door Mij niet enkel als een

beeld in Mijn gedachten werd gevat, maar op de boven beschreven wijze uit de volheid van Mijn goddelijke wezen werd geschapen, alleen maar voor een korte tijd of voor eeuwig bestaat. Was het eerste het geval, dan zou kennelijk een deel uit Mij kunnen worden vernietigd, wat onmogelijk is. Een wezen kan dus, als het eenmaal geschapen is, slechts voor de eeuwigheid zijn geschapen.

(13) Maar zo'n schepsel kan vrijwillig uit Mijn ordening treden en dat betekent zoveel als voor Mij ophouden te bestaan; want wie niet vóór Mij is, is tegen Mij. Op deze manier zou zich na verloop van tijd naast Mij een tegengestelde kracht en machtpotentie vormen, die in Mijn vrije werken storingen zou veroorzaken wat met andere woorden niets anders zou betekenen dan: Ik, de allerhoogste volkomenheid, zou Zelf onvolkomen moeten zijn om een onvolkomenheid naast Mij te dulden.

(14) Om dit allerergste euvel toch in de goede richting te sturen wordt een schepsel, dat zich niet in Mijn gegeven ordening wil voegen, dadelijk gevangen genomen en in een bepaald punt op een bepaalde plaats gefixeerd en zie, deze fixering is nu datgene wat jullie als materie kennen, zien en voelen.

(15) In de talloos vele deeltjes van de materie ligt de eindeloze intelligentie van het nieuw geschapen, maar nu gevangengenomen wezen, een intelligentie die nooit vernietigd kan worden. Maar ze is vastgelegd en tegen de geestelijke zon gekeerd, totdat ze die rijpheid heeft bereikt, waardoor ze alleen nog maar in staat is het licht van de zon op te nemen, zoals een spiegel die het licht van de zon zolang opneemt, tot de zon hem voor al het andere blind maakt en hij alleen nog maar in staat is het licht van de zon op te nemen. Van buiten af gezien wordt de spiegel steeds matter en zijn materie wordt lossier en poreuzer; maar daardoor is deze materie steeds beter in staat in al haar opgeloste delen het beeld van de zon, hoewel erg verkleind, op te nemen en dat is eigenlijk de goede overgang: dat zo'n wezen begint in al zijn delen de Godheid op te nemen en niet alleen maar in een enkel deel. En daarom is het niet genoeg als iemand zegt: 'Heer, Heer', maar hij moet de Heer in alle vezels van zijn leven opgenomen hebben; dan pas is hij rijp weer daarheen terug te keren, waar hij vandaan is gekomen.

(16) Dit is de reden waarom alle materie weer tot in de kleinste deeltjes opgelost moet worden, opdat er geen enkel deeltje meer zal bestaan dat niet in staat zou zijn het beeld van de eeuwige zon op te nemen. En in dit opnemen van het eeuwige oerbeeld ligt dan weer de nieuwe schepping, waarin de eindeloze intelligenties van een wezen, dat eerst gevangengenomen was maar nu weer vrij geworden is, elkaar weer aangrijpen, in de eerste oervorm terugkeren en weer datgene worden wat ze al in het oerbegijn hadden moeten worden.

(17) Uit deze inleiding is wel duidelijk geworden, dat de materie onmogelijk iets anders dan geestelijk kan zijn; en we kunnen nu langs goed verlichte wegen onze tocht over en in de aarde maken.

Hoofdstuk 28

De geesten van de hoogste luchtregio

10-2-1847.

(1) Laten we het eerst naar de hoogste luchtregio gaan om te zien wat voor geestelijke wezens daar huizen en hoe hun handel en wandel is.

(2) In deze regio bevinden zich louter volkomen geesten en alleen maar zulke, die vroeger mensen op aarde waren. Deze genieten al van een voortdurend licht, want op deze hoogte wordt het ook natuurlijk gezien, nooit geheel donker. In de geestelijke natuur is het daar ononderbroken dag. Want deze derde

regio geeft al een derde zuiver geestelijk stadium aan; terwijl de tweede regio nog niet zuiver is en vaak aan vertroebelingen is blootgesteld. Maar dit is nog meer het geval in de eerste of onderste luchtregio waarin goed en kwaad door elkaar heen lopen, omdat dit het eerste stadium is.

(3) We weten nu, dat in de derde regio de zuiverste geesten van deze aarde wonen. Waarom? Wat doen ze daar?

(4) Geen enkele geest, al is hij ook nog zo volmaakt, die van deze natuurlijke aarde in het geestelijke overgaat, kan dadelijk in het eigenlijke hemelrijk omhoogstijgen, omdat hem voor zijn voleinding iets ontbreekt, wat in de aarde achterbleef en dat hij maar bij stukjes en beetjes kan opnemen. Pas als hij de laatste rest van datgene, wat hem eenmaal toeoorde, veredeld en vergeestelijkt in zijn wezen heeft opgenomen, kan hij deze regio verlaten en de werkelijk eerste fase van het hemelrijk ingaan.

(5) De geest op zichzelf, als het oerprincipe van het leven uit Mij, heeft voor zijn voleinding weliswaar niets van de aarde nodig. Maar zijn wezen wat betreft de vorm, dat is de ziel, moet tot op het laatste atoom datgene weer in zich verenigen, wat haar eens uit de volheid van Mijn haar vormende idee werd verleend. Dit gegevene bestaat uit eindeloos veel intelligentiedeeltjes, die vanzelfsprekend bij het sterven van de mens niet in één ogenblik vrij gemaakt kunnen worden. Daar zijn delen van zijn lichaam en specifica, die hij tijdens zijn leven in- en uitgeademd heeft; ook alles wat van zijn lichaam afkomstig is, zijn tranen en andere afscheidingen van het lichaam, zelfs zijn kleding, zijn behuizing; kortom alles wat hij op de een of andere manier met zijn kracht heeft voortgebracht en gedaan, moet metertijd als het ware als gelouterd, psychisch specifisch door de ziel worden opgenomen, opdat de geest dan in zichzelf een totale beschouwing en hierdoor een duidelijke herinnering heeft aan alles, wat er met zijn complete wezen is gebeurd en hoe die hele, lange weg er uitzag, waarlangs hij nu weer in zijn oereerste volkomenheid terug is gekomen.

(6) Tot deze speciale herinnering zou de geest niet kunnen komen, als hij in zijn psychische wezen niet alles had opgenomen, wat oorspronkelijk tot zijn wezen behoorde en wat hij op zijn lange rondgang had verworven. Daarom wordt ook gezegd dat alle haren op ons hoofd geteld zijn, en slechts degene die volgens Mijn leer leeft, verzamelt; wie echter anders handelt, verstroot. Daarom moet de geest nog een tijd wachten tot al het zijne in zijn wezen is opgenomen.

(7) Hoe herkent de geest echter wat van hem is? Dat ligt in de eeuwige ordening besloten. Zoals elk grasplant je zijn specifisch uit de eindeloze mengeling van specifica precies weet te vinden, nog nauwkeuriger vindt de geest wat hem toebehoort.

(8) Wat doet de geest in die tussentijd? - Hij handelt volgens de wetten der liefde en heerst zo in deze regio en bewerkt door zijn tegenwoordigheid en door zijn handelen volgens de liefde, dat deze derde luchtstreek bestaat. Om te beginnen bereidt en ordent hij de weg voor degenen, die als nieuweling in deze regio aankomen en wijst hen hun plaats aan en zegt wat ze moeten doen; ook beheerst hij de al reinere geesten in de onderste regionen en onderwijst ze. En als daar wrijvingen en onlusten ontstaan, dan daalt hij evenals zijngelijken als vredeftichter omlaag en is daar dan energiek bezig.

(9) Als er geesten van andere hemellichamen hier aankomen, dan test hij ze en als hij vindt dat ze voldoen, leidt hij hen langs de goede weg naar de aarde en is dan bij hun verwekking door zijn invloed aanwezig. Hij helpt deze pas aangekomen geesten op de weg, die ze lichamelijk op de aarde moeten gaan en draagt er dan ook zorg voor, dat zij ook de louteringswegen bewandelen, die ze in de andere wereld hebben besloten te gaan, om kind van God te worden.

(10) In deze derde regio bewegen zich dus eigenlijk de bekende zogenaamde beschermgeesten van de mensen. Maar deze reine geesten zijn geen alleenheersers en kunnen dat ook niet zijn, omdat hun nog vaak, om redenen die boven werden genoemd, de volledige kennis ontbreekt; daarom bevinden zich boven

en onder hen steeds engelen die deze geesten altijd de juiste aanwijzing geven, wat ze te doen en te laten hebben. Het is hier in de derde regio een heerlijk paradijs voor geesten, want ze hebben alles, wat hun hart in de liefde tot God maar vreugde kan geven.

(11) Er zijn daar prachtige streken, die zich echter naar de gesteldheid van de geesten richten; want daar is elke geest de schepper van de grond waarop hij staat en van de omgeving, waarin hij zich thuis voelt. Deze omgeving is rijk aan vruchten en aan alle dingen. De geest geniet in rijke mate van alles en hij is naar niets meer hongerig; en zie, juist temidden van dit genieten neemt dan de geest langzamerhand alles op, wat nog van zijn wezen aan de aarde is blijven kleven; en deze vruchten en de omgeving worden als het ware op een beschouwelijke manier, van de aarde opstijgend in deze derde regio, psychisch specifiek gevormd en de geest erkent ze als van hem zijnde, neemt ze in zijn erkenning op en komt dan pas vanuit deze erkenning tot een schouwen van datgene wat van hem is, geniet er ook van en neemt het volledig in zijn wezen op. Als hij nu dit alles opgenomen heeft en hij de aarde, en zij hem, als het ware niets meer schuldig is, dan pas heeft hij zijn volledige vastheid bereikt en kan ter verdere voleinding in de hemel opgenomen worden

(12) Er kunnen echter ook geesten zijn, die nog veel wat hun toebehoort op andere hemellichamen hebben. Zij stijgen dan op naar de sferen van die werelden, waar ze of hun voornaamste specificum vandaan kregen, of waar ze al eens in een lichaam hebben geleefd om ook daar af te halen hetgeen hen toebehoort, maar dit alles op de weg van de liefde die alleen het aantrekkende principe is. En dat alles moet uit vrije keuze geschieden, waarbij elke geest er naar streeft om te verzamelen wat van Mij is, om het Mij dan in zijn grote liefde tot Mij, volkomen terug te brengen.

Hoofdstuk 29

Plaats van de zuivere geesten en hun zaligheid

11-2-1847.

(1) In dit terugbrengen en wel in het volkomen terugbrengen, ligt juist de toekomstige volkomen, volkomenste en aller volkomenste graad van zaligheid. Maar er wordt niets geëist en van de geest geen afrekening verlangd met betrekking tot het terugbrengen van al datgene, wat tot zijn wezen behoorde; alsof hij in zekere zin op eigen rekening zou moeten terugbrengen wat hem oorspronkelijk en op zijn hele tocht werd gegeven.

(2) Wat zijn lichaam betreft en wat er mee gebeurd is, over het algemeen al het specifieke, krijgt hij zonder zijn toedoen in de juiste orde terug. Maar het is iets anders als het gaat om zijn bekwaamheid om alles op te nemen wat eens tot zijn wezen behoorde. In zekere zin wordt hij voor deze bekwaamheid werkelijk ter verantwoording geroepen en wel omdat elke geest zo' n bekwaamheid vanuit de voorschriften van de zuivere religie kan en moet verwerven. Wie niet wil handelen, zijn talent begraaft en zich liever bezighoudt met het vleselijke dan met het geestelijke, die moet het aan zichzelf toeschrijven als hij gericht wordt door het Woord, dat hem uit de hemel werd gegeven als een trouwe wegwijzer, die hem aanduidt hoe hij het leven weer moet verzamelen om het daarheen terug te brengen waar hij oorspronkelijk vandaan is gekomen.

(3) De al zuiver geworden geesten moeten nog langere tijd in deze regio verblijven om hun psychische specificata op te nemen, of duidelijker gezegd, ze moeten in de derde regio zo lang wachten tot hun lichaam

vergaat en via het vergaan in de ziel wordt opgenomen; men moet dit niet als een straf beschouwen maar als een zelfde soort noodzakelijkheid, zoals ook een aards leven een bepaalde tijd moet duren, bij de één korter, bij de ander langer, zodat tijdens deze levensduur de geest de tijd wint om zijn wezen steeds meer te ontwikkelen en zich te manifesteren.

(4) Wie zou dan willen beweren dat iemand over de tijd die hij op aarde in zijn lichaam heeft doorgebracht, rekening en verantwoording zou moeten afleggen? Dat is immers een noodzakelijkheid en ligt buiten het bereik van de wil van de geest, zoals ook niemand ooit rekenschap hoeft af te leggen over hoe lang zijn haar of nagels zijn gegroeid, net zomin als over zijn ademhaling of hartslag; want dit is alles noodzaak. De verantwoording of beter het gericht, ligt alleen maar in de daadwerkelijke wil; al het andere doet er niet toe en ligt helemaal in de gang van zaken besloten en komt vrij, als de wil maar vanuit het zuivere erkennen van Mijn goddelijke wil in de juiste ordening is gebracht.

(5) Als zulke zuivere geesten soms vele honderden jaren in deze derde regio doorbrengen dan verliezen ze daardoor alleen niets, maar ze kunnen slechts winnen, want voorlopig ontbreekt hun niets en zijn ze buitengewoon gelukkig en zalig. Hun toenemende intelligentie is duidelijk een voortdurend winnen en hoe meer ze winnen, des te volkomener zullen ze daarheen terugkeren waar het om hun uiteindelijke bestemming gaat. Hebben ze er alleen maar een kleine taak te verzorgen en hebben ze deze behoorlijk en verstandig verricht, dan zullen ze eens des te beter in staat zijn, grootse zaken te besturen, om dat ze als engelgeesten niet alleen maar over delen van een hemellichaam, maar over hele conglomeraten van werelden en zonnegebieden geestelijk en van daaruit ook door en door in de materie, daadkrachtig moeten optreden. En daartoe is zeker meer nodig dan om hier alleen maar enkele streken te bewaken, en dat onder de opperste leiding van engelgeesten die het werd toevertrouwd deze hele aarde te bewaken vanaf het middelpunt tot aan de zon toe.

(6) Waar jullie met je ogen weinig of niets zien, daar gebeuren grote dingen en het is zoals een wijze eens zei: er is meer tussen hemel en aarde dan waarvan het menselijk verstand ook maar kan dromen.

(7) Deze zuivere geesten dalen vaak tot in de tweede of ook tot in de eerste regio af; hoofdzakelijk echter dalen ze op die plaatsen op aarde neer, die vanwege hun grote hoogte voortdurend met sneeuwen ijs bedekt zijn. En dat is ook de reden waarom zulke streken op bijna alle mensen een magische, bezielende en tegelijkertijd een het menselijk gemoed opwekkende, versterkende en rustgevende aantrekkingskracht uitoefenen. Wie treurig is en vol onrust in zijn gemoed, die moet zich in Mijn naam op of in de buurt van zo'n hoogte begeven en zijn gemoed wordt als met een versterkende balsem overgoten.

(8) Terwijl het gemoed in de lagere regionen steeds doffer, zwaarder en lijdender wordt, zoals iemand dat heeft die in ravijnen en grotten afdaalt, zo wordt daarentegen het gevoel van iemand die zo'n zuivere hoogte heeft beklommen steeds opgewekter en degene die boven aankomt kan dan gevoeglijk uitroepen: "Heer, het is goed om hier te zijn!" - Maar dan voeg Ik daaraan toe: "De tijd om hier te blijven is voor jou nog niet gekomen!" Maar desalniettemin zeg Ik toch:

(9) Trek de bergen in! Want Ik besteeg vaak bergen, toen Ik als mens op de aarde leefde. Op een berg werd Ik verheerlijkt; op een berg verdreef Ik de grote verleider; op een berg sprak Ik over het rijk der hemelen; op een berg bad Ik en op een berg werd Ik gekruisigd! Ga daarom graag de bergen in, want niet alleen je geest maar ook je lichaam wint daarbij meer dan bij honderd apothekers.

(10) Op deze manier hebben we ook de derde geestelijke regio van de aarde doorlopen en er blijft verder weinig te vermelden over dan dat de pas aangekomen zuivere geesten zich eerst daar ophouden waar ze tijdens hun leven op de aarde hebben gewoond. Als ze echter meer volkomen zijn geworden, dan breidt hun werkterrein zich over alle gebieden van de aarde uit; de sterksten bewaken de poolgebieden, de

zachtmoedigen, goedaardigen de tropische gebieden en degenen die erg beweeglijk zijn bewaken de zeeën, meren en rivieren; de beginnelingen worden grotere of kleinere gebergten ter bewaking toevertrouwd met alles wat zich daar bevindt.

(11) De vrouwelijke geesten leiden meestal de plantengroei en oefenen ook invloed uit op de totale vegetatie van de aardoppervlakte.

(12) Nu we ook dit weten kunnen we afdalen naar de tweede regio, waar het al veel bonter toegaat dan in de derde vreedzame regio.

Hoofdstuk 30

De tweede luchtregio en haar geesten

13-2-1847.

(1) Evenals er bij de mensen vanuit het zuiver geestelijke een overgang naar het lichamelijke bestaat, is er tussen de hoogste en de middelste regio ook zo' n overgang. De beide gebieden verhouden zich als ziel en geest. De geest werkt op de ziel in en kan deze doordringen, de ziel kan echter nooit de grenzen van haar geest overschrijden maar ze moet er zijn om door de geest te worden doordrongen, terwijl de geest er niet is om door de ziel te worden doordrongen; maar de ziel kan door de geest worden opgenomen waardoor ze zelf geestelijk wordt.

(2) Op dezelfde manier kunnen ook de geesten van de tweede regio in de derde overgaan als hun zielen, of in zeker opzicht hun substantiële lichamen, zich steeds meer vergeestelijken en volledig één worden met de geest. De ziel op zichzelf, als samenstelling van talloze substantiële intelligentiedeeltjes, heeft ook allerlei driften in zich, die ze als specifica in zich draagt.

(3) Als hier of daar het een of ander specificum meer op de voorgrond treedt, keren alle andere zich naar het punt waar zo' n eminent specificum optreedt. Zo' n toeneiging wekt dan één of andere hartstocht op in de ziel. Deze hartstocht kan dadelijk door een andere vervangen worden, als een ander specifiek ziele-intelligentiepunt op de voorgrond treedt, als het ware alle ziele-specifica intelligentiepunten overheerst en overstraalt, zodat de andere zich aan hem ondergeschikt maken.

(4) Hierdoor wordt duidelijk hoe menige ziel door talloze hartstochten en begeerten van de ene pool naar de andere wordt gedreven als de geest niet waakzaam is. Wat in de ziel als het ware in één wezen als in één punt geconcentreerd optreedt, dat is in het algemeen in de tweede regio reeds meer het geval, omdat hier louter zielen wonen bij wie de geest nog niet geheel is ontwaakt. De ene ziel heeft deze sterke aandrift, de volgende weer een andere en miljoenen zielen hebben natuurlijk miljoenen verschillende neigingen en driften. De een wil strijden, de ander wil rust hebben; de een wil alleen de geheimen van de schepping ontdekken, de ander botaniseert; weer een ander maakt voortdurend maar reizen en zo heeft elk van die miljoenen een anders gerichte neiging.

(5) Wat een bonte wirwar van zielen moet er wel in deze tweede regio samenwonen. Hoeveel verschillende verschijnselen moeten zich wel voordoen die tenslotte als verdicht moeten overgaan in de natuurlijke wereld en voor lichamelijke ogen zichtbaar worden. En zo is het ook. De verschillende soorten wolkenformaties en nog talloze andere verschijnselen in deze middelste regio zijn daarvan afkomstig. Geen dag en geen nacht brengt qua vorm weer hetzelfde terug als wat er ooit eerder was.

(6) Bekijk op een bepaalde dag eens een wolkenformatie en teken die na, dan kun je wel honderd jaar

lang elke dag de nieuwe wolkenformaties met de vorige door jou getekende vergelijken - en nooit zul je weer precies dezelfde zien. Zo zul je nog wel andere verschijnselen ontdekken die steeds gelijk blijven wat hun aard, maar nooit wat hun vorm betreft. Niet één sneeuwvlokje is volkomen gelijk aan een ander en geen regendruppel is precies even groot als een andere en als het hagelt, vergelijk dan eens twee hagelkorrels, of ze precies aan elkaar gelijk zijn! Zowel in vorm als gewicht zul je verschillen opmerken. IJs zal wel ijs zijn, maar dat is een soort; de manier echter waarop ijs gevormd wordt is net zo verschillend als de verschillende hartstochten van de zielewezens. Dat kun je ook op aarde zien bij de nog levende mensen.

(7) Bekijk nu eens de huizen in een stad; als soort zijn ze wel allemaal gelijk, want ze moeten muren, ramen en een dak hebben; maar je zult niet gemakkelijk twee huizen vinden die volkomen aan elkaar gelijk zijn. Het ene is wat hoger, het andere wat lager; het ene huis is zus geverfd, het andere zo; en er zijn nog talrijke andere verschillen.

(8) De verscheidenheid in vorm komt door de verschillende neigingen van de zielen die het huis hebben laten bouwen. Zo heeft ook elk mens een andere jas en geen kleermaker maakt er één die aan een ander gelijk is. En zo is er ook een grote verscheidenheid in andere kunstwerken van de mensen. Iedereen die schrijven heeft geleerd, heeft een kenmerkend handschrift, dat niets met een ander gemeen heeft, omdat er zeker geen haal op de haal van een ander past. De vorm is dus overal anders, hoewel de soort dezelfde blijft.

(9) Of laat een paar even begaafde schilders eenzelfde voorwerp schilderen; allen zullen een gelijkend beeld schilderen, maar de aard van de afbeelding, de vorm waarin het is geschilderd, zal bij ieder een geheel eigene zijn. Of geef aan tien componisten opdracht muziek bij eenzelfde gedicht te schrijven, dan zal heel duidelijk uitkomen, hoe ieder een heel andere melodie bij dat gedicht heeft gecomponeerd.

(10) Heel deze verscheidenheid is uitbeelding van vorm, komt door de vele verschillende, specifieke intelligentiepunten in de ziel. Al naar gelang een van deze punten overheerst, richt de ziel haar handelingen daarnaar. Er waait dus voortdurend een andere wind; er ontstaan steeds nieuwe verschijnselen en nooit herhaalt iets zich volkomen, het allerm minst daar, waar de producerende intelligenties zich niet onder een positief gericht bevinden, wat juist bij de mensenzielen het geval is, omdat ze zich weer moeten inwerken in hun oorspronkelijke vrijheid. Maar er is tussen een afgescheiden en een nog in het lichaam levende ziel dit onderscheid:

(11) De ziel in het nog levende lichaam kan door een grote hoeveelheid verschillende hartstochten worden beheerst. De mens kan elke dag een ander zijn; vandaag voelt en denkt en doet hij zo en neemt dit of dat besluit, morgen is dit als weggevaagd en handelt hij weer naar een ander intellectueel substantieel specifiek zwaartepunt van zijn ziel. Vandaag is iemand vrijgevig en iedere arme die vandaag naar hem toekomt heeft geluk, morgen treedt in plaats van deze vrijgevigheid, een gierig zwaartepunt op en de vandaag vrijgevige heeft morgen een afkeer van elke bedelaar en heeft berouw over zijn vrijgevigheid van de vorige dag.

(12) Bij de afgescheiden ziel is dat anders. Daar treedt gewoonlijk maar één overheersende hartstocht op, die de ziel meer en meer beheerst en die langzamerhand alle intelligentiedeeltjes naar zich toetrekt: Daarom zegt Paulus ook: 'Zoals de boom valt, blijft hij liggen!' - wat niet wil zeggen dat een afgescheiden ziel onverbetterlijk zou zijn, maar dat ze in één van haar voornaamste hartstochten gevangen blijft, totdat deze alle andere specifieke intelligentiedeeltjes als het ware heeft opgeteerd, wat dan een grote armoede van de ziel tengevolge heeft, die daardoor in een toestand komt, waarin ze van alles beroofd is en zich als geheel naakt in nacht en duisternis bevindt. In deze berooide toestand kan de geest pas vrij worden en de

ziel beginnen te doordringen en dat is dan de overgang van de tweede naar de derde regio. Voordat deze toestand ingetreden is kan de geest zich niet in de ziel uitbreiden en deze doordringen, omdat haar specifica nog te materieel en te weinig geestelijk zijn.

(13) Daar er dus op deze manier een heleboel verschillend gestemde zielen in de tweede regio samenkomen, die allen hun eigen overheersende hartstocht in zich dragen en daarnaar leven en handelen, is gemakkelijk te begrijpen, dat de verschijnselen die voortkomen uit de veelzijdigheid van de zielen, volgens hun verschijningsvorm ook zeer verschillend zullen optreden. Daarom heeft elke bliksemflits een andere zigzaglijn, elke wolk of wolkje een andere vorm en beweging; daarom waaien er winden van alle kanten en dientengevolge is er nu eens een wolkbreuk dan weer een plensregen, nu eens hagel, dan weer motregen, nu eens zijn er grote, middelgrote of kleine sneeuwvlokjes en duizenden van dergelijke verschijnselen, die vooral in de tropische streken en in de poolstreken van de aarde veel voorkomen.

(14) Dit was een noodzakelijke algemene inleiding; hierna zullen we de zaak meer in finesses bekijken.

Hoofdstuk 31

De bezigheden van de geesten in de tweede luchtregio

15-2-1847.

(1) Hier komt dadelijk de vraag naar voren: zijn de geestelijke wezens van deze tweede regio goed of slecht en stijgen ze omhoog of gaan ze omlaag?

(2) Deze vraag wordt juist door een speciale observatie van de geestelijke wezens in de tweede regio duidelijk genoeg beantwoord en iedereen zal er wel uit kunnen opmaken wat daaraan goed of kwaad is en waar het heengaat.

(3) De tweede regio lijkt het meest op het leven van de mensen op aarde. Daar zien we voortdurend heen en weer rennen, een samenscholen van gelijkgezinden, oorlog, moord, gevangennemen, overwinnen, weglopen, stelen en roven, kwaad doen en er weer iets goeds aan toevoegen. Dit alles kan men in de tweede regio beleven. Ze is het eigenlijke strijdperk van de geesten; daarom zien gebergten die zich in deze streek bevinden er heel verweerd uit, zoals een vesting die jarenlang een belegering heeft doorstaan.

(4) Alleen al de aanblik van deze hoogten toont ons duidelijk hoe strijdlustig het in deze streek toegaat. Daar heerst echter ook vrijheid zoals nergens anders, omdat het de plaats van voorbereiding is waar de geesten óf voor de hemel óf ook wel voor de hel worden voorbereid. Want de ziel en de geest van iedereen die gestorven is komt dadelijk na zijn dood eerst in deze regio, waar hij precies zo verder leeft, als hij op aarde geleefd heeft. Hij geniet volle vrijheid en zoekt hier natuurlijk zijns gelijken op; zo ontstaan samenscholingen en waar eenmaal in een vereniging velen samen zijn, worden weldra plannen gesmeed hoe het een of ander, gewoonlijk door geweld of door list, kan worden bereikt.

(5) In zulke verenigingen bevinden zich ook al gauw weer verraders, die een plan van hun vereniging aan een machtiger vereniging verraden. Als de verenigingen door de verraders te weten komen, wat voor bedreigende plannen er tegen hen worden gesmeed, beginnen ze zich te wapenen. Dit wordt in de natuurlijke wereld merkbaar door een steeds toenemende bewolking. Het duurt niet lang voordat de verbit-terde legers tegen elkaar optrekken. Maar de alles doorziende, machtige vredesgeesten waken over hen. Ze dalen af, nemen de verbitterde legers helemaal solo gevangen en werpen ze neer op de aarde. Het duurt dan geruime tijd, voordat ze als het ware hun krachten weer bijeen geraapt hebben en moed hebben

verzameld om langzamerhand zachtjes naar de plaats terug te keren, waar ze door de vredesgeesten naar buiten werden geworpen, als een kwaadwillige gast uit de herberg. Dit manifesteert zich in de geestelijke sfeer echter niet zo als het zich hier in de materiële wereld vertoont, maar meer alsof hier echte raddraaiers door de politie worden gevangengenomen, geboeid en in een passende cel opgesloten. De cel is de materie waarin ze weer worden gevangen en de politie zijn de vredesgeesten uit de derde regio. Als de geesten na zo' n krachtige terechtwijzing zich verdeemoedigen en door die verdeemoediging in een toestand worden gebracht waarin ze Mijn naam kunnen en willen uitspreken en in deze naam hulp, redding en heil zoeken, dan worden zulke geesten dadelijk door de vredesgeesten zeer vriendelijk begroet en regelrecht in de derde regio geleid en daar, weliswaar in het begin onderaan, in deze regio in gekwartierd, waar ze dan in voortdurend contact leven met deze reine geesten en van daaruit, naarmate hun liefde tot Mij en Mijn ordening toeneemt, steeds hoger en hoger opstijgen.

(6) Dit alles kan men ook vanuit de natuurlijke wereld zien en wel in het niet zelden voorkomende verschijnsel van het verdwijnen van de wolken aan het firmament, - waar in het tegengestelde geval, wanneer er boze samenscholingen op komst zijn, zich plotseling in de open lucht, speciaal rondom de toppen van hoge bergen, wolken beginnen te vormen, waar voorheen nog de helderste hemel te zien was.

(7) De oorzaak van dit verschijnsel ligt daarin, dat de geesten steeds hartstochtelijker worden, waardoor ze zich ook steeds meer vermaterialiseren naarmate de slechte eigenschappen dichter samengepakt in hen opstijgen. Want alle materie is zo ver mogelijk van Mij verwijderd en is op zichzelf niets anders dan de afdruk van een zeer verkeerde hartstocht.

(8) Als de geest weer door de hartstocht van zijn ziel wordt gevangengenomen, dan verwijderd hij zich van Mij en hoe verder hij zich van Mij verwijderd, des te grover en materiëler wordt hij, tot hij tenslotte zelfs in de materiële wereld onder de een of andere materiële vorm, die met zijn hartstocht overeenstemt, zichtbaar wordt. Hij wordt dan weldra, te zwaar geworden voor deze tweede regio, als gevangen in een grof materieel lichaam naar beneden geworpen door zijn eigen gewicht, dat de wil is van de vredesgeesten en ook de Mijne, want Mijn wil is het gewicht van alle lichamen.

(9) Dat zulke geesten dan vaak geheel materieel blijven en uit eigen kwaadwilligheid liever afvalhopen of de meest vieze dieren en lelijkste planten bewonen dan zich te verdeemoedigen, daarvan getuigen te allen tijde een menigte voorbeelden en hier moet een goede leiding gehandhaafd worden, zodat zulk omlaag geworpen gespuis zich in zijn kwaadwilligheid niet op de edele vruchten en dieren werpt; want als dit zou gebeuren, dan zouden vrucht en dier ten gronde gaan.

(10) Precies dezelfde oorsprong had de aardappelziekte van het vorige jaar (1847); Als koren en graanvelden plotseling branderig worden, dan is dat weer het gevolg van het in bezit nemen door zulke boze geesten, die dan materieel tevoorschijn komen. Niet zelden werpen zulke demonen zich ook op allerlei dieren; dan komen er al gauw besmettelijke ziekten onder de dieren, zelfs de vissen in het water blijven daar niet van verschoond. Zo is ook meestal de echte pest, evenals andere epidemische ziekten bij de mensen, een gevolg van het feit dat zulke boze geesten de lichamen in bezit nemen van mensen en deze op de ene of andere manier vernielen. Daardoor zou dan gemakkelijk de natuurlijke dood kunnen intreden, als er niet gauw zulke speciale middelen in Mijn naam werden aangewend, waarvoor deze demonen moeten wijken.

(11) Nu weten jullie al heel wat over deze geesten, of ze goed of boosaardig zijn en waar ze naar toe gaan en op welke manier. Opdat jullie echter ook duidelijk mogen inzien, hoe zulke geesten met hun intelligentie zich in de schijnbaar dode materie kunnen laten verbannen en hoe ze deze op een zekere demonische wijze in bezit nemen, zullen we daar in de volgende verhandeling nog een nadere

beschouwing aan wijden.

Hoofdstuk 32

Geesten nemen bezit van de materie

16-2-1847.

(1) Het is zeker wel moeilijk om je voor te stellen dat in een regendruppel, een sneeuwvlok, een hagelkorrel of zelfs in een wolkje één of meer geesten zijn samengebonden en geperst en in zo'n volume een gewicht krijgen, waardoor ze gemakkelijk omlaag vallen of naar beneden kunnen worden geworpen; een nadere beschrijving zal het duidelijk maken.

(2) Je moet je niet voorstellen dat de geest met de ziel als een stukje papier wordt samengekneet tot het er eindelijk als een propje uitziet. Dat is helemaal niet het geval. De menselijke vorm van de geest blijft ongedeerd. Alleen de ziel, en dan niet haar vorm, maar alleen haar specifica worden in de hartstreek samengedrukt en treden

dan in deze samengedrukte toestand, al naar gelang dit proces meer of minder heftig is verlopen, in de bovengenoemde komeetachtige verschijningsvormen naar voren.

(3) Zo moeten jullie je ook niet voorstellen dat in een hagelkorrel een hele geest met zijn ziel samen gekneet naar beneden valt, maar dat zijn alleen maar zijn materiële wensen. Deze worden vanwege hun materiële zinnelijkheid door de vredesgeesten samengedrukt en worden daardoor materieel en zwaar. Daar deze wensen echter een dwingend verlangen zijn van de geest en de ziel, wordt de geest met zijn ziel door dit nieuw gevormde materiële zwaartepunt daarheen getrokken, waarheen deze, vanwege zijn materiële eigenschap, noodzakelijk gericht moet zijn.

(4) Om jullie de zaak nog duidelijker te maken zullen we een duidelijk voorbeeld geven. Stel je eens een menselijke vorm voor, die zou zijn samengesteld uit een dun vlies dat met waterstofgas gevuld kon worden en als het gevuld was een menselijke vorm zou hebben en zeker dadelijk in de hogere regionen zou opstijgen. Als echter in deze ballonmens het waterstofgas zich plotseling zou verdichten dan zou zo'n eventueel verdicht waterstofgas, vloeibaar geworden, natuurlijk zwaarder worden en door zijn gewicht naar beneden vallen; daar hij zich echter niet buiten, maar binnen in onze ballonmens bevindt, die door de verdichting van het waterstofgas de nodige expansie heeft verloren, wordt dan ook de ballonmens naar de aarde getrokken. De vorm van de ballonmens is niet veranderd, hij is alleen maar wat ingeschrompeld, als het ware magerder geworden, en kon vanwege het nieuw gevormde zwaartepunt niet meer in hoge luchtregio blijven. Als echter beneden op de materiële grond van de aarde het tot water verdichte gas (* Dit is chemisch gezien natuurlijk niet juist, maar het is hier alleen bedoeld om aanschouwelijk te maken hoe een substantiële ziel, die haar lichaam al heeft afgelegd door materiële wensen en gedachten weer in de materie teruggetrokken wordt en zich met deze verbindt. - Noot van de uitgever) door nieuw toegevoegde warmte weer in gas wordt veranderd, dan zal de ballonmens weer opstijgen.

(5) Dit is een heel materieel beeld maar stelt toch het geestelijke in een vergelijking heel treffend voor. Daaruit kun je de gevolgtrekking maken, hoe zich een geestelijke mens, wiens ziel een geestelijke ballonachtige buitenvorm is, in zijn binnenste verdicht, daardoor zwaar wordt en van zijn hoogte af de richting inslaat naar de werkelijke materie. Hier wordt deze materiële verdichting van zijn zinnelijke wensen door het vuur van zijn in deemoed ontwaakte liefde al gauw weer opgelost en hij stijgt dan, meer

verdeemoedigd, langzamerhand op naar de plaats waar zijn wezen thuishoort.

(6) Zeer boos gezinde geesten worden vaak tot stenen verdicht en vallen dan naar beneden; het oplossingsproces zal dan heel veel langer duren dan wanneer deze verdichting alleen maar zichtbaar wordt in de vorm van bovengenoemde meteoren. Velen, die boven hoge gebergten en vooral boven de poolstreken van de aarde ten val worden gebracht, worden zelfs lang in bovengenoemde verschijningsvorm gehouden, maar het moeten dan wel heel kwaadgezinde geesten zijn, waarin veel hoogmoed te vinden is, die natuurlijk al van helse aard is. Wat na zulk een les met de geesten gebeurt, dat zal hierna nog duidelijker uiteengezet worden. Voorlopig is het echter genoeg, dat jullie er een zo duidelijk mogelijk begrip van krijgen hoe en waarom achter de natuurlijke verschijnselen die voor het vleselijke oog zichtbaar zijn, zich altijd iets geestelijks bevindt. Over het hoe en waarom volgen nog enkele beschouwingen.

Hoofdstuk 33

Natuurgeesten en mensenzielen

18-2-1847.

(1) De regen valt nu eens in grotere, dan weer in kleinere druppels op de aarde; de sneeuw eveneens zo. Dat ziet men ook bij hagel; vaak vallen er alleen maar kleine korreltjes naar beneden, soms ook loodzware hagelstenen, ja in hooggebergten vaak zelfs centenaar zware hagelstenen en dan gewoonlijk in een niet te tellen aantal. Dan kan men vervolgens vragen: als elk regendruppeltje, elk sneeuwvlokje of elke hagelkorrel een geest met zich meetrokt, waar komt dan zo'n overgrote hoeveelheid geesten vandaan? En als het in de tijd van Adam geregend heeft of gesneeuwd of gehageld, waar kwamen dan toén de geesten vandaan, daar er toen nog geen mens op aarde was gestorven? Wie de zaak echter van deze kant zou willen bekijken, zou een geweldige vergissing maken.

(2) Wat betreft de geesten van de op aarde gestorven mensen, die kunnen iets soortgelijks beleven als wat de geestelijke wezens moeten ondergaan die hun tocht door het vlees nog moeten beginnen. Als het sneeuwt, bevinden zich dus in de sneeuwvlokken altijd geestelijke potenties, d.w.z. nieuw aangekomen geesten, die zich voegen bij de uit de aarde bevrijde zielen en met hen de tocht door het rijk van de natuurlijke verschijnselen beginnen te maken.

(3) Dat zij n dus geen geesten van gestorven mensen, maar nieuw aangekomenen of nog duidelijker gezegd, nieuw opgedokenen uit de lange slaap van de aardmaterie.

(4) Maar er kunnen ook geesten van gestorven mensen, die zich de voortschrijdende ordening niet wilden laten welgevallen, weer op dezelfde weg worden teruggedrongen die ook de nieuw aangekomenen hebben te gaan; maar de nieuwen blijven in de aarde en moeten daar de voor hen bepaalde weg beginnen; de geesten van de gestorvenen daarentegen, keren na korte tijd van verdeemoediging weer terug, wat men ook in de natuurlijke wereld kan zien. Want als het regent, dringt de regen in de aarde en wordt daar door plant en dier alsook door mineralen opgenomen. Maar hier en daar ziet men al, hetzij tijdens of na de regen, hoe speciaal in hoger gelegen streken lichte nevels optrekken. Het is wel het kleinste deel van zo'n regenval, dat in nevelen weer omhoog stijgt. Het is echter ook het kleinste deel van de geesten dat van gestorven mensen afkomstig is, terwijl het grootste deel nieuw aangekomenen zijn.

(5) In hun verschijningsvorm bestaat geen onderscheid; maar wel in aard en manier waarop die

verschijningsvorm ontstaat, er bestaat een heel groot verschil in de wijze waarop de geest zich aan de verschijningsvorm bindt. Bij de nieuw aangekomenen geesten en bij nieuwe zielen die opduiken, is alles van de ziel en de geest nog volkomen in de materie ingesloten. Hier is de materie geen tevoorschijn tredend innerlijk zwaartepunt, dat de geest omlaag trekt, zoals dat van de ballonmens, maar daar is alles van de ziel en van de geest nog erg verdeeld, zodat in miljoen regendruppels, sneeuwvlokken of hagelkorrels nauwelijks het wezen van één enkele geest en diens ziel geheel en al in de aarde wordt gezaaid. Bij een al volledig gevormde geest is het daarentegen een heel ander geval. Bij hem worden alleen maar zijn materiële wensen en neigingen in zo'n materiële vorm samengeperst om dan gedurende korte tijd het bittere lot te delen met geestelijke potenties, die onder de boven beschreven verschijningsvorm de grote kringloop voor hun bevrijding pas beginnen.

(6) Het zou moeilijk zijn er achter te komen, in welke regendruppel of in welke sneeuwvlok een natuurlijke, of een de natuur al verlaten hebbende geest, naar beneden kwam, want de uiterlijke verschijningsvorm is gelijk, maar grootte en gewicht kunnen wel ongeveer een aanwijzing zijn. In een grote hagelkorrel schuilt niet zelden een verdeemoedigde geest, die zijn aardse baan al heeft doorlopen. De kleinere zijn enkel zogenaamde natuurgeesten. Van hen zijn er natuurlijk heel veel omdat ze niet als hele, maar in oneindig veel geestelijke partikeltjes verdeeld op aarde komen. Eveneens zal ook nooit een hele ziel met al haar geestelijke specifica van de aarde opstijgen, maar altijd in een hoge mate gedeelde toestand. Maar waarom zo verdeeld?

(7) Aan deze deling liggen twee belangrijke zaken ten grondslag: de eerste ligt in het oergeestelijke wezen zelf, omdat elke geest door zijn streven om groot te willen worden zichzelf tot in het oneindige heeft verdeeld en verscheurd; en de tweede reden is, dat juist door deze deling zo'n oergeschapen geest zich natuurlijk ook tot op het laatste druppeltje van zijn kracht heeft afgezwakt, waardoor hij tengevolge van de verzwakking, zijn hoogmoedige plannen nooit kan uitvoeren.

(8) Zulk een verstrooiing van de geest vertoont gelijkenis met de Babylonische spraakverwarring: Zoals daar de volkeren zich moesten vestrooien, zo moeten zich bij een geest zijn begrippen verstrooien, zodat hij nooit gehele gedachten en nog minder een plan in zichzelf kan beramen.

(9) Dit is de reden waarom Satan tot vandaag toe nog ijverig bezig is, zijn eigen oerwezen weer in afzonderlijke mensenzielen en geesten in één geheel samen te voegen om daardoor de kracht te herkrijgen die hij in het oerbegin bezat.

(10) Opdat hij deze kracht echter nooit meer zal kunnen verkrijgen is hij verdeeld en door de hele schepping verstrooid en het geestelijke van hem werd omgezet in materie, waaruit nu de ziel van elk mens voortkomt, welke ziel een nieuwe geest ingeblazen krijgt, opdat uit elk van deze delen een heel wezen tevoorschijn zal treden. Dat is dan gelijk aan het oergeschapen wezen dat zich door zijn hoogmoed of zijn ideeënitbreiding boven God wilde verheffen, maar zich als het ware zelf heeft doen uiteenspringen en zo tot in het oneindige versplinterd werd, zodat er niets anders meer van hem is overgebleven dan zijn ik en daarmee zijn oer kwaadaardige wil. Maar al zijn vermogens, al zijn ideeën en de talloze begripvolkomenheden zijn hem ontnomen en deze zijn het nu juist, die voortdurend op de hemellichamen aankomen en voor het grootste deel al in de hemellichamen zelf, gebonden aanwezig zijn; waardoor een splitsing ontstaat tussen hetgeen tot de geest en wat tot de ziel behoorde; zodat in het ziele deel het gegeven ik en het zelfbewustzijn weer uit de materie opduiken en door de geest de erkenning van God weer in de ziel ingeplant wordt, zonder welke de ziel, evenals een plant die geen regen en zon kreeg, weldra zou verdorren en sterven.

(11) In de plant duikt het zieleleven het eerst op. Dit kan zich niet ontwikkelen, als het geen geestelijk

voedsel krijgt.

(12) Hierdoor wordt duidelijk hoe en waarom zoveel geestelijks in de bovenbeschreven verschijningsvormen naar de aarde daalt en men kan ook gemakkelijk begrijpen dat het voor de veelheid van de verschijnselen niet nodig is, dat er op de aarde daarom al zoveel mensen geleefd zouden moeten hebben.. Wel volgt hieruit dat er hier nog veel zullen leven. - Als echter eens al het geestelijke en alle zieledeeltjes van de aarde uitgeput zullen zijn, dan zal er in de plaats van de natuurlijke een volkomen geestelijke aarde haar plaats innemen, die dan niet meer zal bestaan uit gevangen, maar uit vrije geesten en zielen.

(13) Dat de aarde nu echter uit louter verbannen zielen en geesten bestaat, dat bewijzen niet alleen de dikwijls dagelijks weerkerende meteorische (komeetachtige) verschijnselen, maar dat wordt ook door alle tijden heen waargenomen door die eenvoudige helderzhe. de men3en, die het vdrmogen hebben het geestelijke en zieleleven waar te nemen, en de vaak talloze legers water -, aarde -, berg - en luchtgeesten.

(14) De geleerde wereld ziet deze dingen wel niet, maar ze ziet ook zoveel andere dingen niet, die nog dichte2 bij haar liggen en die noodzakelijker rouden zijn ol te kennen dan al die dingen over in de materie gebanney geesten. Maar geloof of geen geloof Bij `e geleerden, toch blijv%on alle oerdingen zoals ze zijn en de vogel kan vandaag net zoals in de oertijd de lucht beheersen, ofschoon hij nooit aan een Parijse universiteit tentamens in de aërostatica heeft afgelegd.

(15) Ook vandaag nog zijn er heel veel eenvoudige mensen die in hun eenvoud méér zien en niet zelden ook méér weten dan een hele geleerde faculteit. Er zijn ook wel betere geleerden die dit alles tenminste niet betwijfelen, maar slechts weinigen komen er toe het waar te nemen.

(16) Hier kunnen we nog heel wat nuttige beschouwingen aan toe voegen; dan zal het heel gemakkelijk worden om uit deze beschouwingen de hele verdere, geestelijke aarde in één oogopslag te overzien. Dus nu verder met enkele van dergelijke beschouwingen en nog meer gedenkwaardigheden.

Hoofdstuk 34

Lucht, berg - en zwerfgeesten

19-2-1847

(1) De nevels, die zich hier en daar over hoge steenachtige gebergten nu eens boven de ene dan weer boven de andere groep rotsen ontwikkelen, zijn, als er geen regen of sneeuw of iets dergelijks aan voorafgegaan is, meestal natuurgeesten die niet afkomstig zijn van gestorven mensen, maar eerst na verloop van lange tijd mensenzielen en geesten kunnen worden.

(2) Deze geesten, die zich zo graag in de lucht verheffen, ja zelfs geheel er doorheen trekken, zijn de zogenaamde luchtgeesten die al meer vrijheid genieten dan de meer vaste aardgeesten, maar toch in deze vrije toestand door de zuivere vredesgeesten zorgvuldig moeten worden bewaakt, want anders konden ze gemakkelijk grote schade aanrichten.

(3) Deze geesten zijn zelden voor de mensen zichtbaar en de geesten proberen dat ook zorgvuldig te voorkomen, omdat ze erg bang zijn voor alles wat materie is, maar vooral voor diegene, bij wie ze een sterk waarnemingsvermogen bespeuren. Juist deze vrees geeft hen ook een haatgevoel tegen de materie waarin ze zo lang gevangen werden gehouden, wat dan ook de zorgvuldige bewaking van deze geesten begrijpelijk maakt. Want elke geest die eenmaal uit de materie is vrijgekomen wil voor geen prijs meer

dicht bij de materie komen. Zelfs de zielen van de gestorven mensen hebben er een afkeer van, hoewel ze een volkomen intelligentie hebben. Hoe groot moet dan wel de vrees van dié geesten zijn, die pas enkele ogenblikken geleden door een bijzondere vergunning uit de banden van de meest harde gevangenschap tot de verlangde vrijheid zijn gekomen in welke ze voorgaven volkomen te zijn, zonder de fatale, moeizame en lange weg van het vlees te hebben doorlopen.

(4) Zulk een verzoek wordt hun toegestaan, maar gewoonlijk houden ze hun woord niet, want deze geesten worden door afschuw en haat tegen de materie boosaardig of wraakzuchtig, of ze scholen met miljoenen samen en willen naar buiten in de wijde oneindigheid ontluchten. De boosaardigen en wraakzuchtigen worden weer gevangen genomen en onder bovengenoemde meteorische verschijnselen naar de aarde afgevoerd, waar hun de plantengebieden worden aangewezen om in te werken. Maar hebben ze daar geen zin in, dan worden ze in de verschijningsvormen van water in beken, rivieren, meren en zeeën gedreven, waar ze dan ook, wat jullie al bekend is, vaak lelijk te keer gaan. Maar zijn ze erg boosaardig geworden en hebben ze zich daar met de harde, ongenaakbare geest van de zee verenigd, dan kan het wel gebeuren en gebeurt het ook vaak, dat zulke kwaadaardige lieden weer worden teruggedreven naar het binnenste van de aarde, wat een erg beklagenswaardig lot is. Maar als deze geesten vlijtig bezig zijn met de plantengroei, dan kunnen ze óf de weg van het vlees inslaan, of ze kunnen na een afgelegde dienstperiode, die op zijn hoogst twee honderd jaar of iets langer duurt, weer in hun vorige vrije toestand terugkomen, zodat ze dan in vrijheid de lucht, de bergen, het aardrijk, de bossen, vaak ook meren en rivieren kunnen bewonen.

(5) Deze soort geesten heeft een volkomen intelligentie; ze zijn in de dingen van de natuur uiterst bedreven en ze kunnen alles zien en horen wat er op aarde gebeurt en wat daar wordt gezegd.

(6) Deze geesten kunnen zelfs met mensen omgaan en hen vaak belangrijke diensten verlenen; maar iedereen moet zich er voor hoeden, hen ooit te dicht te naderen; want dan worden ze gauw verbitterd en ze kunnen dan iedereen die ze heeft verbitterd veel schade toebrengen en wel daarom, omdat ze, ofschoon ze de materie bewonen, toch haar doodsvijand zijn.

(7) Streken waar ze het liefst wonen moeten afgelegen zijn en rustig; het is ook niemand aan te raden in zo'n streek luid te roepen, te fluiten en nog minder te vloeken of te schelden, omdat daardoor de nog in de materie gevangen geesten opgewonden en rebels zouden kunnen worden, wat dan degenen die al vrijer geworden zijn naar hun idee schade zou kunnen toebrengen.

(8) Om dat te voorkomen, proberen ze de wandelaars in die streken door allerlei verschijnselen schrik aan te jagen zodat deze zo vlug mogelijk de streek weer zullen verlaten. Heel erg lastig zijn ze in de bergen en vooral in de mijngangen en schachten; daar hebben ze al vaak grote ongelukken veroorzaakt onder de in de bergen werkende arbeiders. Hier en daar een plotseling instorten van schachten en gangen, slechte lucht daar binnen, vaak plotselinge overstromingen, verdwijnen van de metaaladers en dergelijke akelige dingen meer, is alles het werk van zulke geesten; ook worden meestal op hoge bergen door deze onverlaten aardverschuivingen en grote sneeuwlawines teweeggebracht.

(9) Als deze geesten de mensen soms op de een of andere manier goed gezind zijn, of tenminste niets kwaads tegen hen in de zin hebben, dan verschijnen ze gewoonlijk in de gestalte van een dwerg en wel heel donker grijs of blauw of groen van kleur. De kleine vorm geeft aan dat ze zich tot de mensen neerbuigen om hun goed te doen, omdat ze met de verbannen geest in hen in zekere zin medelijden hebben. Als een mens zich dan echter tegenover zulke geesten onbehoorlijk gedraagt, groeien ze niet zelden tot een reuzengestalte uit en dan is het niet goed in hun nabijheid te blijven - en zonder aanroeping van Mijn naam al helemaal niet.

(10) Er is elders al vermeld dat zulke geesten bestaan en men vraagt zich dan af, of zulke geesten ook de weg van het vlees zullen doorlopen of niet.

(11) Als ze zich op aarde nuttig maken en heel werkzaam zijn kan hen de weg van het vlees op aarde wel bespaard worden, maar dan komen ze of op de maan of op een andere planeet waar ze dan toch wel moeten incarneren en dat ook bereidwillig doen, omdat de incarnatie op de andere hemellichamen gewoonlijk vluchtiger en lichter is.

(12) Deze geesten worden meestal zwerf geesten genoemd, omdat ze van de ene planeet op de andere komen aan welke zwerftochten niet zelden ook geesten van gestorven mensen deelnemen, waartoe zich vooral de zogenaamde natuurfilosofen en astronomen aangetrokken voelen, aan wie deze zwerf geesten, die niet op de wereld incarneerden, gewoonlijk de gewenste diensten verlenen. Want de geesten van gestorven mensen zouden zonder hulp van deze zwerfende natuurgeesten op de andere hemellichamen niéts kunnen zien. De natuurgeesten helpen hen daar om in de mensen van andere hemellichamen te komen, zodat zulke geesten dan de dingen op die vreemde hemellichamen kunnen zien door de ogen van die mensen.

(13) Als zulke natuurgeesten op den duur het rondkijken moe worden, dan keren ze gewoonlijk toch weer naar de aarde terug en laten zich dan de moeilijke incarnatie welgevallen zonder welke nooit aan een kindschap van God te denken valt, want iedereen die een kind van God wil worden moet ook van a tot z de weg van God gaan: dat is de reden dat geesten van talrijke andere hemellichamen naar de aarde verlangen om daar de incarnatie van de Mensenzoon door te maken. Want zoals er ook maar één God, één waarheid en één leven is, zo is er ook maar één weg daarheen; maar het is niet noodzakelijk dat daarom alle bewoners van de andere hemellichamen deze zouden moeten gaan om op hun manier zalig te zijn; evenals er in het menselijk lichaam talloze andere gezonde zenuwen en spiervezels kunnen zijn, zonder dat deze noodzakelijk tot de zenuwen van het hart behoren.

(14) Door deze uiteenzetting en gedenkwaardige aanvulling zal ieder in deze tweede, geestelijke regio al heel gemakkelijk zijn weg vinden. Nu nog enkele gedenkwaardige geschiedenissen en dan vlug naar beneden naar de eerste luchtregio.

Hoofdstuk 35

Heksen en heksenprocessen

22-2-1847

(1) Er zal wel niemand zijn die nooit van zogenaamde heksen heeft gehoord; want het is nog niet eens zo lang geleden dat rechtbanken nog heksenprocessen voerden en onder deze naam veel volkomen onschuldige mensen op de pijnlijkste manier naar de andere wereld hielpen.

(2) Hoe kwam de mensheid aan heksen? - Deze vraag willen we met behulp van enkele verhaaltjes beantwoorden.

(3) In vroegere tijden, toen de mensen nog veel eenvoudiger leefden dan wij nu, waren er velen die het zogenaamde tweede gezicht hadden en heel natuurlijk in beide werelden leefden. Ook mensen van déze tijd zouden dat gemakkelijk kunnen als hun voedsel eenvoudiger zou zijn; het meest schadelijk is het gecompliceerde eten van tegenwoordig. Daarmee bederven en versuffen ze de natuur zo, dat de ziel in hen als een vogel aan de lijnstok vastkleeft en verstrikt raakt, zodat ze onmogelijk die beweeglijkheid en

behendigheid kan verkrijgen waarbij ze vrijuit zou kunnen opstijgen en bewegen.

(4) Waaruit bestond dan het voedsel van die vroegere eenvoudige mensen?

(5) Het voedsel bestond meestal uit peulvruchten, die heel eenvoudig zacht gekookt, wat gezout en dan nooit in warme toestand werden gegeten. Ook gewoon brood, melk en honing was al een heel oude eenvoudige kost en daardoor bereikten de mensen vaak een hoge leeftijd en waren tot het laatste ogenblik van hun leven in het bezit van het tweede gezicht.

(6) Wel mag iedereen zo nu en dan matig wijn drinken, maar nooit zoveel dat hij er een roes van zou krijgen.

(7) Vleesgerechten moeten maar op bepaalde tijden worden gegeten en dan nooit langer dan zeven dagen achter elkaar, zeer matig en altijd bereid van pas geslachte dieren, en dan is vis beter dan vlees van duiven, het vlees van duiven weer beter dan dat van kippen, het vlees van kippen weer beter dan lamsvlees, dit beter dan geitenvlees en dit beter dan kalfs- en rundvlees. Onder de broodsoorten is tarwebrood het beste; van de genoemde spijsen moet echter nooit meer dan één met wat brood erbij, worden gegeten en ook moet het fruit altijd maar matig en altijd goed rijp gegeten worden, evenals wortelgewassen, maar altijd slechts één tegelijk.

(8) Bij dergelijke kost zou het lichaam nooit zo dik worden, waardoor het traag, slaperig en sloom wordt, waarbij dan de ziel heel wat te doen heeft om zulk een zware machine in beweging te houden, laat staan dat ze naast zulk werk zich nog met andere dingen zou kunnen bezighouden

(9) Kijk, mensen die zo eenvoudig leefden waren er vroeger veel; vooral de mensen die in de bergen woonden leefden heel eenvoudig. Deze hadden dan ook altijd het tweede gezicht; ze hadden dag en nacht een heel natuurlijke omgang met de geesten en werden door hen in de meest verschillende dingen onderwezen. Die geesten toonden hen de werking van de kruiden en vertelden hen ook, waar zo hier en daar een edel of onedel metaal in de bergen verborgen lag; ze leerden hen ook hoe ze het metaal moesten winnen en hoe ze het door smelten en smeden tot allerlei nuttige dingen konden bewerken.

(10) Kort en goed, er was zelden een huis in de bergen dat niet zijn huisgeesten had, die net zoals ander huispersoneel heel gewoon bij het huis hoorden. Daardoor waren er ook vooral op de bergen veel wijze mensen, die met de geheime natuurkrachten, namelijk met de geesten, zeer vertrouwelijk leefden – of beter gezegd, deze krachten of geesten stonden hen zogezegd altijd ten dienste.

(11) Als dan mensen uit de lagere streken, zoals die uit de grotere dorpen, markten en steden naar deze wijze mensen uit de bergen toekwamen, dan moest hen veel opvallen, wat voor hen griezelig en geheimzinnig was en vooral als kwaadwilligen met zo'n bergbewoner over iets gingen twisten; want zo'n twister beleefde dan zeker één of andere voor hem onbegrijpelijke afstraffing, waarvan hij niets anders kon denken, dan dat dit hem door de levende satan of tenminste door zijn handlangers was aangedaan.

(12) Wat was dan het gevolg? De op deze manier door schade en schande wijs geworden dorpeling of stedeling ging dadelijk naar zijn parochiegeestelijke die in dié tijd gewoonlijk óf nog dommer óf tenminste nog boosaardiger was dan de aanklager. Er werden dan missen, processies en duiveluitdrijvingen georganiseerd, natuurlijk alleen voor contant geld. Dat was altijd een flinke som, als het al niet het hele vermogen benevens huis en hof uitmaakte van de in dit geval behekste of zelfs door de duivel bezeten aanklager.

(13) Had de aanklager zijn geestelijke op deze manier voldaan, dan werd het geval voor de wereldse rechtbank gebracht. Deze ging dan met allerlei door de geestelijke voorgeschreven gewijde en antiheks- en anti duivelapparaten naar het huis waar de aanklager volgens zijn idee behekst of door de duivel gegrepen was. Dit wereldse gerecht nam dan gewoonlijk alle bewoners op een afschuwelijke manier

gevangen en voerde hen vaak zonder verder verhoor naar de brandstapel en nam alle schatten benevens huis en grond in beslag, maar wel nadat daar van te voren zeven maal de duivel uitgedreven en alles gewijd was; voor deze wijding moest natuurlijk weer flink betaald worden.

(14) In later tijd maakte men het vaker nog erger, want daar werd tenslotte iedereen, behalve personen uit de geestelijke stand, die in een zwarte jas werd gezien en sneller kon lopen dan een ander, voor een baarlijke duivel aangezien en er was alleen maar een enigszins boosaardige aanklager nodig en de zwartgeklede werd al voor een heksengerecht gedaagd; totdat in de tegenwoordige nieuwere tijd de natuurkundigen en chemici het tenslotte zo ver brachten dat de zeer domme mensheid is beginnen in te zien dat hun vermeende hekserij de grootste dwaasheid is.

(15) Maar toen verviel men van het ene uiterste in het andere en vergat men dat er een gulden middenweg is. Want zo verkeerd het is als mens met geesten te willen strijden, een nog grotere fout is het om het hele geestenrijk te verbannen en het als van nul en generlei waarde te verklaren.

(16) Het is niet te loochenen dat vroeger veel mensen met boze geesten in conflict raakten, waardoor ze dan soms de streek schade berokkenden, maar juist deze booswichten hadden altijd een flinke controle en bekwame leermeesters aan hun goede burens, die heel precies wisten wat een of ander boosaardig mens in de zin had. Maar de geestelijkheid had, zowel toen als nu, geen consideratie en engel en duivel moesten beiden het vuur in; want men keek er niet na of iets goed of slecht was, maar alleen of het geld opbracht. Als de aanklager en de vermeende tovenaars niet vermogend waren, dan was het Requiescant in pace! (*Mogen zij rusten in vrede!) Maar als men vermoedde dat er geld was, liep alles niet zo vreedzaam af. Het was toen met de heksen net zoals tegenwoordig bij begrafenissen, waar voor de rijken alle mogelijke ceremonieën en gebeden worden verricht, de arme echter tevreden moet zijn met een 'Onze Vader' en een 'Hij ruste in vrede'; en kan een arme helemaal niets betalen, dan moet hij er genoeg mee nemen in gewijde aarde begraven te worden.

(17) Is dat niet hetzelfde als toverij bedrijven? O nee, dan zegt men: de arme komt toch wel in de hemel, alleen de rijke moet nog wat transpireren voordat de hemelpoort voor hem wordt geopend! O, wat zullen dat in het rijk van de geesten aardige taferelen worden!

(18) Deze handelwijze houdt iedereen voor eerbaar en rechtmatig, maar ze zijn in geestelijk opzicht veel erger dan alle vroegere heksenprocessen; want toen was gewoonlijk domheid de reden, maar hier zuivere hebzucht en een heksenproces uit hebberigheid is veel erger dan uit domheid. En wat is een zielemis anders dan een heksenproces, waardoor men bij de gestorvenen nog zoveel duivelse dingen meent uit te bannen.

(19) Ik geloof dat deze zaak duidelijk is; daarom hierop volgend nog enkele verhaaltjes en dan verder!

Hoofdstuk 36

Toverbergen

23-2-1847

(1) Dat in vroeger tijd in de bergen helderziende mensen hebben gewoond die met geesten omgingen, daarvan getuigen nog heden de eigenaardige namen die men aan de bergen heeft gegeven, maar er bestaan niet veel verdere getuigen meer.

(2) In jullie land (d.i. Stiermarken) zijn veel van zulke bergen, die nog datgene wat vroeger gebeurde in

hun naam verbergen. In Kärnten, in Tirol en in Zwitserland, in Savoye of de Duitse bergen en overal elders waar bergen zijn, vindt men veel bergen aan wier naam men gemakkelijk kan zien, wat daar eens geschiedde. Zo is bijvoorbeeld de 'Schockel' zo'n berg die zijn naam daaraan ontleent. Het woord 'Schockeln' betekent volgens een oud streekdialect 'weer maken'. Een mens die wat kunstjes kon vertonen zoals de tegenwoordige goochelaars, werd schögler genoemd. Ook van koorddansers en mensen die geweldige sprongen maakten zei men dat ze schögler waren. Dit woord schögler is een oud-aziatisch woord, waarnaar de tovenaars in de streek jongleurs, joggles genoemd werden.

(3) In de Duitse taal bestaat nog een wat verouderd woord, dat hiervan afstamt, namelijk 'schock', bijvoorbeeld een schock mensen of een schock schoven. Men noemde een bepaald groepje mensen daarom een schock, omdat men dacht dat zich onder hen wel iemand bevond, die meer wist dan de anderen, die dus zeker een schögler moest zijn en dat groepje kreeg dus door hen de naam schock. Ook zag men gewoonlijk de mensen op de bergen schockwijze samen, wat in de bergen heel natuurlijk is, omdat het niet aan te raden is dat men hier alleen gaat werken, omdat daarvoor ten eerste één mens niet voldoende kracht zou hebben en ten tweede als zijn kracht al voldoende zou zijn, hij toch gemakkelijk een ongeluk kon krijgen en er dan niemand zou zijn om te helpen. Maar de mensen uit die tijd die in het dal woonden, dachten dadelijk als ze zo'n groepje mensen op de berg zagen en ze toevallig een wolkje boven de berg waarnamen, dat deze mensen zich met tovenarij bezighielden of in elk geval bezig waren het weer te beïnvloeden, Zo ging het vroeger en ook nu nog op jullie schöckel toe, behalve wat betreft het weer maken.

(4) Deze berg was veel eerder bewoond dan de dalen en zijn eerste naam was 'Freitauwer'. Toen later de dalen bewoond werden door verslapt mensen, begonnen deze dalbewoners de bergbewoners van tovenarij te verdenken en de naam 'Freitauwer' werd weldra veranderd in de naam: 'Schockel' of 'Zauberberg'. Nog honderd jaar geleden was de berg zo berucht, dat geen mens die ook maar enig katholiek christelijke inslag had, het waagde de top van de berg te bestijgen, omdat iedereen van de kerk uit dringend werd gewaarschuwd voor de Schöckelheks. Daarom heeft men zijn hoogste top ontbost, om aan de Schockelheks haar schuilplaats te ontnemen, zodat ze zich niet kon verbergen als van alle kanten met gewijd buskruit op haar werd geschoten. Het weergat is nog te zien; dat daar echter nooit het weer uit voortkwam en er ook nog nooit een heks op de Schockel heeft gewoond begrijpt men wel. Maar dat de berg vroeger en ook nu nog door heel veel zogenaamde berggeesten wordt bewoond, en dat de oude bergbewoners vaak heel natuurlijk met hen omgingen en daarom veel wijzer waren dan de bewoners uit het dal, kan men zeker aannemen en ook dat deze berg eens een vuurspuwende berg was en zijn weergaten niets anders dan dode kraters zijn.

(5) Evenals de 'Schockel' hebben nog veel Stiermarkse bergen hun geheimzinnige namen, maar om van alle de herkomst te vertellen zou de ruimte niet toelaten. De 'Razalpe' is van gelijke oorsprong; want het woord 'Rax' is een verkorting van rakker, wat zo ongeveer een halve duivel is. De naam 'Tote Weib' behelst al duidelijk wat deze berg eens was, namelijk een oord vol heksen; een vrouw die door hen werd gevangen, maar zich niet aan hen wilde onderwerpen, werd daar eens in een steen veranderd. Door deze verandering was ze natuurlijk ook dood.

(6) In latere tijd heeft men dal inwaarts een hermitage geplaatst, waarin ook eens een dode vrouw werd gevonden en zo worden er meer van dergelijke sagen met deze berg verbonden, die natuurlijk evenveel waarheid bevatten als de leugen zelf. Maar de verdachtmaking en de slechte naam van zo'n berg heeft dezelfde oorzaak als datgene, wat in de loop van deze voorgaande gedenkwaardige verhaaltjes al is aangegeven.

(7) Zo is ook de 'Hohe Schwab' erg bekend als een toverberg. Zijn naam is afkomstig van een nazaat van een immigrant uit Schwabenland, die als een van de beroemdste tovenaars in deze streek woonde en er allerlei onheil veroorzaakte, totdat het nabijgelegen pelgrimsoord (Mariazell) daar een eind aan maakte. Zo bestaat er ook nog een 'Teufelstein'; dit nader uit te leggen is overbodig. De 'Predigerstuhl' is van gelijke oorsprong, daar zou eens de duivel zelf de gedragsregels hebben geprekeerd aan de heksenmeesters.

(8) Zo staat de 'Grimmig' ook in dezelfde kwade roep. Maar bijzonder verdacht was het naar alle kanten zich uitstrekkende 'Tragelgebergte', dat de grens vormt tussen Stiermarken, Oostenrijk en Salzburg; dit Tragelgebergte was in zekere zin de hogeschool voor alle tovenaars en heksenmeesters van heel Stiermarken, Oostenrijk en Salzburg. Zelfs tegenwoordig is de naam nog erg verdacht en er is nog geen inwoner van Altaussee of van Ramsau gemakkelijk ertoe te bewegen deze berg te beklimmen, vooral die mensen niet, die meer tot het zogenaamde lagere volk horen. Alleen de stropers, die wijselijk niet meer in heksen geloven, maar des te meer in de vette gemzen, die op deze uitgestrekte bergmassieven eigenlijk helemaal thuishoren, bestijgen deze berg.

(9) We zouden nog wel enkele honderden van zulke bergen in Stiermarken kunnen opsommen, maar we willen ons beperken tot de genoemde en daarna nog wat verhalen over een paar bergen in Karintië, Tirol en ook een in Zwitserland op dezelfde geschiedkundige manier. Deze bergen speelden zo'n honderdtwintig jaar geleden nog een heel uitzonderlijke, mystieke rol.

Hoofdstuk 37

Bergen met beruchte namen

24-2-1847.

(1) In de streek Karintië, niet ver van de Drau, bevindt zich een berg met de naam 'Hohe Staff'. Deze berg overziet met zijn top het Drauwadal bijna vanaf de grens van Tirol tot aan Klagenfurt toe, dat wil zeggen tot in de nabijheid van deze stad; aan zijn voet ligt aan de zuidelijke kant de zogenaamde 'Weise See'. Hij is 8000 voet hoog en vanaf de top kan iedereen die hem heeft bestegen van het meest betoverende uitzicht genieten. Hij was eens berucht, omdat hij volgens de sage de voornaamste verzamelplaats van heksenmeesters was - natuurlijk volgens de verhalen van de nog levende landlieden, die deze berg aan alle kanten bewonen. Zijn uitlopers hebben de naam van hun vroegere roem als toverberg behouden. Zo heet een noordwaarts gerichte uitloper de 'Goldeck', een noord-west gerichte de 'Siflitz', een naar het westen gerichte 'Barenbuck' en een naar het zuiden gekeerde het 'Silberne Grab'. De loodrechte rots vanaf de hoge top noemt men de 'Hohe Freiung' en een enigszins onder deze liggende wand de 'Unterfreiung', terwijl het zadel tussen de hoge en de lage Staff vaak 'Hexen' - en vaak ook 'Teufelsritt' heet. Zo loopt ook vanaf dit zadel een kale stenen kloof, die de 'Rutschbrett des Teufels' wordt genoemd. Nog een andere kloof die naar het westen loopt, heet het 'Wilde G'jad'. Deze en nog meerdere dergelijke benamingen, die zich hierbij aansluiten, zoals een 'Hexensprung', 'Teufelsritt', 'Wehrwolfsnest' en nog meer andere, laten heel duidelijk zien, welke roep deze berg eens heeft gehad. Maar afgezien van deze namen van de verschillende kanten van de berg, is de naam 'Staff' alleen al voldoende om te begrijpen dat het een belangrijke toverberg was.

(2) Het woord 'Staff' was bij deze vroegere bewoners van het gebergte een uitdrukking, waarmee ze de eigenschap van iets buitengewoons aanduiden. Buitengewoon was voor hen datgene, wat zowel voor de

elementen, zoals lucht met haar verschijnselen en water met de zijne, voor mensen zowel als voor dieren tot richtpunt diende. Dit was de reden dat men in later tijd deze berg een nieuwe naam gaf, die de eerste naam alleen maar als het ware in een moderner Duits vertaalde.

(3) De nieuwe naam was en is nog steeds 'Landschnur'. Hiervan hebben later de Fransen die zich daar ophielden 'Landjour' gemaakt. Het woord 'Staff' betekende in deze oude taal uit de bergen als het ware een gericht en 'Hochstaff' een hoog gericht en wel daarom, omdat elke onbevoegde, die in de tovermysteriën van deze berg niet was ingewijd, dadelijk op de vreselijkste manier, natuurlijk door de heksenmeester, werd berecht als hij het waagde de berg te bestijgen tot daar waar de bebossing ophield; zo'n mens werd dan door onzichtbare handen beetgepakt en met de snelheid van de bliksem, zoals de sage luidt, op de hoogste bergtop neergezet. Daar werd hij door eveneens onzichtbare krachten vele uren lang op de meest pijnlijke en gruwelijke manier gekweld en met donderende stem werd hem te kennen gegeven, dat hij tot de heksenbond moest toetreden. Wilde hij dat niet, dan werd hij van het hoogste punt, dat daarom de 'Hohe Freiung' heette, op de 'Untere Freiung' geworpen, maar met zo'n magische kracht, dat hij niet werd gedood. Op de Untere Freiung kwamen de betoverende bekoorlijke Sylphiden hem dan met hun verleidelijke gestalten bedwelmen. Had hij zich dan aan hen overgegeven, dan werd hij plotseling weer op de Hohe Freiung gezet en daar in hun mysteriën ingewijd. Maar als hij zich niet door de bekoorlijkheden van deze Sylphiden wilde laten betoveren, dan kwam hij op de duivelsglijbaan en moest dan een afschuwelijke reis naar beneden in het dal maken, waarbij al zijn ledematen, compleet, zoals men zegt, uit hun voegen gingen. Als hij echter tijdens de bekoringen van Sylphiden had laten zien, dat hij wel enigszins toegankelijk was geweest, dan werd hij op de gouden hoek gezet waar hij werd verblind door de enorme rijkdom die bestond uit massa's blank goud. En was dat dan ook nog niet genoeg, dan werd hij zuidwaarts gevoerd in de streek van het zilveren graf, naar een wondermooi feeëriek gedeelte van deze berg, dat deze nieuwaangekomene zo betoverde, dat het voor hem alleen nog maar mogelijk was zich volkomen bij deze heksenbond aan te sluiten.

(4) Natuurlijk zijn dit alleen maar volkssagen en wel van het volk dat het laagste deel van het dal bewoonde.

(5) De verstandiger bergbewoners die vanwege de domheid van de dalbewoners niet zelden een schandelijk strafgericht moesten verdragen, wisten van al deze hekserij niets, maar kenden wel de geesten die deze berg aan alle kanten zo dicht bevolkten als geen andere berg. Waarom juist deze berg? De reden waarom zulke wezens de ene berg meer dan de andere in bezit nemen is verschillend; gedeeltelijk hangt dat af van de ligging en een bepaalde hoogte van de berg, gedeeltelijk van de inhoud van zo'n berg; meestal echter van een tamelijk vrije ligging waardoor een berg van de andere bergen aan alle kanten als het ware afgesneden is, opdat de geesten van andere bergen die vaak boosaardig zijn, deze geesten niet gemakkelijk bereiken kunnen en verwarring onder hen stichten. Zo'n berg wordt echter hoofdzakelijk door de boven beschreven geesten in bezit genomen, omdat hij tengevolge van zijn vrije plaats naar alle zijden een heerlijk vrij uitzicht heeft. Want al deze geesten hebben het vermogen, als ze het willen, de natuurlijke wereld te kunnen zien. Omdat ze ook voor het zogenaamde weermaken worden gebruikt en voortdurend een nauwlettend oog op de naburige berggeesten moeten houden, houden ze ook het meest van die bergen, waar ze door niets in hun waakzaamheid gehinderd kunnen worden. Aan zulke geesten worden weliswaar ook meer volkomen geesten toegevoegd, die hen beheersen en leiden, maar niettegenstaande dat wordt aan geen één geest zijn eigen individualiteit, zijn vrije werkzaamheid en het daarmee verbonden geluk ontnomen.

(6) Dit was dus een belangrijke en beroemde berg van dit land. Een tweede van dit soort is de 'Unholde',

die nog beruchter was dan de Hochstaff. Want reeds benamingen die dit bergmassief heden ten dage nog aankleven, als ook zijn bijna mystieke wildromantische groteske vorm, zijn meer dan sprekende bewijzen van zijn beroemdheid als toverberg. We willen alleen maar enkele namen van zijn uitlopers en tussenliggende dalen vermelden, die er ons voldoende over zullen inlichten hoe deze berg er eens uitgezien moet hebben, maar er natuurlijk nooit zo uitgezien heeft.

(7) De hoogste top heet de 'Hohe Stadl', dat wil zeggen een hoge plaats en een hoge woning waarin de heksen zomer en winter doorbrachten. Een zijtop van deze berg heet ook de 'Niedere Freiong' en een top die weer hoger dan deze ligt de 'Hohe Freiong'. Een Freiong is een plaats waar op de al eerder beschreven manier heel onschuldige mensen werden geworven om tovenaars te worden. Vlak onder deze beide freiongen is een tamelijk uitgestrekt plateau, waar de nieuw aangekomenen het toveren moesten leren. Deze plek heet nog heden 'Zaubrad' of , Zauberplatz'.

(8) Boven deze Zauberplatz verheft zich meer naar het zuiden nog een ronde rotsachtige bergtop die de naam 'Ruhdrik' draagt; dat was de plaats waar nieuwe toverleerlingen zich konden ontspannen. Onder de Ruhdrik, meer zuidwaarts, lag een groot, vrij terrein, dat de naam 'Gerlize' draagt. Het woord , Gerlize' betekende in de toenmalige domme tovertaal zoveel als: een plaats van de meest uitgelaten vreugde en tegelijkertijd ook een plaats voor tovenarij; want nog heden ten dage bevinden zich in de rotswanden van de Hohen Stadl verschillende bronnen die precies om half twaalf een waterstraal naar buiten stoten; van deze bronnen is er nu nog maar één over, die de 'Halbzwölfbrunnl' heet.

(9) Nog zuidelijker verheft zich de tegenwoordige zo genoemde 'Hohe Truth', wiens naam met betrekking tot de vroegere betekenis niet nader kan worden omschreven. Boven deze Hohe Truth verrijst de zogenaamde 'Rote Wand' ook wel 'Blutwand' genoemd en hier zouden ooit door de duivels de afvalligen of verraders van de tovenarij tegenaan zijn geworpen.

(10) Weer boven de Rote Wand bevindt zich de zogenaamde 'Dreihexenspitze', in de tegenwoordige spraak ook wel 'Dreihexenköffel' genoemd, die permanent door de drie heksen die daar wacht moesten houden werd bewoond.

(11) Boven deze Dreihexenspitze verheft zich de tamelijk steile bergrug tot aan de Hohe Stadl toe, onder de naam 'Hexenstieg', die - zoals al werd opgemerkt - zich tot aan de hoogste top uitstrekt, waarop zich de Stadl of de burcht van de heksenkoning bevond. Noordelijk, evenwijdig met de hoogste top, loopt een tien klafter lange en drie klafter brede rotskam. Deze draagt nu de naam 'Hohebrüstung', maar vroeger heette hij 'Hexentruif'. 'Trui' betekent zoveel als 'Trieb', drift; daar worden ze naar buiten gedreven de vrije lucht in en ze moesten de nevels, die uit de top opstegen, beetgrijpen. Die top heette 'Deuwwand' (in modern Duits vertaald 'Teufelswand').

(12) Meer noordelijk van de Deuwwand bevindt zich de 'Deudreisnitz'; nog meer noordelijk de hoge Siebenwand, ook wel 'Hohle spitze' genoemd, waarvan wordt gezegd dat hij door de allerergste geesten bewoond werd.

(13) Meer zuidelijk van de Hohe Stadl bevindt zich een zeer steile top met de naam: de 'Verdamnte Bucht', later ook 'Sandrisz' genoemd. Nog zuidelijker, maar meer dal inwaarts, is de Teufelsgalgen en vandaar af meer zuidwestelijk het Böse Weib.

(14) Uit deze namen blijkt heel duidelijk hoe ontzettend beroemd dit bergmassief ooit geweest is. De naam 'Unholde' alleen al toont heel duidelijk het karakter van dit gebergte, zoals het eens bekend stond. Gedeeltelijk beheerste het Karintië, gedeeltelijk Tirol en ook een groot deel van Welschland.

(15) Dat achter deze sagen weer niets anders steekt dan wat Ik nu al klaar helder en aanschouwelijk heb uiteengezet, is vanzelfsprekend.

(16) Juist deze Hochstad is ook zo'n vrij gelegen berg en daarom een geliefde verblijfplaats van zulke vrij geworden natuurgeesten, die met de aan de voet van deze berg wonende boeren vaak in conflict kwamen. Dat aan de naam van deze berg en zijn uitlopers veel treurige hekseninquisitie geschiedenissen verbonden zijn, behoeft geen nadere verklaring; want aan de Drau is nog heden ten dage de terechtstellingsplaats van heksen van het oude landgoed Flaschberg te zien, wiens naam al een voldoende beschrijving in zich sluit van wat hier eens bedreven werd.

(17) In Tirol zijn nog veel van zulke bergen; zo zijn de Gantspitze, de hoge Böse Ring, de Böse Stein, de Hohe Helm, de Brenner, de Oetzer, de Vintschgauer Hochkuppe, het Wurmserjoch en nog meer dergelijke, zeer berucht. In Zwitserland zijn het de bekende Wetterhorn, de Finstere Achhorn, de Hohe Mönch, het Wöllhorn, de Pilatusspitze, ook de Bernhardsberg, de Teufelsbrücke en nog heel veel van dat soort - alle bergen van hetzelfde kaliber.

(18) Maar het beruchtste zijn de bergen van Savoye. Want daar woonden volgens de volks sage de hoogste aanvoerders van de boze geesten en elke Savoyaard werd nog niet zo heel lang geleden met een dermate verachting aangezien, dat men hem nauwelijks hoger stelde dan de dieren, zoals ook nog niet zo heel lang geleden de bewoners van de Pyreneeën onder de naam 'Chacots' door de Spanjaarden meer veracht werden dan een straathond.

(19) Nadat we nu, om het bestaan van geesten in onze tweede regio te verduidelijken, dit door deze verhalen voldoende uitvoerig hebben belicht, en we nu zien hoe het in deze tweede regio toegaat, willen we voor het volgende dadelijk in de eerste regio afdalen en zien hoe het daar op geestelijk gebied toegaat.

Hoofdstuk 38

De eerste, onderste luchtregio

25-2-1847.

(I) De eerste regio, die natuurlijk de onderste is, neemt juist die plaats in, waar de natuurlijke atmosferische lucht, waarin planten, dieren en mensen leven, rust op het aardoppervlak. In deze eerste regio is het geestelijke zo nauw met het natuurlijke verweven, dat een wijs man als volgt zou redeneren:

(2) "Ik vind in deze alleronderste luchtregio alleen maar iets geestelijks; alleen dat, wat ogenblikkelijk of langzamerhand door geestelijke werking wordt gefixeerd, ziet er in zijn formele verschijningsvorm natuurlijk uit; maar in de grond van de zaak is alles volkomen geestelijk".

(3) Waarom zegt men hier 'geestelijk' en niet gewoon 'geest'? Omdat in deze regio de geestelijke, dus ook de enkelvoudige specifieke intelligenties van de ziel, elkaar pas geleidelijk aan vastgrijpen, zich verenigen en elkaar in één gehele, volkomen geestelijke vorm weer compleet als één wezen, dat zichzelf bewust is, moeten vinden.

(4) Hoe moeten we dit eigenlijk begrijpen? Ik zeg jullie: gemakkelijker dan je denkt.

(5) Overall is er een bepaald centrum gegeven voor de complete vereniging van alle geestelijke specifica. Dit centrum is de eigenlijke stevig gevangen genomen oergeest of de liefdesvonk uit Mij. Deze trekt krachtig al datgene naar zich toe wat tot zijn wezen behoort; en al is dat nog zo verstrooid, dan zal het zich toch bij dat geestelijk centrum voegen waar het bij hoort en zal, al is het van een gelijke hoedanigheid, toch bij elk centrum andere eigenschappen verkrijgen.

(6) Een voorbeeld zal dit duidelijk maken.

(7) Beschouw bijvoorbeeld de ontwikkeling van een mens of van meerdere mensen in een school. Honderd leerlingen hebben één en dezelfde meester, ze leren uit dezelfde boeken, ze leren allen volgens één voorbeeld schrijven en bekijk ze naderhand eens als mensen, die in deze school werden gevormd, dan zullen er geen twee dezelfde denkwijze hebben, niet twee hetzelfde schrift en dergelijke verschillen meer! En toch was de geestelijke specifieke stof voor de vorming gelijk; maar elke geest van deze scholieren heeft uit deze onderwijzerskost zijn eigen specificum precies uitgezocht, zonder dat voor dit doel de leraar er dan ook maar het minste toe heeft bijgedragen.

(8) Uit deze voorbeelden zien we heel duidelijk hoe elk geestelijk centrum uit de oneindige veelheid van intelligentie specifica heel precies datgene weet uit te zoeken, wat specifiek bij hem hoort. Zo vindt ook het in elke zaadkorrel aanwezige centrale zielespecificum in hetzelfde water, dezelfde lucht, dezelfde aarde, in het hetzelfde licht precies datgene, wat tot zijn wezen behoort en trekt dat tot zich.

(9) Dus concentreren de ziele intelligenties zich om het geestelijk centrum, dat speciaal bij hen hoort of ze stromen daarheen, waar hun geestelijke centrum is, grijpen elkaar vast tot een intelligente vorm en krijgen eigenschappen volgens het grondwezen van hun geestelijk centrum, wat gewoonlijk binnenin de mens plaatsvindt, omdat het eigenlijke centrum pas in de mensenvorm wordt teruggegeven.

(10) Het woord is een heel treffend voorbeeld ter verduidelijking van deze zaak.

(11) Een woord wordt gegeven en dit woord, zoals het is gegeven, trekt op dat ogenblik al datgene naar zich toe, wat nodig is om te voldoen aan het begrip.

(12) Nemen we het woord 'gebod'. Dit woord is een centrum, maar trekt naar zich toe en verenigt in één moment datgene, wat voor de vervulling van het begrip 'gebod' noodzakelijk is.

(13) Om echter het begrip 'gebod' tot één geheel te maken vanuit de vele begrippen is een heel bijzondere en doorgaans niet zo'n gemakkelijke opgave als iemand zou denken, want wat hoort bij een gebod? Ten eerste een wijs, gebiedend wezen dat een groot, diepgaand inzicht heeft waarom er een gebod is en voor wie. Ten tweede moet er een vrij wezen zijn, met veel inzicht en daarmee verbonden wilskracht, opdat dit het gebod kan aannemen, begrijpen en er aan gehoorzamen. Wat is nodig om zo'n wezen te scheppen en welke eigenschappen moet de Schepper hebben om zo'n wezen te kunnen scheppen? Ten derde: het gebod moet ook gesanctioneerd zijn; wat is nu weer nodig, om een gebod wijs, rechtvaardig en daadwerkelijk te kunnen sanctioneren?

(14) Kijk eens wat een oneindig aantal begrippen, grondideeën en krachten met dit ene begrip 'gebod' verbonden is, zoveel, dat iemand zou kunnen zeggen: „Ja, als het woord 'gebod' dit alles als kenmerk in zich sluit, hoe zit het dan met een en ander niet minder betekenisvol woord?”

(15) Nu komt de belangrijkste uitleg: Elk woord vormt op zichzelf een bepaald geestelijk centrum, trekt uit eenzelfde onmetelijke hoeveelheid begrippen diegene naar zich toe, die voor hem kenmerkend zijn en neemt deze in zich op, zodat dezelfde begrippen zich in dit woord tot iets heel anders moeten kwalificeren dan tot de kwalificatie die ze kregen bij een ander, eerder genoemd woord.

(16) Het is niet nodig nog meer woorden als voorbeeld te geven om de zaak nog duidelijker te maken dan ze al is; dat kunnen jullie zelf doen. Want voor de begrippen 'liefde', 'deugd', 'deemoed', 'God' en dergelijke is evenveel nodig als voor het begrip gebod, maar wat in gebod tot gebod wordt, wordt in liefde tot liefde, in deugd tot deugd, in deemoed tot deemoed en in God tot God, evenals dezelfde elementaire specifica in klaver tot klaver, in raap tot raap en in wijnstok tot wijnstok worden, enzovoort.

(17) Als jullie deze uitleg ook maar enigszins hebben opgenomen, zullen jullie meteen begrijpen dat deze onderste regio als het ware de werkplaats is waar de afzonderlijke geestelijke en ziele elementen worden samengevoegd en herenigd tot een complete geest. Met alles wat hier voor ieders ogen in de

vegetatieve en actieve verschijningsvorm treedt, vertoont ze de grootst mogelijke gelijkenis. Want overal wordt uit eindeloos veel deeltjes een bijzonder geheel samengesteld. Kort en goed: hier is de plaats voor het uitzaaïen; het is de akker waar in elke geestelijke zaadkorrel een heel eigen geestelijke ideeënassociatie in één vorm wordt samengevat, - ofwel is het de verzamelplaats van al de verstrooide zieledeelen rond een gegeven geestelijk centrum.

(18) Daar jullie dit nu goed en moeiteloos hebben opgenomen, zal het bij de volgende uiteenzetting gemakkelijk zijn om in deze sfeer verder te gaan.

Hoofdstuk 39

De leidende geesten van de laagste luchtregio

27-2-1847.

(1) Overall, in wat voor grote bedrijven ook, moeten leiders van zo'n zaak aangesteld worden, die alles ordenen en leiden, de machines in orde houden en hun vermogen bepalen. Zonder zulke directeuren zou elk werk of helemaal niet, of zeer slecht verlopen. Zo is het ook in de laagste luchtregio gesteld.

(2) Het is waar dat hier eigenlijk alleen maar de verzamelplaats is waar de enkelvoudige en verspreide ziele intelligenties zich als het ware instinctmatig om een geestelijk centrum verzamelen, omdat ze dit als tot hen behorend herkennen. Maar deze verzameling zou toch erg onbehouden en onordelijk uitvallen, als ze niet volgens een vastgestelde, bepaalde ordening plaats vond. Het zou zijn alsof iemand het materiaal dat voor de bouw van een huis was bestemd, op een hoop liet gooien. Daardoor zouden stenen, kalk, specie, hout, vensterluiken, dakpannen en alles wat bij een huis hoort, op één hoop komen te liggen. Maar wat voor een verschil zou er dan wel zijn tussen zo'n onordelijke hoop en een goed gebouwd huis, waar elk materiaal zijn juiste plaats inneemt volgens het bouwplan.

(3) Zoals het bij een te bouwen huis waar het materiaal aanwezig is het geval is, zo gaat het ook in geestelijk opzicht in de onderste bouwsfeer. Hier is het materiaal, intelligentie-zielespecifica en geestelijke centra, in overvloed voorhanden. Maar hoewel in elk partikel een eigen levende intelligentie aanwezig is, kan het materiaal zich toch niet zelf tot een volkomen mensenwezen opbouwen, omdat elke aparte intelligentie maar één enkele uit velen herkent. Pas als de talloze, voor één wezen benodigde intelligenties tot één vorm en één wezen zijn verbonden door de geestelijke bouwmeesters, kan zo'n wezen langzamerhand tot een algemeen inzicht komen, dat de hele ordening overziet. Dit kan echter pas langzamerhand gebeuren zoals eigen ervaring leert en daar komt het gezegde vandaan: er is nog nooit een geleerde uit de hemel komen vallen, en nog minder een wijze.

(4) Wat houdt leren eigenlijk in? Het is niets anders dan de afzonderlijke intelligenties van de ziel op te wekken en ze dan tot samenwerking te brengen.

(5) Hoe meer iemand zulke intelligenties door vlijt en ijver in zich opgewekt en met elkaar verbonden heeft, des te geleerder is hij en des te meer weet hij. Maar deze geleerdheid is nog lang geen wijsheid, want de wijsheid is de opwekking van de geest, die als hij eenmaal geheel gewekt is, al de talloze intelligenties van zijn ziel in één ogenblik doordringt, ze opwekt en ze allemaal in zichzelf tot een volkomen weten verenigt, dat de gelijkenis heeft met het weten van God.

(6) Hetzelfde is het geval, als zo iemand bij pikdonkere nacht in een groot museum voor kunst wordt binnengebracht. Als iemand hem daarin rondleidt en hem de kunstvoorwerpen laat betasten en voelen en

hem daarbij de gevoelde voorwerpen ook nog duidelijk beschrijft, dan zal de persoon die rondgeleid wordt toch maar een heel flauwe voorstelling hebben gekregen van maar weinig voorwerpen uit dat museum. Want als er talrijke kunstvoorwerpen aanwezig zijn, hoeveel kun je daarvan dan wel in korte tijd betasten en over hoeveel kan er uitleg worden gegeven? Zeker zal de rondgeleide mens tegen zijn professor zeggen: Heer, als er maar licht was, dan zouden we met het grootste gemak heel veel met één blik kunnen overzien, wat we nu alleen maar in het donker moeizaam en onzeker met onze grove tastzin kunnen onderscheiden! Hij heeft gelijk, en dat vraagt dan ook de geest in de mens; en iemand, die in de duisternis van het museum onderricht werd, is dan een geleerde.

(7) Als echter voor degene, die zich in het museum bevindt, opeens de zon opgaat en alle zalen geheel verlicht worden, zal het dan nog wel nodig zijn rond te tasten om de voorwerpen te herkennen? O neen, hij overziet nu opeens met één blik alles wat zich in het museum bevindt en niet alleen maar bij gedeelten. En zijn de voorwerpen in het museum dan geordend, dan zal hij ook gemakkelijk het hoofddoel van de in dit museum opgestelde kunstvoorwerpen, en ook het speciale doel van elk voorwerp apart, heel gemakkelijk kunnen beoordelen.

(8) Kijk, dan komt de eerst beschreven vorming overeen met het mechanische leren. En het zich door middel van dit leren zoveel mogelijk eigen maken van de voorwerpen in het museum is dan gewoonlijk de geleerdheid van de mensen.

(9) De wijsheid is echter het tweede; zij ziet het eindeloos vele in één ogenblik in het helderste licht, wat de geleerdheid slechts ten dele en in de nacht tastend waarneemt.

(10) Daaruit volgt echter, dat met de ordelijke samenvoeging van alle intelligentiedeeltjes, die bij de ziel van een wezen horen, nog lang niet het algemene inzicht is verbonden, dat noodzakelijk is om in de onderste regio, waar de wezens gebouwd worden, de aparte ziele intelligenties zodanig om een geestelijk centrum te ordenen en te verbinden, dat daaruit mettertijd werkelijk een volkomen inzicht kan voortvloeien. Daarom is het ook begrijpelijk dat de bovengenoemde intelligentiedeeltjes van de ziel zich niet vanzelf kunnen ordenen, maar er moeten voortdurend van zulke wezens aanwezig zijn, die de orde bij de bouw van de wezens moeten bewaken en leiden.

(11) Wie zijn deze bouwmeesters eigenlijk? Dat is gemakkelijk te raden. Dat zijn ten eerste de engelen die de leiding hebben; dus zijn er in jullie regio vaak zeer veel engelen.

(12) De opperste leider van deze grote zaak ben IK Zelf in de eerste plaats; want Ik kan niet ver van jullie af zijn omdat juist Ik Zelf hier in jullie kunstmuseum het ene licht na het andere voor jullie ontsteek; en daar waar Ik Mij ophoud, houden velen zich op, die graag om Mij heen zijn en altijd al graag om Mij heen waren.

(13) Maar daardoor ontstaat er hier juist een groot conflict; want waar de hemel zijn grootste werkzaamheid ontwikkelt, daar is de hel niet minder werkzaam. Maar dat moet zo zijn; want anders was er geen evenwicht tussen beide polen denkbaar.

(14) Hoe echter engelen onder Mijn leiding, en andere goede geesten onder de leiding van engelen, de opbouw van de wezens van plant tot mens begeleiden, zullen we hierna beschouwen.

Hoofdstuk 40

Het werk van de geesten binnenin de aarde

(1) Bij de behandeling van de natuurlijke aarde hebben we al gezien, hoe de aarde als een organisch levend wezen haar voedsel tot zich neemt, het verteert en de voedingssappen dan door talloze organen naar buiten naar de oppervlakte leidt en hoe grovere, niet verteerbare uitwerpselen naar de zuidpool worden gevoerd. Deze voeding van de aarde is alleen maar materieel voor onze ogen, maar in wezen is ze geestelijk. Want voortdurend dringen er talloze hoeveelheden geesten en geestelijke specifica van een betere soort in het binnenste van de aarde waarin de ergste geesten verbannen zijn.

(2) Dit binnendringen van de betere geesten in het binnenste van de aarde heeft een meervoudig doel. Ten eerste worden daarheen de zielen en geesten van boosaardige mensen verbannen en aan een eeuwige helse gevangenschap prijsgegeven, zoals de mensen dat zeggen. Want zulke muiters tegen de goddelijke ordening moeten diep en stevig worden opgeborgen, zodat ze voortaan de goddelijke ordening niet meer kunnen verstoren, want vóór deze inkerkering zijn vele duizenden pogingen tot verbetering tevergeefs geweest.

(3) Een tweede reden, waarom deze geesten en geestelijke specifica in het innerlijk van de aarde naar binnen dringen is dat daar geesten zijn, die door razernij in deze gevangenschap al een hoog leergeld hebben betaald en daardoor verstandig geworden zijn en weer de vurige wens hebben vrij te worden. Zulke geesten worden dan door de naar binnen gedrongen betere geesten volgens bepaalde regels uit hun gevangenschap bevrijd en naar boven in grotere vrijheid gebracht; daar worden ze dan weer tewerk gesteld. Omdat er nog boosaardigheid in hen is, moeten ze zich eerst bezig houden met giftige planten en dieren en de voor de groei noodzakelijke psychische oerspecifica ordenen en daardoor zo'n giftige plant of giftig dier die vorm en geaardheid geven waarin ze steeds volgens hun orde moeten verschijnen. Voldoen zulke geesten, dan krijgen ze de leiding over betere planten en dieren; voldoen ze niet, doordat ze zich vaak misdragen en de schadelijke specifica, in plaats van in planten, dadelijk in dieren of mensen leiden, waardoor epidemische ziekten ontstaan, dan wordt die taak hun weer afgenomen en worden ze in de aarde steviger gevangen genomen waar ze zich dan met de vorming van metalen en stenen moeten bezighouden; dat werk is natuurlijk veel zwaarder en langduriger. Een bevrijding uit zo'n toestand kan dan pas tot stand komen, als zo'n geest na heel veel jaren het hem opgedragen werk, getrouwen tot nut van de verlossing van de in de materie gevangen geesten heeft volbracht. - Dat is dus weer een reden waarom de betere geesten afdalen in het binnenste van de aarde.

(4) Nog een andere reden is, dat de gevangen oerzielen bevrijd moeten worden. Ze worden als nog zeer sterk gedeelde specifica in de verschijningsvorm van allerlei vloeistoffen naar de oppervlakte der aarde omhoog geleid. Daar wordt hun verlossingsweg langs de reeds bekende trappen van het planten- en dierenrijk gevoerd, onder leiding van de geesten die of de weg van het vlees al hebben doorlopen of die zonder deze te hebben doorlopen zich als volkomen geesten gemanifesteerd hebben. Dat zijn de jullie bekende aarde -, berg -, water -, vuur en luchtgeesten. Naast deze twee soorten geesten zijn er nog talloze hoeveelheden zielenspecifica die eerst los gemaakt en daarna samengevoegd en geordend moeten worden in één wezen, dat op elke trap van zijn ontwikkeling volgens de ordening met deze zielespecifica overeenkomt.

(5) Omdat dergelijke geesten en zieleatomen hoe dieper ze zich in de aarde bevinden ook des te boosaardiger zijn, moet er flink toezicht worden gehouden dat er vooral bij de zieledeeltjes, die vanuit de hele aarde aan de oppervlakte samenkomen, alleen maar de allerzuiverste ter aanvulling van de eigenlijke ziel worden gebruikt; de grovere en slechtere worden dan voor de vorming van de materiële lichamen bestemd.

(6) Zo bestaat ook het menselijk lichaam uit pure zieledeeltjes, maar degene die het lichaam vormen zijn nog grof, boosaardig en onzuiver, om welke reden ze dan eerst weer in de aarde komen, waar ze moeten vergaan en pas van daaruit op de reeds bekende manier weer uit de vergane stoffen opstijgen om zich ter completering weer bij dat wezen te voegen, tot welks lichaam ze eens behoorden. Dit gebeurt gewoonlijk, zoals we zagen, in de derde of hoogste aardgeestensfeer, waardoor dan natuurlijk elke zuivere geest weer volkomen wordt, namelijk als hij alles wat tot hem behoorde weer opgenomen heeft. Dit opnemen is de zogenaamde opstanding des vlezes en rechtvaardigt de uitspraak van Paulus, die zegt: 'Ik zal in mijn vlees God zien'.

(7) Dat daarbij de in de eerste regio aangestelde geesten ontzettend veel te doen hebben is vanzelfsprekend. Daarom zijn op aarde ook rusttijden ingesteld waarin zulke druk bezig zijnde geesten rust en verpozing krijgen, dat wil zeggen dat ze dan niet zoveel te doen hebben als tijdens hun werktijd.

(8) Zo'n rusttijd is de winter, die echter in de buurt van de evenaar veel korter duurt dan meer aan de polen. Daarom worden ook naarmate men dichter bij de polen komt alsook in de hoger gelegen gebieden op aarde, zwakkere geesten aangesteld; en hoe dieper omlaag, des te krachtiger moeten de arbeiders zijn - wat ook duidelijk wordt aan de producten.

(9) Nu weet men hoe engelen, geesten en natuurgeesten bij de vorming van de wezens werken. Maar omdat dit alles met veel moeilijkheden en combinaties is verbonden, volgt hier een nadere uitleg.

Hoofdstuk 41

Substantie en materie, kracht en stof

2-3-1847.

(1) Een spreuk uit jullie liturgie, die de zaak wel wat ongelukkig en niet juist weergeeft, luidt: 'Bedenk mens, dat gij stof zijt en tot stof zult wederkeren'. Deze spreuk bedoelt met het woord 'stof wel het totale uiteenvallen van het lichaam, maar is in deze betekenis onjuist, omdat iedereen onder 'stof fijn verpoeierde aarde of steen verstaat, die door de wind gemakkelijk verwaait. Ook kan daaronder de nog fijnere zonestof verstaan worden, die wel fijner is dan de stof van de straat. Als het lichaam in zulk soort stof opgelost zou worden dan was zijn ziel daarmee weinig geholpen. Het allerfijnste stof dat we nog kunnen zien is toch altijd nog materie en kan zich zo lang het materie blijft niet met de ziel en de geest verenigen. Beter dan stof zou men kunnen zeggen 'specifiek zieleatoom'; dat is niet meer materieel maar substantieel. Tussen materie en substantie is echter een hemelsbreed verschil.

(2) Om dit alles beter te begrijpen moet je het verschil goed kennen. Neem eens een magneet; wat je ziet is materie, wat in de magneet aantrekkend of afstotend werkt, is substantie. Deze substantie is met het zintuiglijke oog niet zichtbaar; maar het oog is ook niet de enige berichtgever over het ziele - of geestesgebeuren, maar de mens heeft ook nog andere zintuigen die dichter bij de ziel liggen dan het gezichtsvermogen, dat ongeveer het meest uiterlijke zintuig van de mens is. Het gehoor ligt al dieper, de reuk en de smaak nog dieper en helemaal met de ziel verenigd is de gevoels - of tastzin.

(3) Als iemand twee magneten bij elkaar brengt zal hij al gauw de wederzijdse aantrekking voelen en dat is genoeg om daaruit ook voor zijn uiterlijke zintuigen de gevolgtrekking te maken, dat er een bijzondere, hoewel onzichtbare kracht of substantie in de magneet aanwezig moet zijn die de aantrekkingskracht bewerkstelligt.

(4) Hier kan iedereen gemakkelijk het verschil zien tussen materie en substantie. Ook bij een zogenaamde elektriseermachine kan iedereen gemakkelijk het materiële van het substantiële onderscheiden. De materie is hierbij: de glasschijf, het wrijvingskussen, de metalen conductor en nog enkele flessen. Als de machine in rust is, ondervindt niets wat de machine nadert een of andere beweging; maar wordt de machine in beweging gebracht, dan wordt de zich in haar bevindende substantie evenals die uit de lucht van de omgeving, opgewekt; als iemand dan de machine nadert, voelt hij dadelijk hoe er aan zijn haren wordt getrokken en als hij nog dichterbij komt zal hij de substantie als knetterende vonken zien, die flink prikken - en die als ze sterk zijn in zijn spieren schokken teweegbrengen. Zo'n elektrische vonk, hoewel zichtbaar in de materiële tijd en ruimte, is echter geen materie meer maar een substantie of kracht die overeenkomst heeft met de zielesubstantie en die in de materie rust. Als ze echter geprikkeld wordt, uit ze zich ogenblikkelijk als een alles doordringende kracht, waar men geen materiële hindernis tegenover kan stellen.

(5) Dat was weer een goed voorbeeld van materie en substantie. Kijk eens naar het buskruit, dat uit zwavel, salpeter en koolstof bestaat. Het korreltje is rustig en valt als elke andere materie van boven naar beneden; maar in het korreltje rust veel substantiële kracht. Wordt deze substantie door iets, wat op haar lijkt, geprikkeld, dan verscheurt ze bliksemsnel haar gevangenis in atoomkleine stukjes en maakt zich vrij. Het vuur is verwant aan deze substantie en is daarom het middel om haar te prikkelen. Daarom manifesteert ze zich ook als een substantiële kracht die niet door natuurlijke hindernissen kan worden beperkt. In het water is ook een substantiële kracht voorhanden die bij een hoge warmtegraad ontwikkeld wordt. Wil iemand deze kracht nu insluiten, dan zal ze elk nog ZO sterk vat doen springen en zich dan in vrijheid uitbreiden. In bijna elke materie is een substantie voorhanden; het komt er alleen op aan, hoe en waardoor ze kan worden opgewekt om haar werking te tonen.

(6) De natuuronderzoekers, de vaak ijdele natuurdwazen, hebben wel in alle materie bepaalde basiskrachten ontdekt, zoals de aantrekkende en afstotende kracht waarvan de aantrekkende als cohesie of zwaartekracht en de afstotende als de centrifugaal kracht wordt aangenomen. Daarnaast zijn er nog over de elasticiteit of expansiekracht, de deelbaarheid en de doordringbaarheid van de materie heel geleerde verhandelingen gehouden en ze zijn ook onder de krachten ingedeeld, die tot de grondeigenschappen van de materie behoren. Maar waren deze geleerde natuurdwazen, als zelflevende mensen, maar een stapje verder gegaan en hadden ze de alles beheersende en alles vullende levenskracht een plaats in hun boeken ingeruimd, dan zouden ze al lang met hun wetenschap een grote stap voorwaarts gemaakt hebben en hadden ze niet noodzakelijkerwijs dode krachten - wat de grootst mogelijke onzin is, moeten onderzoeken en ontbinden, maar hadden ze dadelijk met de basisvoorwaarden van alle zijn te doen gehad. Dan hadden ze zichzelf en alle materie allang volkomen en met gemak kunnen doorzien vanaf het juiste, effectieve, ware standpunt. Het is eigenlijk allerdomst dat de levenden in louter dode krachten rondtasten en tenslotte ook nog willen bewijzen, dat de levende kracht een mengeling en samenstelling van louter dode krachten is!

(7) O, wat een klinkklare onzin! Volgens welke logica kan dan een werkzame kracht als dood worden aangezien? Kan er iets onzinnigers zijn dan dat men bepaalde duidelijk zichtbare werkingen aan een dode oorzaak probeert toe te schrijven? Dat zou hetzelfde zijn als van alle werkingen helemaal geen oorzaak aan te nemen. Want dood is in bepaald opzicht nog minder dan niets. Een ding kan alleen als dood beschouwd worden, zolang het uit een of andere werkingssfeer verbannen is. Ziel en geest van een mens kunnen dood zijn doordat ze een verkeerd gebruik maakten van hun vrijheidsproef, waarbij ze zich niet aan de goddelijke ordening hielden en daardoor noodzakelijkerwijs in een zodanige gevangenschap

raakten, dat ze van elke effectieve werking waren uitgesloten.

(8) Als er echter in en aan de materie werkende krachten worden ontdekt, dan zijn die niet dood, maar levend en intelligent; want zonder een bepaalde intelligentie is een werking even ondenkbaar als een kracht.

(9) Zoals de kracht zich door haar inwerking treden laat zien, zo toont zich ook de intelligentie van die kracht door de steeds gelijk geordende planmatigheid. Gaat de groei van het gras en de planten niet volgens een bepaald plan, dan kan iedereen die een plant heeft zien groeien dit gemakkelijk waarnemen. Dat is ook het geval met het vergaan en met al de verschijnselen waaraan bepaalde krachten ten grondslag moeten liggen. Daaruit kan men gemakkelijk deze gevolgtrekking maken:

(10) *Waar men niets anders dan uitwerkingen ziet, daar moeten ook evenveel krachten als uitwerkingen zijn; en omdat al die werkingen geordend en planmatig zijn, moeten er ook evenveel intelligenties als kracht aanwezig zijn.* En uit deze gevolgtrekking wordt dan ook begrijpelijk, dat de materie alleen maar uit zielen, dus intelligenties bestaat, die door hogere krachten en intelligenties volgens ordening en behoefte tijdelijk kunnen worden vastgehouden.. Als de tijd van het vasthouden verstreken is, ontwaken de afzonderlijke intelligenties en verenigen zich als oersubstantie weer tot dat wezen, waarin ze oorspronkelijk uit Mij, de Schepper, gevormd werden; en deze hereniging is dan gedeeltelijk het werk van de intelligenties zelf en gedeeltelijk dat van de bekende hogere geesten.

Hoofdstuk 42

Gods werkzaamheid door middel van geesten

3-3-1847.

(1) Als iemand deze uiteenzetting maar enigszins begrepen heeft ziet hij in, dat er in de eigenlijke betekenis van het woord helemaal geen materie bestaat, omdat de materie zelf alleen maar een werking van krachten is; de werking van deze krachten verschijnt dan als een bepaalde soort in een bepaalde gesteldheid en vorm en laat door dit optreden zien dat de werkende krachten niet zonder intelligentie werken; want waar aan een ding of een wezen een bepaalde vorm, soort en eigenschap te ontdekken is, kan niemand de intelligentie van de daarin werkende krachten loochenen.

(2) Weliswaar zal een vrome pelgrim - misschien naar Mariazell op weg - zeggen: "Dat alles doet onze lieve Heer immers; Waarom zijn er dan nog intelligenties nodig?" - Dat is zeker waar; want de Heer zegt: "Hemel en aarde en alles wat daarin is, heb Ik gemaakt en – nota bene - maak Ik nu nog"; maar als men dit maken overdrijft, dan zou Ik op de wereld ook nog veel moeten maken, wat Ik eigenlijk niet heb gemaakt en nog steeds niet maak, omdat Ik dat maken aan de mensen heb overgelaten, opdat ze ook iets te doen zouden hebben. Ze maken het wel alleen maar met de hun door Mij verleende kracht en Ik doe het daardoor eigenlijk door middel van hen, - en dat is alsof Ik het Zelf zou hebben gedaan. En zoals Ik door mensenhanden talloze dingen laat maken, evenzo laat Ik door de kracht van de liefde en wijsheid in Mijn engelen en geesten op aarde en op andere hemellichamen die dingen maken, die niet door de mensen gemaakt kunnen worden.

(3) De mensen kunnen wel huizen bouwen, stoffen voor kleding en werktuigen maken; maar de materie daarvoor kunnen ze niet maken. Ze kunnen geen gras maken, geen struiken en geen bomen net zo min dieren. Maar door en door levende geesten en engelen kunnen dat wel, omdat ze daartoe zijn voorzien met

kracht uit Mij, om dat in Mijn naam te kunnen volvoeren.

(4) Hoe echter de afzonderlijke intelligenties op één en dezelfde manier kunnen functioneren en andere intelligenties weer op een andere manier en dat alles onder leiding van hogere geesten, zullen we door een paar begrijpelijke voorbeelden duidelijk maken.

(5) Kijk eens naar een spin! In dit diertje zul je twee intelligenties verenigd vinden. - De eerste is het herkennen van het voedsel dat het nodig heeft; dit voedsel wordt voor twee doeleinden gebruikt, namelijk voor de voeding van het dierlijk wezen en om het kleverige sap te bereiden, waaruit het haar net spint; dit is de éne intelligentie. De tweede intelligentie is de eigenlijke kunst van de spin om de draad uit zich te trekken, hem aan kleine haakjes te hangen en een net te spinnen of beter gezegd te vlechten, dit net dan met een parelachtige kleverig sap te overtrekken, en daardoor die dieren te vangen, die haar nieuw voedsel geven. Uit deze manier van handelen moet iedereen toch wel zien dat de spin een intelligentie moet bezitten; en die intelligentie is hetzelfde als wat natuuronderzoekers - wel wat ten onrechte - 'instinct' noemen; want instinct is eigenlijk een innerlijke drang om een bepaalde bezigheid, op een bepaalde manier, in het werk te moeten zetten. Maar wat de geleerden instinct noemen, dat is niet meer de intelligentie van het diertje, maar dat is al het leiding en richting geven door hogere geesten. Het zijn namelijk twee dingen: een bepaalde vaardigheid bezitten en: volgens deze vaardigheid een bepaalde handeling uitvoeren. Aan het bezit van zo'n vaardigheid is de noodzakelijke uitvoering daarvan nog niet verbonden; daartoe moet er nog een andere drang bijkomen en dan is het bezit van zulke vermogens en vaardigheden in een wezen, of in een psychisch specificum, juist de intelligentie. De dwang echter om naar zo'n inwonende intelligentie te handelen is niet in het wezen zelf als een instinct neergelegd, maar dat is de dwingende leiding van de kant van de hogere en volkomen geesten, die bijvoorbeeld onze spin de plaats aangeven waar, en de tijd wanneer ze haar speciale vaardigheid moet aanwenden. Want was dat niet het geval dan zou de spin of helemaal nooit, of aldoor maar door spinnen en ze zou zelfs het gezicht van een mens niet ontzien en een net over zijn ogen spinnen. Dat is echter nooit het geval; want ze moet spinnen waar ze genooddaakt wordt te spinnen en waar haar specificum doeltreffend is als het zich met het specificum van de aanwezige materie in verbinding stelt en dat in zich verzamelt voor een hoger leven.

(6) Zo spint ook de zijderups haar draad en wel omdat zij uit de voeding en uit het vrije specificum uit de lucht dié intelligenties in zich samenbrengt, waardoor ze die vaardigheid krijgt en als het ware tot het inzicht komt om uit het tot zich genomen voedsel eerst dat taaie sap te vormen en dat sap, als het rijp is geworden, als een ei om zich heen te spinnen.

(7) Hier is ook heel duidelijk dat de bekwaamheid tot zulk werk en de noodzaak dat werk op het juiste ogenblik en de juiste plaats te volbrengen, werkelijk twee verschillende dingen zijn, zoals dat ook het geval is bij een mens die een kunstenaar is, een musicus of een schilder. De musicus heeft altijd de bekwaamheid om een concert of ander muziekstuk te spelen, evenals de schilder een schilderij kan maken; maar speelt de musicus vanwege zijn artistieke bekwaamheid daarom dag en nacht door het ene concert na het andere en legt de schilder nooit zijn penseel en zijn verf opzij? - Kijk, hoewel beide kunstenaars voortdurend de gelijke bekwaamheid in zich dragen, moet de toonkunstenaar alleen maar bij bepaalde gelegenheden uit zijn voortdurende begaafdheid iets produceren, evenals de schilder alleen dan maar een schilderij zal maken als iemand er een bij hem heeft besteld of wanneer hij er een voor de verkoop of voor zijn eigen genoegen vervaardigt. Het eerste is hier overeenstemmend met de intelligentie van de kunstenaar, het tweede is echter een oproep, van welke zijde ook, om de intelligentie aan het werk te zetten.

(8) Als mensen echter voor grotere kunstuitingen van bepaalde mensen al leiders aanstellen die

bijvoorbeeld de dag van een concert bepalen, stukken uitzoeken en die dan dirigeren, hoeveel noodzakelijker is het dan bij zoveel kunstzinnige intelligenties leiders aan te stellen, als het gaat om het behoud en een doeltreffend voortbestaan van hele werelden!

(9) Daar dit onderwerp voor jullie zuiver inzicht in deze zaak van het hoogste belang is, willen we op dit terrein nog veel verder gaan.

Hoofdstuk 43

Indrukken van de materie op ziel en geest

4-3-1847

(1) Men kan dieren - en plantenwereld en zelfs de wereld van de mineralen doorlopen - overal zal men een zelfstandige intelligentie en naast deze intelligentie ook een dwang aantreffen. Deze zelfstandige intelligentie blijkt niet alleen uit de verschillende soorten karaktereigenschappen, maar ook - wat vooral voor de psychologie belangrijk is, uit de indruk, die de verschillende dingen en zaken op het menselijk gemoed uitoefenen.

(2) Op wie kan die indruk gemaakt worden? - Op een mens en wel alleen op zijn ziel en op zijn geest.

(3) Wat voor eigenschappen moet de mens hebben om in staat te zijn die indrukken op te nemen?

(4) Hij moet vitaal zijn en intelligentie bezitten; en opdat alles een indruk op hem kan maken, moet hij al van te voren alle intelligenties in zich, d.w.z. in zijn ziel, verenigen, - dus moet hij vitaal zijn en zijn intelligentie compleet.

(5) Vraag: Hoe kan een dood ding of een dode zaak indruk op een mens maken, daar de indruk toch een inwerking is? Hoe kan een dood ding of een dode zaak inwerken?

(6) Hoe kan een dood wezen in het levende wezen een aan hem gelijk evenbeeld oproepen? Is dat niet het leven voor de gek houden, als men zo dwaas zou zijn te beweren dat de dood, als een object, uit het leven van een ander object weer een dood kan opwekken?

(7) Als er echter sprake is van opwekking, hoe kan dan een dood gewekt worden, als hij dood is? Het begrip 'dood' - veronderstelt toch een totale wezenloosheid of tenminste de onmogelijkheid van een wezen om een inwerking te veroorzaken, wat eigenlijk hetzelfde is; want wanneer er geen wezen is, kan het ook op niemand een indruk maken, omdat het helemaal niet bestaat, en zo is het met een wezen dat geen inwerking kan uitoefenen ook; zou zo'n wezen indruk op iemand kunnen maken, dan was hij zeker niet totaal ineffectief omdat de indruk toch een uitwerking is.

(8) Hieruit volgt echter dat alles wat op de menselijke ziel een of andere indruk maakt, niet dood, maar in zekere mate intelligent levend moet zijn om in de levende ziel zijn even vitale intelligentiespecifiekum op te kunnen wekken en het als iets, wat aan hem gelijk is, voor de ogen van de ziel te plaatsen om het te beschouwen. Deze voorstelling is dan de boven aangeduide indruk, die een ding of een zaak op de mens gemaakt heeft. Hieruit volgt echter nog - wat al enige betere natuuronderzoekers vermoed hebben - dat er in de zichtbare wereld nergens een dood bestaat; maar dat, wat de kortzichtige mens dood noemt, alleen maar een overgang is van een minder intelligente vorm naar een hogere waar al meer intelligenties met elkaar verenigd zijn.

(9) Stellig maken zich bij het zien van steenmassa's verschillende gevoelens van de mens meester. Ja, de stenen zijn dood" - zegt men; "Hoe kunnen ze dan in de levende ziel een gevoel oproepen? Zouden

dode beelden in de ziel gelijke levende beelden kunnen oproepen?" Zo'n bewering of vermoeden zou zeker nog heel wat dommer zijn dan wanneer iemand zou willen beweren dat, als men zaadkorrels boven een in rust zijnd wateroppervlak zou houden, waarin de zaden zich weerspiegelden, deze weerspiegelde zaadkorrels in het water zouden gaan kiemen en waarschijnlijk hun wortels in de lucht zouden doen groeien en vruchten onder de waterspiegel zouden laten rijpen. Maar dat zou nog niet eens zo dwaas zijn; want dan zou het voorwerp dat in het water weerspiegelt, niet dood zijn, en zou men eerder kunnen vermoeden dat het in staat was door zijn spiegelbeeld in het water iets levends, dat op hem leek, tevoorschijn te roepen, dan dat een volkomen dood object in staat zou zijn in de levende ziel een levende voorstelling op te roepen.

(10) Steenmassa's en rotsformaties bewerken in de menselijke ziel levendige gevoelens, die soms heel lieflijk en soms heel enthousiast en bewonderend zijn. Zouden dode stenen deze gevoelens kunnen oproepen? - Dan zeg Ik ook: 'Wie oren heeft, hore en wie ogen heeft, zie wat de levende geest tegen de levende geest zegt!'

(11) Deze steenmassa's zijn, net zo goed als de levendigste cherubijn, uit de almachtige eeuwige kracht van God voortgekomen. Hoe zou dan het eeuwige oerleven van alle leven zogenaamd' dode stenen' kunnen doen ontstaan?

(12) "Ik als de oerschepper kan de eindeloze hoeveelheid van Mijn ideeën fixeren" - zegt de Heer - en kan de levende intelligenties als het ware als enkelvoudige gedachten in de materiële verschijningsvorm van de steen vasthouden, ze langzamerhand vrijmaken en ze in hun volheid en heerlijkheid zichtbaar maken voor Mij, de Schepper, en voor degenen die uit Mij voortkomen, opdat de eindeloze volheid van Mijn ideeën niet als een geheel onveranderlijk beeld voor Mijn ogen zal zweven; want juist in deze materiële schepping sluit de Schepper zich van de te eindeloos vele ideeën af en voert ze door het vrij worden en oplossen van de materie weer als enkelvoudige gedachten ter beschouwing voor Zijn goddelijk oog.

(13) Als dan de Schepper Zijn ideeën en gedachten, die zeker niet dood zijn, in de verschijningsvorm van de materie heeft ingebonden zoals een boekbinder een boek, dan moet er toch ook wel in de steen leven aanwezig zijn, dus een grote hoeveelheid intelligenties, die zich tenslotte in de levende menselijke ziel, die haar levend deel daaruit al in zich heeft opgenomen, terug vinden, om zich als het ware als levend weer in de ziel te regenereren.

(14) Kijk, dat is het karakteristieke, dat uit elk ding of elke zaak in de levende ziel van de mens naar binnen straalt en deze karakteristieke trekken zijn afkomstig van de levende intelligente krachten die in de materie worden vastgehouden.

(15) Dit karakteristieke openbaart de vrije intelligentie, waardoor elk ding op zijn manier zich van een of meer vermogens en bekwaamheden als het ware bewust is. Naast deze karakteristieke kenmerken openbaart zich ook een noodzaak, zoals bijvoorbeeld dat een steen vast moet zijn, een plant in een of andere vorm moet groeien en vrucht dragen, evenals een dier dat moet zijn en moet doen waartoe hij bestemd is. Deze noodzaak ligt niet in de materie maar is het werk van de volkomen geesten, aan wie deze taak is opgedragen.

(16) Hoe de geesten in deze regio echter hun werk verrichten, zullen we in het volgende toelichten.

Hoofdstuk 44

Geesten als opzichters in de natuur

(1) Men weet, hoe op bepaalde tijden tuinlieden en boeren het zaad in de aarde strooien en dat al gauw daarna elk in de aarde gestrooid zaadkorreltje begint op te zwellen, eindelijk openspringt op de plaats waar de kiem zit en een klein witgroen puntje uit het zaadje tevoorschijn komt. Dat is de kiem. Bijna zichtbaar groeit deze kiem heel teer verder en verder omhoog en daar, waar eerst alleen maar een puntje te zien was, ontvouwen zich nu al twee, drie en meer bladeren en steeds meer dijt het gewas uit, wint aan stevigheid en kracht en weldra ziet men al bloemknoppen. Van uur tot uur worden ze voller, springen eindelijk open, ontvouwen zich, de bloem komt te voorschijn en in haar kelk zit al de nieuwe vrucht, als een jonge bij in haar cel, die eerst als een zuigeling gevoed wordt door de heerlijke geuren van de bloem. Is de nieuwe vrucht door deze hemelse kost sterk genoeg geworden, dan ontvangt ze haar voedsel uit de stam en haar leven van het licht.

(2) Kijk, dat is het natuurlijke verloop tijdens het groeien van de plant; want het groeiproces begint met het leggen van de zaadkorrel in de aarde, en eindigt met het rijp worden van de vrucht.

(3) De zaadkorrel zelf heeft net zo min kracht om voedsel voor zichzelf te zoeken als een pasgeboren kind dat heeft, ja zelfs minder dan een kind in het moederlichaam, als er geen geesten waren die de zieleintelligentie specifica dié richting gaven, waardoor deze specifica zich juist naar dat bepaalde punt moeten begeven, waar hun speciale werkterrein ligt.

(4) Om hier een duidelijk beeld van te geven nemen we een tarwekorrel. Deze bevat de volgende specifica: ten eerste liefdedeeltjes, de eigenlijke voedingsstof in de zaadkorrels van de tarwe. Een tweede specificum is het geestelijke of eigenlijk het spirituele basis bestanddeel, waardoor uit tarwe ook, evenals uit andere vruchten, alcohol kan worden gewonnen. Een verder specificum is de koolstof, die bij verbranding ogenblikkelijk zichtbaar wordt, waardoor het ook vaak gebeurt, dat, als in de halm teveel van dit specificum opstijgt, de tarwekorrel op het veld al branderig en eindelijk zwart wordt. Weer een ander specificum in dit graan is de zuur - of brouwstof, waardoor uit deze zaadkorrel ook, evenals uit gerst, haver en koren, een goedsmakend bier kan worden bereid. Nog een ander specificum is de etherische zwavel, die de mogelijkheid tot verbranden van de zaadkorrel bewerkstelligt. Nog een ander specificum is de oliestof waardoor uit tarwe, evenals uit ander zaad een heel goed smakende olie kan worden bereid. Weer een andere stof is de suikerstof die in de tarwekorrel rijkelijk voorhanden is. Nog een andere stof of specificum is de kleverige stof, tengevolge waarvan het zogenaamde stijfsel uit deze zaadkorrel kan worden gewonnen.

(5) Dan is er in de zaadkorrel nog een flinke hoeveelheid van het zuiverste en eenvoudigste waterstofgasspecificum dat over het geheel genomen een belangrijk bestanddeel uitmaakt van de tarwehalm, evenals van alle andere plantensoorten. Want deze stof of dit specificum vult altijd de holle buis van de halm en houdt hem rechtop. Zonder deze stof kon de halm niet omhoog groeien en daarom is dus de holle halm een ballon die verbonden is met zijn in de aarde stekende wortels; de ballon houdt het vlees van de plant rechtop, zolang deze nog niet haar eigen stevigheid heeft verkregen. Heeft ze de nodige stevigheid bereikt, dan trekt dit specificum steeds meer in de rijper wordende zaadkorrel en wordt daar als een basisspecificum bewaard om bij het volgende zaaisel als eerste noodzakelijkheid voor het groeien in voldoende hoeveelheid aanwezig te zijn.

(6) Uit deze opsomming van specifica in onze tarwekorrel hebben we gezien, hoeveel basisspecifica werkzaam aanwezig moeten zijn. Hoe worden deze echter geleid? - Door voor dit doel aangestelde

geesten, waarbij echter altijd een onderverdeling van de geesten plaatsvindt, die ieder een territorium onder zich hebben.

(7) Van de laagste soort geesten heeft ieder alleen maar een akker die ongeveer zo groot is als de natuurlijke akkers van de mensen op aarde. Zo' n geest heeft de hiertoe benodigde wijsheid en kracht en leidt de afzonderlijke specifica alleen door zijn wil en deze wil is als een gericht voor de vrijkomende zielespecifica. Deze geest kent precies de specifica van de in de aarde gelegde zaadkorrel; hij weet, hoeveel daarvan uit de aarde en hoeveel van boven de sterren afkomstig is en weet ook van welke soort ze is en in welke verhouding.

(8) Als dan de zaadkorrel in de aarde wordt gelegd, dan ademt die geest zijn wil over de akker; die wil, homogeen met de bepaalde specifica, grijpt deze vast en dwingt hen naar de voor hen bestemde plaats. Dan stromen ze daarheen volgens hun op dit punt gerichte intelligentie en beginnen daar, in de vorm van op infusiediertjes gelijkende wezens, hun werkzaamheden; ze bezitten daarvoor intelligentie en aangepaste kracht. Dan vormen ze de wortels en de buisjes; andere gaan de wortels binnen en voeden of vergroten ze; weer andere stijgen via de wortels in de stam op; de gelijksoortige grijpen elkaar vast volgens de orde van hun intelligentie en één soort van hen vormt de buisjes in de stam; de andere vormen de kleppen, pompen en ventielen, weer anderen die zuiverder zijn, stijgen door deze buisjes omhoog en vormen bladeren volgens de ordening en vorm van hun intelligentie; weer andere, die nog zuiverder zijn, stijgen weer hoger op in de buisjes en vormen de knoppen, en de bloesem. De allerzuiverste en door deze daad zelf gelouterde vormen de vrucht en de helemaal geestelijke, als het ware de centraal intelligenties, verenigen zich in de vrucht tot kiem en omhullen zich met een weefsel, waardoor de uiterlijke en nog niet zo zuivere intelligenties niet heen kunnen dringen.

(9) Is hierdoor in de loop van de tijd de vrucht rijp geworden, dan heeft de geest van deze akker zijn werk verricht en laat het verdere aan de mensen over en ook wat aan de natuurgeesten, die dan het vergaan of liever gezegd de verdere oplossing veroorzaken van de delen die niet tot de vrucht behoren, zodat deze specifica dan in de daaropvolgende tijd in een rijpere vorm kunnen opstijgen.

(10) Denk je nu eens evenzoveel geesten in als er akkers en verschillende plantensoorten zijn; ieder krijgt een bepaald soort op een bepaald territorium toegewezen en moet daar zorgen dat die soort in een voortdurend gelijke vorm en geaardheid gedijt.

(11) De minste onoplettendheid van de kant van zo'n leidende geest heeft een verkeerde groei en een misoogst tengevolge, wat soms bij de geesten niet zeldzaam is, omdat ze met het oog op het werk wat ze moeten doen, geen gerichte maar een volkomen vrije wil hebben, wat noodzakelijk is, omdat in een gerichte wil geen kracht kan liggen. Als de mensen door een misoogst getuchtigd moeten worden, is er niets meer of minder nodig dan dit werk door meer lauwe geesten te laten doen, die zich er weinig om bekommeren en de misoogst is een feit. Want als deze geesten, die het toezicht hebben op de vegetatie, de volgens de ordening ontbonden zielespecifica niet in de juiste orde en volgens het goede aantal op hun plaats brengen, dan stijgen degenen die niets te doen hebben dadelijk op naar de tweede regio, verenigen zich daar tot zelfstandige wezens en tot natuurgeesten, veroorzaken dan een slechte weersgesteldheid, slechte miasmen (giftige uitwasemingen) en dat alles werkt slecht in op de groei van de planten.

(12) Opdat dit echter zo min mogelijk zal voorkomen en alleen op weinig plaatsen, hebben deze geesten weer een hogere en meer volkomen geest boven zich staan, die een veel groter territorium heeft te overzien. Zo' n geest is als het ware als een landheer en heeft al velen onder zich. Stel je de afzonderlijke geesten als onderdanen voor en de boven hen staande als landheer, dan heb je een tamelijk goede verhouding, - of zoals een districtshoofd, dat verschillende zaken onder zich heeft en in elke zaak apart is

ingewijd; zijn arbeiders verrichten ieder maar één enkele bezigheid, maar hij overziet alles en verdeelt het werk onder hen volgens hun talenten.

(13) Een landheer, of districtshoofd, bemoeit zich niet met het gebied van een ander. Opdat echter toch in alle gebieden eenzelfde *orde* zal heersen volgens de aard van het district, is boven die gebiedsheren weer een geestelijke gouverneur gesteld, die als het ware een heel land overziet en leidt. Dat is dan al een geest uit de derde regio. Zoals jullie weten vormen meerdere landen een rijk; daarover waakt een engelenvorst. Over alle rijken waakt echter de Vorst der Vorsten zoals Hij ook waakt - wat geen enkele geest kan - in ieder afzonderlijk specificum; *en daarom ziet het oog van de Heer overal wat er is en wat er gebeurt.*

Hoofdstuk 45

Mineraal, plant en dier

6-3-1847.

(1) De plantenwereld waar we zojuist over hebben gesproken is als het ware de overgangsfase van het mineraal en de ether, die uit de sterrenwereld omlaag komt, naar het dierenrijk.

(2) Er bestaat eigenlijk noch een mineraal -, noch een plantenrijk. Want zowel het mineraal - als het plantenrijk is in de grond van de zaak ook een dierenrijk; elk mineraal bestaat uit net zoveel infusorische diersoorten als er in hem door de geestelijke wijsheid afzonderlijke psychische speciale intelligenties zijn te ontdekken, wat voor een gewoon verstandsmens wel ondenkbaar is. Maar voor iemand die ook maar iets van de ware wijsheid en het verstand van de geest bezit, zal het niet moeilijk zijn om in elk mineraal, zowel als in elke plant, de intelligente, psychische basis specifica te ontdekken en wel langs de tot nu toe gewezen weg.

(3) Men behoeft slechts bij een mineraal of plant alle mogelijke eigenschappen op te sporen, dan heeft men ook al evenveel basisspecifica ontdekt, waarvan elk heel karakteristiek is en daarom ook maar met die ene intelligentie aan één bepaald doel in dat mineraal beantwoordt.

(4) Opdat echter een mineraal datgene wordt wat het is en moet zijn, daarom moeten zich juist de tot hem behorende verschillende specifica tot één geheel verenigen om door deze vereniging juist dit mineraal te vormen, dat volgens de ordening noodzakelijk vervaardigd moet worden.

(5) Om dit goed in te zien zullen we een voorbeeld geven.

(6) Nemen we bijvoorbeeld het ijzer. Hoeveel specifica zullen er voor de samenstelling van dit metaal wel nodig zijn? Door het opnoemen van de enkelvoudige eigenschappen van dit metaal zullen we zien wat voor zijn vervaardiging nodig is.

(7) Ten eerste is ijzer zwaar. Waardoor wordt dat gewicht veroorzaakt? - Door een specificum dat uit de binnenste ruimten van de aarde opstijgt waardoor het, hoewel het hier aan dit metaal gebonden is, nog altijd zijn intelligente aantrekkingskracht daarheen richt, waar het zo lang was verbannen. Deze aantrekking (deze zwaartekracht) in dit specificum is als het ware de liefde naar omlaag.

(8) Verder bemerken we aan het ijzer de eigenschap hardheid. Deze op zichzelf staande eigenschap van het specificum bergt de vrije intelligentie van de volledige zelfzucht in zich en daardoor hardheid en onkreukbaarheid tegenover zijn omgeving. Dit specificum is evenals het gewicht van beneden afkomstig.

(9) Verder ontdekken we aan het ijzer een soepele buigbaarheid. Dit is een specificum of

zieleintelligentie, die aan alle kanten beproefd, de gewilligheid in zich draagt. Dit specificum is daarom ook al krachtiger dan de beide eerste. Deze verliezen door het samenzijn met dit specificum weliswaar niets van hun kenmerken, maar toch moeten ze zich naar dit specificum richten, dat een deemoedige volgzzaamheid in zich bergt. Als het ijzer verhit wordt, wordt het soepeler en buigzamer en komt, in deze toestand van beproefd worden, des te meer met de gewillige deemoed overeen, omdat de deemoed en de wil des te soepeler worden, hoe meer ze de vuurproef ondergaan. Dit specificum is weliswaar van beneden afkomstig, maar het is al van de goede soort omdat het zich voegt, want door de vele beproevingen heeft het zich leren voegen.

(10) Verder is de oplosbaarheid nog een specifieke eigenschap; men weet dat ijzer in zuren oplost evenals in vuur. In dit specificum ligt de intelligentie van het vrij zijn, welk specificum alle voorgaande met zich meesleept, als het in zijn intelligentie de steun heeft gevonden om zich vrij te maken en vrij te worden. Tevens komt dit specificum in natuurkundig opzicht overeen met de centrifugaal of middelpuntvliedende kracht die, als haar geen beperking werd opgelegd, zich tot in het oneindige zou uitbreiden.

(11) Opdat dit echter niet zal gebeuren, ontdekken we meteen al weer een andere eigenschap, een intelligentiespecificum, dat als het ware de totale onverstoortbaarheid bevat. Dit wil zich daarom tot het uiterste samentrekken. Dit specificum is dus de controleur van het vorige en beperkt het in zijn behoefte zich uit te breiden, terwijl ook het vorige centrifugaal specificum dit laatste centripetaal specificum controleert.

(12) Weer een andere eigenschap is het gemakkelijk gloeiend worden in het vuur. Dit is een woedespecificum in het ijzer, dat weliswaar gewoonlijk in rust is, maar als het geprikkeld wordt, treedt het krachtig op, verslindt alle vorige specifica en brengt ze in zijn toestand. De specifica van dit metaal, die we tot nu toe hebben opgesomd, zijn allemaal van beneden en zouden het eigenlijke ijzer nog lang niet tot stand kunnen brengen als ze niet met de meer edele specifica uit de sterren verzadigd zouden worden.

(13) Hoe kan men deze specifica onderscheiden? - Evenals de vorige, door de verschillende eigenschappen van het metaal te bekijken.

(14) Als ijzer gewreven wordt, geeft het een speciale metaalachtige zure geur af. Deze geur is een specificum met een intelligentie, waarin zich al daadwerkelijke liefde laat zien; want zoals in elk zuur ofwel in de zuurstof de bekende levenslucht aanwezig is, evenzo is het in geestelijk opzicht de daadwerkelijke liefde die eigenlijk in de ware zin het leven is. Dit specificum is het voornaamste verenigende principe van dit metaal, want het doordringt het niet alleen helemaal, maar het omgeeft het ook met een eigen atmosfeer; vandaar ook de geur van het ijzer

(15) Een andere eigenschap van dit metaal is, dat het zeer bereidwillig is elektriciteit op te nemen. De oorzaak daarvan is ook weer hetzelfde specificum in dit metaal; het is de intelligentie van de beweeglijkheid en de daarmee verbonden tendentie tot gemeenschap. Dit specificum is evenmin als het vorige een specificum dat er vast aan verbonden is, maar één dat dit metaal doordringt en omgeeft, net zoals het vorige. Omdat het met de vorige specifica toch min of meer verwant is, ligt zijn vaste standplaats bij hen en is voortdurend bezig hen vrij te maken en hen dan voor zich te winnen. Gewoonlijk verschijnt het als roest, dat mettertijd al het ijzer in zich opneemt en langzamerhand helemaal oplost.

(16) Roest op zichzelf is niet het eigenlijke elektrische specificum, dat voortdurend vrij blijft, maar dat zijn de andere die al eerder aan dit specificum gebonden waren en die ieder op hun manier ernaar streven aan dit specificum gelijk te worden. Daarom is dit specificum ook van boven.

(17) Weer een andere eigenschap is het glanzen van het ijzer en wel met een witblauwgrijze kleur. Dit specificum houdt het begrip rust in. Slechts in rust kan alles in evenwicht gebracht worden en als alles

vereffend is, dan komt een glad oppervlak tevoorschijn, dat in staat is het licht op te nemen als een spiegel. Het hele ijzer bevat dit specificum maar het is er niet vast aan gebonden en verenigt er zich dan pas mee, als het aan zijn oppervlakte gepoetst is, vlak gemaakt en dan gepolijst. Zouden echter de delen, die aan de oppervlakte in de meest gelijkmatige rust verkeren, door het één of ander in hun rust verstoord worden, dan is dit specificum direct verdwenen, zo niet helemaal dan toch gedeeltelijk. Hieruit volgt ook, dat ook de mensenziel, als ze compleet is, alleen dan in staat is het licht op te nemen, als ze zich in de rust van haar geest begeeft. Want de geest vertoont het voornaamste beginsel van de rust. Dat is de reden dat de oude wijzen een afgescheiden ziel niets dan rust en licht toewensten.

(18) Om alle specifica in dit metaal nog verder te ontdekken en daardoor nog beter te laten zien dat het dierenrijk in het mineraal - en plantenrijk aanwezig is, en hoe het dierenrijk hieruit voortkomt, zullen we de siderische (van de sterren komende) eigenschappen van het ijzer in het volgende hoofdstuk verder behandelen.

Hoofdstuk 46

De samenstelling van de intelligentiespecifica in de levende wezens I

8-3-1847.

(1) Als ijzer gehamerd wordt, wordt het elastisch. De elasticiteit is ook een specificum van boven en is als een geordende wilskracht, die niet vandaag dit en morgen wat anders wil. Hoewel deze kracht wat dan ook maar kan buigen, toch volhardt ze niet in die stand maar neemt altijd de vroegere ordening weer aan. Deze specifieke kracht is een van de meest voorkomende; hij houdt zich in de onderste luchtsfeer op en doordringt elk luchtatoom, waardoor ook de lucht zelf in hoge mate elastisch is.

(2) Deze kracht, ofschoon van boven komend, doordringt tegelijkertijd ook de hele aarde en is de voornaamste oorzaak van alle beweging in en op haar. Ze is ook de eigenlijke basiseigenschap die de beweging in alle lichamen veroorzaakt en hun karakteristieke elasticiteit teweegbrengt, die met de hand voelbaar is. Alleen in het vuur zwakt ze af omdat ze daar tot een te grote activiteit wordt aangezet, maar deze belangrijke kracht gaat nooit ten onder. Als dan het gloeiende ijzer deze kracht schijnbaar heeft verloren, dan hoeft men het koud geworden ijzer alleen maar met een hamer te bewerken en zie, de schijnbaar verloren gegane elastische kracht is weer als tevoren aanwezig.

(3) Dit specificum is het meest verwant aan het licht en bestaat uit louter lichtatomen. Het is kogelvormig of beter gezegd: dit specificum zit in een heel klein en zeer doorzichtig blaasje, dat in alle poriën van de materie binnendringt. Worden de poriën nu, zoals bij ijzer, door het gehamer dicht gewreven en gesloten, zodat deze elastische specifieke blaasjes bij het buigen van het metaal niet kunnen ontwijken, dan laten ze dadelijk hun krachtige aanwezigheid merken als het ijzer wordt gebogen en ze zorgen dat het niet in dezelfde richting blijft waarin het gebogen werd, maar ze drijven het dadelijk weer terug in de richting die het best overeenkomt met hun gedrukte toestand.

(4) Deze lichtatomen worden door sommige natuuronderzoekers ook etherische lichtmonaden genoemd, een naam die goed past, omdat door het woord 'monade' iets wordt aangeduid, dat als het ware op zichzelf staat. Dit specificum is, omdat het van het licht afkomstig is, zeer karakteristiek in zijn intelligente sfeer. Het houdt van rust en zoekt die met grote vasthoudendheid. Maar juist omdat het in zich als het ware de wet van de rust zelf is, oefent het bij elke beperking en in elke verdrukking de grootst

mogelijke kracht uit die een beweging veroorzaakt om de vorige rusttoestand te herstellen. Als die kracht door het een of ander uit haar evenwicht wordt gebracht, kan niets haar weerstaan.

(5) Dat is dus weer een nieuw specificum, dus een nieuwe intelligentie in dit schijnbaar dode metaal en het maakt zich op dezelfde manier als bij planten en dieren kenbaar. Hieruit volgt weer dat ijzer onmogelijk een dood lichaam kan zijn, omdat dezelfde intelligente kracht er in werkt als bij dieren, als die kracht door het juiste middel wordt geactiveerd.

(6) Waaruit bestaat dit specificum nu eigenlijk? Uit een voor jullie onbegrijpelijk lichtvonkje in het daareven genoemde blaasje. Dit lichtvonkje is een psychische intelligentie van de vasthoudendheid van de wil en het blijft zolang rustig in zijn kerker, tot het door een druk of stoot wordt beledigd. Gebeurt dit, dan ontwaakt het in zijn omhulsel en duwt diens wanden uit elkaar, net zoals de lucht de wanden van een ballon doet wijken, zodra deze er in komt. Is de druk of stoot maar klein of zwak, dan geeft het zijn aanwezigheid door een trilling te kennen, waardoor gewoonlijk een klank ontstaat. Wordt de druk of slag heviger, dan scheurt het zijn huls en spat als hel lichtende vonken uiteen. Daarom wordt dit specificum in het vuur als helemaal vrij werkend zichtbaar en vernietigt het alles wat het tegen komt.

(7) Nadat we deze specifica hebben leren kennen en men heeft beseft dat ze werkelijk in dit metaal net zo aanwezig zijn als in het planten- en dierenrijk, wat hindert ons dan om op goede gronden voor zeker aan te nemen, dat het dierlijk leven net zo goed aanwezig is in metalen en andere mineralen als bij de dieren zelf? Want de afzonderlijke intelligenties zijn altijd dezelfde of ze nu in mineralen, planten of dieren aanwezig zijn, alleen met dit onderscheid, dat in de mineralen nog maar heel weinig intelligenties verenigd verschijnen, terwijl bij de planten en vooral bij de dieren, met hun hogere ontwikkeling, al veel grotere hoeveelheden werkzaam aanwezig zijn. Terwijl het mineraal ongeveer acht, negen, tien, hoogstens twintig intelligenties telt, vindt men bij veel planten er al duizenden, bij veel dieren vele miljoenen en miljoenen maal miljoenen en bij de mensen talloze vanuit alle sterren en uit alle atoomdeeltjes van de aarde.

(8) Het meer of minder sluit echter het dierlijk element, het levend zijn in de mineralen niet uit, omdat ten eerste die intelligentiespecifica zichzelf in allerlei levende dierlijke vormen aan het gewapende oog van een wetenschapsman laten zien en ten tweede omdat deze intelligenties in de metalen en mineralen precies dezelfde zijn als die in de dieren.

(9) Wie een microscoop heeft, die de voorwerpen zes miljoen keer kan vergroten, zou hiermee in een enkele waterdruppel een ongelooflijk aantal van de meest zeldzame diervormen ontdekken. Deze vormen zijn niets anders dan dragers van de verschillende enkelvoudige intelligenties die voortdurend vijandig tegenover elkaar staan, elkaar aangrijpen en schijnbaar vernietigen. Maar voor hen in de plaats komt al gauw een nieuwe vorm, die alle vroegere in zich opneemt en ze als het ware verorbert. Is zo'n gestalte verzadigd, dan komt ze tot rust en zinkt omlaag.

(10) Als dan echter talloze gestalten tot rust gekomen en gezonken zijn, dan hechten ze zich in de rusttoestand als zeer verwante wezens aan elkaar vast en zie, daaruit ontstaat voor onze ogen een schijnbaar dode materie. Maar dat is ze volstrekt niet; ze is alleen maar een hoeveelheid gevangen genomen enkelvoudige intelligenties, die, weer opgelost, levend worden en zich weer tot andere vormen kunnen verbinden. In het voorgaande is reeds beschreven hoe de ons al bekende geesten dit werk in het plantenrijk verrichten.

(11) En nadat we dat grondig hebben doorgenomen willen we ons vervolgens naar het dierenrijk begeven en zien hoe de geesten daar werken.

Hoofdstuk 47

De samenstelling van de intelligentiespecifica in de levende wezens 2

9-3-1847.

(1) Het is soms nuttig het reeds gezegde nog eens te herhalen om zo het volgende beter begrijpelijk te maken. We willen daarom ook nog iets vertellen over de verschillende verhoudingen van de eigenschappen van de specifieke intelligenties uit de drie rijken.

(2) Er werd reeds gezegd dat als in de materie, in het metaalmineraalrijk tien tot twintig intelligenties voorkomen, er in het plantenrijk duizend tot duizend keer duizend voorkomen en in een hogere trap van het dierenrijk miljoenen keer miljoenen en bij de mens gaat het tot in het oneindige. Dat dit werkelijk het geval is, kunnen we door een voorbeeld nader toelichten.

(3) IJzer kan gloeiend gemaakt en gesmeed worden; wat eerst aan de voorkant zat kan men wegnemen en aan de achterkant aanlassen en men kan nog meer dergelijke veranderingen aanbrengen, maar het ijzer blijft altijd ijzer, zoals het was. Met de andere metalen is het net zo.

(4) De stenen staan al wat dichterbij de plantenwereld en hebben ook al wat meer specifica dan de metalen; hoe gewoner ze zijn, hoe edeler en gevarieerder zijn hun specifica. Als men ze vernietigt, kunnen ze niet gemakkelijk weer in de vroegere complete toestand teruggebracht worden. Ze blijven wel als verbrokkelde delen van een vroegere complete steen nog van dezelfde materie, maar ze kunnen niet zoals de metalen door het vuur weer samengevoegd worden tot een zelfde materiële massa; want het vuur brengt ze al in een heel andere toestand die helemaal niet op de vorige lijkt.

(5) De oorzaak van dit verschijnsel is de grote hoeveelheid specifieke intelligenties die, al in een hogere ordening dan die van de metalen, elkaar moeten vastgrijpen. Wordt deze ordening door het een of ander verstoord, waardoor verschillende intelligenties verdwenen zijn, dan wordt de materie niet meer dezelfde als ze vroeger was.

(6) Neem maar eens kalksteen in zijn natuurlijke en een andere in gebrande toestand. In zijn ruwe toestand kan hij wel eeuwen in het water liggen en dan zal hij niet oplossen, maar slechts vaster worden omdat verschillende specifica uit het water zich met hem verenigen. Maar als je een gebrande kalksteen in het water gooit, dan zal hij zich in enkele minuten in een witte brij oplossen. De oorzaak van dit verschijnsel is, dat een bepaald aantal specifica door het vuur verdwenen is; deze specifica gaven vroeger aan de steen zijn dichtheid en stevigheid. Komt er dan ook nog water bij, dan komen daardoor nog meer specifica vrij en de weinigen die zijn overgebleven verliezen hun samenhang en vallen dan als een brij uit elkaar. Wordt het water dan weer uit de brij verwijderd, dan komen weer enkele vrij geworden specifica in die brij terug en maken dat deze weer vast wordt, om welke reden deze dan ook bij metselwerk als bindmiddel wordt gebruikt.

(7) Uit dit voorbeeld hebben we nu gezien dat stenen zich niet meer laten manipuleren zoals metalen, zonder hun vorige eigenschappen te verliezen. Nog meer is dit het geval bij klei, die als hij eenmaal in de oven is geweest, zijn vorige eigenschap helemaal verliest, want uit een goed gebakken tegel ontstaat nooit meer klei en nog minder de zogenaamde kleilei. Maar nog hachelijker dan met klei is het leem; want een stuk leem dat in het vuur wordt gelegd, verbrand bijna als turf of steenkool; maar dat geldt alleen maar voor zuivere leem. Leem wordt door water zacht gemaakt en men kan het in verschillende vormen kneden en dan blijft het toch leem, zoals dat ook bij klei het geval is.

(8) Maar hoe heel anders ligt dat bij de meest eenvoudige plant; daar heerst al een zo vaste structuur, dat daar geen atoom kan worden veranderd zonder de gesteldheid van de plant te schaden. De reden daarvan is dat zelfs in de eenvoudigste plant reeds alle specifica goed geordend bij elkaar moeten zijn, terwijl ze in het mineraalrijk verspreid en afzonderlijk zijn aan te treffen.

(9) Nemen we bijvoorbeeld eens een mosplantje of een vandaag of morgen opgroeiende paddestoel. Daar kan niet dat wat in de wortel zit een stengel gaan vormen en in de wortel alleen al is zo'n vaste ordening, dat een specificum dat aan de zuidkant in de wortel zijn werking verricht, aan de noordkant op de verkeerde plaats zou zijn en in het gewas zo'n wanorde zou scheppen dat hij zou verdorren en afsterven.

(10) Daarom moeten tuinlieden bij het verplaatsen van hun bomen precies de windstreken waaronder een boom met zijn wortels en takken vroeger heeft gestaan, in aanmerking nemen; want veranderen ze de richting, dan zal het verplaatste boompje of moeilijk of helemaal niet groeien en wel omdat er tussen de noordelijke en de zuidelijke specifica een groot verschil bestaat. Vooral de naaldbomen zijn in dit opzicht moeilijk. Als bij hen de windstreek niet overeenkomt verdorren ze. Hetzelfde is ook het geval bij het enten. Een loot van een noordelijke tak op een zuidelijke tak geënt, zal altijd verdorren omdat de specifica niet overeenkomen.

(I!) Hieruit kun je opmaken met wat voor grote nauwkeurigheid de ordening moet worden gehandhaafd met betrekking tot de plaats van de specifica. Want bij een plant heeft elk atoomgroot plekje op een blad al een ander specificum, dat weliswaar met zijn buurman de grootste verwantschap vertoont, maar desalniettemin toch niet geheel hetzelfde is. Want zou dat niet het geval zijn, dan zou er nooit een blad geconstrueerd kunnen worden. Wie dit zou betwijfelen moet maar eens een stukje uit een blad nemen en dat elders op een even groot gaatje in hetzelfde blad leggen en hij zal zien dat er nergens verbinding bestaat. Ja, Ik zeg jullie, er is al zo'n grote ordening aanwezig dat geen menselijke wijsheid haar ooit helemaal begrijpen kan, zolang de geest van de mens in zijn sterfelijk omhulsel woont. En hoe verder men bij de uiteinden van de plant komt, des te groter is het aantal intelligenties en des te minder kan hun ordening veranderd worden. In de twijgen van heel jonge bomen is alles nog niet zo gevormd en daarom kunnen deze overgeplant en geënt worden.

(12) Als bij de planten al een zo grote ordening moet worden gehandhaafd opdat ze datgene zullen worden wat ze moeten zijn, namelijk verlossingsinrichtingen voor het vrij maken van ziele intelligenties, hoe groot moet de ordening dan daar zijn, waar het plantenrijk in het dierenrijk overgaat!

(13) Om een zo goed mogelijk inzicht te krijgen in deze ordening zullen we hierna door aanschouwelijke voorbeelden deze zaak toelichten en het werk en de wijsheid bewonderen van de geesten, die aangesteld zijn om dit werk te leiden.

Hoofdstuk 48

De grenzen tussen de natuurrijken

12-3-1847.

(1) Nog tot op deze dag hebben de natuuronderzoekers niet kunnen uitmaken, waar het mineraalrijk in het plantenrijk en dit in het dierenrijk overgaat of waar houdt het ene rijk op en waar begint het andere? Waar is de laatste volkomen plant, waarna geen opklimmen meer mogelijk is maar waar dadelijk het

eerste, weliswaar onvolkomen dier voor in de plaats komt?

(2) Dat zijn dingen die tot nu toe in het duister lagen. Want op de wereld bevindt zich een grote hoeveelheid planten die eerder tot de dieren dan tot de planten schijnen te horen en er zijn ook dieren die meer op een plant dan op een dier lijken. Er zijn ook mineralen die men eerder voor planten dan voor mineralen zou houden en er zijn planten die men eerder voor mineralen dan voor planten aanziet. Er zijn ook veel dieren die nog extremiteiten hebben die op planten lijken en planten waarin men een goed gevormd dier ziet.

(3) Daar de zaken zo liggen zal iedereen gemakkelijk inzien dat het voor de natuuronderzoekers een heel moeilijke taak is een nauwkeurige grens te trekken en wel omdat er een enorm aantal dieren- zowel als plantensoorten is, die de natuurkundigen helemaal niet kennen en wel nooit zullen leren kennen; want het grootste aantal merkwaardige planten en dieren groeit en woont in de diepten van de zee. De grote onder de zee gelegen vlakten zijn voor de plant en dierkundigen wat moeilijk toegankelijk, waardoor het moeilijk is kennis te maken met de dieren en planten van deze vochtige grond.

(4) Op de aarde zijn bovendien nog veel planten en dieren die vanwege hun moeilijk bereikbare plaats niet bekend zijn.

(5) De natuuronderzoekers vragen zich af wat koralen eigenlijk zijn en het is nog niet uitgemaakt of ze tot het mineralen-, planten- of dierenrijk behoren; elke natuuronderzoeker weet, dat de koralen door een soort wormpjes worden gevormd, die erg klein zijn, zich aan elkaar hechten en zo een koraaltak vormen. De wormpjes zijn zeker dieren; als ze echter hard worden is hun massa zo hard als edelsteen. De vorm echter, waarin deze diertjes zich zo langzamerhand door het aan elkaar hechten ontwikkelen, lijkt op een boom zonder bladeren, die takken, twijgen en twijgjes heeft. Dat groeisel is dus volgens zijn ontwikkeling een diervolume dat uit talloze diertjes bestaat; als massa is het een mineraal en aan de vorm te zien een boom.

(6) Het is dus moeilijk in één woord uit te drukken, wat een koraal eigenlijk is, maar dat het datgene is, waartoe het van te voren was bestemd, kan iedereen gemakkelijk inzien en aannemen, dus gedeeltelijk dier, gedeeltelijk mineraal en gedeeltelijk plant.

(7) Hierop gelijkend zijn ook de verschillende soorten metaalbloemen, die op geheel dezelfde manier ontstaan. In de zee bevinden zich echter nog veel kleine en grote dieren die, meer nog dan de koralen, de drie rijken ogenschijnlijk in zich sluiten.

(8) Laten we de kraken (zeeondier) of reuzeninktvis bekijken. Dit is wel het grootste dier op aarde, want hij is, als hij geheel volwassen is, meer dan 940 meter lang en ongeveer 190 meter breed en dik. Dit dier heeft geen bepaalde vorm, maar als we hem soms aan de oppervlakte van de zee zien, ziet hij er als een tamelijk plomp eiland uit met een hier en daar welige vegetatie. Op zijn rug groeit niet zelden mos en zee gras, zelfs groeien er kleine zeeboompjes op, die een ronde rode vrucht krijgen die door goudsmiden soms in goud wordt gevat en als sieraad wordt verkocht.

(9) Deze vrucht, die vaak vrij drijvend langs de zeestranden wordt aangetroffen, groeit en rijpt meestal op de rug van dit reusachtige zeedier, dat alleen naar de oppervlakte komt als er een barre onderzeese storm is. Op zijn rug vindt men ook veel rode, rotsachtige verhogingen die niet zelden worden afgeworpen en als ze nog geen vaste grond gevonden hebben als donkerrode puimsteen een tijdje aan de oppervlakte van de zee rondrijven. Ze worden vaak op stranden, soms ook op het vasteland, waar vroeger een zee is geweest, gevonden en worden drakenbloed genoemd. Dit drakenbloed lijkt veel op het roodijzersteen (hematiet) en ook op het kwikzilver bevattende hoornblend. Maar het is geheel mineraal en komt echt alleen maar op de rug van dit dier voor.

(10) Uiterlijk is dit dier tegelijk plant en mineraal; maar als ongelukkigerwijs een schip of meerdere schepen boven de rug van dit reusachtige dier terechtkomen, dan duikt het vlug op en heft het hele schip boven de zeespiegel uit, zodat het snel slagzij maakt en omdat het uit het water komt, kan het dan niet meer de plaats van zijn ondergang ontvluchten. Want als het dier merkt dat de schepen op zijn rug omgevallen liggen, heft hij van alle kanten talrijke verblindend witte armen omhoog als grote olifantslurven die een hoogte hebben van vijfenvijftig meter en een dikte van niet zelden acht voet doorsnede.

(11) Heeft hij zijn armen dan, zoals een slak haar voelhorens, ver genoeg naar buiten gestoken, dan buigt hij deze verschrikkelijke armen om het schip, dat op zijn rug ligt heen en vermorzelt het in één ogenblik. Vervolgens brengt hij dan het fijngeknepen schip met zijn vele armen onder zich in zijn ontzettend wijde muil en verorbert het op deze manier met alles wat er in was. Zijn maag verteert zo goed, dat niets weerstand kan bieden; stenen, metalen, hout en zelfs diamanten verteert hij zo geheel en al, dat er geen stukje overblijft.

(12) Omdat dit dier zoveel verschillende dingen opneemt is het ook begrijpelijk dat aan zijn oppervlakte net zoals aan de oppervlakte van een kleine waterplaneet, heel veel plant - en mineraalachtige aangroei sels ontstaan.

(13) De vraag is dus, tot welk rijk men dit dier moet rekenen. Volgens zijn uiterlijk lijkt het mineraal, het ziet er uit als een stuk land, waarop een welige plantengroei voorkomt; daar echter op dit wezen verschillende planten aangetroffen worden zou men het ook voor een grote zeeplantenwortelknol kunnen houden of voor een grote verslindende onderzeeplant, die met schepen hetzelfde doet als sommige vleesetende planten op het land met insecten doen, namelijk ze grijpen en in hun bloemen keelholte naar binnen trekken.

(14) Als we het kritisch bekijken zal het moeilijk zijn dit wezen in een bepaald rijk in te delen, net zo moeilijk als het voor een natuuronderzoeker zou zijn de aarde in een bepaalde klasse in te delen. Want de aarde zelf is zo te zien mineraal omdat ze op haar rug zo'n groot aantal mineralen ontwikkelt; maar ze is evengoed plantaardig omdat ze zoveel planten laat groeien en ze is zeker een dier omdat ze zo'n rijk dierlijk leven voortbrengt.

(15) Uit dit alles volgt iets dat op het eerste gezicht voor een mens merkwaardig lijkt. Want in de grond van de zaak is er noch een mineraal -, noch een planten-, noch een dierenrijk, maar er is slechts één rijk en dat is het rijk van de wezens die allerlei vormen hebben; alles is oorspronkelijk dier en geen mineraal of plant. Dat is de reden, waarom het onderscheid tussen de drie vermeende rijken steeds op losse, onhoudbare grond staat.

(16) Wel bestaan in de orde van opklimming van de wezens bepaalde stadia, die iedereen gemakkelijk afzonderlijk kan waarnemen. Wie geen rots van een boom en geen boom van een os en geen os van een ezel kan onderscheiden, die zal van onze theorie over de geestelijke aarde wel heel weinig kunnen begrijpen.

(17) Nu we dit weten zal het van nu af aan steeds gemakkelijker worden het werk van de geesten, waarover we al vaker gesproken hebben, te bespieden.

Hoofdstuk 49

De dierenziel en hoe deze door geesten wordt beïnvloed

(1) Hoe de geesten in het mineraal - en plantenrijk de specifieke intelligenties tot één wezen ordenen, en hoe ze de aardse zaken met die van de sterren verbinden, hebben we gezien. Rest ons nog de overgang of het ontstaan van de dieren uit de voorgaande rijken te beschouwen en alles wat de geesten zelf daarbij moeten doen.

(2) In elk dier is al een min of meer gevormde ziel aanwezig, die door de zogenaamde zenuwgeest, die haar altijd omgeeft, in het lichaam werkt, dat nog uit grove materie bestaat. Hierin onderscheidt zich het dier van de plant en nog meer van het mineraal: het dier heeft al een vrije psyche (ziel), terwijl deze in het planten- en vooral in het mineraalrijk nog zo met de materie verweven en verdeeld is, als ongeveer de wijngeest in de druif, want iedereen kan heel wat druiven verteren en niet beneveld worden, terwijl de geest uit twintig druiven genoeg zou zijn om tien mensen in een roes te brengen. Het gaat hier natuurlijk om grote, goede en rijpe druiven.

(3) Waar bevindt zich deze geest in de druif, deze vurige spirituele ether? In de druif is hij nog erg verdeeld en kan geen werking uitoefenen omdat in elk vruchtje onder duizend specifica ook één zo'n etherisch specificum is gemengd. Als echter door het bekende distilleerapparaat dit enkelvoudige specificum wordt afgescheiden en in een vat verzameld, dan pas uit het zijn kracht.

(4) Dat is ook het geval met de dierenziel. Deze is een verzameling van een hoeveelheid etherische substantiële specifica, die al in zoverre een intelligent, vrijer leven ontwikkelden, naarmate ze meer soorten in hun wezen verenigd hebben.

(5) Als de dieren paren, dan drijven de geesten door hun wil deze dierlijke zielen in de materiële voortplantingsorganen van de dieren en omgeven die zielen op het ogenblik van de paring met een materieel vliesje. Binnen dit vliesje wordt de ziel dan actief en begint, al naar gelang van het compleet zijn van haar intelligenties, zich te ordenen.

(6) Heeft de ziel of de psyche in deze eerste behuizing en in zichzelf de juiste voorbereidselen getroffen, dan zorgen de geesten dat deze psyche door nieuwe, speciaal daarvoor gevormde organen uit het moederlichaam de juiste voeding en daardoor het bouw materiaal verkrijgt voor haar toekomstig lichaam, waarin ze zal wonen en waarmee ze moet werken.

(7) Dit lichaam wordt door de ziel zelf gevormd, maar wel onder voortdurende leiding van geesten die daarbij niet handelend op hoeven te treden, maar alleen hun wil moeten inzetten.

(8) De vorming van het lichaam heeft op de volgende manier plaats: De etherische psyche heeft eerst haar intelligenties geordend, of liever gezegd, deze intelligenties ordenen zich eigenlijk vanzelf volgens de in hen aanwezige wetten van assimilatie, volgens welke zwart zich met zwart verenigt, wit met wit, rood met rood, zacht met zacht, taai met taai, zuur met zuur, licht met licht enzovoort. Daar echter elk van deze etherische en nu al substantiële intelligentiespecifica een volkomen idee in zich draagt, welk idee zich in een bepaalde vorm verwezenlijkt, gaat deze eigenschap van de ziel tijdens de vormingsperiode van het lichaam gewoon op het lichaam over en het lichaam is dan als het volledig ontwikkeld is, niets anders dan de vorm van de hele ziel, die op het ogenblik van de paring in het moederlichaam werd gegeven.

(9) Is die vorm in het moederlichaam volledig ontwikkeld en heeft de ziel zich hierna als het ware in de vorm van het lichaam weer opgebouwd, dan heeft ze een bepaalde tijd rust en het lichaam ontwikkelt zich dan verder door voeding die het nog in het lichaam van de moeder opneemt; de ziel helpt in zoverre dat ze alleen maar in de voornaamste ingewanden haar nieuwe taak begint.

(10) Dan begint namelijk het hart te kloppen en de sappen gaan in het nieuwe lichaam circuleren; de nieuwe voeding wordt al in de maag opgenomen en zo begint het verteringsproces.

(11) In deze tijd begint de zogenaamde foetus in het moederlichaam te leven.

(12) Als dan het lichaam door dit gebeuren helemaal is geregeld en alle organen zich hebben geopend, de polsslag en het verteringsproces functioneren, de zenuwen verzadigd zijn en door een eigen elektromagnetisch gistingproces de aan de ziel nauw verwante zenuwgeest zich in de zenuwen heeft gevormd, dan komen de geesten met hun wil er weer bij, maken de banden tussen de foetus en het moederlichaam los en drijven het nieuwe wezentje uit het moederlichaam naar buiten en dat is dan de geboorte.

(13) Na de geboorte moet het pasgeboren dier nog korte tijd vanuit het moederlichaam worden gevoed, zoals bijvoorbeeld bij de zoogdieren door de melk, bij vogels door met speeksel vermengd voedsel, dat de ouders de jongen in het nest geven, bij de wateramfibieën eveneens door een slijm, dat deze onder water in een melkachtige vorm afscheiden en bij de landamfibieën door een sap dat de ouders ofwel uit hun wratten of wel uit hun keel laten vloeien. Door deze voeding wordt het lichaam verder gevormd totdat het dan verder de voeding die het nodig heeft, zelf kan zoeken, vinden en verteren.

(14) Van het ogenblik af, waarop het lichaam zijn eigen voedsel zelf vindt en het tot zich kan nemen, begint de in hem wonende psyche onder leiding van de geesten, de materiële specifica van het lichaam in substantiële te veranderen en vormt op deze manier tijdens het leven een rijkere en dus meer volkomen ziel, die, als ze in het lichaam de hoogst mogelijke ontwikkeling heeft bereikt, dat lichaam langzamerhand steeds minder aandacht schenkt.

(15) Door deze veronachtzaming kwijnt het lichaam steeds meer weg totdat het voor de ziel zo lastig wordt, dat ze er niet meer mee kan werken. Dat veroorzaakt de ziel door de zenuwgeest wel pijn, maar deze pijn draagt ertoe bij dat de ziel zich eindelijk van zo'n last bevrijdt. Dan valt het lichaam als dood en onbeweeglijk neer, maar de ziel wordt weer vrij en wordt door de geesten weer gevangen en voor de geboorte van een hogere diersoort gebruikt, waar ze dan op geheel gelijke manier als hierboven beschreven gaat werken, alleen gecompliceerder.

(16) De specifica van het afgelegde lichaam, moeten echter weer opgelost worden, omdat ze nog niet in een bepaalde, maar alleen in een noodgedwongen ordening door de ziel bij elkaar geraapt zijn. Door opnieuw opgelost te worden, worden ze dan in een meer bepaalde ordening gebracht en vormen in het verloop van de opklimmende dierstadia de vrouwelijke psyche, terwijl de vrije eigenlijke ziel waarover we nu gesproken hebben, de mannelijke is; en zo komt 'Eva' overal uit de rib van de man tevoorschijn.

(17) Men zou kunnen vragen: Wat gebeurt er dan met de specifica van afgelegde vrouwelijke lichamen?

(18) Ze worden met de mannelijke verenigd: door deze vereniging zijn ze dan op een volgende trap in staat om het vrouwelijke en het mannelijke in zich te vormen, want dat uit hetzelfde moederlichaam mannetjes en vrouwtjes voortkomen behoeft nauwelijks te worden vermeld, want zover heeft iedereen het nog wel in de kennis van de natuur gebracht.

(19) Als de moeder echter niet gelijktijdig vrouwelijke en mannelijke specifica in haar lichaam verenigde, waarvandaan zou ze dan het vrouwtje en waarvandaan het mannetje voeden? Dit is geloof Ik al wel zo duidelijk dat het geheel overbodig is daar meer over te zeggen en het is lachwekkend en langdradig om nog te moeten gaan uitleggen hoe de veren aan de vogels groeien, de haren aan de varkens, de horens aan de os en de lange oren aan de ezel; want dat ligt alles in de ordening van de ziel, hoe deze namelijk op de zojuist aangegeven manier haar intelligenties volgens assimilatiewetten ordent.

(20) Daar we nu echter het werk van de geesten ook in dit rijk gezien hebben, hoewel alleen maar door enkele aanwijzingen, maar toch duidelijk genoeg, zullen we in het volgende nog de overgang naar de mens beschouwen en ons daarna in de geestelijke aarde verdiepen.

Hoofdstuk 50

Invloed van geesten bij het verwekken van mensen

15-3-1847.

(1) Over het wezen van de mens, over zijn ziel en geest, is al zoveel gesproken, dat jullie om zo te zeggen het meeste over het hele wezen van de mens al weten. Ook het verwekken is jullie op veelvuldige manieren uiteengezet. Er blijft alleen nog over jullie de invloed te tonen die de geesten hebben bij het verwekken van mensen.

(2) Wat de materiële verwekking betreft, die onderscheidt zich van de algemeen dierlijke weinig of niets; het verschil ligt meer in het innerlijk.

(3) De ziel moet natuurlijk al vóór de verwekking compleet aanwezig zijn, d.w.z. dat ze alle substantiële specifica in zich moet verenigen, die voordien nog in het hele universum verspreid waren en haar van alle kanten worden toegevoerd.

(4) De ziel is dan ook zo'n volkomen substantieel specificacompendium. Alleen zijn de specifica in haar zo chaotisch door elkaar gemengd dat men zou kunnen zeggen: de ziel is vóór de verwekking een kluwen, een zogenaamde gordiaanse knoop, die eerst moet worden ontward om tot een vorm te geraken. De ontwarring van deze knoop begint juist bij de verwekking, want dan wordt deze gordiaanse zieleknoop in het moederlichaam gedreven en omhuld.

(5) Binnen dit omhulsel beginnen de corresponderende intelligenties elkaar te herkennen, elkaar te naderen en beet te pakken. Om dit te kunnen doen geven de geesten hen licht in hun omhulsel. In dit licht herkennen deze specifieke intelligenties elkaar, zonderen zich af, naderen elkaar, pakken elkaar beet en verbinden zich met elkaar en dat alles omdat ze daartoe genoodzaakt worden door de wil van de geesten aan wie deze taak is toevertrouwd. Dit zijn de geesten die men 'beschermgeesten' noemt en engelen en grote engelen oefenen daar invloed op uit. Er is geen mens die niet minstens drie beschermgeesten, twee engelen en één grote engel heeft, waarboven nog een zevende waakt en die kent iedereen wel!

(6) Deze beschermgeesten en engelen zijn vanaf het ogenblik van de verwekking voortdurend om de pasverwekte ziel en zorgen onophoudelijk voor haar ordelijke ontwikkeling.

(7) Heeft de ziel in haar omhulling de menselijke vorm weer verkregen, dan worden haar vanuit het moederlichaam overeenkomstige specifica toegevoerd. Deze specifica gebruikt de ziel voor de vastere verbindingen van haar eigen intelligenties.

(8) Is dat gebeurd, dan stromen uit het moederlichaam al weer andere en nieuwe specifica naar de plaats waar de nieuwe mens zich in het moederlichaam bevindt; deze worden gebruikt voor het vormen van de zenuwen. De zenuwen zijn als het ware touwen en koorden die door de ziel overal aangepakt en aangetrokken kunnen worden om daardoor het lichaam dat gevormd wordt, juist door deze touwen en koorden elke mogelijke beweging te kunnen geven.

(9) Zijn de zenuwen in hun basis en met hun verbindingen gereed, dan stromen al weer nieuwe specifica toe. Deze worden voor de vorming van de ingewanden aangewend en is de organische basis van de voornaamste ingewanden gelegd, dan worden ze dadelijk met de hoofdzenen verbonden.

(10) Na dit werk wordt er door weer andere specifica aan de volledige ontwikkeling van de ingewanden gewerkt. Daar echter in het hoofd de meeste zenuwen samenkomen en wel hoofdzakelijk in

het achterhoofd waar ook de ziel haar hoofd heeft, begint tegelijkertijd met de vorming van de ingewanden ook de vorming van het hoofd, dat het overeenkomstige beeld van de ziel is omdat de hele intelligentie van de ziel zich door bepaalde uitstralingen in het hoofd concentreert. En omdat de ogen het meest volkomen beeld van de intelligentie zijn, worden ook het hoofd en vooral ook de ogen het eerste zichtbaar; want in de ogen stromen alle uitstralingen van de enkelvoudige intelligenties van de ziel door elkaar en vormen juist door dit door elkaar heen stromen het natuurlijke gezichtsvermogen van de ziel waarmee ze de buitenwereld binnen in zichzelf kan zien.

(11) Is de ziel, geholpen door de wil van de geesten, met dit werk klaar, dan worden haar weer nieuwe specifica toegevoerd, waaruit weer allerlei dingen in het menselijk lichaam geordend worden. Hier hoeft niet gemaakt of geschapen te worden, alles maakt zichzelf, als de weg van de ordening maar wordt gewezen. En zo worden hier vlees, kraakbeen, spieren, pezen en beenderen gevormd en wat bij elkaar hoort voegt zich vanzelf samen. Maar het zou de verkeerde kant opgaan, als de geesten door hun wijze wilskracht de intelligentiespecifica niet de juiste weg wezen, want dan zou ook de vorm verkeerd worden. Dit kan soms gebeuren als de moeder terwijl ze een kind draagt, in haar gemoed zich in de hel begeeft, waar Mijn goede geesten en engelen geen goede hulp kunnen bieden. Het gevolg van zo'n euvel is gewoonlijk een misgeboorte of ook vaak een uit de hel ertussen geschoven kind dat het zgn. gewone volk een wisselkind noemt. - Het is daarom elke moeder aan te raden zich gedurende de zwangerschap zo deugdzaam mogelijk te gedragen.

Hoofdstuk 51

De ontwikkeling van de menselijke lichaamsvrucht

18-3-1847.

(1) Als de ziel de boven beschreven spieren, beenderen en kraakbeen en pezen heeft gevormd, dan gaat ze verder met de uiterste extremiteiten (ledematen) tot volle ontplooiing te brengen door een juist gebruik te maken van de daarbij behorende specifica.

(2) Als dat ook gebeurd is, trekt de ziel zich in de ingewanden terug en begint de hartspieren in beweging te brengen, zodat door die beweging de eigen heldere waterachtige sappen de organen openen door ze als het ware door te stoten.

(3) Is dit doorstoten gebeurd, dan zet de ziel dadelijk de milt in werking; daardoor wordt dan bloed aangemaakt en in de kamers van het hart gevoerd en van daaruit vervolgens in de doorgestoten organen gedreven.

(4) Heeft het bloed de eerste kringloop eenmaal gemaakt, dan wordt de maag in werking gesteld en deze begint dadelijk de zich daar bevindende voedingszappen in grotere gisting te brengen. Daardoor worden de meer edele, meer substantiële specifica afgezonderd, de grovere onverteerbare slijmerige sappen afgevoerd door het natuurlijke afvoerkanaal, waardoor dan het vocht in de moederblaas komt, wat eigenlijk niets anders is dan de uitwerpselen van het kind dat nu al in de moeder leeft.

(5) Als deze vrucht ongeveer drie maanden lichamelijk levend in het moederlichaam heeft doorgebracht, wordt bij de nu rustig geworden ziel, wier hart een zekere soliditeit heeft bereikt, een eeuwige geest gelegd in dat hart van de ziel; dit gebeurt door de geest van een engel en die eeuwige geest krijgt een zevenvoudige omhulling. Natuurlijk moet niemand hierbij aan een materiële omhulling denken,

maar aan een geestelijke die veel krachtiger en steviger is dan een materiële. Dat blijkt ook al uit veel dingen in de wereld, waar het gemakkelijker is een materiële kerker te doorbreken dan een geestelijke.

(6) Neem nu eens een arm en daarnaast een zeer rijk mens. Zet de arme mens voor een dikke muur en zeg hem dat hij die moet doorbreken - en hij zal een breekijzer en een sterke hamer nemen en zal daarmee de sterke muur de baas zijn. Maar als hij bij de rijke, hartvochtige mens komt, dan zal hij noch met het breekijzer noch met de hamer en nog minder met verzoeken het hart van de rijke mens kunnen overmeesteren. Want dit hart is door geestelijke banden omsloten en geen aardse macht is in staat die te doorbreken. Dat vermog alleen maar de Geest aller geesten!

(7) Nadat de geest in het hart van de ziel is gelegd, welke handeling bij sommige kinderen vroeger, bij anderen weer later gebeurt, vaak ook drie dagen voor de geboorte, komt het lichaam sneller tot rijpheid en de geboorte kan plaats vinden.

(8) In deze tijd moet de moeder zich in het bijzonder van alle begeerten en prikkels onthouden, want die zijn meestal van de hel afkomstig, en overal waar de moeder zich in een dergelijke geprikkelde toestand dan bezeert, daar wordt als tegenovergestelde pool de in de ziel gelegde geest geprikkeld en dit tekent de ziel op de overeenkomstige plaats. Deze tekening van de ziel drukt zich dan ook op het lichaam af, daar komen bij kinderen de zogenaamde moedervlekken vandaan.

(9) Dat zo'n teken slechts plaatselijk is en maar een heel kleine plek en niet op de hele ziel en daarna op het hele lichaam inwerkt, dat bewerken de geesten. *Zou* dat niet het geval zijn, dan kon door zo'n onvoorzichtige aanraking en de daarop volgende algehele brandmerking van de hel de hele ziel bedorven worden en kon daarop de dood van het lichaam volgen en dat is juist de bedoeling van de hel.

(10) Daarom moet iedereen zich enigszins in acht nemen voor dergelijke mensen die veel en grote moedervlekken op hun lichaam hebben zoals hierboven beschreven werd. Want niet zelden worden de specifica van de hel meer of minder in zo'n wezen gewekt en zijn ze eenmaal gewekt dan is zo'n individu, dat veel van dergelijke grote tekenen op zijn lichaam draagt, niet zelden op een of andere manier boosaardig. Of zulke mensen geloven dan niets of ze zijn aan ontucht overgeleverd of hebben een slechte reputatie en de volgende waarschuwing geldt hier: "Neem je in acht voor de getekenden!" Want de hel tekent alles wat ze geeft, zodat het haar niet kan worden afgenomen, opdat ze hetgeen haar toebehoort weer na afloop van de vastgestelde tijd herkent om het rechtens terug te nemen.

(11) Het gaat daar net zo toe als in de wereld. De hemelse mensen geven hun bezittingen ook zonder schuldbewijs aan hun broeders of zusters; want ze geven het om het niet weer terug te nemen - en dan komt er ook nooit een proces.

(12) De mensen van de wereld geven ook wel, maar nooit zonder schuldbewijs en zegel, zodat ze het na de verstreken tijd weer terug kunnen nemen; en kunnen de schuldenaars het hun niet meer terugbetalen, dan komt er een aanklacht en een proces - en dat is hels, want de hel klaagt en procedeert eeuwig.

(13) Toch moet je de moedervlekken niet al te ernstig nemen; want als ze klein en heel sporadisch aanwezig zijn, dan hebben ze weinig of helemaal geen betrekking op het hierboven beschrevene. Zoals hierboven al werd aangetoond, verhinderen de beschermende geesten, die het werk leiden, dit boze optreden van de hel; en als een kind gedurende de strijd tussen de goede en de boze geesten soms een merkteken krijgt, dan zijn dat alleen maar stigmata die geen gevolgen hebben, omdat de helse specifica van hen zijn weggenomen.

(14) Een psycholoog zou hier kunnen vragen: "Hoe kan de Heer, als Hij bestaat, met Zijn talloze legers engelgeesten die met alle macht en wijsheid zijn uitgerust, het toelaten dat de afschuwelijke hel zo'n onschuldige vrucht in het moederlichaam zoiets laat overkomen? Dat is alles behalve wijs en duidt op

machteloosheid!"

(15) Maar dan zeg Ik: Ieder het zijne! Laat het onkruid tussen het graan woekeren tot de oogsttijd; dan zal men al het helse heel precies van het hemelse scheiden en het hemelse naar de hemel en het helse naar de hel sturen. En daardoor zal geen ziel verloren gaan al droeg ze ook duizend helse merktekens, want deze zullen van haar weggenomen worden en de hel worden toegewezen.

Alles zal er echter vanaf hangen, of de ziel door deemoed de bevrijding van haar geest heeft bewerkstelligd. Heeft ze die vrijgemaakt, dan wordt ook zij vrij door hem. Heeft ze dat echter niet gedaan dan zal ze zelf zolang gevangen blijven, tot de geest zijn zevenvoudige omhulling heeft verloren en één is geworden met de ziel.

(16) Als het kind uit het moederlichaam is geboren, dan worden de longen in werking gesteld en het kind begint bij elke ademhaling een zeer grote hoeveelheid specifica uit de lucht op te nemen, die dadelijk voor de vorming van de zenuwgeest en voor het sterker worden van de ziel worden gebruikt, d.w.z. wat haar substantieel formele wezen betreft. Wat echter betreft de innerlijke voeding van de specifica en intelligenties, die krijgt ze door de zintuigen van het lichaam en dat alles wordt geregeld door de goede geesten van deze sfeer.

(17) Door deze toelichting is de geestelijke sfeer van de eerste regio, wat zich daar bevindt en wat daar gebeurt, zo duidelijk mogelijk onthuld.

(18) Een uitgebreidere en grondiger onthulling laat zich daarom niet geven, omdat het geestelijke nooit zo duidelijk door aardse woorden kan worden weergegeven, als het op zichzelf is. Wie echter een goed gevoel bezit en daarmee kan horen, zien, tasten en voelen, die zal daardoor gemakkelijk en ontegenzeggelijk met grote helderheid een grondige overtuiging hierover krijgen.

Hoofdstuk 52

Ziel en geest in de mens

20-3-1847.

(1) In het begin van dit boek is de natuurlijke aarde zo precies mogelijk behandeld. Dat deze schijnbaar natuurlijke aarde echter allesbehalve natuurlijk, d.w.z. materieel is, zullen we juist door deze verdere onthulling nog beter inzien dan we tot nu toe beseft hebben.

(2) Om tot een grondiger kennis op dit gebied te komen moeten we wel heel goed begrijpen wat eigenlijk ziel en geest is.

(3) Dit onderscheid is wel al aangegeven, en voor verlichte gemoederen zou het reeds gezegde voldoende zijn om het wezen van geest en ziel goed van elkaar te onderscheiden, maar voor jullie, die nog niet de juiste beschouwelijke kijk of visie hebben op het gebied van het innerlijke leven, moet de zaak nog wat duidelijker uitgewerkt worden, zodat jullie daardoor tot een juist inzicht kunnen komen.

(4) De ziel is het opname orgaan voor de eindeloos vele ideeën van de oergrond, waaruit ze als een ademtocht voortgekomen is. Ze is de draagster van de ideeën, vormen, verhoudingen en handelwijzen. Deze zijn alle in de kleinste omhullingen in haar neergelegd.

(5) Een juiste hoeveelheid van dit alles in één wezen samengevat vormt een volkomen mensenziel. Omdat de ziel echter een compendium van een buitengewoon grote hoeveelheid verschillende substantiële intelligentiedeeltjes is, kan ze, omdat ze is samengesteld, ook weer in al haar deeltjes verdeeld worden

zoals de lucht, die weliswaar een geheel vormt en vertoont, maar toch in staat is zich oneindig te delen.

(6) Dat de lucht in grotere, kleinere en kleinste hoeveelheden kan worden gescheiden, wordt bewezen door het schuim, dat uit louter luchtblaasjes bestaat, die door de beweging van een ietwat dikke vloeistof zijn ontstaan. Als die blaasjes verdwijnen vormt de daarin opgesloten lucht dadelijk weer één geheel met de hele massa; zolang de blaasjes echter bestaan sluiten ze een deel van de lucht in zich op en houden die door de doorzichtige wand afgescheiden van de buitenlucht, ze zijn - zoals jullie zeggen - hermetisch gesloten.

(7) Zo is ook het hele universum, ja, de hele oneindigheid gevuld met de ideeën van de Godheid, ze vullen de hele oneindigheid, maar zijn ook in een monade alle aan te treffen, maar natuurlijk in de meest verkleinde vorm, net zoals de lucht in de kleinste zeepbelletjes dezelfde delen bevat die ook in de algemene lucht aangetroffen worden. Dat was dus de ziel.

(8) "Wat is dan de geest?", zal menig psycholoog vragen.

(9) De geest is in zich wel geen vorm, maar hij is het wezen dat de vormen schept en pas als de vormen geschapen zijn kan hij in die geschapen vormen zelf als vorm werkzaam optreden; dat wil zoveel zeggen als:

(10) Elke kracht die als zodanig wil optreden moet een tegengestelde kracht tegenover zich hebben; pas tengevolge van dit geschapen steunpunt kan die kracht zijn werking uitoefenen en tot uiting komen.

(11) De geest is als het licht, dat in zichzelf wel altijd licht blijft, maar zolang er geen voorwerp is dat het kan verlichten, niet merkbaar als licht kan optreden.

(12) Het licht gaat zoals je ook bij de zon ziet, voortdurend gelijkmatig van de zon uit, maar zonder een tegenoverstaand voorwerp kan geen oog zijn aanwezigheid opmerken. In een maanloze nacht is er evenveel van de zon uitgaand licht als in een nacht waarin de maan schijnt. In het eerste geval heeft het licht geen voorwerp tegenover zich in de hoge ether en daarom merkt niemand dat het licht er is. Staat de maan echter in zijn volheid, dan ziet men heel duidelijk het uitstralende zonlicht en iedereen die maar enigszins met de sterrenkunde vertrouwd is, zal gemakkelijk merken hoe en waarvandaan de maan door de zon wordt beschenen.

(13) De geestelijke inwerking van het licht kan men al gemakkelijk in de natuur opmerken. In de aarde en de lucht is weliswaar alles voorhanden, alle vormen die bestaan en ontstaan liggen in de ogenschijnlijke materie samen zonder zich te bewegen en niets verroert zich in hen. Maar als het licht komt, dan krijgen de als de dood samen liggende vormen leven, grijpen elkaar aan en worden tot nieuwe vormen. Vergelijk de winter en de zomer maar met elkaar en de geestelijke werking van het licht kan niemand ontgaan.

(14) Nu weten we ook wat de geest is, hij is het licht, dat uit zijn eigen warmte van eeuwigheid tot eeuwigheid voortkomt en is als warmte de liefde en als licht de wijsheid.

(15) Als een mens een nog zo volkomen ziel heeft, maar hij heeft weinig of helemaal geen licht, dan zal hij in zijn ziel en ook in zijn lichaam weinig of helemaal niet actief zijn. Komt in die ziel echter licht, dan gaat ze handelen naar de mate van het licht in haar.

(16) De ziel van een zwakzinnige bijvoorbeeld is in zichzelf even volkomen als die van een dokter in de filosofie; maar het lichaam van zo'n ziel is te plomp en te zwaar en laat maar heel weinig of helemaal geen licht in de ziel binnen - of de lichtvonk die in de ziel is gelegd kan niet opvlammen omdat hij teveel verdrukt wordt door de zware vleesmassa. De ziel van een filosoof laat echter veel licht door en drukt niet zozeer de geestelijke vlam op één punt samen.

(17) Daardoor zal men in het eerste geval of helemaal geen of slechts weinig activiteit vinden; in het tweede geval echter zal het verlichte individu van louter activiteit bijna geen rust vinden.

(IS) Er wordt hier evenwel nog niet van wijsheid gesproken waarbij alles in de ziel licht wordt, maar er is hier sprake van weinig of helemaal geen licht en van meer en veel licht, waaruit ook heel duidelijk is te zien dat zonder geest of licht alles dood is en tot geen verdere ontwikkeling en vervolmaking in staat, terwijl in het licht alles zich actief werkzaam ontwikkelt en meer volkomen wordt.

(19) Licht op zichzelf heeft geen vorm maar maakt de vormen en werkt dan zelf als vorm in de vormen. De vormen kunnen gescheiden of samengevoegd worden en er kunnen talloze nieuwe vormen worden ontwikkeld. Maar het licht kan niet gescheiden worden, het dringt zonder onderbreking door alles heen wat in staat is licht op te nemen. Wat echter geen licht kan opnemen blijft in zichzelf duister en dood, want een toestand van de ziel waarin geen licht is, is haar dood.

(20) Het is begrijpelijk dat hier sprake is van het eeuwige gelijkmatige licht dat alleen voorwaarde is voor het leven en niet bijvoorbeeld een bliksemlicht, dat een toornig licht is, dat maar op bepaalde ogenblikken een twijfelachtige verlichting geeft; maar als het ophoudt, dan wordt het tienmaal zo donker als voorheen. Zo'n licht is als een hels licht. Dat flikkert ook op, maar na elke opflikkering ontstaat er altijd een tien keer 10 grote duisternis.

(21) Nu we het verschil tussen ziel en geest hopelijk duidelijk genoeg belicht hebben, kunnen we gemakkelijk begrijpen dat de vaste aarde niets anders is dan de gevangen ziel van satan, terwijl diens geest als met nieuwe ondoordringbare banden geboeid in haar is opgesloten.

(22) Dit zullen we nader belichten.

Hoofdstuk 53

De ziel van Satana

23-3-1847.

(I) We hebben al aangevoerd dat een ziel, omdat ze uit talloze substantiële intelligentiepartikeltes bestaat, of om nog duidelijker te zijn uit talloze miniaturbegrippen, ook weer kan worden gedeeld, hetzij in een totale oplossing of in bepaalde compendia, die al naar gelang het aantal en de soort, aan de in hen samengevoegde enkelvoudige intelligentiedeeltjes verschillende overeenkomstige vormen en gestalten geven.

(2) Voorbeelden daarvan zijn in grote hoeveelheid op en in de aarde te vinden. Kijk maar naar de verschillende metaalsoorten en de verschillende planten en dieren, dan heeft men dadelijk voorbeelden te over en kan men zien tot welke zeldzame modellen de ziele compendia zich kunnen vormen.

(3) Dat zijn weliswaar materiële soorten, maar het zijn nu eenmaal materiële uiterlijke vormen of typen van de innerlijke zielevormen. Want de uiterlijke vorm kan alleen maar zodanig zijn, dat zij in ruimtelijk opzicht geheel met het innerlijke overeenkomt, - of: zoals de innerlijke kracht is, zo is de uiterlijke werking.

(4) Zo'n deling van de ziel vond ook plaats bij de schepping van het eerste mensenpaar, toen uit één ziel twee ontstonden. Want er wordt niet gezegd dat de Schepper ook Eva een levende adem in haar neusgaten blies, maar Eva kwam met lijf en ziel uit Adam voort; en in deze tweede ziel werd ook een onsterfelijke geest gelegd en zo kwamen uit één mens en uit één ziel twee en waren toch één vlees en één ziel. Zo'n deling van de ziel kan men ook bij kinderen en ouders gemakkelijk herkennen; want dat de ziel van de kinderen ook gedeeltelijk uit de ziel van de ouders is genomen, bewijst de fysiognomische gelijkenis van

de kinderen met de ouders. Wat daarin vreemdsoortig is, blijft vreemdsoortig en lijkt fysiognomisch niet op de verwekkers. Wat echter van deze afkomstig is, dat is duidelijk te zien aan de gelijkenis met de ouders en de ouders herkennen hun kinderen hierdoor. Uit deze aangehaalde voorbeelden laat zich de deelbaarheid van de ziel gemakkelijk herkennen en begrijpen.

(5) Nog opvallender blijkt deze deelbaarheid in de geestelijke wereld uit talloze zeer zeldzame verschijnselen. Een ziel wier levenswandel op aarde veel te wensen overliet, of wier gedrag niet in stralende paragrafen van het levens boek staat geschreven of niet in alle opzichten door het evangelie werd bepaald, verschijnt in de geestelijke wereld onvermijdelijk in de meest verschillende gestalten, die tot de afschuwelijkste diergestalten terug te voeren zijn. De reden daarvan is dat de ziel door het aardse leven een hoeveelheid specifica, die nodig waren voor haar vorming, verkwist heeft. Deze zijn, nadat de ziel van het lichaam gescheiden is, niet meer aanwezig en daarom is de gedaante van de ziel buiten haar lichaam dan zeer onvolkomen. Ook hebben veel zielen sterke zinnelijke neigingen en krijgen daardoor een overmaat van de voor hun wezen niet meer deugdelijke specifica. Zulke zielen krijgen dan in de geestelijke wereld, zodra ze zich buiten hun lichaam bevinden, heel veel van de zeldzaamste en gruwelijkste uitwassen. De koppigen bijvoorbeeld, want koppigheid is namelijk nog een dierlijke eigenschap, krijgen al naar gelang van de mate van hun koppigheid geweien en horens. Ontuchtigen die zich alleen maar met de vrouwelijke geslachtsdelen bezighouden, zitten vol met vrouwelijke geslachtsdelen en ook omgekeerd het vrouwelijke geslacht vol met mannelijke geslachtsdelen.

(6) In de mate waarin een mens hier een uitgesproken zinnelijke neiging heeft, zal deze in de ziel tot uitdrukking komen door een overmaat aan zulke substantiële intelligentiespecifica, die volgens de regels van het levensboek en volgens de vastgestelde orde, niet meer tot de zuiver menselijke vorm van de ziel behoren.

(7) Bij veel mensen zijn dergelijke abnormaliteiten van de ziel al in het nog op aarde zijnde lichaam zichtbaar, maar dat is niet altijd het geval, omdat het lichaam niet zo gemakkelijk vreemde specifica opneemt als de ziel; alleen als de ziel te vroegtijdig of soms tengevolge van de zonden van de ouders ondeugdelijke specifica heeft opgenomen, dan worden ze, als het lichaam nog tot opname in staat is, daarop merkbaar overgedragen.

(8) Door deze uiteenzetting zal hopelijk duidelijk zijn geworden, dat niet alleen de ziel die in de materie zichtbaar is vastgelegd kan worden gedeeld, maar ook de gebonden en de vrije ziel.

(9) We zeiden hierboven dat de hele materiële aarde een ziel van satan is; niet alleen de aarde, maar ook alle andere hemellichamen zijn uit deze ene ziel gevormd en in de hemellichamen werd zij al in talloze compendia gedeeld.

(10) Deze geest echter is niet deelbaar; maar waar hij als een eenheid in een grote of kleine ziel werd gelegd, daar blijft hij ook als eenheid. Al was de ziel van Lucifer ook nog zo groot, toch kon in hem niet meer dan één geest wonen en deze ene geest, die zijn eigen val heeft veroorzaakt, kan niet in al de talloos gedeelde compendia van zijn eens concrete oerziel wonen. Zijn woning is slechts tot deze door jullie bewoonde aarde beperkt. Alle andere hemellichamen, ofschoon ze delen zijn van deze voormalige ziel, worden niet door zijn geest bewoond. Daarom ook kunnen de mensen van die hemellichamen, ofschoon hun natuur meestal beter is dan die van de mensen op aarde, toch nooit die volkomen aan God gelijke hoogte bereiken als de kinderen van deze aarde. Hoewel deze in de geest het allerverst van God verwijderd en de allerlaatsten zijn, zijn ze juist daarom in geval van verbetering het allerhoogst en kunnen het meest aan God gelijk worden.

(11) En om deze reden koos Ik, als de Heer, juist deze aarde als toneel van Mijn grootste erbarming en

schiep op haar bodem alle hemelen opnieuw.

(12) Elk mens die hier wordt geboren, krijgt een geest uit Mij en kan ontegenzeggelijk volgens de voorgeschreven ordening het volkomen kindschap van God verkrijgen.

(13) Op de andere hemellichamen echter krijgen de mensen geesten van de engelen. Want elke engel is een kind Gods en moet op deze aarde net zoals Ikzelf en zoals elke aartsengel, de weg van het vlees doormaken, waardoor hij dan ook de scheppende kracht in zich heeft, die hij uit de overvloed van zijn liefde en licht kan nemen en dan in de nieuw wordende mensen van andere planeten kan leggen en waardoor hij op deze manier als een God kinderen kan verwekken, die zijn naam dragen. Deze kinderen zijn derhalve slechts secundaire kinderen en geen werkelijke kinderen uit God, maar ze kunnen wel, op de weg van een nieuwe incarnatie op deze aarde, tot het kindschap van God komen.

(14) Het is aan de ene kant voor de mensen van deze aarde wel een nadeel dat ze zo vlak in de nabijheid van de meest boze geesten wonen, die hun veel last bezorgen, maar aan de andere kant hebben ze ook het oneindige voordeel, dat ze in de eerste plaats een krachtige geest uit God hebben, waarmee ze gemakkelijk, als ze maar willen, het kwaad van de meest kwaadaardige kunnen bestrijden, en ten tweede kunnen ze daarmee volkomen kinderen van God worden.

(15) Hier zou iemand wel de zwakke tegenwerping kunnen maken: waar werden geesten voor de mensen van andere planeten vandaan genomen in de tijd toen de aarde nog geen mensen droeg. Men zou toch kunnen veronderstellen dat andere, veel oudere, vooral zonnehemellichamen zeker al biljoenen jaren vroeger dan de aarde door menselijke wezens werden bewoond? Deze zwakke tegenwerping kan men ook alleen maar zwak beantwoorden: Die veel oudere hemellichamen ontstonden ten eerste, zoals hierboven al werd opgemerkt, uit één en dezelfde ziel. Dan, hoe groter de plant, des te meer tijd heeft zij nodig om vrucht te dragen.

(16) Leg een tarwekorrel en een eikel in de aarde en vraag je dan af welk zaad er eerder vrucht zal dragen! De tarwe zal in enkele maanden weer een tarwekorrel voortbrengen; bij de eik zullen vele jaren nodig zijn. Infusiediertjes kunnen in een minuut enige honderden generaties beleven, de olifant heeft twee jaar nodig voor hij een jong ter wereld brengt en tot hij volwassen wordt duurt het wel zo'n twintig jaar. Kijk dan eens naar het verschil tussen de infusiediertjes en de olifant; hoeveel generaties infusoriën zouden er wel in één olifantengeneratie gaan?

(17) Dit voorbeeld is duidelijk genoeg om in te zien dat, hoewel een oerzon hoogstens verschillende deciljoenen aardjaren ouder is dan de aarde, die toch ook al enkele quintiljoenen jaren telt, zij toch, omdat ze veel groter is dan de aarde, ook dien overeenkomstig veel later haar zaad tot rijping brengt. Want van tevoren is door Mij heel goed voorzien en berekend, dat de vruchten van alle hemellichamen rijp kunnen en moeten worden in dezelfde tijd dat het centrale punt van de geestelijke schepping zo ver gevorderd is, dat het zijn geestelijke levensovervloed in de vruchten van de andere hemellichamen kan inplanten.

(18) Het is waar dat bijvoorbeeld, voornamelijk op de jullie bekende oercentraalzon Urka, menselijke wezens hebben bestaan vóórdát de aarde van haar zon was afgescheiden. Maar deze menselijke wezens hebben ook een andere levensduur dan de mensen van deze aarde. Want als zo' n Urkamens nog maar tien Urkajaren oud is, dan is hij al ouder dan deze hele aarde, waaruit echter heel gemakkelijk te begripen is dat de eerstgeborenen van dit hemellichaam, nog heel goed tot op dit ogenblik (* 1847) kunnen leven en nog anderen, die nu geboren worden, zo lang zullen leven als deze aarde zal bestaan. Het is daarom niet moeilijk in te zien dat die tijd lang genoeg was voor alle engelen benevens Mijzelf, om de weg van het vlees door te maken zodat ze reeds lang als Mijn kinderen uit de grote overvloed van hun leven nemen om aan de kinderen van andere hemellichamen leven in te kunnen planten.

(19) Nu is het voor ieder die geest en licht heeft wel duidelijk, dat ten eerste de ziel deelbaar is en dus ook heel in het bijzonder de oerziel van de eerstgeschapen oergeest. Ten tweede hebben we ook ingezien dat juist deze aarde dat deel uit de oerziel is, dat nog alleen maar door de oergeschapen geest wordt bewoond.

(20) Hierna zullen we, nu we dit weten, de deling van de zielen bekijken en zien hoe uit deze ene ziel nu voortdurend een talloze hoeveelheid nieuwe zielen wordt genomen.

Hoofdstuk 54

De wet van de zieledeling

24-3-1847.

(1) Bij de uiteenzetting over het mineraal - en plantenrijk, hebben we al iets verteld over de talloze hoeveelheid aardse specifica, die voortdurend opstijgt, elkaar aangrijpt en zich verbindt en ordent volgens de sturende wil van de geesten, die daarvoor zijn aangesteld. Ook werd duidelijk dat eigenlijk alles wat zich op aarde bevindt ziel is. Dit hoeven we dus niet meer te herhalen, maar iets wat zeldzaam en heel merkwaardig is, volgt hier als een duidelijke toevoeging.

(2) De deling is, wat jullie wel wat raadselachtig zal voorkomen, geordend volgens een geheime wet die men wel goddelijke politiek zou kunnen noemen, waarbij satan zelf wordt gedwongen eerste handlanger van deze deling te zijn.

(3) Hij wil zijn ziel door zijn kracht vrijmaken en haar weer haar vroegere omvang teruggeven; daarom ontbrandt hij voortdurend in zijn samengedrukte tellurisch specifieke totaalziel. Door dit voortdurende opvlammen wil hij de schijnbare materie geheel tot subtiele substantie maken. Deze pogingen worden toegelaten onder een zekere ordenende beperking en daarom is ook het organisme van de aarde zo ingericht en geordend, dat de boze geest in zijn vasthoudendheid voortdurend even werkzaam moet blijven.

(4) Hij verkeert ook werkelijk in de waan dat hij hierdoor zijn gevangen ziel al bijna helemaal bevrijd heeft. Daarom drijft hij voortdurend de psychische specifica uit het binnenste der aarde naar buiten. Dat deze specifica hier dan echter door machtiger geesten opgevangen en tot nieuwe volkomen mensengestalten voorbestemd worden, daar weet hij weinig of niets van af.

(5) Maar juist de specifica die uit het binnenste der aarde komen zijn natuurlijk van helse aard en zeer boosaardig; daarom moeten ze door een lange opklimmende reeks van wezens omhoogstijgen en rijpen, voordat ze voor de constitutie van een mens geschikt zijn.

(6) Het helse van deze specifica is aan de vele wezens die aan de mens voorafgaan duidelijk te zien. Kijk naar het giftige wezen van bijna alle metalen, het gif van de planten en dan het gif van de dieren, hun grote woede, vooral van de wilde dieren en de vreselijke sluwheid en arglist van de giftige slangen - en het hels boze in deze wezens zal je niet ontgaan. Ja, zelfs in de mensen uit zich het kwaad, dit zuiver helse, vaak nog in zo'n hoge mate, dat tussen sommige mensen en de vorst der duisternis niet zelden weinig of helemaal geen verschil te zien is.

(7) Dit helse kwaad wordt door tussenkomst van het machtige specificum, het woord van God, aan een nieuw gistingproces onderworpen, waarin het helse wordt verzacht en tot iets hemels wordt omgevormd, maar ook niet in één keer.

(8) De specifica in de eigenlijke ziel van de mens worden wel op zichzelf zuiver hemels als ze door de geest zijn doordrongen, maar het lichaam of het vlees van de mens is in al zijn delen nog geheel slecht, dus toch nog altijd hels. Daarom moet het nog heel veel verdeemoedigende beproevingen doorstaan, tot het dan langzamerhand een overeenkomstig deel van de al eerder zuiver geworden ziel kan worden.

(9) Dat is de reden waarom het lichaam eens moet sterven of beter gezegd, opgelost moet worden; het moet geheel in allerlei vormen overgaan, in deze weer sterven of opgelost worden en na deze oplossing in allerlei infusoriën overgaan. Deze gaan weer in de planten over; de planten vergaan dan gedeeltelijk in de aarde, gedeeltelijk in het vuur, gedeeltelijk in de maag van dieren en dat gaat zolang door totdat het laatste atoom vrij opgelost wordt. Bij sommige mensen zullen enkele honderden jaren hiervoor nodig zijn en bij sommige ijdele dwazen, die hun vlees liefhebben, wel enkele duizenden jaren, voordat hun achtergebleven lichaam volledig ontbonden zal zijn. Van elk lichaam zal echter steeds het eigenlijke zuiver helse element nooit kunnen vergaan, omdat het datgene is wat eigenlijk oorspronkelijk deel uitmaakte van satan, opdat deze voortdurend een lichaam blijft behouden. Maar wat ook maar als kleinste zielesubstantie aan de ziel kleeft, wordt de satan afgenomen en bij de eigenlijke ziel van de mens ingelijfd. En zo zal langzamerhand de hele ziel van satan opstaan in veel mensen, waarvan ieder apart volmaakter zal zijn dan de hele vroegere grote geest. En opdat elke ziel een volkomen evenbeeld van God zal worden, wordt bij elke ziel een nieuwe geest uit God ingeplant en zij wordt daardoor een nieuw schepsel. En dat is de nieuwe schepping, die door het vuur van de goddelijke liefde helemaal omgevormd wordt. De oude schepping zal echter terugzinken in haar stof en in haar steeds groter wordende machteloosheid en zal verhard en tot ondergrond en voetbank voor de nieuwe worden.

Hoofdstuk 55

De terugleiding en verlossing van Satana

26-3-1847.

(1) Als het zo met de zaken staat zullen velen zeggen: "Op deze manier ziet het er met de gewenste verbetering van de eerste gevallen geest en zijn helpers erg magertjes uit. Want als het meest verdorven deel van zijn ziel, als bezinksel en slakken van alle materie achterblijft, als ondergrond voor een nieuwe schepping, dan zal binnen in deze slakkenaarde de geest ook wel gevangen blijven; want een geest verlaat nooit zijn ziel, of die nu substantieel of materieel is."

(2) Jawel, zeg Ik, met de verbetering en terugkeer van deze geest en zijn handlangers zal het er zeker somber uitzien. Er is nog wel een mogelijkheid dat er een vonkje aanwezig is, maar deze is zo klein, dat hij nauwelijks met een microscoop die minstens triljoen keer vergroot, zou kunnen worden waargenomen. Dat zal pas na een belangrijke toetsing van deze geest te zien zijn en wel na een dusdanige, die het deze geest volkomen duidelijk zal maken, dat alles van zijn ziel hem werd ontnomen en in de heerlijkheid van God is opgegaan. Dan zal er in de wijde scheppingsruimte geen zon meer zijn en geen aarde; want dan zullen alle zichtbare hemellichamen hun gevangenen geheel uitgeleverd hebben en dan zal er nergens meer materie te vinden zijn, dan alleen maar het geestelijke van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Maar de oude aarde zal verschrompelen als een appel die rot geworden is en langzamerhand uitdroogt. Maar dat zal ook alles zijn wat van de hele materie overblijft, namelijk de laatste slak van echt satanische, psychisch meest boze intelligentiedeeltjes, die de geest van satan en diens medeplichtigen niet zal verla-

ten.

(3) Het zou niemand helpen om te bepalen wanneer dat gebeurt. Want op deze natuurlijke aarde zal wel geen mens het beleven en in de geestelijke wereld zal het iedere volkomen geest wel heel weinig interesseren, wat er met het afval gebeurd is. Net zomin als op aarde op miljoen mensen er nauwelijks één zal zijn die angstig en treurend zou informeren naar zijn uitwerpselen van dertig jaar geleden. Deze afval zou nog beter zijn dan die andere.

(4) Maar dit zal gebeuren: Deze geest zal met zijn vaste slakkenomhulling in de oneindigheid worden geworpen en zijn val zal nooit eindigen.

(5) Hij zal in de diepste diepten van de zee des toorns vallen, waarin hij steeds dieper zal zinken en hij zal steeds meer kwelling ondervinden, naarmate hij dieper in de steeds heftigere toornzee, die geen grenzen heeft, zal doordringen.

(6) Hoewel deze toornzee een vuur der vuren is, zal het toch nooit zijn omhulling oplossen en dan zal het zijn zoals staat geschreven:

(7) 'Alle boosheid is in de eeuwige afgrond gezonken en werd voor eeuwig verzwolgen en voortaan zal er nooit meer boosheid zijn in alle ruimten van de oneindigheid!'

(8) Zolang de aarde nog bestaat, is het voor elke geest mogelijk de weg van berouw, deemoed en verbetering aan te grijpen, zelfs voor de meest boze geest. Als de tijd echter verstreken is, dan zal ook de mogelijkheid tot terugkeer voor eeuwig afgesloten zijn.

(9) Het zal echter nog heel lang duren voordat de aarde al haar gevangenen heeft vrijgegeven, want ze is nog een hele grote massa. Er zullen nog wel enkele miljoenen aardjaren verlopen, tot de aarde haar laatste vuurproef in het vuur van de zon zal moeten ondergaan. Wat dan nog kan worden opgelost zal vrij worden; wat echter niet door het vuur van de zon opgelost kan worden en niet in het vuur smelt, dat zal eeuwig slak blijven als een gevangenis voor de meest boze, en dat zal de laatste en eeuwige dood zijn.

(10) Daar we echter al zo veel over de meest boze geest, die in deze aarde gevangen is, hebben gesproken, zal het voor jullie, al is het van weinig nut, toch gedenkwaardig zijn te vernemen waar in deze aarde de eigenlijke verblijfplaats is van de meest boze geest. Het is niet moeilijk jullie dit uit te leggen. Ik hoef jullie maar in het middelpunt van de aarde binnen te leiden en daar heb je al de woonplaats van deze geest. Dat is niet het hart en ook niet een ander deel van de ingewanden van de aarde, want deze ingewandsdelen bestaan, net zoals al het andere, uit zielen waarop deze boze geest gedeeltelijk inwerkt, maar gedeeltelijk ook - weliswaar voor het grootste deel, uit de goede geesten, die de boze daardoor binnen de perken houden.

(11) De zetel van deze boze geest is het eigenlijk vaste middelpunt, waar alles druk op uitoefent, opdat hij zich niet teveel zal bewegen en het wezen van de aarde niet zal verstoren; want als men hem maar een beetje ruimte zou toelaten, zou het in één ogenblik niet alleen met deze aarde, maar met de hele zichtbare schepping gedaan zijn. Want er woont een geweldige kracht in hem, die alleen door de sterkste banden kan worden bedwongen en die Ik alleen kan smeden, daar Ik de Heer ben. Maar al is hij nog zo sterk gebonden, toch laat hij nooit na zijn aartsboosheid in de opstijgende specifica te blazen en deze ademtucht van zijn wil is nog machtig genoeg om de dood in alle zielespecifica in te planten, welke dood nog in alle aardse creaturen te vinden is; want al het organische kan vernietigd worden en alle materie is in staat de dood en de vernietiging te bewerkstelligen. Dit alles is afkomstig van de adem van de wil van de boze, wiens innerlijke boosheid zo onbegrijpelijk verschrikkelijk is, dat men zich daarvan nooit het minste begrip zal kunnen maken. Want het kleinste beetje begrip van het eigenlijke boze van deze geest, zou op zichzelf zo dodelijk zijn, dat geen mens het zich zou kunnen voorstellen en in leven blijven. En zou Ik

alleen maar een korte beschrijving van het eigenlijke boze van deze geest geven, dan zou dat jullie dadelijk doden. Alles wat jullie al gehoord hebben over deze geest zijn maar zeer zwakke en ver verwijderde schaduwbeelden en ze zijn aan alle kanten door Mijn beschermende genade omgeven en zijn voldoende voor jullie om zijn bestaan te vermoeden.

(12) Het nader leren kennen van dit wezen zou heel verderfelijk zijn. Van zijn onverbiddelijkheid en zijn afschuwelijke wrede boosaardigheid kan men zich wel een zeer vaag schaduwbeeld vormen door sommige verschijnselen op aarde. Kijk eens naar de zeer giftige planten uit de tropische landen. Hoe huiveringwekkend is hun werking, niemand kan er dicht bij komen om zo'n plant te vernietigen. Want wie maar enkele ogenblikken dicht bij zo'n boom of plant komt, valt dadelijk dood neer. En toch heeft zo'n plant maar een oneindig klein specificum in zich, dat uit de nabijheid van de verblijfplaats van deze boze geest naar de oppervlakte opstijgt en in de ordening van zo'n boom naar binnen dringt. Bij het zien van zo'n gewas dat buiten zichzelf geen leven duldt, kan iedereen zich een begrip vormen, hoe het boze van de satan, hoewel in de kleinste omhulde potentie, er uitziet.

(13) Ook door het zien van een tijger kan men hierover inzicht krijgen. Dit dier heeft eveneens slechts een aeonste deel van een specificum uit de psychisch specifieke nabijheid van de verblijfplaats van deze meest boze geest in zich en dit specificum is voldoende om dit dier tot het wreedste van alle viervoeters te maken. Dit dier is sluw, kent geen vrees en ontziet niets wat op zijn weg komt.

(14) Zo ook slangen en de adders; als ze honger hebben grijpen ze alles wat ze zien. Ook een naar beneden vallende steen ontziet niets; met dode blinde woede verplettert hij alles wat hem in de weg staat.

(15) Uit dergelijke dingen blijkt een tikje van de onverbiddelijke woede van die meest boze geest.

(16) Ik wil jullie vanwege de schadelijke invloed zijn verblijfplaats dan ook niet verder beschrijven. Het is voldoende dat jullie weten waar, hoe en waarom - en we willen in plaats van verder kennis te maken met deze geest, nu nog andere nuttige en belangrijke dingen bekijken in deze sfeer.

Hoofdstuk 56

Wezen en naam van Satana

27-3-1847.

(1) Jullie zullen wel vaker hebben gehoord en gelezen, en hoort en leest het nog, hoe deze boze geest onder allerlei namen voorkomt en naast hem nog een menigte metgezellen van het zelfde soort, die we , duivels' noemen. Bij deze gelegenheid zal Ik een nauwkeurige verklaring geven, waarom en waarvandaan deze door en door slechte geest zoveel verschillende namen heeft gekregen en wie eigenlijk die duivels zijn.

(2) Satana, Satan, Leviathan, Beëlzebub, Gog, Magog, de slang, de draak, het dier uit de afgrond, Lucifer en nog meer dergelijke namen duiden hem aan en typeren hem. Lucifer of Lichtdrager was de oorspronkelijke, hem kenmerkende naam. Satana was de tegenpool van de Godheid. Als Satana was deze geest door God werkelijk zo ten opzichte van de Godheid gesteld, als de vrouw ten opzichte van de man is gesteld. De Godheid zou Zijn eeuwige ideeën onbepaald in haar wezen verwekken, zodat ze rijp zouden worden in haar geconcentreerde licht en daardoor zou dan uit het licht van deze geest een schepping van wezens in de grootste helderheid zijn voortgekomen en de hele oneindigheid zou, steeds maar door, uit dit licht worden bevolkt. Want in de oneindige ruimte zou oneindig veel plaats zijn en alle eeuwigheden

zouden deze ruimten nooit zo kunnen vullen, dat er een gedrang van wezens zou ontstaan.

(3) Maar zoals men weet: omdat deze geest de eindeloos grootse roeping had een tweede God naast Mij te zijn, moest hij ook een daarmee overeenstemmende vrijheidsproef afleggen, die hij echter niet heeft doorstaan, omdat Hij zich boven de Godheid wilde verheffen en deze aan zich wilde onderwerpen.

(4) Een strijd om de rangorde was dus het eerste, wat deze geest tegen de Godheid heeft misdreven. Daar de Godheid er niet in kon toestemmen hem de voorrang te verlenen en Zich volledig aan hem te onderwerpen, ontbrandde hij in zijn woede en wilde de Godheid letterlijk vernietigen; aan kracht daartoe had het hem werkelijk niet ontbroken, als God in Zijn eeuwige wijsheid deze muiter niet te rechter tijd geheel en al stevig had gevangen. Het klinkt wel wat raadselachtig, dat er in deze geest zo'n grote kracht voorhanden zou zijn geweest, om de eeuwige Godheid zo te weerstaan, dat deze tenslotte voor zijn kracht had moeten bezwijken en Zich uiteindelijk volledig had moeten laten gevangen nemen en daardoor voor alle eeuwigheid lamgelegd zou zijn, wat eigenlijk gelijk zou staan met vernietigd te zijn. Maar de zaak wordt begrijpelijker als men bedenkt, dat de Godheid juist in deze geest, om zo te zeggen een volkomen tweede 'Ik' had geplaatst dat, hoewel in de tijd geschapen, toch wel in alle ruimten van de oneindigheid met gelijke kracht tegenover de Godheid werd gesteld.

(5) Deze geest, waarin de Godheid Zelf haar licht had geconcentreerd, was evenals de Godheid over de hele oneindigheid uitgebreid, waardoor het hem ook wel mogelijk zou zijn geweest van zijn kant de Godheid overal aan te grijpen en krachteloos te maken. Maar bij deze zelfzuchtige gedachten ontwaakte in hem een grote ijdelheid en welgevallen aan zichzelf en aan zijn licht en zijn eindeloze verhevenheid en kracht. In deze zelfzucht en het ingenomen zijn met zichzelf vergat hij de oude eeuwige Godheid, ontbrandde in zijn ijdelheid en consolideerde zichzelf Toen greep de Godheid zijn wezen in al zijn delen aan, ontnam hem zijn specifieke aard, vormde daaruit hemellichamen in de hele oneindigheid en sloeg de geest van dit eindeloze zielewezen in de meest machtige boeien en ketende hem in de diepte der materie.

(6) In deze positie heet deze geest dan niet meer 'Satana', maar omdat hij zich in zekere mate zelf heeft losgemaakt uit de eeuwige goddelijke ordening, heet hij 'Satan' hetgeen zoveel wil zeggen als gelijke pool met de Godheid. Maar men weet dat gelijke polariteiten elkaar nooit aantrekken maar altijd afstoten. Daarin ligt ook de oorzaak, dat dit wezen ook het verst van de Godheid verwijderd is en de grootste tegenstelling met Hem vormt en daarin ligt ook zijn aards boosheid. Nu weet men, waarom deze geest dus 'Satan' wordt genoemd.

(7) Door het woord 'levithan' wilde men alleen maar zijn kracht en macht aanduiden door hem te vergelijken met dit uitgestorven zeemonster, dat eens het grootste, krachtigste en meest onverwoestbare dier op aarde was. Hij was zo groot als een land, zijn gestalte was die van een reuzendraak die zoveel kracht had, dat hij in staat was in zijn ingewanden een krachtig vuur te verdragen en hier geen na deel van ondervond, als dit vuur vaak met vreselijke vuurvonken uit zijn muil en neusgaten sproeide. Om deze reden werd onze boze geest ook vaak de 'vuurdraak' of de 'draak van de afgrond' genoemd. Deze geest, wiens ziel geheel ontbonden was, maar wiens geestelijk zuiverder wezen nog zeer gebonden was, liet het verschillende keren voorkomen alsof hij zich wilde beteren, als hem het een of ander zou worden toegestaan. Dat had hij ook zeker kunnen doen daar hij, zover het mogelijk was, van al zijn boze ziele-specifica was ontdaan. Nu verlangde deze geest, dat men hem zou toestaan een tijdlang goddelijk vereerd te worden en als hij zou inzien dat deze verering hem niet beviel, dan zou hij helemaal omkeren en een zuivere geest worden. Dat werd hem ook toegestaan. Het hele heidendom, dat bijna zo oud is als het mensengeslacht, getuigt daarvan. Daarom heeft de Heer ook oorspronkelijk een enkel klein volkje op

aarde voor Zichzelf uitgezocht; alle andere volkeren konden, wel in volle vrijheid, de wens van deze geest ongestraft opvolgen, zoals ook de dieren.

(8) Uit deze toestanden zijn toen de meest verschillende benamingen voor dit als God vereerde wezen ontstaan.

(9) Maar omdat dit wezen hiermee niet tevreden was, en in plaats van de beloofde verbetering steeds meer in de goddelijke ordening ingreep, werd het in een zeer nauwe gevangenis gedreven. Daar het echter gedurende die tijd al heel veel gelijkgezinde geesten uit het menselijke geslacht voor zichzelf had opgeleid, werkte het middels deze engelen van hem; want een diabolus of duivel is niets anders dan een in de school van Satan opgegroeide en gevormde geest.

(10) Men moet dat niet op deze manier begrijpen, alsof zulke geesten letterlijk in een school van de Satan werden opgeleid, maar ze vormden zichzelf door middel van die specifica, die ze uit de band met deze geest in zich hebben opgenomen. Deze geesten heten, omdat ze ook het aards boze in zich hebben wel 'duivels' of wel 'leerlingen van de Satan', maar onderscheiden zich in hoge mate van hem. Bij hen is alleen maar wat tot de ziel behoort homogeen met de boze geest, maar hun geest is, hoewel stevig gevangen, toch zuiver, terwijl de geest van Satan het eigenlijke kwade is. Daarom zal en kan het gebeuren, dat alle duivels nog gered worden voordat Satan in zichzelf wordt genoodzaakt de grote reis naar zijn eeuwige val te ondernemen.

(11) Nu weet men van welke natuur Satan en duivel zo eigenlijk zijn. Hierna volgen gedenkwaardigheden om dit alles krachtiger toe te lichten.

Hoofdstuk 57

Het belang van het onderscheiden van het kwaad

29-3-1847.

(1) Ik weet heel goed dat deze zeer duivelse verhalen veel mensen niet zullen bevallen en Ik weet ook, dat velen daarin op een of andere schijnbare tegenstrijdigheid zullen stuiten; maar dat is niet belangrijk. Wie zit is er beter aan toe dan diegene die moet staan en een zacht bed is ook beter dan een steen onder het hoofd. Wie daarom zit of in een zacht bed ligt, blijve daar maar als het hem bevalt; wij zullen echter noch zitten, noch liggen en nog minder blijven staan, maar lopen en wel vooruit en niet achteruit. Daarom moet het ons ook niet hinderen, dat we zoveel horen wat voor het gevoel bitter is, maar des te heilzamer voor de geest. Als het al moeilijk is met een vijand te strijden die men ziet en kent, hoeveel te moeilijker is een strijd met een vijand die men noch ziet, noch kent. Daarom is het nodig de vijand te kennen, zodat men weet hoe men hem moet aanpakken, om een aanstaande strijd met hem met succes te doorstaan.

(2) Is het graan gedorst en in de voorraadschuren opgeborgen, dan kan het stro verزند en verbrand worden en het graan in de voorraadschuren zal daar geen hinder van hebben. Als iemand echter bij Mij genade heeft gevonden, wordt hij als geestelijk levenskoren in de beste voorraadschuren bewaard en als zijn lichamelijk stro misschien enkele barsten van de kant van de Satan krijgt, dan zal dat de geest niet schaden.

(3) Dat het zeker noch voor de toehoorder, noch voor de spreker aangenaam is om satanische situaties en werkingen aan de levenden voor ogen te voeren, behoeft geen betoog. Maar een goede apotheker moet

niet alleen met allerlei levensessences handig kunnen omgaan, doch ook met allerlei giftige stoffen, anders zal hij geen goede apotheker zijn. Dit geldt ook voor het eeuwige leven van de geest en het is van groot belang de hel evenals de hemel grondig te kennen.

(4) Wie zal echter zo dwaas zijn om de schone was naar de wasvrouw te brengen? Iedereen bestelt de wasvrouw voor de vuile was; deze schoon te maken is volgens orde en plicht.

(5) Evenmin bestaan de engelengeesten en de mensen om de hemel te reinigen en te vegen, maar alleen om datgene schoon te maken wat van oudsher al vuil was.

(6) Daarom is het ook noodzakelijker de plaats waar het vuil zich bevindt, nauwkeurig te kennen dan de plaats van de reinheid. Want alleen de eerste moet bewerkt worden en is hij eenmaal schoon, dan komt de hemel vanzelf.

(7) Het zou een domme dwaze leer zijn, als men aan een of andere menselijke groepering een gebod gaf om alleen maar voortdurend het goede naar voren te brengen en dat bovenmatig te prijzen; maar over het kwaad zou men nooit moeten nadenken en het zelfs niet afkeuren. Het goede hoeft noch opgehemeld, noch geloofd te worden, het verheft en prijst zichzelf. Wel heel noodzakelijk is het, dat elk mens op zijn slechte gedachten en begeerten en werken jacht maakt en deze als gevaarlijk wild abrupt neervelt in het wereldse woud van de ordeloosheid, opdat in hem de spreuk wordt bewaarheid: 'En als je alles hebt gedaan, beken dan dat je onnutte knechten bent!'

(8) Het is ook werkelijk veel beter te zeggen: 'Heer, wees mij arme zondaar genadig en barmhartig' dan 'Heer, ik dank U dat ik niet zo ben als andere mensen, zoals tollenaars en allerlei zondaren van verschillend kaliber!' - anders lijkt men werkelijk op zo'n hoogmoedige Farizeeër of zelfs op een domme kwezelaar en pelgrim, die een bedevaart maakt en die werkelijk zowel voor de duivel als voor een crucifix een kruis slaat.

(9) Of, oordeel zelf wat van beide noodzakelijker is; de grond te kennen waarop men loopt of het firmament, waar nog niemand een buil heeft opgelopen door zich er tegen te stoten! De grond is de drager; daarom moet men weten hoe vast die is en of er geen afgronden zijn waar men in kan vallen, en als ze er zijn, hoe men ze kan ontwijken.

(10) Maar wat zou het iemand helpen, als hij de hele hemel als een encyclopedie voor zijn neus had, maar hij zou onderweg op de eerste de beste steen stoten en dan samen met zijn hemel op zijn neus vallen?

(11) Het is zeker veel aangener, opwekkender en opbouwender om met de ogen de sterrenhemel af te zoeken, dan op de aarde die vol vuil en afval is rond te kijken. Maar als men toch het zich tot een verheven wet zou stellen om steeds maar met zijn ogen de sterren af te zoeken en men daarbij in een modderpoel zou vallen, vraagt men zich wel af of die persoon in sterrenregionen de vuiligheid van zijn kleren zal verwijderen of dat hij dat op aarde met schoon water zal doen? Ik bedoel dat bij dit werk de twaalf sterretekens en ook Orion, Cassiopeia, Castor en Pollux niet nodig zijn, maar wel het water, of als het vuil niet zo erg is, alleen maar een borstel, een werktuig van hout en varkenshaar, gemaakt uit het haar van het meest onreine dier, maar dat toch voor reiniging van kleren veel deugdelijker is dan Orion, Cassiopeia, Castor en Pollux.

(12) Het is weliswaar niet aangenaam met hel, duivel en satan kennis te maken, maar als iemand een tijdlang in het huis van deze heren moet doorbrengen om de plaats van zijn toekomstige bezigheid te leren kennen en tevens de slechte heerschappen van dit huis, dan zou het toch zeker de grootste domheid zijn daar bijgelovig een kruis te slaan om zich daardoor als een rups tegen alle duivelse praktijken in te poppen, in plaats van zijn opmerkzaamheid te vertienvoudigen, zodat hem niets in dit huis ontgaat.

(13) Wie het kwaad wil vermijden, moet het toch eerst kennen, anders blijft hij als een onmondig kind dat geen onderscheid maakt tussen afval en brood en tussen slangen en vissen en die het één zowel als het ander in zijn mond steekt als het honger heeft.

(14) Ik wil je echter zeggen dat een dergelijke vrees bij jullie daaruit voortkomt, dat jullie vroeger noch van de hemel en nog veel minder van de hel een andere voorstelling hadden dan die jullie door een zeer lieflijke, erg menslievende pater Kochheim was bijgebracht of door de heilige Ignatius van Loyola en na deze twee wijzen – die niet uit het morgenland, maar eerder uit het avondland stammen ook nog door het gezamenlijke katholieke, geüniformeerde en niet geüniformeerde priesterschap. Deze kunnen hun preken alleen daardoor indrukwekkend, romantisch en interessant maken en de zeer domme kerkgangers doen beven, als ze in één enkele preek tenminste dertig maal de hele toehoorderschare in de hel hebben gevloekt, die ze te samen met zijn oerbewoners van tevoren op een zeer plastische wijze hebben beschreven en zodanig verhit, dat als zo'n preek à la Ignatius op de noordpool zou zijn gehouden, deze het ijs tot op de bodem toe zou hebben doen smelten. Zo'n preek, waarvoor zelfs Satan respect heeft, moet wel de wonderlijkste uitwerking tevoorschijn roepen in een kinderlijk gemoed.

(15) Het beste in zo'n geval is wel, dat een zaak die zelf niet gegrond is, ook nergens een grond kan vinden, waardoor het niet zelden gebeurt dat onder de vijfhonderd toehoorders bij zo'n helse donder - en bliksempreek, minstens tweehonderd stevast slapen; tweehonderd letten toch al niet op en honderd hebben van de preek alleen het amen gehoord. Dit alles wordt echter door de geest van de preek bewerkstelligd; daarom is het goed het kwaad in de grond te herkennen, opdat iedereen, als zoiets op zijn weg komt, het dan gemakkelijk in zichzelf kan aanvoelen. En met dit doel voor ogen zullen jullie meer gedenkwaardigheden worden verteld, die hierop betrekking hebben en waarvoor jullie na deze instructie niet bang behoeven te worden.

Hoofdstuk 58

Spoken en bezetenheid

30-3-1847.

(I) Jullie hebben zolang er boeken worden geschreven, merkwaardige gevallen van verschillende soorten van bezeten zijn gelezen, waarvan de toestand en sfeer je voor de geest staan. Maar weten jullie ook precies hoe deze bezetenheid ontstaat, waar hij vandaan komt en bij welke gelegenheid? Dit theoretisch te behandelen zou overbodig werk zijn, omdat jullie toch al verschillende informatie op dit terrein hebben verkregen; maar deze zaak dramatisch voor te stellen, zodat men er over kan nadenken, zal iedereen die het leest veel licht geven. Laten we zo'n gedenkwaardigheid aan onze ogen voorbij laten gaan.

(2) De Satan, die al een groot aantal zeer slechte aanhangers heeft, stuurt zijn handlangers op bepaalde tijden onder de mensen, met de opdracht om iedereen te vangen, die maar te vangen is en geen middel onbeproefd te laten, om een of andere ziel voor de hof staat van de vorst van alle verdorvenheid en leugen te vangen. Met zo'n opdracht begeven de slechte handlangers zich dan op allerlei sluipwegen naar de bovenwereld; ze weten hun kwade bedoelingen daar zo goed als maar mogelijk is te camoufleren, zodat geen betere geest die ze eventueel tegenkomen, argwaan tegen hen zal krijgen. Wordt er rekenschap van hen verlangd, dan geven ze altijd een respectabele reden op en smeken de wachters, die meer macht

hebben dan zij, ze naar boven te laten gaan, zodat ze meer ervaring zullen krijgen en gelegenheid hebben veel vroegere fouten goed te maken, zich te verbeteren en dan langzamerhand in het ware levenslicht binnen te gaan.

(3) Daar echter zowel in het rijk van de goede als van de boze geesten niets zozeer gerespecteerd moet worden als de vrije wil, in zoverre die niet al te grof kwaad in zijn schild voert, worden ze vrij gelaten, maar natuurlijk onder voortdurend, heimelijk toezicht; want ze moeten later niet kunnen zeggen: 'wij wilden de weg van verbetering opgaan, maar men liet dat niet toe!'

(4) Maar als men dat toestaat en hen veelvuldig de gelegenheid daartoe biedt, die meestal misbruikt wordt, dan hebben ze daarna ook niets meer in te brengen als ze in een slechtere toestand moeten terugkeren dan die, waarin ze zich aanvankelijk bevonden.

(5) Wat doen nu zulke boze spitsboeven als ze in de bovenwereld aankomen? Ze grijpen werkelijk alle mogelijke middelen aan om hun geheime voornemens ten gunste van het hof van Satan te realiseren. Enkelen, die in het gunstigste geval van mensen afstammen, die vroeger in hun leven op aarde hoogmoedige en rijke grondbezitters waren, gaan naar hun afschuwelijke burchten die hier en daar nog te vinden zijn, spoken daar rond en willen de mensen erop wijzen dat in zo'n burcht nog een of andere schat begraven ligt. Zijn tengevolge van zulke spookverschijnselen een paar domme mensen werkelijk hierop opmerkzaam gemaakt, dan beginnen ze ook al gauw de boze geest die rondspookt, door allerlei magische tekenen, instrumenten en formules te bezweren, met de bedoeling dat hij hun zal wijzen waar de schat begraven ligt en hoe en waar men moet graven om hem te vinden.

(6) Als dan zo' n kwaadaardige bewoner van het oude kasteel weldra merkt, dat hij de mensen door zulke loze spookverschijnselen heeft aangetrokken, dan is hij de bezweerders vaak terwille en toont hun door allerlei verschijnselen aan, waar zo' n schat is begraven; en dan gaan de mensen graven en vinden meestal niets, waardoor ze echter vaak niet wijzer worden, maar hun werk met nog grotere ijver voortzetten. Bij zulke gelegenheden gebeurt het dan, dat zo'n helse makker als een tijgerkat een prooi uitzoekt, die beetpakt en zich op alle mogelijke manier in zijn vlees indringt, wat het gemakkelijkst gebeurt via tot zich genomen spijzen of dranken, vooral als zulke naar schatten hunkerende werkers hun spijzen of dranken niet eerst in Mijn naam zegenen. Heeft zo'n boze spookgeest zijn doel bereikt, dan is gewoonlijk ook het spoken in zo'n oud kasteel afgelopen.

(7) Is zo' n spookgeest dan in het vlees van een mens binnen gedrongen, dan sluipt hij als een kat om het hart van de mens heen. Hij kent weldra zijn zwakke kanten en begint hem zijn boze neigingen, wensen en begeerten in te blazen. Worden die door het menselijke hart dan goedkeurend opgenomen, dan blijft het heerschap heel rustig in dat vlees en zit alleen toe te kijken, hoe zo'n mens langzamerhand ijverig volgens helse inblazingen begint te handelen.

(8) Heeft zo'n mens alles gedaan, wat zo'n boze in hem wonende geest wilde, dan bewerkt deze geest gewoonlijk een dodelijke ziekte in het vlees en probeert zo snel mogelijk de op deze manier bedorven en voor zijn streven gezwichte ziel, aan het vlees te ontrukken, om haar dan als een goede buit zijn heer en gebieder aan de voeten te leggen.

(9) Maar daarna verloopt de zaak niet meer volgens het plan van de gebieder; want zodra de ziel het vlees verlaat - of ze nu goed is of slecht - wordt ze dadelijk door engelen in ontvangst genomen. De verdorven jager wordt echter gevoelig getuchtigd en moederziel alleen naar zijn heer en gebieder terugverwezen, waar dan weer een zeer sterke tuchtiging plaatsvindt; en een dergelijke geest, die zo onhandig is opgetreden, wordt dan niet zo maar weer in het jachtgebied gestuurd.

(10) De ziel wordt echter met de haar inwonende geest door de engelen in zulk een toestand gebracht,

waarin ze langzamerhand erkent hoe het met haar wereldse gedrag was gesteld. Wil ze zich bekeren dan komt ze steeds hoger, maar als ze hardnekkig is dan zinkt ze steeds dieper tot in de gevoeligste straffen. Maar als deze dan nog geen terugkeer kunnen bewerkstelligen, dan pas mag ze volgens haar eigen vrije wil een proef tocht in de hel maken. Bevalt het haar daar, dan blijft ze daar volgens haar eigen liefde, bevalt het haar niet, dan mag ze weer terugkomen, wat zelden gebeurt, omdat de hel volgestopt is met de meest bedrieglijke, veel belovende maar niets realiserende lokmiddelen. Want daar heerst op grote schaal bedrog dat erop berekend is, zo'n ziel steeds dichterbij het eigenlijke wezen van de Satan te brengen, opdat ze een geheel overeenstemmend deel van hem zal worden, wat echter nooit kan gebeuren omdat elke ziel al een eigen geest in zich heeft en daar niet van kan loskomen - die geest is tegenovergesteld aan die van Satan.

(11) Wil zo'n ziel de Satan naderbij komen, dan treedt de geest in haarzelf op als rechter, wreker en als bestraffer en hij pijnigt de ziel van binnenuit met een vuur dat nooit geblust kan worden en door deze pijn wordt de ziel zo ver als mogelijk is van Satan verwijderd, waardoor ze dan weer in een soort verbeterde toestand overgaat. Wil ze met deze verbetering verder gaan, dan wordt dat voor haar steeds gemakkelijker hoe meer ze de zuiverheid van de in haar wonende geest nadert.

(12) Als deze verbetering steeds verder gaat kan ze ook zalig worden, als ze wordt zoals haar geest is. Want dat is het verschil tussen zaligheid en verdoemenis. Bij zaligheid gaat de ziel helemaal in de geest over en de geest is dan het eigenlijke wezen. Bij de verdoemenis wil de ziel echter de geest uitstoten en een andere aannemen, namelijk die van Satan. In dit geval wordt ze totaal ongelijk aan haar geest, omdat de geest in haar van een volkomen tegenovergestelde polariteit is. Als zodanig oefent hij dan een tegenovergestelde kracht uit, die de Satan voortdurend met veel geweld afstoot; hoe meer een ziel het wezen van Satan nadert, des te heviger is de reactie van de geest in haar tegenover de geest van de Satan. Deze reactie nu is voor de ziel het allerpijnlijkste gevoel en daarvandaan komt ook het meest het lijden en de helse pijn, en het is dan ook deze reactie, die zich kenbaar maakt als het onuitblusbare vuur. En dat is ook de worm in de ziel, die niet sterft en wiens vuur niet dooft; en het is dan één en hetzelfde vuur, dat in de engel de hoogste zaligheid en in de duivel de grootste ongelukzaligheid teweegbrengt.

(13) Uit deze gedenkwaardige beschrijving kan men zich een goede voorstelling maken over het wezen van de hel en over de manier van handelen van de Satan. Maar dit is niet de enige manier waarop de Satan de een of andere ziel voor zich probeert te vangen door middel van zijn handlangers, die het meest uit zulke verdorven zielen bestaan.

(14) Zijn deze zielen, als tijdelijke handlangers van Satan, van een wat betere soort, dan wordt het hun ook niet verhinderd, soms het lichaam van onschuldige mensen, zelfs van kinderen, in bezit te nemen. Maar bij zulke mensen wordt de ziel en het hart zeer zorgvuldig beschermd tegen influisteringen.

(15) Wil zo'n iets minder boosaardige, tijdelijke emigrant uit de hel goed doen, dan kan hij genade en erbarming deelachtig worden, die zo'n onschuldig mens voortdurend ondervindt. Gedraagt hij zich echter niet zoals het hoort en houdt hij lelijk huis in het lichaam dat hij bezet, dan wordt hij al gauw naar buiten geworpen of op een andere manier daarbinnen tot rust gebracht.

(16) Vaak kan één lichaam door verschillende geesten in bezit genomen worden, maar dan moeten ze van tevoren vrijwillig aankondigen dat ze daar alleen maar genezing zoeken - en dan wordt hun toegestaan wat ze wensen. Dat gebeurt, omdat zulke geesten de raad van de engelen, zich liever dadelijk tot de Heer te wenden niet opvolgen, maar gewoon hardnekkig zijn en erbij blijven volhouden dat ze alleen maar langs deze weg tot de Heer kunnen komen. En dan wordt hun toegestaan wat ze willen; want de engelen onderwijzen steeds volgens de weg van de ervaring.

(17) Dit is zeker niet de gewone gang van zaken, ofschoon soms ook wel; vandaar dat dit slechts eenmaal wordt toegestaan en slechts bij hoge uitzondering tweemaal. Daarna komt er een andere weg, namelijk de weg van het gericht, de straf, de pijn en de kwellingen. De trotse ziel verdraagt heel veel, maar als het haar dan toch te bar wordt, dan keert ze weer om, tenminste tijdelijk.

(18) De voornaamste fout van de ziel - eigenlijk afkomstig van de influisteringen van de Satan - bestaat daarin, dat als het haar wat beter gaat, ze zich verwijten maakt - maar geen berouwvolle -, dat ze zich door de pijn heeft laten bang maken en terugdrijven. Had ze de pijn uitgehouden, dan zou ze met de macht van Satan één zijn geworden en met de heerlijkheid van de Heer was het gedaan geweest. Door zulke waandenkbeelden keert ze dan gewoonlijk weer tot nog grotere verdorvenheid terug en in de onderste hel zijn er werkelijk zulken, die deze waan tegen een voortdurende, steeds groter wordende kwelling en pijn in, niet laten schieten en als het ware hun triomf erin vinden om de Heer ook onder de grootste pijn weerstand te bieden. Maar dat doet niets ter zake; er zal nog wel een tijd komen die hen in het nauw zal drijven. En bij wie de hardnekkigheid zo groot is, dat ook de volle maat van het toornvuur hem niet tot terugkeer kan brengen, die zal het zich dan eens moeten laten welgevallen om met zijn centrum, nadat zijn geest is weggenomen, de bekende reis naar het eeuwige verderf te maken, wat werkelijk geen groot verlies zal zijn; want Ik kan voor Abraham ook uit stenen veel betere kinderen verwekken!

(19) Over bezeten zijn moet men zich niet te veel verontrusten, want bijna elk mens heeft zulke gasten in zijn vlees. Waarom en hoe wordt in het volgende uiteengezet.

Hoofdstuk 59

Over de lusten van het vlees en de zinnen

13-3-1847.

(1) Men weet dat sommige mensen zeer met vleselijke lusten behept zijn, zowel mannen als vrouwen, terwijl er ook mensen zijn, bij wie het zinnelijk vleselijke bijna helemaal gevoelloos is; zulke mensen doet het niets als ze het meest verlokkende lichaam voor zich zien. Een welige vrouwenvoet, een arm, een borst als de gebruikelijke uithangborden van het vrouwelijke geslacht om de zinnelijke driften bij de man op te wekken, beroeren een niet-zinnelijke vaak evenmin als een houten paal - waartegenover weer anderen bij het zien van de vrouwelijke zinneprikkelende uithangborden helemaal onstuimig worden. Ja, er zijn dwazen die bij het zien van een vrouwenarm zo verliefd worden, dat ze gek zouden worden als ze zo'n vrouw niet tot echtgenote of minstens tijdelijk voor hun zinnelijk genot te pakken konden krijgen.

(2) De reden voor zo'n vleselijke neiging, vooral als deze erg hevig op de voorgrond treedt, ligt gewoonlijk in het bezeten zijn door één of meer geile vleesduivels.

(3) Maar hoe komen deze nu in het vlees van zo'n mens? - Daartoe bieden de mensen zelf gelegenheden te over. Zulke vleesduivels wonen ten eerste in de ophitsende dranken, in wijn, ook in bier en vooral in de gestookte dranken. Als mensen zich met zulke dranken een roes drinken, dan hebben ze door deze dranken zeker één, zoal niet meer vleesduivels in hun vlees opgenomen. Als deze echter eenmaal in het vlees zijn, dan prikkelen en kwellen ze de genitaliën zo sterk, dat de mens er niet onderuit kan zulke prikkels door het zinnelijke genot van het vlees te bevredigen, en wel met vrouwen of soms ook zelfs met dieren. Deze vleesduivels zijn natuurlijk niets anders dan onzuivere zielen van gestorven mensen, die of zich overgaven aan de drank of zeer zinnelijk waren. Ze komen wel om verbeterd te worden in het vlees

van een nog levend mens, maar juist omdat het vlees hun element was, gaan ze niet zelden in zulk een mens die ze hebben bezet, nog erger te keer dan vroeger in hun eigen vlees.

(4) Juist deze verdorven vleeszielen veroorzaken meestal, als ze het te ver drijven en vuriger worden in hun onzuivere lust, de afschuwelijke en zeer gevaarlijke zogenaamde syfilitische ziekten, wat door de beschermende engelgeesten wordt toegelaten, opdat de ziel van de eigenlijke mens niet helemaal te gronde zal gaan in de razende woede van haar vlees.

(5) Dus zulke opzweepende dranken zijn de eerste weg, waarop de vleesduivels in het vlees van de mensen komen.

(6) De tweede weg, net zo gevaarlijk als de eerste, zijn de openbare dansgelegenheden. Men kan aannemen dat daar of op een bal zich ook altijd tien keer zoveel onzichtbare, vleeszuchtige, onzuivere zielen bevinden als er gasten op zo'n bal aanwezig zijn. Op zo'n manier komen ze het gemakkelijkst in het vlees, dat hier erg opgewonden wordt en daardoor uitstekend in staat is dergelijk onrein ziele gespuis op te nemen. Om deze reden voelen mensen na zo'n bal voor alles wat hoger en verhevener is, gewoonweg een tegenzin, wat in steden, vooral bij studenten gemakkelijk door iedereen kan worden gezien, omdat niet zelden heel vlijtige studenten na een bal, in plaats van dat ze aan hun boeken denken, voortdurend de witte hals, boezem, arm en ogen van degene met wie ze dansten voor ogen hebben en ze zich met bijna niets anders meer bezighouden dan met degene, die op het bal een zo grote lust bij hen had opgewekt.

(7) Veel studenten bekommeren zich dan helemaal niet meer om hun studie. Menigeen bestudeert daarna in plaats van de wetenschap het brood, om maar zo snel mogelijk met zijn lieflijke danspartner een paar te worden - er mag van komen wat het wil. En wordt zo'n paar dan ook inderdaad een echtpaar, dan is dat een echtpaar dat op een wezenlijk echtpaar net zoveel lijkt als de dag op de nacht.

(8) De eerste tijd wordt door zo'n echtpaar alleen maar in zinnelijke lust doorgebracht, zodat binnen korte tijd bijna alle specifica, die voor de verwekkingskracht bestemd zijn, tot onder nul verbruikt worden. Dan treedt gewoonlijk weldra een geweldige verslapping van het vlees en vooral van de genitaliën op. In zulke gevallen probeert de vleesduivel die in zulke mensen woont, in zoverre een stap terug te doen, doordat hij de ziel, vooral door de nieren, influistert - zoals een huisarts dat doet - ander vlees te zoeken. Daardoor krijgen man' en vrouw afkeer van elkaar. Zij begint zo langzamerhand naar jonge huisvrienden om te kijken, hij echter gaat 's avonds gewoonlijk een luchtje scheppen en als hij meer vermogend is, maakt hij reizen om verandering van lucht te hebben. En zo gaat alles verder, tot ze tenslotte zo genoeg van elkaar krijgen, dat ze zich laten scheiden of ze laten elkaar zonder echtelijke scheiding zitten. Maar in huizen van betere families wordt een overeenkomst getroffen, dat elkeen wat betreft zijn zinnelijke lust doen en laten kan wat hij wil. Dergelijke verschijnselen, die tegenwoordig aan de orde van de dag zijn, zijn louter produkten van bals en dansgelegenheden en zijn de gevolgen van het bezeten zijn door bovengenoemde boze vleesduivels.

(9) Dit bezeten zijn uit zich weliswaar aanvankelijk niet met de zelfde hevigheid als bij degenen, die door opzweepende dranken dergelijke onreine geesten in zich hebben opgenomen. De geesten uit de ophitsende dranken worden gemakkelijk door een krachtig gebed van de ziel door zijn geest verwijderd, waarop dan weer de normale toestand van het vlees kan intreden. Maar de bezetenheid langs de weg van de openbare dansgelegenheden is niet zo gemakkelijk te herstellen en er zal daarvoor veel vasten, bidden en zelfverloochening nodig zijn, waardoor de ziel zich meer en meer met haar geest verenigt, die het boze tuig dan door middel van haar grijpt en het uit het huis van de ziel verwijdert.

(10) Maar waar vind je zulke dansers of danseressen die dat zouden doen? Gewoonlijk eten ze al tijdens en na de dans nog meer dan daarvoor en willen zich daardoor weer op krachten brengen, wat zoveel wil

zeggen als de vleesduivel levenslang pension en onderdak met ziel en bloed garanderen.

(11) Velen die dansen gaan ook wat hun lichaam betreft in korte tijd te gronde als ze teveel van dergelijke gasten in zich hebben opgenomen; want als deze verdorven indringers in het vlees geen plaats vinden in de nieren en in de geslachtsdelen, dan gaan ze ook in de milt wonen of in de lever of de longen. Waar echter zo'n emigrant uit de hel zijn intrek neemt, daar doodt hij als het ware het vlees en de gevolgen daarvan zijn verhardingen van milt en lever en in de longen tuberculose en tering, maar als twee of meerderen zich op de longen hebben geworpen, kan ook de zogenaamde vliegende tering optreden.

(12) Ik zeg jullie, en je kunt het rustig aannemen: De meeste ziekten bij de mensen zijn afkomstig van hun helse inwoners, die ze zelf een toegang in hun vlees verschaften.

(13) Dat zijn dus echte kinderen van de wereld en velen beginnen in hun jeugd al de school van de hel te doorlopen. Opdat ze echter niet zullen merken dat ze in hun vlees vreemde gasten van het slechtste soort herbergen, proberen deze geesten niet alleen het vlees van hun gastheren zo zinnelijk mogelijk te maken, maar ze werken ook in op de ziel, zodat deze zich in allerlei wereldse dingen thuis begint te voelen.

(14) Deze wereldse dingen zijn: mode; het verlokken vlees moet volgens de mode omkleed zijn, de haren gekruld, de huid met welriekende specerijen ingewreven en bij de mannelijke individuen mag de helse sigaar niet ontbreken en menige jonge modegek verrookt, als hij maar een beetje geld bezit, niet zelden in één dag zoveel, dat hiervoor tien armen ruimschoots genoeg brood zouden kunnen kopen.

(15) Weten jullie echter ook wat deze rookmode betekent? De boze inwoners doen moeite om de ziel al tijdens haar leven aan de helse damp en stank te gewennen, zodat zij na het uitreden uit haar lichaam, hun stinkend gezelschap niet dadelijk opmerkt en het ook niet zo gauw zal voelen, wanneer dit schone gezelschap haar geheel onverwacht in de hel binnenvoert.

(16) Er is al wel gezegd, dat elke ziel na haar dood eerst in het gezelschap van de engelen komt, waar haar slecht gezelschap dadelijk terug moet wijken. Dit gebeurt ook wel in dit geval; maar zo'n ziel blijft niet aldoor in het gezelschap van de engelen, maar wordt door dezen in zo'n toestand verplaatst, waar het voor haar mogelijk is zich aan te vullen, of beter gezegd, ze wordt op zo'n plaats gebracht waar ze door een bepaalde vrije bezigheid de specifica, die ze tot haar completering nodig heeft, omdat ze deze op de wereld verkwistte, weer terug kan krijgen.

(17) Op zo'n plaats kan dan zo'n ziel door het vroegere boze vleesgezelschap onbemerkt benaderd worden. Hoewel deze helse wezens voor een maar enigmatische zuivere ziel stinken als de pest en de ziel die tegenwoordigheid gemakkelijk bemerkt, is in dit geval het reukvermogen van de ziel vaak zo bedorven, dat ze een dergelijke benadering niet merkt. Want van zien is toch al geen sprake, omdat de ziel ten eerste veel te weinig licht heeft en het zien van de ziel toch ook van binnenuit gaat en ze daarom alleen maar kan zien wat in haar is en niet wat buiten haar is.

(18) Zulke geesten bevinden zich buiten zo'n ziel, daardoor ziet ze ze niet, maar door haar reukvermogen kan ze hun tegenwoordigheid gewaar worden en hun standpunt precies te weten komen en als ze dat weet, kan ze zich in haar geest terugtrekken, die haar dadelijk verlicht, waardoor ze dan ook meteen kan zien, waar haar vijanden zich bevinden en wat ze willen. En zien de helsen eenmaal het gezicht van de ziel, dan vluchten ze ijlings weg. Want alles kan een helse geest eerder verdragen dan het oog van een zuivere ziel, natuurlijk nog minder dat van een engel. En om ze voor Mijn oog te beschermen, worden er bergen aangeroepen ter dekking.

(19) Hieruit kun je gemakkelijk concluderen, waarom Ik al verschillende keren heb geijverd tegen het hoogst afschuwelijke tabak roken. Tegelijkertijd hebben jullie door deze gedenkwaardigheid gezien, hoe

de overmatige vleeselijke lust in de mens ontstaat, waartoe ze voert en hoe de mensen zich gemakkelijk daartegen kunnen beschermen. Hierna zullen we weer andere gedenkwaardigheden bezien en de passende lessen er uit leren.

Hoofdstuk 60

Over de speelduivel en de moderne opvoeding

1-4-1847.

(1) Een ander soort mensen heeft al van jongs af aan, wat gewoonlijk een grote opvoedingsfout is, een speciaal verlangen naar allerlei soorten spelen; ze kunnen de tijd niet anders doorbrengen dan alleen maar met gebeuzel en spel. Dit verlangen naar spelen wordt van de kant van kortzichtige en domme ouders gewekt, doordat ze al voor de kleine kinderen voortdurend een grote hoeveelheid zogenaamd kinderspeelgoed aanschaffen om de kinderen door dergelijk speelgoed, als ze nog erg klein zijn, tot zwijgen te brengen, en als de kinderen wat opgegroeid zijn, ze door zulk speelgoed tot werkzaamheid te brengen.

(2) Terwille van zulk kinderspeelgoed vindt men in de steden zelfs speciale winkels en er zijn zelfs markten, waar zulke domheden in de meest verschillende soorten en niet zelden in de ergerlijkste vormen voor de verkoop worden aangeboden.

(3) Kijk, daar hebben we een bron en weer een nieuwe weg, waarlangs de boze zielen van afgescheiden mensen in het vlees van zulke kinderen binnenkomen.

(4) Wat zal daar wel het gevolg van zijn? Deze kinderen worden al door deze in hun binnenste wonende geesten ertoe aangedreven, meer en meer speelgoed te bezitten. Ja, veel kinderen krijgen van hun ouders zoveel speelgoed, dat dit al een kapitaal uitmaakt. De kinderen verdiepen zich tenslotte in deze spelletjes en hebben bijna geen tijd en rust om iets anders te doen dan aan hun speelgoed te denken. De jongens hebben ruiters, houten paarden, papieren soldatenhelmen, blikken geweren en sabels; maar als ze groot zijn willen ze levende in plaats van houten paarden en in plaats van blikken worden echte geweren aangeschaft; want het is noodzakelijk dat een jongmens vóór alles leert dansen, rijden, vechten en zwemmen. Ook oefeningen in het schieten met pistolen kan niet schaden. Daarnaast is het vanzelfsprekend dat een jongmens als een echte heer, zoals men pleegt te zeggen, nog voor hij zijn moedertaal kent, ook een paar moderne vreemde talen gebrekkig leert spreken, daarbij ook thuis is op het gebied van de mode, en zich de gewoonte aanwent de glacéhandschoenen al in de eerste jeugd zo vast om de hand te persen, dat de vingers daarin stokstijf staan. En gelukkig degene, die al als knaap op een kinderbal als eerste kan voordansen, waarover de ouders van zo' n genie van louter verrukking haast ziek worden en vreugdetranen vergieten, tranen, die dan als opgeloste specifica in de ziel die merkwaardige werking veroorzaken die hierop neerkomt: omdat juist deze tranen zo' n belachelijk afscheid van de ogen moeten nemen, zoeken ze daarna bij de oren van dezelfde ziel hun toevlucht, waardoor juist de oren door een ongewone verlenging zeer sterk groeien.

(5) Uit zulke niet hoopvolle maar hopeloze zonen van zulke werkelijk meer dan ezelachtige ouders, groeien dwazen op die niets weten, omdat ze nooit iets geleerd hebben, wat de goede verstandskrachten van hun ziel ook maar iets had kunnen verrijken.

(6) Opdat zo'n dwaas echter perfect wordt, moet hij ook al in de eerste tijd van zijn leven alle nobele

spelen volkomen begrijpen, waaromtrent in de loop van de tijd zelfs de meest nuttige - vanzelfsprekend nuttig voor de hel - aanwijzingen en zelfs filosofische beschouwingen geschreven en gedrukt zijn.

(7) Geschiedenisonderwijs zou wel beter zijn, ook aardrijkskunde; over het evangelie zullen we maar liever zwijgen, want men kan de wereld slechts een wereldse, maar geen goddelijke raad geven.

(8) Geschiedenis en aardrijkskunde zouden zulke mensen nader tot het goddelijke brengen, terwijl ze door de hierboven aangegeven moderne opvoeding met huid en haar zonder genade of pardon regelrecht naar de onderste hel gevoerd worden. En dat alles is het gevolg van de al in de vroegste jeugd ingewortelde en het vlees in bezit genomen hebbende speelduivel, die tot de allerhardnekkigste behoort, want hij verenigt in zich speelzucht, behaagzucht, voortdurend verlangen zich te vermaken, materieel winstbejag en daarmee verkapte heerszucht. Deze duivel is het allermoeilijkst uit het mensenvlees te drijven en gaat bijna op geen andere manier eruit, dan zoals hij bij Judas Iskariot is uitgedreven, die nog veel beter was dan de beste modegek tegenwoordig.

(9) Op dezelfde manier wordt ook het vrouwelijk geslacht dusdanig misvormd, dat niet zelden de ziel van een twaalfjarige jongedame er al net zo uitziet als een Proteus. Zo'n meisje is in de wieg al een modiste, want daarvoor krijgt ze een heleboel poppen om te kappen, nieuwe kleertjes voor te maken en ze te leren verschillende houdingen aan te nemen, zoals ze dat in de modetijdschriften ziet. Daarbij moet ze ook al frans en engels beginnen te spreken, terwijl er van bidden nog geen sprake is. Ook de dansmeester krijgt gauw veel te doen en daarop de piano - en tekenleraren.

(10) Op deze manier groeit, als de onderwijsmethoden goed worden gehandhaafd, uit dit wiegenkind dat nauwelijks in staat is zelfhaar neus te snuiten, eerst een wonderkind en als zo'n meisje nauwelijks vijf handbreedten groot is geworden, dan is het al een engel, als ze al geen godin is.

(11) Het is vanzelfsprekend dat de godsdienstleraar niet vanwege de religie, maar voor de 'bon ton' in zo'n herenhuis voor gouverneur moet spelen.

(12) Wordt zo'n meisje dan ongeveer 13 of 14 jaar oud, dan wordt ze al volgens het grote modeblad opgedirkt en in de zogenaamde grote wereld binnengeleid, bij welke gelegenheid er natuurlijk weer vreugdetranen door de ouders vergoten worden als zo'n dochter, die in de wereld wordt binnengeleid, daar dan bijval oogst.

(13) Deze dochter kent weliswaar, ondanks de godsdienstleraar, vaak niet één tekst uit de Schrift; ook niet het 'onze Vader' en evenmin de tien geboden, want het bidden is iets voor het volk en hoort niet thuis in de eigenlijke voornamen kringen. Daar wordt in de eerste plaats gelet op de houding, op het lopen, op de houding bij het lopen, of deze wel is zoals de mode dat voorschrijft, dan op een mooi gezichtje, op een zeer ontblote hals, tere, witte, zachte en ronde handen en als het mogelijk is nog meer op een passend klein voetje en ook of zo'n meisje in de edele kunst van het koketteren thuis is en natuurlijk ook of haar kleding elegant is. Onder zulke omstandigheden is dan zo'n vrouwelijk prachtexemplaar uit de goede kringen ideaal.

(14) Hoe gelukkig zou zich menige ezel prijzen, als hij zo'n vrouwelijk prachtexemplaar tot vrouw zou kunnen krijgen. Ja, zo'n ezel zou wel gelukkig zijn, want zo'n prachtexemplaar kon hem in korte tijd tot de hoogst nuchtere overtuiging brengen, dat hij ten eerste een grote ezel was en ten tweede dat zijn verrukkelijk vrouwelijk prachtexemplaar niets anders was dan een gekalkt graf of een van buiten vergulde zuil, waarvan het inwendige hout geen cent waard is.

(15) Wat is echter de oorzaak van zo'n ontarding? De oorzaak is hierboven al aangegeven; ze is het bezeten zijn van een zogenaamde speelduivel, die zich veroorlooft met de mensen datgene te doen, wat de kinderen, vooral de meisjes, met hun poppen doen.

(16) Zou het niet beter zijn, als de kinderen dan toch speelgoed moeten hebben dat men hen speelgoed geeft dat een of andere betrekking heeft op Mijn jeugd op aarde? Daardoor zouden de kinderen een goede neiging ingeplant krijgen en ze zouden, als ze groter zijn, met plezier naar meer feiten en data vragen en naar alles wat hun speelgoed voorstelt en te betekenen heeft. Onder zulke omstandigheden zou dan een ware catecheet zeker een heel vreugdevol werk hebben in het aanleggen van een jonge wijngaard en hij zou ook weldra wonderbaarlijke vruchten oogsten.

(17) Maar hier is juist het tegenovergestelde het geval. In plaats van voor de hemel, wordt het kind al in de wieg voor de hel opgevoed, die dan tenslotte ook triomfeert.

(18) Van dit soort worden de meesten naar de hel doorgevoerd, want zulke mensen houden zich voor erg goed, rechtvaardig en naar hun begrippen van de wereld volkomen deugdzaam, vandaar dat aan een verbetering ook niet te denken valt. Dat zou volgens het begrip van zulke mensen slechts een teruggang en een achteruitgang van hun fijne zeden zijn.

(19) Een dief en een moordenaar kunnen berouw voelen, een hoerenloper, een echtbreker en ook een dronkaard kan onder bepaalde omstandigheden zover gebracht worden, dat hij zijn grote dwaasheid inziet en men tot hem kan zeggen: 'Je zonden zijn je vergeven, ga heen en zondig niet meer!' Wat zou men echter tegen deze fijn ontwikkelde, hoogmoedige en zeer trotse wereld zeggen? Ze houdt zich voor rechtschapen, buitengewoon beschaafd, en houdt zich aan de wetten van de goede toon en smaak; ze ondersteunt ook de armen als de goede smaak het veroorlooft, gaat ook naar de kerk - op die tijden natuurlijk, dat de elegante wereld daarheen pleegt te gaan; woont ook een preek bij, als de predikant iemand volgens haar smaak is, die zo aardig theatraal zijn preek kan voordragen en natuurlijk ook een prettige stem heeft en een aardig persoon is. Van de preek wordt vrijwel niets opgestoken, maar als ze aangepast is aan de beschaafde toon en smaak, kan de predikant haar toch wel in een sierlijk klein formaat laten drukken en die aan een hoge dame opdragen. Dan kan deze preek de predikant tenminste enige dukaten, soms ook een betere betrekking opleveren en de boekhandelaar een goede verkoop, niet vanwege de preek, maar vanwege de goede smaak en terwille van de edele dame aan wie zoiets opgedragen was, niet met het oogmerk om hem te lezen, maar meer vanwege een sierlijke bibliotheek.

(20) Hieruit volgt, hoe moeilijk of onmogelijk deze mensen verbeterd kunnen worden. Want bij hen gaan in volle ernst doop en oliesel verloren, zoals jullie zouden zeggen. Er zal in de wereld der geesten veel voor nodig zijn om zulke mensen op de levensweg te brengen, want voor zulke mensen - men gelooft het nauwelijks - is Mijn naam weezinwekkend en Ikzelf ben voor hen zo goed als helemaal niets, hoogstens een armzalige moralist uit de oude tijd, wiens moraal nu echter geen waarde meer heeft, omdat men in Parijs een veel betere heeft uitgevonden.

(21) In de geestelijke wereld, waar natuurlijk de Parijse modebladen niet meer doordringen, waait dan een andere wind. Het is weliswaar een wind van genade, maar riekt voor dergelijke zielen erger dan de pest. Daarom vluchten ze allang van te voren weg van de plaats, waar ze zo' n genadewind zouden kunnen voelen. Ik zeg jullie: Uit deze klasse mensen zullen velen in de kuil van de satan belanden, wat zoveel wil zeggen als in het allerlaatste afval van de materie, die als omhulling samen met zijn centrum, de jullie al bekendgemaakte laatste reis zal maken.

(22) Deze gedenkwaardigheid is duidelijk en in veel opzichten zeer leerrijk. Daar hoeft verder niets meer aan toegevoegd te worden; daarom nu weer iets anders!

Hoofdstuk 61

Het wezen en het gevolg van de woede

6-4-1847.

(1) Omdat we al in de voorafgaande gebeurtenissen gesproken hebben over bezetenheid, willen we hiermee doorgaan en in deze gedenkwaardigheid een heel gevaarlijke bezetenheid onthullen. Waar zal deze dan wel uit bestaan?

(2) Deze bestaat uit het in bezit nemen van het aardse vlees door de duivel van de toorn. Deze bezetenheid is de allergevaarlijkste, omdat een dergelijke woededuivel niet alleen het vlees in bezit neemt, maar altijd nog een legioen dienstbare geesten bij zich heeft.

(3) Toorn staat in de scherpste tegenstelling tot de liefde en vormt het eigenlijke hoofdbestanddeel van de satan. De toorn kan echter zonder voeding niet bestaan; daarom heeft hij altijd een talloze hoeveelheid hem voeding gevende geesten om zich heen, aan wie hij zuigt en op wie hij teert. Net zoals de liefde niet zonder voedsel kan bestaan, namelijk de wederliefde, zo kan ook de woede niet bestaan zonder woede tegenover zich, want die is zijn voeding. Laten we echter bekijken wat voor gespuis hij om zich heen heeft om hem te voeden.

(4) Haat is de belangrijkste voeding van de toorn, daarna de hoogmoed en wat daaruit voortkomt, namelijk zelfzucht, afgunst, gierigheid, echtbreuk, hoererij, verachting van al het goddelijke, geringschatting van zijns gelijken, moord en doodslag, heerszucht en tenslotte volkomen gewetenloosheid. Dat zijn ongeveer de nevenaandoers van deze woededuivel, waarvan ieder nog een vrij groot aantal ondergeschikte slechte geesten heeft, die zich in de veelsoortige hartstochten van een door woede bezeten mens gemakkelijk laten herkennen.

(5) Deze boze geest is, als hij van een lichaam bezit heeft genomen, net zo moeilijk uit het vlees van een mens te krijgen, als het moeilijk is om een brandend huis te blussen, waar aan alle kanten de vlammen uitslaan. Daar is niets anders meer mogelijk dan het tot op de laatste balk te laten uitbranden en mettertijd de afgekoelde as te onderzoeken of er zich nog iets in bevindt, dat niet door de afschuwelijke gloed is verteerd.

(6) Omdat deze woededuivel zo vreselijk is, zoals te zien was bij de twee Gadarenen (*zie Het Grote Johannes Evangelie Deel 2), moeten we toch te weten komen hoe dit uitschot van de hel in het vlees van de mensen komt.

(7) Deze geest komt niet zoals de anderen langzamerhand pas in het vlees van de mensen, maar hij wordt al bij de verwekking als een zaad van de hel erin gelegd en moet er ook in zijn, omdat dit zaad de voorwaarde is voor de ontwikkeling van het vlees. Maar het zaad kornt niet tot zelfstandigheid als de pasgeboren mens daartoe niet wordt opgevoed.

(8) Pas door een bepaalde opvoeding wordt die verderfelijke stof opgeslagen in de lever en als zij daar eenmaal overvloedig aanwezig is, dan verwekt deze stof in zichzelf de zelfstandigheid van de woededuivel; maar als deze zelfstandig geworden is, neemt hij al gauw de hele ziel gevangen en trekt die binnen zijn bereik, waardoor dan de hele mens in korte tijd een formele duivel wordt.

(9) Bij veel mensen is het niet volstrekt nodig dat deze vleesduivel zijn volledige zelfstandigheid bereikt, maar ook de uitwaseming van het verderfelijke specifium plant zich in het hele lichaam voort en wel het eerst in het bloed, dat heel snel opbruist als het met dit specifium voldoende vermengd is. Door het bloed komt het in de zenuwen, hierdoor in de zenuwgeest en door de zenuwgeest in de ziel.

(10) Heeft dit slechte specifium ook de ziel doordrongen, dan is de mens ook minstens al een halve

duivel en het is niet goed met zo'n mens om te gaan.

(11) Dit soort mensen is daaraan te herkennen, dat ze over elke kleinigheid die ze ook maar enigszins beroert, buitengewoon hevig opbruisen en dadelijk klaarstaan met vloeken en slaan. Ze lijken op roodgloeiend ijzer, dat op zichzelf heel stevig en rustig lijkt te zijn; men hoeft er echter maar wat houtzaagsel op te gooien en dadelijk slaan er rook en vlammen uit!

(12) Dit alles kan door een passende goede opvoeding van die kinderen worden vermeden; ook al is er bij de een of ander een grote aanleg daarvoor aanwezig, toch kan deze door een goede opvoeding met daarnaast ook een goed levensdieet zo geordend worden, dat mettertijd uit haar alleen maar iets goeds in plaats van iets verkeerds kan komen.

(13) De grootste fout daarbij is de verwenning; bij deze slechte gewoonte wordt elke ondeugendheid van het kleine kind door de vingers gezien. Het kind wordt van dag tot dag ouder en merkt hoe het allerlei ondeugendheden en kleine streken ongestraft kan begaan. Dan probeert het steeds grotere zogenaamde kwajongensstreken te ondernemen; wordt hieraan van de kant van de ouders maar weinig of helemaal geen aandacht geschonken, zodat het kind al een soort standvastigheid in zijn woede bereikt, dan werpt het zich al gauw op tot een onstuimige eiser en gebiedt gewoon dat men hem datgene geeft waarnaar het verlangt. Geeft men hem dat niet, of staat men hem iets bepaalds niet toe, dan wordt hij rood van woede en niet zelden onverdraaglijk ruwen grof.

(14) Laten de ouders zich door dit gedrag bang maken en geven ze toe aan het ongebreidelde verlangen van het kind, dan heeft dit de eerste graad van duivelse zelfstandigheid al bereikt. Weldra begint dan het opgroeiende kind zich tot brutale wetgever van zijn ouders op te werpen en het zou de ouders werkelijk slecht vergaan, als ze de eisen van hun ontaarde kind niet dadelijk zouden inwilligen.

(15) Wordt zo'n kind nu ouder, groter en sterker, dan zouden veel ouders hun leven niet zeker zijn als Ik niet door velerlei ziekten deze vleesduivel in het vlees van zulke bedorven kinderen aan banden zou leggen. Alleen door deze ziekten wordt hij er tot een zekere graad uitgedreven, vooral in de tijd dat hij in het bloed is gekomen. Roodvonk, uitslag, mazelen, vlekken, pokken en nog andere ziekten zijn afvoermiddelen van dat wat de menselijke natuur bederft. Ze drijven dit boze specificum natuurlijk niet helemaal uit, maar alleen in zoverre het zich in het bloed heeft gewaagd.

(16) Als de ouders echter na zo'n doorstane ziekte van de kinderen, waardoor Ik hen te hulp ben gekomen, verstandig zouden zijn en het kind ordelijk en volgens vaste regels zouden behandelen, dan zou dat voor hen en het kind geestelijk en lichamelijk een goede zaak zijn.

(17) Maar daarna verwennen ze het gewoonlijk des te meer en dan wordt de tweede toestand meestal erger dan de eerste; want als deze vleesduivel in het kind gemerkt heeft, dat de weg door het bloed niet veilig is, dan gaat hij het bloed voorbij en gaat regelrecht op de zenuwen af. Zijn de zenuwen dan aangetast, dan wordt het kind heel gevoelig, wat de ouders gewoonlijk voor een ziekelijke toestand aanzien en dan geven ze het alles wat het maar verlangt om het niet te prikkelen vanwege de vermoede zwakke zenuwen.

(18) Dan moet Ik weer tussenbeide komen en het vlees van het kind met dysenterie of zware hoestaanvallen teisteren, zodat dit specificum weer uit de zenuwen afgevoerd wordt, waardoor het vlees van het kind, als het dergelijke hulpmiddelen kan doorstaan, weer een tijd lang is geholpen, hoewel het meestal beter is dat zo'n verpest vlees van de ziel van het kind wordt afgenomen, voordat de vleesduivel de ziel heeft kunnen aangrijpen.

(19) Daarom neem Ik gewoonlijk van zulke ouders, die hun kinderen teveel verwennen, de kinderen af; meestal is dat het geval bij ouders die weinig kinderen hebben en daarom dikwijls klagen: "Ik heb maar

één kind, en dat is voortdurend ziek" of "Mijn enig kind moest sterven, maar mijn buurman heeft een heel stel kinderen en die lopen half naakt rond, ze hebben geen verzorging, zijn kerngezond en er sterft er niet één."

(20) Dat is zeer zeker waar, zeg Ik dan, omdat daar een goede reden voor is. Het enige kind zou teveel verwend worden en mettertijd helemaal dood zijn voor Mijn rijk, omdat zijn ouders dwazen zijn en een apenliefde hebben, waarmee ze hun kind voor de hele eeuwigheid zouden dooddrukken, als Ik net zo'n dwaas zou zijn als zij en hen het kind zou laten behouden als tijdverdrijf, opdat ze zich daarmee konden amuseren zoals ijdele stadsdames en kasteelvrouwen zich amuseren met hun papegaaien, hondjes en vogels.

(21) Daar Ik met de mensen echter een hoger doel voor ogen heb dan alleen maar speelgoed te zijn voor domme onnozele ouders, blijft er natuurlijk geen ander middel over dan de kinderen regelrecht van de ouders weg te nemen en ze ter verdere opvoeding aan Mijn engelen te geven.

(22) Ik zoek daarom altijd die kinderen uit, die door hun ouders, ook als ze meerdere kinderen hebben, teveel vertroeteld en geliefd worden; een te grote liefde van de ouders voor hun kinderen veroorzaakt gewoonlijk de dood.

(23) Liet Ik ze lichamelijk in leven, dan zou hun ziel onherroepelijk verloren zijn en dan is dus de dood van het lichaam beter, opdat de ziel voor de hemel behouden blijft. Daarom moet ook niemand zich verwonderen, als zoveel kinderen in hun jeugd en vaak al in de wieg sterven; want Ik weet het best waarom Ik ze al zo vroeg uit de wereld wegneem. Het is beter dat ze zwakke geesten in de hemel worden, dan dat ze op deze wereld tot sterke helse geesten zouden uitgroeien.

(24) Toch gebeurt het hier en daar wel, dat dergelijke woedegeesten opgroeien en het moet ook gebeuren terwille van de wereld. Als de ouders nog tijdig genoeg de toorn en eigenzin van zulke kinderen krachtig bestrijden, dan kunnen uit hen zeer bruikbare en in één of ander vak heel ijverige mensen opgroeien; wordt tegen hun toorn en eigengereidheid niet voortdurend opgetreden, dan groeien uit hen rovers, muiters en zomogelijk ook vaak afschuwelijke pijnigers van de mensheid. Daarom moet men alle ouders, die bij één van hun kinderen toorn, ijdelheid, eigendunk, zelfzucht en pronkzucht ontdekken, op het hart drukken deze hartstochten met alle energie aan te pakken. Het gevolg daarvan zal zijn dat ze daar hele flinke en bruikbare mensen uit zullen maken, omdat daardoor het boze specificum in hen in een goed specificum wordt omgezet door een nauwkeurig psychisch-chemisch proces.

(25) Deze merkwaardigheid is heel belangrijk en men moet er de juiste aandacht aan schenken, daarom zullen we er nog enkele dingen over zeggen.

Hoofdstuk 62

Het bestrijden van de toorn

7-4-1847.

(1) Omdat juist deze woededuivel zo gevaarlijk is als hij zich in het mensenvlees bevindt, is het vaak nodig kinderen te laten sterven, ja niet zelden ook hele generaties door pest en andere rampzalige ziekten lichamelijk te doden, voordat het deze duivel mogelijk wordt om de ziel volledig in zijn wezen op te nemen. Het is dan ook van het grootste gewicht voor elk mens die zijn eigen ziel moet bewaren en als hij vader of moeder is - ook de zielen van zijn kinderen, dat men de juiste leefregels kent en die

opvolgt, waardoor niet alleen de ziel gered kan worden, maar ook het lichaam van de mens een zo hoog mogelijke leeftijd kan bereiken voor het eeuwig welzijn van zijn ziel; dat kan echter niet gebeuren als de mensen deze leefregels grotendeels niet kennen en als ze deze al kennen, ze toch niet opvolgen.

(2) Hoe moet een mens zich dan van zijn geboorte af gedragen of hoe moet hij opgevoed worden, opdat hij op rijpere leeftijd die psychische en lichamelijke dieetordening in acht kan nemen, waardoor het hem mogelijk wordt een rustige hoge ouderdom te bereiken en juist door deze hoge leeftijd zijn ziel een waar, vast eeuwig voortbestaan te verzekeren?

(3) Als het in de wieg zich al openbaart, dat het kind een zeer gevoelige natuur heeft en gemakkelijk door allerlei invloeden geprikkeld kan worden, moet het, zolang het nog geen geheugen heeft, door zulke stoffen gevoed worden die het bloed niet verhitten, maar wel zacht afkoelend werken.

(4) Zoogt de moeder het kind, dan moet ze zich onthouden van geestrijke dranken en vooral van gemoedsbewegingen; daardoor brengt ze specifica in haar borst, die voedsel voor deze vuurgeest zijn kort en goed, ze moet zich van zulke spijsen en dranken onthouden die de gal te zeer opwekken of de al opgewekte gal irriteren. Peulvruchten, vooral bonen, zijn niet aan te bevelen, wel echter matig bouillon en gebraden vlees van zuivere dieren, meelspijsen van tarwe, rogge en witte maïs; ook gerst of rijst in niet vette melk gekookt is geschikt.

(5) Als de moeder het kind niet zelf zoogt, maar het aan de borst van een voedster laat drinken, wat eigenlijk nooit erg goed is, dan moet ten eerste wel bekend zijn, wat voor geesteskind deze voedster is en als gebleken is dat ze een goede zachtmoedige ziel is, dan moet ze ten tweede hetzelfde dieet volgen en zichzelf beheersen zoals de moeder werd voorgeschreven.

(6) Zoogt de moeder of de voedster het kind, dan moet het van de borst genomen worden als de eerste tandjes zich vertonen, want met de tanden begint ook het geheugen bij het kind. Het beste zou het echter voor het kind zijn geen borstvoeding te krijgen.

(7) Tarwezemelen gekookt met wat zuivere honing zou in het begin het beste zijn voor zo'n kind met hitsig bloed. Men kan ook gerstewater nemen dat met wat honing of suiker is gezoet; evengoed, en vaak nog beter zijn gekookte vijgen of gekookt johannesbrood.

(8) Bij sommige kinderen, vooral later als ze wat ouder zijn, zou ook licht linzenmoes heel goed zijn.

(9) Melk van dieren is aanvankelijk niet aan te bevelen, omdat veel dieren vaak zelf niet helemaal gezond zijn en daardoor ook geen gezonde melk kunnen geven - wat gewoonlijk 's winters het geval is. Vaak zijn dieren ook volbloedig en hebben een heftig temperament en hun melk zou dan voor zo'n driftig volbloedig kind slecht van pas komen. Pas als kinderen één tot twee jaar oud zijn geworden, kunnen ze lichte met water verdunde melk krijgen.

(10) Het zal echter nooit schadelijk zijn soms gekookte fruitmoes te eten, want vruchten, vooral goede appels en fijnere peren, zijn erg goed om het bloed te reinigen en rustiger te krijgen.

(11) Vlees mogen deze kinderen dan pas krijgen, als ze de tanden gewisseld hebben. Krijgen kinderen, vooral de hierboven genoemde, al vroeg vleesspijsen, dan wordt hun bloed daardoor teveel gevoed en hun vlees te vet en daardoor worden hun transpiratieklieren te slijmerig, waaruit dan voor deze kinderen gevaarlijke ziekten ontstaan.

(12) Als zulke kinderen zover zijn dat ze kunnen lopen en praten, dan moeten ze zich bezighouden met allerlei meer rustige en voor het kinderlijk gemoed nuttige en opvoedende spelletjes en men moet voortdurend daarbij opletten, dat zulke kinderen zich nooit te zeer verhitten, noch door teveel beweging en nog veel minder door een gevoelsaffect; alles wat ze maar in het minst zou kunnen ergeren moet achterwege gelaten worden.

(13) Bemerkt men echter dat niettegenstaande alle omzichtigheid er bij de een of ander toch opbruisingen van het gemoed ontstaan, dan moet men nooit verzuimen een doelmatige straf toe te passen, niet door slaan maar liever, en met meer succes, door doelmatig vasten. Want niets heelt de woede beter dan de honger en hongerenden zijn het minst geneigd in opstand te komen, terwijl ze als ze verzadigd zijn eigenlijk niet te vertrouwen zouden zijn.

(14) Als men door dergelijke oorzaken kinderen moet straffen, is het heel goed dat men hen zegt en laat begrijpen, dat de hemelse Vader hun geen brood heeft gestuurd omdat ze ondeugend waren. Als ze echter weer heel braaf zijn en de hemelse Vader om brood vragen, zou hij hun dat dadelijk weer geven. Daardoor worden zulke kinderen op God opmerkzaam gemaakt en het zal zich steeds dieper in hun jonge zielen griffen, dat deze in alles van God afhangt en dat Hij al het goede en slechte heel trouw vergeldt.

(15) Zijn zulke kinderen dan echt rustig en goed opgevoed, dan moet men ook niet verzuimen hen te tonen hoe de hemelse Vader grote vreugde aan hen heeft en hun daadwerkelijk 's morgens, 's middags, en 's avonds toeroept: 'Laat deze lieve kleinen tot Mij komen!'

(16) Als kinderen zo begeleid worden, dan zal men later weinig moeite met hen hebben. Maar worden ze zo niet begeleid, dan zal het wel wat moeilijker zijn ze later op de rechte weg te brengen en dan zal het spreekwoord in vervulling gaan, dat een oude boom zich niet meer laat buigen, dan alleen door storm en bliksem waarbij zo'n boom er zelden zonder schade afkomt.

(17) Zijn dergelijke kinderen volwassen geworden en hebben ze al een volkomen zelfbewustzijn gekregen - in zoverre men dit begrip op natuurlijk niveau kan ontwikkelen - en tonen zich bij hen nog hier en daar duidelijke symptomen van overdreven geprikkeldheid van het gemoed, dan moet men hen vooral aanraden in alles zeer matig te leven, vroeg gaan slapen, maar nog vroeger opstaan, zich langere tijd van geestrijke dranken onthouden, alsook van vlees van onreine dieren en geen plaatsen bezoeken waar allerlei dwaze stukken, tot slecht vermaak van de toeschouwers worden opgevoerd en in het bijzonder niet die plaatsen waar gedanst en gespeeld wordt. Dergelijke dingen moeten door zulke opbruisende mensen voor geruime tijd worden vermeden, beter nog voor altijd.

(18) Het is voor zulke mensen van beider geslacht ook goed om gauw te trouwen; want de bronst van een driftkop is veel erger dan die van een zachtvaardig mens. Naast dit natuurlijk dieet is het allerbelangrijkst dat deze mensen vaak bidden en geestelijke boeken lezen of, als ze zelf niet kunnen lezen, zich laten voorlezen. Dat zal hun ziel sterken en de boeien van hun geest los maken, die dan gemakkelijk geheel vrij wordt wanneer dergelijke mensen Mijn liefde grijpen. Want omdat deze mensen aan sterkere verzoeking blootgesteld zijn dan anderen, zijn ze juist daardoor des te dichter bij Mijn genade als hun verzoeking groot is. *Juist* deze mensen zijn het, waaruit iets groots kan groeien als ze op de juiste weg zijn geraakt, omdat ze de juiste moed in zich hebben. Uit deze mensen komen, geestelijk genomen, in Mijn rijk schepen en paleizen voort uit eikenhout en marmer vervaardigd; uit zwammen en riet komt niet gemakkelijk iets beters voort dan het in aanleg is.

(19) Het was nodig om deze leefregels toe te voegen aan deze gedenkwaardigheid en nu we het duidelijk uitgelegd hebben, opdat ieder mens het zeker en nuttig kan volgen, kunnen we verder overgaan naar een volgende gedenkwaardig gebeuren.

Hoofdstuk 63

Over de menselijke eerzucht

(1) Iets wat bijna nog schadelijker en erger is dan drift of de toornduivel in het menselijke vlees, is de eerezucht of het streven anderen te willen overtreffen, wat weliswaar gelijke tred houdt met de toorn, maar toch de basis van hem vormt; want een deemoedig mens wordt niet gemakkelijk tot woede geprikkeld, terwijl bij een hoogmoedig mens dadelijk de vlammen uitslaan, zoals men pleegt te zeggen. Deze eerezucht is de eigenlijke hoofdduivel bij de mensen en vormt met de satan bijna één geheel. Kinderen worden door deze boze geest dan pas in beslag genomen, als ze tot enige zelfkennis zijn gekomen.

(2) De aanleg daartoe merkt men echter al eerder, als de kinderen nog maar nauwelijks kunnen spreken. Breng maar eens een paar kinderen samen en sla ze bij hun spel gade en al gauw zal men opmerken hoe de één de ander wil overtreffen; want een kind, dat nauwelijks kan praten vindt het reeds prettig als het door anderen geacht wordt.

(3) Bij het vrouwelijk geslacht is deze trek bijzonder sterk. Dit vindt zich al gauw mooi en begint zich op te sieren en wie bij zo'n meisje een wit voetje wil halen, die moet maar heel vaak zeggen dat ze mooi is. Het meisje zal dan enigszins verlegen beginnen te lachen en het zal niet zo goed meer gaan als er zich een tweede heel mooi meisje in het gezelschap bevindt. Maar het zou helemaal verkeerd gaan als men een ander meisje misschien nog mooier zou vinden, dan zal ze zeker heimelijk of misschien in het openbaar traantjes laten vallen.

(4) Bij de jongens heeft een mooi uiterlijk niet zoveel invloed als ze nog kinderen zijn, maar bij hen gaat het om hun kracht. Ieder wil de sterkste zijn en met zijn kracht zijn kameraad totaal overwinnen; hij zal zo mogelijk zonder genade of pardon met handen en voeten hem daarvan niet zelden een bijna moorddadig bewijs leveren, alleen maar om de sterkste te zijn en daarom als de meest gevreesde onder de jongens bekend staan.

(5) Bij zulke gelegenheden bemerkt men bij kinderen al heel gauw de tegenwoordigheid van de satanische demon.

(6) Dat deze demon dadelijk moet worden bestreden, daarvoor geeft de natuur al een wenk, ook al zou niemand een groter en dieper inzicht op dit gebied hebben, omdat dit streven de beste te zijn, kennelijk maar al te gauw in de grootste ondeugd kan ontaarden.

(7) Een behaagziek meisje wordt al gauw een koket ding en weldra ook een hoer en in die toestand is ze als het ware al op het punt waarop satan haar wilde hebben. En de jongen wordt weldra een lomperd, een vechtersbaas en in alle opzichten iemand, voor wie niets meer heilig is behalve hijzelf.

(8) Weldra groeien uit zulke mensen kankeraars en twistzoekers over God en alles en iedereen; ze weten bijkans alles beter dan een ander, begrijpen alles beter en hun oordeel moet wel het beste zijn, alleen maar omdat het van hen komt. Wie zich aan zo'n oordeel niet wil onderwerpen, die is in het mildste geval een ezel en in een iets meer demonstratief geval krijgt hij een pak slaag.

(9) Wat moet er later van zo'n mens worden? Wie moet degene beteren, die alles beter weet dan een ander? En laat een ander hem ook duidelijk zijn dwaasheid zien, dan wordt hij driftig en wat hij dan niet meer met zijn mond kan uitrichten, dat laat hij aan de kracht van zijn handen over, die gewoonlijk sterker zijn dan de tong van de tegenstander. Een paar krachtige stoten in de ribben en evenzoveel krachtige kaakslagen met de vuist werken op dat moment beter dan alle wijsheid van Socrates en Cicero; daar zouden hoogstens Simson en ook David als strijder een duchtige tegenstand kunnen bieden.

(10) Dat komt allemaal van de eerezucht, die maakt dat iedereen de voortreffelijkste wil zijn, ook als hij in werkelijkheid de laatste is. Als beide wapenen te kort schieten, dan blijft hem nog een mond over om te

vloeken en een onblusbare wraakzucht. Natuurlijk gaan dan bij zo'n gelegenheid de eierzucht en de drift hand in hand; hun dienaren zijn dan list en veinzerij.

(11) Deze allerboosaardigste duivel in het menselijk vlees is de bron van alle kwaad onder het menselijk geslacht en is van volkomen dezelfde soort als de onderste en diepste hel, want in hem vindt men alle ondeugden verenigd.

(12) Zou er ooit wel een oorlog zijn geweest als deze demon het menselijk vlees niet zozeer had bedorven? Geen zonde kan zoveel mensen in het verderf storten als deze! Een mens die heel veel van deze demon in zich heeft, zal al gauw mensen aan zich onderwerpen; in het begin weliswaar onder de naam 'vrienden', maar deze vrienden zullen uit louter vriendschap dat moeten doen, wat hun gebiedende leider wil en wel daarom, omdat hij hen in zijn heerszuchtdemon heeft binnengehaald. Deze vrienden zullen weer vrienden kiezen en hen in dezelfde demon, waarin ze zelf werden verwickeld, binnentrekken. Daardoor wordt de hoofdtraddraaier al een aanvoerder; en als alles goed loopt begint hij te gebieden en zijn demon zal weldra duizenden in zijn web verstrikken en ze zullen allen naar zijn pijpen dansen.

(13) Zo ontstaan er dynastieën. Daar staat iemand aan het hoofd, dicteert en geeft wetten zoals zijn humeur hem ingeeft en duizenden moeten die opvolgen, soms onder bloed en tranen, gewillig of onwillig, dat is om het even. Want waar eenmaal een macht zich tot een kluwen heeft verenigd, daar lijdt elke tegenstand schipbreuk en de rede verstand en wijsheid moeten wijken, waar tiranniek despotisme de troon heeft bestegen. Belieft het de tiran dat zijn onderdanen blind zijn, dan hoeft hij alleen maar te gebieden dat hun de ogen uitgestoken worden, en zijn handlangers, door dezelfde demon bezielde, doen alles wat de gebiedster wenst. Maar het is de mensen hun verdiende loon dat er tirannen over hen heersen. Ook al zijn ze direct geen tirannen, ze zijn toch minstens hardnekkige despoten, die evenals de tiran strikte gehoorzaamheid eisen, de minste tegenspraak tot majesteitsschennis verklaren en hem, al is het dan niet met de dood, minstens toch met een tijdelijke zware kerker bestraffen. Maar, zoals al werd gezegd, de mensen geschiedt recht als het zo toegaat.

(14) De mensen zelf hebben God terzijde geschoven en hun eigen hoogmoedsdemon op de troon gezet en wat ze eens deden, doen ze nog; want overal zorgen de ouders dat hun kinderen iets beters en hogers worden dan zijzelf. De eenvoudige boer wil in zijn hart, ook al kan hij zijn wens niet uitvoeren, dat zijn zoon een grote heer wordt en zijn dochter, als ze maar een lief gezichtje heeft, tenminste de vrouw van een burger uit de stad wordt of de vrouw van een ambtenaar op het platteland. Een schoenmaker wil zijn kinderen volstrekt niet zijn ambacht laten leren en heeft hij een dochter die eerder mooi is dan lelijk, dan zou het niemand, die hetzelfde vak uitoefent, geraden zijn haar tot vrouw te verlangen, omdat ze gemakkelijk de vrouw van een ambtenaar kan worden of nog iets hogers. De zoon van de schoenmaker moet natuurlijk studeren en dan hogerop klimmen. Is de dochter van zo'n dwaas werkelijk de vrouw van een landheer geworden en de zoon misschien zelfs griffier bij de rechtbank, dan mag de vader niet meer zo brutaal zijn zijn hooggeplaatste kinderen met de hoed op het hoofd te naderen. Het krenkt hem wel erg en hij stort vaak bitter tranen dat zijn kinderen hem niet meer willen kennen; maar hem geschiedt recht. Waarom was hij zo'n ezel en had hij er plezier in, in plaats van twee stutten voor zijn ouderdom, twee tirannen op te voeden.

(15) Daarom geschiedt een ieder recht en de hele mensheid geschiedt recht, dat ze van boven tot beneden geheel en al getiranniseerd wordt. Want zijzelf heeft er het grootste plezier in uit haar eigen kinderen tirannen te kweken.

(16) Wie laat de kinderen studeren? De ouders. Waarom? Omdat de kinderen iets zullen worden - En wat zullen de kinderen worden? Heel natuurlijk, als het mogelijk is altijd meer dan de ouders; want overal

zegt men: "Ik laat mijn zoon studeren, zodat hij later of een geestelijke of een ambtenaar kan worden en als hij een hoge ambtenaar of zelfs minister zou worden, of als geestelijke het misschien tot bisschop zou brengen, had ik dat het liefst." Zo spreekt het gemoed van een vader en eveneens het hart van een moeder. Maar dat een vader zou zeggen: "Ik laat mijn kinderen alleen maar studeren om nuttige kennis te vergaren en dan met verstandig overleg en profijt dat te worden wat ikzelf ben of misschien iets minder - maar goed en rechtschapen!", dat zal men niet vaak horen en nog minder Mijn woord: "Wie onder u de eerste wil zijn, die zij de laatste en uw aller knecht. "

(17) Dat gebod heb Ik gegeven en zie, nauwelijks een bedelaar volgt dit op; maar wat satan beveelt door zijn demon, daarnaar jaagt groot en klein, kind en grijsaard. Daarom geschiedt de wereld ook tien en honderdmaal recht, als ze met vuur en zwaard getiranniseerd wordt, want ze heeft zelf het grootste welgevallen daaraan.

(18) Houd op met uit je kinderen tirannen te kweken en wordt zelf liever de laatste dan de eerste, dan zullen de tirannen op hun tronen al gauw alleen staan; en omdat jullie diep beneden zullen staan, zullen vanaf hun hoogte ook zij diep naar beneden moeten komen om niet aan zichzelf overgelaten te gronde te gaan.

(19) Maar als jullie uit je kinderen meer en meer treden bouwt naar een troon, dan zal deze steeds hoger worden en hoe hoger hij wordt, des te beter kan hij stenen omlaag slingeren vanaf zijn verheven standplaats en des te harder treffen zij ook jullie die onderaan staan. Ik laat het graag toe dat de macht van de hoger geplaatsten groeit, opdat de dwazen daar beneden toch iets hebben dat ze verdeemoedigt en hun toont wat ze zouden moeten zijn, maar niet zijn. En daarom werden de regeringen door Mij gemachtigd en doen er goed aan de domme mensheid zoveel mogelijk te onderdrukken want ze verdient niet beter.

(20) Laat de vader niet voor zijn zoon een mooiere jas maken dan hijzelf draagt? En de moeder gaat met haar dochters in de modezaken en zoekt uren lang kleding uit, waarin haar dochters des te beter uitkomen om daarmee 'veroveringen' te maken. Waarom veroveringen? Vernederingen zouden het volgens Mijn woorden moeten zijn, waarnaar de mensheid moest streven. Omdat het echter veroveringen zijn, is het goed dat er tirannen zijn; ja, ze zijn zelfs engelen, omdat ze de veroveringszucht zoveel mogelijk door belastingen en andere wetten de kop indrukken.

(21) Dit zegt de vader tegen zijn zoon: „Je moet je zo leren gedragen, dat alle ogen en oren op je gericht zijn en je daardoor onontbeerlijk bent voor de hele maatschappij" of met andere woorden gezegd: probeer de eerste in de samenleving te worden. Waarom zegt de vader niet liever: "Zoon, trek je terug! Het is beter dat je van onder af je ogen op de samenleving richt, dan dat heel de gemeenschap haar ogen op jou richt!" - Of wat is beter, de grondsteen van een gebouw te zijn of de topgevel? Als er storm komt, die het dak en het huis vernielt, zal die dan ook de grondsteen van zijn plaats brengen?

(22) Wie het onderst is, die is ook het veiligst: de torenspits is echter een speelbal van storm en onweer.

(23) Daarom, daal af! De ware deemoed moet het vaste standpunt van je bestaan vormen. Daar verlaat de boze geest van de ambitie iedereen en aan de tirannie zal voor eeuwig een eind komen.

(24) Of geloof je, dat een vorst er ook maar iets om geeft of het gemene volk hem als een vorst erkent? Daarvan zal hij werkelijk zijn eer als vorst niet laten afhangen: maar als vorst verlangt hij slechts erkenning van zijn hoge positie door de hogere kringen en door de kringen van zijns gelijken.

(25) Als dus de mensheid gezamenlijk af zou dalen naar de grond van de deemoed, dan mag de vorst met een lantaarn naar zijns gelijken zoeken en naar de erkenning van zijn hoogheid onder hen, en hij zal die net zo min vinden als men geslepen diamanten vindt tussen de losse stenen in een rivierbedding.

(26) Kijk, dat is de weg naar gelukzaligheid hier en in het hiernamaals; daardoor kan mensheid en vorst

zich beteren, niet door weerbarstigheid en nog minder door allerlei mouterijen en opstanden tegen de geordende macht. Men moet van onderaf beginnen als men een huis wil bouwen; met het dak beginnen, dat gaat helemaal niet. Of hoe wil men eerst een vlag of een kruis op een torenspits aanbrenge, als voor de bouw van de toren nog niet eens de grondstenen zijn gelegd?

(27) Wie anderen wil beteren, moet eerst *zichzelf* verbeteren en moet rechtschapen leven, dan zullen de anderen hem navolgen als ze het voordeel er van zien. En wie anderen wil verdeemoedigen, moet eerst zichzelf verdeemoedigen, dan zal hij daardoor voor zijn buurman de trede wegnemen, waarop die buurman hoger zou zijn gestegen. Maar als iemand zijn broer draagt, zal zijn broer dan wel de berg afkomen, als degene die hem draagt niet naar beneden wil gaan? Daarom moet de drager eerst naar beneden gaan, dan zal ook degene die hij draagt beneden komen. Gaat het lastdier echter naar boven dan gaat zeker ook diegene die op hem zit en als last op hem drukt, mee omhoog.

(28) Zolang Mijn leer niet in alles volkomen in acht wordt genomen, zal het noch hier, noch in het hiernamaals - bij de enkeling noch in het algemeen - beter gaan. Diegene die Mijn leer echter helemaal wil navolgen, die zal het hier en in het hiernamaals goed hebben; want voor een deemoedige ziel gaat alles goed en omdat ze Mij het meest nabij is, heeft ze ook altijd de zekers te en allerbeste hulp bij de hand.

(29) Maar helaas is elk ander kwaad gemakkelijker uit te roeien dan dit en wel omdat de mensen er zelf welgevallen in hebben. Iedereen wil liever een hooggeëerd heer zijn dan in de ware betekenis van het woord een ondergeschikte knecht en bediende. De mensen groeten elkaar wel met een 'Uw dienstwillige dienaar', maar dat zeggen ze niet omdat ze dat willen zijn, maar het is alleen maar beleefdheidshalve, opdat degene die tegenover hen staat hen des te hoger zal aanslaan.

(30) O, vreselijk domme mensheid! Wanneer zul je tot het inzicht komen dat er geen wereld denkbaar is zonder een vast middelpunt? Bij elk hemellichaam ligt het middelpunt het diepst; waarom wil de mens zich dan niet in zijn eigen diepte begeven, zodat hij voor eeuwig de ware levenswaarborg vindt, die in Mijn leer zo helder en duidelijk wordt gegeven?

(31) Maar wat voor nut en welke betekenis zou Mijn leer hebben, als *Jezus*, haar stichter, thans Zelf de eer heeft om helemaal niets te betekenen - of hoogstens nog maar een beetje mee te tellen naast Socrates of Plato? Of men verandert *Jezus* enkel en alleen in een afgod, waarvan alleen nog maar de naam is overgebleven en een paar brokstukken van Zijn leer in de vorm van Egyptische hiërogliefen, waarover het bovendien streng verboden is na te denken. Kort en goed, men heeft Jezus gemodelleerd zoals men Hem kan gebruiken, zodat het wat opbrengt en niets uitdraagt, zoals Hij het heeft geboden toen Hij zei: "Als iemand je om een kleed vraagt, geef hem dan ook de mantel!" Diegene echter, die de laatste en ieders knecht zou moeten zijn, die zit onder miljoenen het hoogst! Een slecht voorbeeld voor deemoed! Maar het kan niet anders, want heden ten dage zijn er nog veel mensen wier vurigste wens het zou zijn, dat hun zonen paus zouden worden. Dus nog veel liefde voor het pausdom! Zolang dat nog bestaat, kan het niet beter gaan!

(32) Straks volgt nog heel wat over dit onderwerp!

Hoofdstuk 64

Allerlei menselijke klachten 1.

(1) De mensen klagen veel. De één vindt de tijd te slecht; alles wordt duurder en daarbij ook slechter. Weer anderen zijn letterlijk woedend op de regeringen en gooien alle schuld op hen. Weer anderen zijn niet tevreden als er lang vrede is en geen oorlog. Anderen geven weer alle schuld aan de geestelijkheid, weer anderen aan allerlei luxe en vooral aan de tegenwoordige pas opgerichte spoorwegen. Kort en goed, een ieder probeert de oorzaak van het kwaad van deze tijd nu weer bij het één dan weer bij het ander te zoeken. Maar dat één van al deze klagers zichzelf eens zou aanpakken en zich af zou vragen of hij ook niet op één of andere manier tot het slechter worden van deze tijd heeft bijgedragen en misschien nog bijdraagt, dat komt in niemand op! Iedereen ondervindt het kwaad alleen maar als van buitenaf komend, maar in zichzelf ziet hij het niet.

(2) Daar zie Ik een huisvader geweldig uitvallen tegen de luxe van deze tijd, terwijl hij juist in een warenhuis is om voor zijn dochters dure, spiksplinternieuwe allermooiste stoffen voor hun kleren te kopen. Wat moet men tegen zo'n aanklager van de luxe zeggen? Alleen maar: Domkop, als die luxe je niet bevalt, waarom laat je je dan door de luxeduivel aanzetten dergelijke verderfelijke dingen voor je dochters te kopen? Koop linnen gewaden, of nog beter koop vlas en laat je dochters spinnen, dan zul je kleren voor je dochters hebben die hun veel meer van nut zijn dan de moderne stoffen die je zo ergeren, dat je ze van louter ergernis koopt om je dochters maar aanzien te verlenen, zodat men aan hen je welstand kan afmeten en ze goede veroveringen kunnen maken. O, jij dwaas, voor jou is er nog veel te weinig luxe, nog veel te weinig wisseling van mode. En als de mode van de dag twee keer zal veranderen, dan zul je nog de oude ezel zijn. Wel zul je dan nog meer schimpen dan nu, maar niettegenstaande dat de voortschrijdende geest van de tijd huldigen, zoals het behoort. Nu vraag Ik echter: Wie anders dan domkoppen zoals jij openen de deuren voor de luxe, omdat je houdt van het kleurrijk uiterlijk van je dochters?

(3) Begin eens in plaats van te schimpen, de luxe in je huis daadwerkelijk te versmaden. Kleed je kinderen zoals Ik boven heb aangegeven, misschien zal je enkelen vinden die je nadoen en deze weer anderen! Dan zal zo langzamerhand de luxe zelf verdwijnen als hij geen aftrek meer vindt. - Zo zijn er ook journalisten die de luxe voortdurend aanvallen, terwijl ze in alles steeds de nieuwste mode volgen, waardoor hun geschrijf natuurlijk steeds zonder resultaat blijft. Want als iemand zichzelf niet verbetert, hoe kan hij dan anderen verbeteren?

(4) Aan de andere kant ziet men weer boeren en hotelhouders de verbruiksbelasting aanvallen en beschimpen en vervloeken. Zij bedenken daarbij echter niet, dat ze de eerste uitvinders van deze staatsplaag zijn, omdat ze door hun toedoen hun afnemers een nog tienmaal zo hoge belasting opleggen, dan de regent van zijn onderdanen verlangt.

(5) Toen deze belasting nog niet bestond, legden alle hoteleigenaren een totaal onmenselijke verbruiksbelasting aan hun gasten op. Menigeen moest louter vanwege die belasting zijn jas bij de waard achterlaten. Dan vraag Ik, hoe kan zo'n mens over een belasting klagen die hij zelf al zoveel eerder heeft ingevoerd, toen de staat nog niet aan zo'n belasting dacht? Als het in zijn huis rechtvaardig werd geacht, waarom zou het dan niet rechtvaardig zijn voor het hele land? Verlangt een waard niet twee stuivers (*, Duitse tekst: 'Kreuzer') voor een stuk brood, terwijl het hem er maar nauwelijks één kost? Dat is een extra belasting van 100%! Zoveel verlangt de staat niet, die is veel redelijker en de waard mag zich die staatsbelasting wel laten welgevallen, want hij had immers allang het grootste genoegen in dit monopolie.

(6) Zo ook de landman, als hij een mand fruit naar de stad brengt en daarvoor enkele stuivers staatsbelasting betaalt. Hoe krijgt hij die weer binnen? Wat hij voor de hele mand betaalde, dat slaat hij om op tien stuks, maar na deze tien stuks heeft hij nog negentig stuks in de mand. Deze zijn dus belastingvrij. Maar verkoopt hij ze ook als zodanig? O nee, hij heft de belasting nog negen keer! Beleeft deze man geen

daadwerkelijk plezier aan deze belasting? Hoe kan hij dan daarover schimpen? Heeft hij met 900% nog niet genoeg, die woekeraar, wiens bomen Ik voor niets met fruit heb volgehangen? Daarom, ga maar zo door - nog maar meer verbruiksbelasting en die zal niet ophouden, totdat ze heeft opgehouden in de harten van de broeders onderling.

(7) Van iemand die iets uit een goed hart schenkt wordt, zover Ik mij herinner, door de staat weinig of helemaal geen belasting geheven, nota bene! Als echter de mens tegenover zijn medemens geen hart meer heeft, hoe kan hij dan van de staat verlangen, wat hemzelf zo geheel en al ontbreekt? En Ik voeg daaraan toe: De mensen richten zichzelf, maar de staat richt Ik naar het gedrag van de mensen.

(8) De staat moet door Mij beoordeeld worden volgens de gedragingen van de mensen bij datgene waarin ze het grootste plezier hebben. Wie int er een grotere belasting van zijn broeders dan de korenwoekeraar? Als de staat van hem een duizendvoudige belasting zou vorderen, dan zou het evenwicht nauwelijks hersteld zijn!

(9) Jullie zien daaruit, dat de mensen altijd zelf hun euvelen veroorzaken; daarom zal het kwaad ook zolang onder hen zijn, zolang zijzelf voortdurend scheppers van dit kwaad zijn. De armen zullen echter al tijd een toevoeging zijn, als een bezoeking bij dergelijke maatregelen! Want wie maakt de armen? De grote hebzucht en de algemene gewinzucht van de vermogenden! Daarom zullen zij deze ook moeten onderhouden, want wat een mens zelf veroorzaakt, dat zal dan ook zijn deel zijn dat hij heeft te dragen.

(10) Zo klagen de burgers in de stad ook geweldig over hun huishuurbelasting, maar wat hun huurders zeggen dat horen zij niet. Als toevalligerwijs een huurder zijn huur niet punctueel kan betalen, dan wordt er al gauw geklaagd en beslaglegging tegen hem geëist. Daarom alleen nog maar meer huurbelasting - zolang tot het hart van de huismeester milder wordt en hij in zijn huis voor de armen ook een kamertje zal inruimen, zonder daarvoor geld te vragen en hij zijn huishuur zal verlagen. Dan zal Ik ook het hart van de machthebbers een mildere instelling geven; maar anders, zoals al gezegd is, nog verder omhoog met de belasting! In plaats van zijden gewaden en dergelijke soort luxe van de familie van de huiseigenaar liever een zachtmoedig hart en redelijke huishuur, dan zal het wel beter worden.

(11) Er wordt ook erg veel over de tegenwoordige spoorwegen gevloekt en geschimpt. Het is waar, ze zijn voor de mensen een slecht teken van deze tijd en Ik zou wel willen dat ze er niet waren; maar de mensen wilden het en daarom wil Ik het ook. Zag men dat vroeger niet, hoe de groten en rijken er equipages op nahielden en daarmee overal heenreden? Als een arme echter, moe van het lopen, vroeg om een stukje mee te mogen rijden, dan werd hij, als hij er maar enigszins op aandrong, met de zweep terecht gewezen. Ja, zelfs nog als hij wilde betalen werd hij niet meegenomen. Nu zit in dezelfde wagon een stinkende boer en een zogenaamde vagebond, naast hem moet een stadsdame met een fijne neus plaatsnemen en beiden rijden voor hetzelfde geld en genieten gelijke rechten. Het vaak uitgesproken 'Fi donc!' (* .Foei toch!) naast een stalknecht is helemaal verdwenen en de dienst van de vroegere parfumsflesjes wordt nu verricht door de rook uit de ketels. Daardoor worden de fijne neuzen enigszins doorgerookt en ruiken ze de onaangename geur van de boer niet meer zo erg. Vroeger konden de aristocraten en naast hen de heren uit de gegoede burgerij niet snel genoeg rijden. Wee degene, die zich op straat bevond; er werd niets ontziend over hen heengereden. Nu is er snelheid genoeg; Zo'n snelheidsmaniak komt bij de spoorwegen tenminste tot het inzicht, dat hiertegenover zijn paarden koets toch louter prutswerk is. Daarom laat hij zijn equipage thuis en valt de wandelaars niet meer zo vaak lastig; want hij rijdt nu liever met de trein dan met de wagen. Wat echter een grote weldaad is voor die straatrovers van herbergiers, want die beginnen nu pas enigszins mens te worden. En wat een rechtvaardige tuchtroede voor allerlei voerlui die voor een enkele rit, met maar weinig posthuizen, niet zelden twee keer zoveel verlangden als

hun paard en wagen waard waren! De smeden langs de weg, die voor een hoefnagel vaak zoveel vroegen alsof hij van goud was, komen nu pas, bij het zien van geheel uit ijzer vervaardigde wegen, tot het inzicht dat ijzer dan toch niet zo duur kan zijn! Ook wagenmakers, zadel - en riemmakers weten nu pas wat hun waren waard zijn, want vroeger dachten ze louter goud en zilverwaren te verkopen. Ook de haverwoekeraars zullen langzamerhand tot inzicht komen, dat ze heel wat minder van die vrucht nodig zullen hebben. En de koetsiers in de stad, die vroeger niet wisten wat ze voor een rit in een eenvoudig voertuig zouden vragen, kunnen nu voor twee penningen rijden en wie meer verlangt, kan zelf een plezierritje naar het station maken, waar er maar een is en daar weemoedig toezien hoe honderden reizigers voor weinig geld vervoerd worden. Ook de posthuizen, die vroeger niet wisten voor hoeveel paarden ze een stal zouden huren, hebben nu genoeg aan weinig zogenaamde oude knollen. En hoofdzakelijk door het zeer snelle vervoermiddel zullen de aandeelhouders ook des te eerder tot het inzicht komen, dat ze hier niet goed hebben gespeculeerd; want hun vermeende winst zal zeker als sneeuw voor de zon verdwijnen en ze zullen erkennen, dat in de waterdamp, behalve de machtige drijfkracht, zich ook een vermogenoplossende werking bevindt.

(12) Zo'n spoorweg ligt, strikt genomen, net zo min in Mijn ordening besloten als de bouw van de toren van Babel. Maar deze torenbouw had ook zijn goede zijde. Het dreef de volkeren uit elkaar en bracht ze mettertijd tot de overtuiging, dat de mens ook op een andere plaats en niet alleen in Babylon kan leven en dat God overal Zijn zon laat schijnen en Zijn regen laat vallen. En zo hebben tenslotte allen, die door de torenbouw uit Babylon zijn verdreven, erbij gewonnen. Zo zal het ook met de spoorwegen gaan, daar zal tenslotte iedereen bij winnen. De hoofdaandeelhouder wint materieel, want hij plundert de beurs van anderen. Maar de anderen winnen aan inzicht en weldra aan menselijkheid; want als rijken tot bedelaars worden, worden ze zachte deemoedige mensen. De herbergiers langs de weg winnen ook, want ze verliezen het straatroversachtige en winnen aan menselijkheid. De boeren, over wier beste land de spoorbaan vaak wordt geleid, winnen ook. Want vroeger plaatsten ze op hun land vaak hekken en doornhagen en als een mens maar één stap op hun weiland had gedaan, dan werd hij mishandeld; nu is het echter goed, dat hij zo'n brede ijzeren weg op zijn grond moet dulden; hij wint nu aan geduld en menselijkheid - en dat is ook een grote winst. De reizigers winnen, want ze komen veel goedkoper en vlugger op de plaats van bestemming en leren tenminste in de spoorwagons dat ze niet meer waard zijn dan anderen, want iedereen betaalt dezelfde prijs. Maar niettegenstaande dat alles schimpen de mensen over de tuchtroede, die ze zelf met alle mogelijke middelen tot stand hebben gebracht. Maar als men het zelf gedaan heeft, moet men ook zelf de gevolgen dragen. Als herbergiers, voerlieden en soortgelijke handwerkslieden en de aandeelhouders menselijk worden, zoals het hoort, dan zal het er met de tuchtroede beter uitzien, want alles ligt in Mijn hand en Ik kan het zo vormen en veranderen zoals Ik wil. Ik heb gezegd dat Ik in dit werk geen welgevallen heb en zo is het ook; want Ik heb geen plezier in de tuchtroede. Maar omdat ze er nu eenmaal is, zoals de mensen haar wilden hebben, daarom zal ze nuttig zijn voor de goeden en ze zal de slechten tot een vloek zijn. Jullie kunnen er rustig gebruik van maken en Ik wil bovendien nog diegene zegenen, die er gebruik van maakt opdat de straatrovers hun volledige tuchtiging krijgen.

Hoofdstuk 65

Allerlei menselijke klachten 2.

(1) Het is wel waar, dat daardoor veel zogenaamde ambachtslieden minder verdienen of zelfs helemaal niets meer en dat sommigen van hen tot de bedelstaf geraken. Ook heeft men menige boer een goed stuk grond afgenomen, waardoor hij bij het verbouwen van zijn land bouwproducten zeer werd benadeeld; ook hebben arme voerlui hun loon ingeboet en menige waard, die wat menselijker was dan de anderen, kwam tegelijk met de onmenselijken in de narigheid. Maar dit alles kan heel anders bekeken worden dan het zich oppervlakkig laat aanzien. Want hier heeft in materieel opzicht alleen diegene veel verloren die heel veel had; die echter toch weinig had, die kon daarbij niet zoveel verliezen.

(2) Smeden, die vroeger bijna niet te betalen waren, werken nu veel goedkoper, als ze maar werk krijgen. Had iemand zijn zaak vroeger in het groot gedreven, dan schaadt het hem niet; want hij heeft al iets verworven en wil hij verder nog werk hebben, dan moet hij goedkoop zijn. Daarbij wordt hij echter ook menselijker; dus heeft hij niet veel verloren. Heeft iemand uit deze beroepsklasse maar een heel kleine zaak gedreven, die hem niet veel meer heeft opgeleverd dan een bedelaar het bedelen oplevert, dan heeft die ook niet veel verloren en de kloof tussen hem en een vroegere grootmeester is aanzienlijk kleiner geworden; dus alweer winst! Hetzelfde is het geval met alle andere beroepen en met alle boeren die aan grond hebben verloren. Want wie maar weinig grond had, die kon ook geen groot stuk afstaan en wat hij afstond werd hem vergoed. De grootgrondbezitter kon ook een groter stuk van zijn grond afstaan, dat hem mettertijd ook vergoed wordt, en daar kan hij gemakkelijk op wachten omdat hij toch al meer heeft dan het nodige. Hetzelfde is ook het geval met de grote en kleine hotelhouders. De grote hebben hun geld al binnen en het zou ten hemel schreiend zijn als men ze nog langer hun gang had laten gaan. De arme herbergiers hadden toch al een erbarmelijke verdienste en ze konden dit gemakkelijk te boven komen; en omdat ze natuurlijk voor weinig geld ook maar slecht eten aan de gasten konden voorzetten en ze zich langzamerhand meer met bedrog dan met koopwaar moesten behelpen, is het voor henzelf en voor hun gasten een fysieke en een geestelijke winst.

(3) Daaruit blijkt, dat bij dit gebeuren niemand in materieel opzicht teveel verloren heeft; en de tuchtroede is daarom goed en wordt langzamerhand nog veel beter. Evenals de Hanochieten in de tijd van Noach zelf de watersluizen van de aarde openden, waardoor ze verzwolgen werden, evenzo hebben ook hier deze mensen zelf de luis in hun pels gezet. Ik zeg echter: Ga maar op dezelfde manier door! Degene voor wie de rustige, vruchten gevende aardbodem niet genoeg is, moet de zee opgaan en daar het onderscheid tussen vrede en rust en beweging en storm leren kennen. Als hij wil en de stormen hem nog niet verzwolgen hebben, kan hij weer terugkomen; want naast het water bestaat nog steeds de vaste bodem, zoals naast deze vernieuwingen ook het oude woord van God onveranderd voort bestaat en ook Mijn genade voor iedereen die haar zoekt. Wie hier niets aan gelegen is, maar alleen van vernieuwingen houdt uit louter algemene of persoonlijke zucht naar aanzien, die kan altijd in zo'n snel rijdende stoomtrein gaan zitten en daarmee naar zijn duivels rijden en hij kan verzekerd zijn, dat in Mijn hemelen hem geen medelijdend' Ach' zal nageroepen worden; want domme dwazen zijn ook voor Mijn hemel een weezin wekkende gruwel en overal lacht men om hen.

(4) Wat het schimpen en klagen over de geestelijkheid betreft, die klachten en schimpscheuten dringen niet tot Mij door. Ik heb het zo geregeld, dat iedereen Mijn woord kan vinden als hij het slechts wil.

(5) Daaruit kan iedereen ook gemakkelijk opmaken dat bij Mij alleen een liefdevol, zuiver hart telt en een oprecht geloof in Mij. Voor wie dat niet genoeg is en wie het woord van een predikant, die op geld uit is, heiliger is dan wat Ikzelf heb gesproken, kan beter bij zijn domheid blijven. Wie meer houdt van de

gesel dan van Mijn genade, die laat zich maar geselen. Degene wie een duur en prachtig gebouwd bedehuis heiliger en verhevener is dan een zuiver hart, dat een tempel is van de Heilige Geest, die gaat maar in zijn bedehuis en laat zich maar op elke zon - of feestdag eerst met de monstrans zegenen, dan vanaf de kansel zich minstens zevenmaal in de hel vervloeken en na de vervloeking -respectievelijk de hel in - aan het eind van de mis nog eens met de monstrans zegenen.

(6) De mensen beleven veel vreugde aan de blinde ceremonie. Ze praten en schrijven hun mond en vingers stuk over de pracht van de kathedraal van Rome en andere zeer prachtige domkerken en besteden daarbij nog enorme sommen gelds voor het onderhoud en de aankleding en gewoonlijk onder het motto 'tot meerdere glorie van God'. Goed zo! Wie een ezel wil zijn, die moet in alle eeuwigheid er maar een blijven. Hoe zouden zo'n armzalige kathedraal en alle kerken op aarde mijn eer kunnen vergroten?

(7) Ten eerste heb Ik op aarde nooit naar eer gezocht, alleen maar naar geloof en liefde. Hieruit volgt echter dat elke andere nutteloze eerbetuiging die van Mij, de enige, eeuwige levende ware God, een afgod maakt, een gruwel is; want Ik wil in geest en waarheid, die in het levende hart van de mensen woont, aanbeden worden, maar niet in een kerk. De ware aanbidding in de geest en in de waarheid bestaat daarin, dat de mensen Mij als hun God en Vader erkennen, Mij boven alles liefhebben en de geboden van de liefde ook tegenover hun broeders onderhouden. Dat is de ware Godsverering; maar een kerkgebouw is een gruwel en kan tot grote verheerlijking van Mijn naam niet bijdragen, omdat het toch zeker niet laat zien wat Ik vermag, maar alleen wat ijdele en hoogmoedige mensen vermogen. (8) Wie echter Mijn kracht en grootheid wil bewonderen, die moet naar de natuurlijke katedralen gaan; ga naar de aarde zelf en kijk naar de zon, maan en sterren en je zult zeker genoeg zien om de almacht van God, je Vader, te erkennen.

(9) Bij het beschouwen van een berg is weliswaar geen gotische, geen Moorse en evenmin een Romeinse, Ionische, Phrygische of zelfs een Babylonische bouwstijl te ontdekken. Ook zijn daar geen beelden, schilderijen of houtsnijwerk van allerlei beroemde meesters te zien. Maar daarvoor in de plaats laat de hand van de Vader zich in deze grote natuurwerken zien en in de plaats van beelden en schilderijen wonen in zulke katedralen levende mensen en andere schepselen, en in de plaats van versieringen zijn in deze kerken heerlijke wouden en met goed en voedzaam gras begroeide weiden te zien, die alle getuigen van de macht, grootheid en wijsheid van hun eeuwige Meester.

(10) Zo'n beschouwing kan het menselijk hart wel ad majorem dei gloriam (tot meerdere glorie van God) stemmen. Maar het beschouwen van een kathedraal verheft het hart van een ezel alleen maar tot grotere bewondering voor zijn nog grotere mede-ezels, die blijkbaar hele grote ezels moesten zijn, omdat ze geloofden dat ze door het werk van hun handen, door allerlei snijwerk, schilderijen en verguldsels, door licht van waskaarsen, rijke kleding, en bovendien door een wild gebrabbel diegene konden eren, die aarde, zon, maan en sterren heeft geschapen!

(11) De mensen besteden tegenwoordig nog grote sommen geld, doen schenkingen en geven legaten en er hoeft maar ergens een nieuw afgodsbeeld ingewijd te worden of bijvoorbeeld zelfs het lichaam van een heilige in een zogenaamde kerk, onder de titel 'godshuis', bijgezet te worden - natuurlijk als een gunst van Rome, maar toch wel voor enige honderden dukaten 'gratis', of er mag, wat nog veel uitzonderlijker is, een kleed van Christus, windsels, gordels enzovoort tentoongesteld worden, en wanneer zoiets in twaalf kerken tegelijk zou mogen gebeuren, waar natuurlijk twaalf kledingstukken voor nodig zouden zijn, dan doet dat er allemaal niet toe; de domheid gelooft dat, al schimpt ze ook en offert dan rijkelijk en alles ad majorem Dei gloriam. Wat kan men daar nu van zeggen? Moet men de domheid nog meer bestraffen? Dat is niet nodig, want ze straft zich hierdoor zelf!

(12) Als men haar iets beters daarvoor in de plaats wilde geven, zou ze dat dan wel aannemen? Men

zou wonderen moeten verrichten! Maar het kleed bewerkte ook wonderen. Zou de domheid het bedrieglijke, kunstmatige wonder wel van het ware natuurlijke wonder kunnen onderscheiden? O neen! Ze zou het ware, omdat het niet in een kerk plaats vond, voor duivelswerk houden en degene die het bewerkte voor een aartsketter! Wat zou daarmee dan geholpen zijn?

(13) Laat daarom de domheid blijven wat ze is, een voortdurende straf voor domme ezels en narren; wie echter wijsheid zoekt en haar loon, die weet ook waar ze te vinden is.

(14) Maar de wijsheid zal wel vrij gauw over de domheid zegevieren; maar geloof niet, dat de dommen wijzer zullen worden, want dit soort zal bestaan zolang de hel bestaat.

(15) Men vraagt weliswaar, hoe Ik zulke gruwelen zo lang kan aanzien? Waarom Ik niet met bliksem en vuur uit de hemel deze oude afgoderij vernietig? Ik kon het toch vroeger ook doen, waarom nu niet?

(16) Het is waar: Sodom en Gomorra gingen ten onder; daarvoor in de plaats kwam echter Babel op. Ook hier is al veel vuur in de afgoderij geslingerd, zoals het in alle tijden gebeurde; maar het komt weer op. Daarom laten we maar de tarwe met het onkruid opgroeien; de tijd van de scheiding komt nog wel! Waarom zou men zich bij een bezigheid op een minuut vastleggen, als men een hele eeuwigheid de tijd heeft? Daarom maar doorgaan - hier! Wie dom wil zijn moet dat maar blijven; wie verstandig wil zijn weet waar hij moet aankloppen.

Hoofdstuk 66

De ceremoniële kerk

13-4-1847.

(1) Wat heeft het vruchteloze klagen voor nut, of het schimpen en hekelen, en wat het dwaze zich losmaken van alles, wat zo'n kerk vol met afgoderij voorschrijft om na te komen en te houden?

(2) Dat alles is van geen nut! Als eenmaal ergens een rivier stroomt en die stroom is krachtig genoeg geworden, dan is het te laat om hem in te dammen en hem in zijn loop tegen te houden, want daardoor zwelt hij nog meer aan en verbreekt de dammen en al het land waar hij overheen stroomt wordt verwoest. Het is het verstandigst de stroom zijn gang te laten gaan; als hij de zee zal hebben bereikt, zal zijn woede wel afkoelen en geheel afnemen.

(3) Even dwaas zou het zijn stroomopwaarts te willen zwemmen in zo'n stroom. Dan zou niemand ook maar een millimeter verder komen, want hoe krachtiger hij de hem tegemoetkomende golven weerstand zou willen bieden, des te krachtiger en heftiger zullen ze tegen zijn voorhoofd slaan en hem al gauw in een kolk naar de bodem trekken. Het is het beste die rivier te laten vloeien hoe en waarheen hij stroomt, maar zichzelf in zijn hart zo ver mogelijk van die stroom te verwijderen en de droge maar zekere weg van de zuivere waarheid te volgen.

(4) Het verzet tegen iets dat zich volgens bepaalde normen eeuwenlang meer en meer heeft gevestigd, zou wel de grootste dwaasheid zijn. Het zou een strijd zijn van één tegen duizend. Wat zal de ene wel tegen duizend kunnen uitrichten? Hetzelfde is het geval met iemand, die zich tegen wat voor algemene orde dan ook zou willen verzetten. Zijn mening mag nog zo juist zijn, maar wat kan hij doen als de grote massa blind en doof is? Daar geldt het verstandig te zijn en zijn jasje redelijkerwijs naar de wind te hangen en niet er tegenin, want dat zou hem niet baten.

(5) Ik kijk toch nooit naar het uiterlijk, maar alleen naar het innerlijk van een mens; en daarom kan elke

eerlijke Christen in een bedehuis heel welgemoed de zogenaamde ceremoniële godsdienstoefeningen bijwonen, maar in zijn hart bij Mij zijn, dan zal hem dat niet in het minst schaden.

(6) Wie zich echter aan deze kerkdienst ergert, laat die maar liever buiten blijven; want niemand wordt aan zijn haren naar binnen getrokken. En zou dat het geval zijn, dan kan het niemand schaden als hij naar binnen gaat; want het is nog altijd beter zich in een bedehuis te bevinden en een zekere wijding te ontvangen, dan op de algemeen geldende feestdagen op jacht te gaan of een speelhuis te bezoeken of woekerwinsten te maken, intriges op touw te zetten, hoeren te bezoeken en meer van dergelijke kwalijke zaken.

(7) Naast de ceremoniën worden er immers ook nog preken gehouden, waarbij toch minstens enige verzen uit het evangelie worden voorgelezen. Bevalt een preek iemand misschien niet, dan kan hij bij de voorgelezen teksten uit het evangelie blijven en hij zal daar zoveel van kunnen opsteken, dat hij daaraan genoeg zal hebben om het eeuwige leven te kunnen verkrijgen, als hij maar aan die weinige verzen gehoor geeft. Daarom kan men niet gauw wat verliezen als men een dergelijk bedehuis binnengaat; men kan daar altijd nog iets vinden wat aan Mij doet denken; maar als iemand alleen maar uit haat tegen zulke afgoderij zich daarvan losmaakt en er niets beters voor in de plaats stelt dan gewoonlijk alleen maar slechtere dingen, dan vraag Ik: Zal dat nuttig voor hem zijn? Nauwelijks, geloof Ik.

(8) De tempel te Jeruzalem was tijdens Mijn leven op aarde een volkomen afgodentempel. Van een Godshuis was zeker geen sprake meer; want Jehova was niet meer in de tempel, maar Hij kwam er zo nu en dan en onderwees daar.

(9) Maar Ik, als Jehova, zo spreekt de Heer, verbood niemand de tempel te bezoeken en zijn gave te offeren, en Ikzelf ging meermaals binnen en onderwees daarbinnen en vergaf ook de echtbreekster haar schuld. Ook Mijn volgelingen hebben nooit een verbod gekregen om de tempel te bezoeken, ofschoon het een volkomen afgodstempel was. Waarom zou iemand zich dan nu er aan ergeren in een bedehuis te gaan. Want gaat hij werkelijk in Mijn naam naar binnen, dan ben Ik bij hem en ga met hem mee; en zolang als we daarbinnen zijn, zal wel niemand ons er uitgooien. Zolang Ik het daarbinnen uithoud, zal diegene met wie Ik daarbinnen ben, het ook wel kunnen uithouden.

(10) Niemand moet trouwens eerder bliksem en zwavelzuur van de hemel afroepen, voordat Ik het Zelf daarheen zal slingeren. Wanneer dit noodzakelijk zal zijn, weet Ik dat wel het best.

(11) Ik vind echter, dat zolang een grote mensenmenigte er nog een grote vreugde aan beleeft, deze afgoderij op alle mogelijke manier te ondersteunen, missen en gezongen diensten te betalen, schenkingen te doen, bedehuizen en andere kapellen te bouwen, offerblokken te vullen, orgels te laten bouwen, klokken aan te schaffen, rijke begrafenisplechtigheden te laten houden en zeer dure zogenaamde paramenten te vervaardigen, ook kostbare bedevaarten te ondernemen en zich met geldzuchtige broederschappen in te laten - zo lang gaat het nog wel goed. Waarom zou men in één keer datgene als een schuimbel vernietigen, waaraan de mensheid tot op vandaag vreugde beleeft? Wie dom en blind wil zijn en wie aan deze eierzuchtige ceremoniën, waarbij men met veel goud en edelstenen pronkt, genoeg beleeft, die moet maar dom en blind en dwaas blijven!

(12) Wat is Mij aan een wereld vol dwazen gelegen? Ik zeg jullie: veel minder dan een pottenbakker aan een slechte pot, die hij vernietigen kan wanneer hij dat wil, omdat hij mislukt is! Evenals die pottenbakker niet treurig zal zijn over zo'n domme pot als hij hem eenmaal heeft platgeslagen, evenmin zal Ik in Mijn hart lijden om een wereld vol narren, alsof het voor Mij moeilijk zou zijn een andere wereld vol van de meest wijze engelen daarvoor in de plaats te scheppen.

(13) Maar als iemand Mij zoekt, zal hij Mij ook vinden; Ik zal hem aannemen en hij zal Mij liever zijn

als een wereld vol dwazen en voor hem alleen zal Ik meer doen dan voor een hele wereld vol dwazen.

(14) Als Ik dan niet al te veel van Mij laat merken bij de algemene domme stand van zaken en de boel op zijn beloop laat, dan is dat voor jullie een teken dat Mij aan al deze dingen, zoals het nu in de wereld toegaat en aan al de dwazen die dat huldigen, heel weinig is gelegen.

(15) Maar als Ik hier en daar enkelen vind, die zich alles aan Mij gelegen laten liggen, aan hen is Mij dan ook meer gelegen dan aan de hele wereld. Ik wil de één laten zwelgen in de volheid van Mijn genade en de wereld in haar dwaasheid zal Ik de droesem geven, want zoals gezegd: Mij is aan één goede meer gelegen, ja heel veel meer - ja, alles is Mij aan hem gelegen - dan aan een wereld vol dwazen, waaraan Mij net zoveel gelegen is als aan een verlepte plant die langs de straatweg groeit en door wandelaars in het stof getreden wordt. Hoe vaak is al niet het gras van een weiland afgemaaid? Wat is daaraan gelegen? Er groeit wel weer nieuw gras op; zo is het ook het geval met de mensen op aarde die dwazen zijn en willen zijn.

(16) Men kan ook zeggen: Voor hongerig vee is het voer al gauw goed; de bromvlieg eet het vocht van uitwerpselen en de worm eet modder; de zwijnen zijn ook geen fijnproevers en de ezel voedt zich zoals bekend is, met het slechtste voer. Daar dergelijke mensen aan zulke dieren gelijk zijn - goed, dan zullen ze ook met dezelfde kost worden gevoed; want een andere zou hen niet smaken. En als ze voor niets anders meer deugen, zullen ze eens aan de andere zijde er voor dienen, om betere geesten de beste gelegenheid te geven de hier verwaarloosde dierkunde in te halen, want de zoölogie is een uiterst belangrijke wetenschap. En juist omdat, zoals in dit werk duidelijk genoeg is uiteengezet, de volmaakte geesten het mineraal-, planten- en dierenrijk moeten verzorgen, is het vanzelf sprekend, dat ze in de zoölogie geen leken mogen zijn. Maar dat is dan wel een andere zoölogie dan wij hier op de wereld kennen, waar iedereen al een goede zoöloog is, of tenminste wil zijn, als hij de dieren slechts van uiterlijk kent - vandaar dat in de biologische faculteiten en de daarvoor noodzakelijke musea meestal alleen opgezette dieren aan de leerlingen worden voorgezet.

(17) Ik denk over dit punt nu meer dan voldoende te hebben gezegd. We zullen daarom nu tot een verdere verborgen gedenkwaardigheid overgaan.

Hoofdstuk 67

Dromen en hun betekenis

14-4-1847.

(1) Waaraan en waaruit kan men opmaken, wat Ik onder deze geheime gedenkwaardigheid versta? Heeft deze gedenkwaardigheid uiterlijke kentekenen?

(2) Dat heeft ze niet en als ze dat al voor een nauwkeurig waarnemer heeft, dan wordt daar weinig of geen geloof aan geschonken.

(3) Deze verborgen gedenkwaardigheid bestaat gewoonlijk uit bepaalde visioenen, die bij goede en ook bij slechte mensen, of uit de hemel of uit de hel afkomstig zijn. Daarom is het hoogst noodzakelijk, hierover goed ingelicht te zijn en de juiste gedragsregels te krijgen, zodat men weet hoe men zich bij dergelijke merkwaardige, dikwijls nauwelijks geloofwaardige verschijnselen, heeft te gedragen.

(4) De visioenen zijn van verschillende soort. De meest gewone en aan iedereen bekende soort visioenen zijn de nachtelijke dromen.

(5) Hier kan men zich afvragen: Wie droomt er eigenlijk, en wat zijn die droombeelden?

(6) In de gewone slaap droomt alleen de ziel en deze dromen zijn niets anders dan een verward schouwen van de ziel in haar eigen omstandigheden. Ze hebben geen verband, maar zijn als beelden in een caleidoscoop die bij elke beweging veranderen en nooit meer geheel hetzelfde terugkomen.

(7) Dit zonder verband zien van omstandigheden en toestanden, heeft zijn oorzaak daarin, dat de ziel zichzelf in een toestand bevindt, waarin ze geen verbinding heeft met de buitenwereld en ook niet met haar geest.

(8) Dit soort visioenen heeft voor de ziel geen ander nut dan alleen, dat ze zich na zo'n droom kan herinneren hoe het met haar in haar absolute toestand is gesteld.

(9) Als ze de droom samenvat, ja, als het mogelijk is, ze opschrijft, dan kan de ziel daardoor een goed portret van zichzelf krijgen, want ze tonen haar, hoe ze in zichzelf is, wat haar voornaamste begeerten zijn en wat haar streven is en hoe het eigenlijk met haar totale toestand gesteld is en hoe het zal zijn als ze zich geheel buiten haar lichaam zal bevinden.

(10) Dit soort dromen worden noch door helse en nog minder door hemelse geesten in de ziel opgeroepen, maar ze zijn geheel en al eigen producten van de ziel en ze herinnert zich deze nu eens beter, dan weer slechter en soms helemaal niet. Bij een nog heel natuurlijk mens is dat afhankelijk van de gesteldheid van de zenuwgeest. Richt die zich meer naar de ziel, dan zal de mens zich bijna elke droom precies herinneren; keert die zich na zijn slaap echter meer naar het vlees, dan zal de mens ook weinig of geen herinnering van zijn droom hebben - wat gewoonlijk bij die mensen het geval is, die erg zinnelijk en grofmaterieel zijn.

(11) Maar heel anders is het gesteld met bepaalde heldere dromen, waarin het degene die droomt voorkomt, als was de verschijning werkelijkheid, zodat hij daarna bij het ontwaken zichzelf er nauwelijks rekenschap van kan geven of het een droom was of werkelijkheid. Dergelijke visioenen of dromen behoren niet tot de ziel, maar tot de hem omgevende geesten die van goede of slechte aard kunnen zijn. Zijn ze boosaardig, dan zal de ziel en daardoor ook het lichaam, geheel uitgeput uit zo'n droom ontwaken; zijn deze visioenen echter een werk van goede geesten, dan zullen ziel en lichaam zich bij het ontwaken gesterkt voelen.

(12) Beide soorten visioenen worden alleen maar tot nut en niet tot schade van de ziel toegelaten; in de boze visioenen moet ze een waarschuwing en in de goede een sterking vinden.

(13) Deze visioenen zijn daarom zo levendig, omdat de geesten die ze tot stand brengen, eerst de zenuwgeest van materiële dienstverlening vrijmaken en hem met de ziel verbinden. In zo'n toestand heeft de ziel het gevoel van natuurlijkheid, omdat ze in verbinding staat met de zenuwgeest en daardoor krachtiger is om de sterkere en de meer betekenisvolle beelden in zich op te nemen en vast te houden.

(14) Tot deze klasse van innerlijke visioenen behoort ook het zien tijdens een magnetische slaap en ook wat jullie al eerder verklaard werd, het zien tijdens de zogenaamde zwavel-ether narcose. Deze visioenen hebben daarom al een zeker verband en een bepaalde ordening, omdat de ziel hier door de haar omgevende geesten al klare wijn wordt geschonken.

(15) In zulke visioenen worden aan de ziel niet zelden komende gebeurtenissen getoond, wat voor geesten niet moeilijk is, omdat ze ten eerste de orde der dingen kennen zoals ze onherroepelijk op elkaar moeten volgen en ten tweede omdat ze zelf de bewerkers van deze orde zijn.

(16) Men moet het zich zo voorstellen alsof iemand van jullie in een vreemd huis zou komen. Dan zou hij wel niet weten wat de huisheer vandaag, morgen en overmorgen zal doen; maar de heer des huizes zal dat wel weten, omdat hij van de stand van zaken op de hoogte moet zijn. Als hij jullie dan zegt wat hij zal

doen, weten jullie het ook. Zo kunnen jullie ook niet weten wat de geesten in dit jaar nog allemaal tot stand zullen brengen, omdat jullie in het huis van de geesten nog vreemdelingen bent. Als de geesten het echter aan een ziel vertellen, dan zal ook zij weten wat er gaat gebeuren. Opdat de geesten echter aan de ziel zoiets kunnen meedelen, moet ze daartoe voorbereid worden en de voorbereiding is wat hierboven werd aangegeven.

(17) Aan zo'n visioen kan men veel waarde hechten; toch moet niemand daaraan vasthouden als aan een onveranderlijk noodlot, zoals eens de heidenen; want niemand zal daardoor in zijn vrije wil belemmerd worden. Wil iemand in ernst iets anders dan wat de geesten hem in het visioen hebben getoond, dan hoeft hij zich alleen maar tot Mij te wenden, opdat de zaak anders zal lopen, en ze wordt anders, als diegene gelooft en vertrouwt op datgene waarmee hij zich tot Mij heeft gewend, want alleen Ik kan alle dingen op elk ogenblik veranderen.

(18) En al zou Ik Zelf zeggen: "Kijk, dit en dat zal Ik morgen doen", maar jij hebt liefde en vertrouwen in Mij en je vraagt Me om dit niet te doen, dan zal Ik doen wat je vraagt en het zal dan voor niemand nadelig zijn; want Ik kan alle omstandigheden, toestanden en dingen op alle mogelijke manieren gebruiken en dan moeten duizenden Mij als één dienen en een dag zal zijn als een jaar en duizend jaar als één dag.

(19) Daarom moet niemand erg schrikken van zulke niet zelden voorkomende visioenen; want als ze goed zijn hoeft niemand er van te schrikken en als ze naar zijn, dan kunnen ze wel veranderd worden. Natuurlijk, wie er vast in gelooft en Mij niet meer kracht toekent dan zijn visioen, voor die zal het echter wel een 'fiat' betekenen.

(20) Het menselijk gemoed is echter wel zo zwak, dat het al uit heel eenvoudige dromen graag en vaak allerlei toekomstige gebeurtenissen afleidt en daar geloof aan hecht. De mensen hebben allerlei regels opgesteld, waarbij na bepaalde dromen bepaalde gebeurtenissen moeten plaatshebben. Die regels en de droomuitleggingen met zijn gevolgtrekkingen zijn natuurlijk net zo buitengewoon dom als degenen die ze hebben opgesteld. Er zijn waterdromen, die brengen de dood van één of andere bloedverwant of kennis. Vuur brengt leugen of vreugde. Brood -, mest - en trouwdromen worden voor aankondigingen van sterfgevallen in de familie gehouden. Als iemand van bijen droomt, komt er brand; droomt men van mieren, dan komt daarna een overstroming of men krijgt veel zorgen. Als iemand van sprinkhanen, krekels en vliegende vogels droomt, betekent dat oorlog en nog meer van dergelijke onzin, om aan dromen over loterijen maar helemaal niet te denken.

(21) Deze beelden, die de ziel in de droom voor ogen heeft, zijn overeenkomstigheden met de zielstoestand, maar in geen geval profetieën van toekomstige gebeurtenissen.

(22) Over het geheel genomen heeft een mens gemakkelijk zoveel bloedverwanten, vrienden en bekenden als er dagen in het jaar zijn, soms ook tienmaal zoveel en daarvan zullen er wellicht in een jaar enkele sterven. Droomt iemand nu van water, brood, mest of een trouwpartij, dan heeft deze droom zeker die gestorvene gegolden of die nu 14 dagen eerder of later gestorven is. Zo staat het ook met alle andere dromen. Iemand droomt van een zwerm sprinkhanen en daardoor was hij wat angstig voor en ook wat verlangend naar oorlog. Maar omdat er in zijn land niets gebeurt en ook niets in de omringende landen, gaat hij zorgvuldig de kranten lezen en ziedaar, hij leest in een artikel: Oorlog tussen engelse zeelieden en kolonisten met de oorspronkelijke bewoners van Zeeland. En hij slaat pathetisch zijn hand tegen zijn voorhoofd en zegt heel ernstig: "Kijk daar, mijn droom is al in vervulling gegaan. Ik heb laatst van sprinkhanen gedroomd, dat betekent oorlog - en werkelijk, er is oorlog in Nieuw Zeeland". Als onze lezer zich wat meer moeite had gegeven om de krant verder te lezen, dan was hij nog wel op meer oorlogen

gestuit die tegelijkertijd plaatsvonden.

(23) Kijk een dergelijk geloof is een kwaad dat de ziel erg kan schaden, omdat ze zich er aan went op zulke ogenblikken het vertrouwen in Mij geheel te laten varen! En hoe meer van zulke twijfels over profetische visioenen op één of andere manier in de ziel wortel schieten, des te meer verzwakken ze het geloof, het vertrouwen, alsook de liefde tot Mij. Hoewel zulke eenvoudige dromen alleen maar tot de ziel behoren, behoren die domme verklaringen aan een boos geestengespuis toe. Dit bekruipt het vlees bij zulke gelegenheden zoals de bromvliegen een mesthoop, zuigen daaruit dergelijke droom visioenen van de ziel en bepraten de ziel dan met zulke domme profetieën, die op zichzelf niets dan uitwerpselen van zulke boze geestelijke bromvliegen zijn, waardoor de ziel niet zelden net zo door vliegen overdekt wordt als sommige ramen, waar tenslotte de zonnestraal niet meer doorheen kan dringen of maar heel flauwtjes. Zo kan ook de genadestraal uit Mijn zon niet inwerken op de ziel, omdat deze te zeer met dergelijke domheden overdekt is.

(24) Dit vertel Ik echter juist daarom, opdat men weten zal wat men in de toekomst van dromen en ook daarnaast van andere visioenen, die nog verder besproken zullen worden, wat betreft de waarheid te verwachten heeft. Elk verschijnsel heeft een zeker overeenkomstig doel, maar van ingebeelde domheid is daar geen sprake. Nu weer verder met deze gedenkwaardigheid.

Hoofdstuk 68

Over bijgeloof 1.

10-4-1847.

(1) Een derde soort zogenaamde visioenen is het uit het heidendom afkomstige, hoogst domme bijgeloof, dat bepaalde natuurlijke verschijnselen een of andere profetische samenhang zouden hebben met een gebeurtenis die daarop in de toekomst zal plaats hebben. Bij een andere gelegenheid heb Ik al veel hierover gezegd; maar omdat deze zaak tot de grootste dwaasheden en als gevolg daarvan tot boosaardigheden aanleiding geeft, daarom moet hier op de juiste plaats haar afschuwelijkheid nog eens goed onder ogen gebracht worden.

(2) Het kan jullie niet onbekend zijn tot welke totaal onbegrijpelijke domme manipulaties veel mensen hun toevlucht nemen om langs dwaalwegen iets over hun toekomst te weten te komen.

(3) De eerste dwazen op dit gebied zijn de makers van almanakken die, zonder een sprankje wijsheid te bezitten, op de belachelijkste manier van de wereld de weersgesteldheid van elke dag voorspellen. Enkelen onder hen voorspellen die naar bepaalde, onnozele en buitengewoon belachelijke lotdagen, zgn. kritieke dagen voor het weer. Wat kan zo'n lotdag eraan doen als volgens hem goed of slecht weer optreedt? Oh, gij ezelachtig volk van deze aarde. Wie is dan eigenlijk de Heer over het weer? Ik, of de lotdag? Of kan iemand Mij wel voor zo onwijs en onnozel verslijten, dat Ik bepaalde dagen van het jaar alleen terwille van toekomstige weersgesteldheden geschapen heb? Of heeft het ook al niet in die tijd geregend, gebliksemd en geonweerd, gehageld en gesneeuwd toen de mensen nog niet van een Marialichtmis, van de 40 martelaren, van Medardi, van Margareta en van Portiunkula gehoord hadden? Wie maakte deze dagen het eerst tot feestdagen? De domheid van de mensen. En wie maakte ze daarna tot lotdagen? De nog veel grotere domheid van de mensen.

(4) Hebben deze dagen geen gelijkenis met de wichelarij bij de heidenen en de joden, van wie Ik

gezegd heb dat ze aan de ondergaande en opgaande zon wel konden zien, wat voor een dag daarop zal volgen en tot wie Ik zei: Jullie verkeerd soort mensen! De tekenen aan de hemel kunnen jullie wel beoordelen, maar de tekenen van deze tijd, de tekenen die Ik voor jullie ogen doe, die zien jullie niet!"

(5) Wat Ik toen zei, dat zeg Ik ook nu. De mensen beoordelen de lotdagen en maken daaruit op wat voor weer er gaat komen: maar de grote lotdag van hun hart, die hun het weer van hun toekomstig leven zou onthullen, kennen ze niet.

(6) De mens zou pas dan juist handelen, als hij meer aandacht zou schenken aan de weersgesteldheid van zijn hart en tot inzicht zou komen, dat het daarin voortdurend zeer slecht weer is, dat wel afkomstig kan zijn van de talrijke lotdagen, vreedagen, zuipdagen en bijna alle dagen van hoerendagen, daarna dagen van nietsdoen, harteloze dagen, dagen waarop je anderen hun eer ontnemt en nog een heleboel dergelijke armzalige lotdagen meer.

(7) Met deze lotdagen moet de mens rekening houden, dan zullen veel domme stormen, bliksem, donder, regen en slaghagel, sneeuw en ijs in zijn hart achterwege blijven. En als dergelijke stormen en slecht weer zullen uitblijven, dan zou de geest uitzijn kamertje in de vrije wereld van het hart durven treden en zou de ziel de lotdag van het eeuwige leven verkondigen! Zolang echter in het hart aanhoudend allerlei zware onweders razen, die van de miserabele lotdagen afkomstig zijn, dan blijft de geest in zijn kamertje en de mens blijft wat hij was, alleen maar een verachtelijk dier, dat bezwaarlijk ooit in de hemelse dierenriem wordt opgenomen.

(8) Dus moet de mens acht slaan op de lotdagen, waarvan het weer van het hart afhangt. Maar lichtmis, veertig martelaren, Margareta, Portiunkula en Medardi, die gaat niemand iets aan - want het weer van de wereld maak Ik, zonder lichtmis, Partiunkula en Medardi!

(9) Er zijn ook almanakfabrikanten die hun weer op een andere manier voorspellen. Zij rekenen zo: de winter is zo lang, de lente zo lang en de herfst zo lang. In de winter zetten we zestien keer sneeuw, en wel in de tijd waarop het volgens de ervaring altijd gesneeuwd heeft. Het halve voorjaar krijgt ook nog een paar keer sneeuw, wind en regen. In de zomer ongeveer tien onweersbuien en ettelijke landregens, hitte en vaak ook wind. In de herfst laten we nog twee keer onweersbuien optreden, daarna koude winden, regen, rijp en tenslotte een paar keer sneeuw! Het is toch echt zo: Quia mundus vult decipi, ergodecipiatur. (Omdat de wereld bedrogen wil worden, wordt ze bedrogen.)

(10) Ik zou tegen dergelijke domheden niets inbrengen, omdat ze niet voortkomen uit een onnozele motivatie. Maar omdat ze bedrog zijn, kan het Mij toch niet om het even zijn of zulke domme weersvoorspellingen door de almanak aan het volk wel of niet verkondigd worden; want door die verkondiging wordt het volk van zijn geloof in Mij afgeleid en tot een dom almanakgeloof gebracht. Want er zijn mensen die zo vast in de almanak geloven, dat als hij onweer aangeeft, die ook zeker moet uitkomen, dat zelfs Ik niet in staat zou zijn het te veranderen. Wat is dat voor een vrucht?

(11) Er zijn weer andere mensen, die de almanakvervaardigers of voor een soort halfgoden houden of voor een soort tovenaars of tenminste voor mensen die de zwarte kunst beoefenen en met zekere Beëlzebubjes of heksjes in een goede verbinding staan, die aan de almanakvervaardigers het weer van elke dag voorspellen, mits deze hem zijn ziel heeft verkocht.

(12) Dat is ook weer een heerlijke vrucht, die de mensheid in plaats van omhoog naar het licht, regelrecht naar beneden de duisternis in drijft. Dus moeten de almanakmakers in hun kalender datgene schrijven, wat ze met hun wetenschap en voor hun geweten kunnen verantwoorden; maar als ze met dergelijke bedriegerijen het volk voorspellingen doen, kunnen ze beter thuis blijven. En omdat ze in dit opzicht zo aan de oude Egyptenaren, Grieken en Romeinen hangen, en ze hun wichelarij beschouwen als

iets historisch, iets verhevens uit de oude tijd, moeten ze zich ook deze oude, niet slechte Romeinse spreuk inprenten en die op zichzelf betrekken, hij luidt zo: 'Quod licet Jovi, non licet bovi', d.w.z. met zaken die God zich alleen voorbehouden heeft, moet de os van een mens zich niet bemoeien, vooral niet zolang hij een puur vleselijke os blijft.

(13) Ik maak de barometers te schande, die met de atmosferische lucht beter verbonden zijn dan de geest van een almanakmaker met zijn almanak. Hoeveel te meer zal dan de almanakmaker met zijn almanak beschaamd staan, vooral als hij zo dom is een mooie paasvakantie te voorspellen en Ik die dan wit maak!

(14) Op deze weersvoorspelling volgen dan nog een serie dwaasheden onder de titel: middelen tegen de weersgesteldheid of: middelen waardoor men onweer, dat of in de almanak voorspeld is, of ook werkelijk naderbij komt, kan verdrijven. Tot deze verdrijvingsmiddelen van het weer horen in de eerste plaats de zogenaamde weernissen in het Roomse christendom. Als de priesters op het platteland heel veel weernissen betaald willen krijgen, hoeven ze alleen maar met een almanakvervaardiger of andere weerprofeten in goede verstandhouding te geraken, zodat deze dan veel hagel en bliksem voorspelt; dan komen er grote hoeveelheden weernissen!

(15) Een tweede afweermiddel is het zogenaamde zegenen van de velden door de geestelijke in het dorp, die echter niet zo krachtig is, of door een bedelmonnik, wiens zegen wordt geacht veel krachtiger te Zijn.

(16) Een derde afweermiddel, vooral tegen opkomend onweer, is hoofdzakelijk het zogenaamde weerluiden, dat nu weer erg in zwang komt, vervolgens het schieten met gewijd kruut, dan het verbranden van de zogenaamde palmtakken, het verbranden van gewijde kaarsen, het bekendmaken van de echte Tobiaszegen, het besprenkelen van de velden met wijwater en tenslotte, behalve allerlei meer algemene dwaasheden, het opstellen van reusachtig hoge roodgeverfde weer kruizen, waartegen de weerheksen zich stoten en dan naar beneden vallen.

(17) Wat een verschrikkelijke onzin! Maar dat alles is hoofdzakelijk afkomstig van de weerprofeten, die zelfs voor een soort heksenmeesters worden gehouden en omdat ze daarvoor worden gehouden, vergeet de eenvoudige mens helemaal, dat het God is die het weer maakt en daarom vragen ze Hem ook niet om goed weer; de mens denkt nu dat 'het weer' zuiver het werk van heksen is en die moet men met anti-heksmiddelen bewerken. Zo wordt de wig gedreven en de ene domheid volgt op de andere - maar gewoonlijk onder de leus: 'Omne ad majorem Dei gloriam' (Alles tot meerdere eer van God!). Maar voor deze eer bedank Ik: ze kan eens in de smaak zijn gevallen bij ijzeren, stenen en houten goden en misschien dient ze nu nog wel voor de houten, bronzen en hier en daar ook stenen meestal geverfde heiligenbeelden, maar Ik wil met zulke verheerlijking niets te maken hebben.

(18) Kijk, dat alles hoort ook in het rijk van de visioenen thuis, maar wel in het meest lage en het heeft evenveel realiteit als de goochelkunsten van een tovenaer.

(19) Deze soort voorspelkunst heeft het zeer gevaarlijke, dat mensen die in hun hart nog wat beter zijn, van het vertrouwen op God helemaal worden afgeleid en tenslotte al hun vertrouwen stellen in de almanak, in de weernissen, in het weerluiden en dergelijke soort zaken meer. En dat is een werking van de hel, die op deze weg niet alleen de gemoederen van enkele mensen, maar van hele volksstammen schandalig in bezit neemt en niet zelden tot de schandaligste misdragingen tegenover hun arme onschuldige broeders heeft geleid, vooral in vroeger tijden.

(20) En iets dergelijks zal nu, als het mogelijk zou zijn, weldra weer gebeuren. Want er zijn weer heksenvervolgingen die door de geestelijkheid worden geduld, maar weldra wordt Mij dit te bar! Men

moet een volk wellicht maar geen duisternis geven; maar men geeft het duisternis! Ga er maar mee door! Maar Ik zal te rechter tijd Zelf voor de volkeren een licht aansteken, en die zullen deze duister verspreiders dan op de juiste wijze weten te bedanken.

Hoofdstuk 69

Over bijgeloof 2.

17-4-1847.

(1) Nog een ander soort onbenullige voorspellingen bestaat hieruit, dat bijna alle mensen, vooral de rooms-katholieken, geloven in bepaalde geluks- of ongelukstekens en men vindt deze dwaze opvattingen vanaf de hoogste kringen tot aan de bezitter van het kleinste hutje.

(2) Zo'n geluks- of ongeluksteken is bijvoorbeeld de eerste persoon die je tegenkomt, als je het huis uitgaat. Komt men een man tegen, dan is dat een goed teken; komt men echter een onschuldig vrouwelijk individu tegen, dan is dat een ongunstig teken. Het geloof hieraan is bij sommigen zo diep geworteld, dat iemand die het ongeluk heeft 's morgens als eerste een arme vrouw te ontmoeten, haar begint te vervloeken - misschien niet altijd hardop, maar dan toch in zijn hart. Hoe vaak wordt daarbinnen niet gezegd; "O, vervloekt oud mens, loeder, beast!" en dergelijke loffelijke uitingen meer. Vooral jagers, als ze op jacht gaan, houden zo' n ontmoeting voor een slecht voorteken en als dergelijke jagers niet bang waren voor de rechtbank, dan zou zo'n onschuldig vrouwelijk wezen er zeker van kunnen zijn, dat zij het eerst met het kruit van de jager kennis zou maken. Deze dwaasheid, die al vaak de ergste gevolgen had, is ook een heidens overblijfsel en wordt geduld. Maar weinigen, de iets betere zielzorgers, laten als ze goed zijn gestemd, vanaf de kansel een paar woorden vallen over dit soort onzin, maar dat is lang niet voldoende om zo' n oud ingekankerd kwaad tot in de wortel uit te roeien.

(3) De oorzaak daarvan is hierin gelegen, dat van dergelijke dwaasheden de diepere oorzaak niet wordt ingezien, namelijk dat ze niets anders zijn dan een ziekte van de ziel, die veroorzaakt wordt door het boze uitschot van die geesten, die van het heidendom afkomstig zijn en die nog niet geheel rijp zijn voor de hel en daarom nog een vrijpas op aarde hebben om tot het juiste inzicht te komen en betere wezens te worden.

(4) Die geesten voegen zich bij allerlei mensen, kleven zich aan hun vlees vast en komen met hun heidendom tot in de wortels van de ziel, waar deze met het lichaam verbonden is, waardoor de ziel dan tot dergelijke domme veronderstellingen komt.

(5) Veel mensen zien wel in, dat hier onmogelijk waarheid in kan schuilen; als zich echter zo'n geval voordoet, dan geloven ze er inwendig toch aan en raken in een soort verlegenheid bij de gedachte, dat er toch wel iets van waar zou kunnen zijn.

(6) Bij een echte christen echter zou zoiets nooit moeten voorkomen, omdat het nooit tot iets goeds, maar alleen tot iets kwaads kan leiden.

(7) Een ander profetisch teken bestaat hierin, dat enkelen menen en soms vast geloven dat, als er een kat, haas of een ander onschuldig dier voor hen de weg oversteekt, ze dan in hetgeen ze ondernemen geen geluk zullen hebben. Wat kunnen deze diertjes nu voor invloed hebben op de goede of slechte afloop van datgene wat de mens wil ondernemen? Dat is al net zo als het voorgaande, van heidense oorsprong en heeft ook dezelfde oorsprong in de menselijke ziel, daarom moet men het zorgvuldig vermijden.

(8) Een andere soortgelijke dwaasheid bestaat daarin, dat veel onnozele mensen hun toekomst willen te

weten komen door bijvoorbeeld lood in water te gieten of een pas gelegd ei in het water te slaan. Dan weer wordt een verborgen schat gezocht met een wichelroede of goud in een glas gehangen, opdat het of de levensjaren van een mens zal aangeven, of ja of nee zal zeggen op een vraag door middel van het aanslaan of niet aanslaan tegen het glas.

(9) Dergelijke middelen die de toekomst moeten onthullen zijn eigenlijk te dom om daarover ook maar een woord te verliezen.

(10) Welk maar enigszins verstandig denkend mens zou zijn eigen geest de smaad willen aandoen om aan te nemen, dat een dood metaal meer inzicht zou hebben dan hijzelf, omdat hij van mening is dat dat afbreuk doet aan zijn geest! Als echter een dood metaal meer inzicht zou hebben dan hij, hoe is het dan met de eer van zijn geest gesteld? Als de mens als geestelijk levend wezen, niet kan achterhalen hoe de toekomst er uit zal zien, hoe zal dan een dood metaal dat kunnen bewerken?

(11) Laat deze zaak maar rusten, het is duidelijk dat ze onbelangrijk is. Gelukkig maar, dat het lepelgieten meer als een spelletje, dan als werkelijk bijgeloof onder de mensen wordt beoefend.

(12) Maar een veel bedenkelijker manier om de toekomst te ontraadselen, is het zogenaamde kaartleggen. Door dit bedrieglijke spel zijn al veel mensen voor korte tijd of voor altijd ongelukkig geworden. Daarom moet iedereen zo'n kaartlegster mijden als de pest, want in het huis van iemand die dit beroep uitoefent, bevinden zich evenveel hoofdduivels als kaarten. En als zo'n kaartlegster soms iets goed raadt, dan gebeurt dat alleen maar met behulp van Beëlzebub. Daarom, zoals in het oude verbond al werd gezegd: mijdt zulke profetessen als de pest, anders ben je een gevangene van de hel!

(13) Naast deze manier om door kaartleggen de toekomst te voorspellen en andere geheime zaken aan het licht te brengen, heeft men de laatste tijd zelfs tot somnambulisme zijn toevlucht genomen.

(14) Als een magnetiseur bij deze behandelingswijze de somnambule wil helpen, moet hij haar geen vragen stellen uit eigenbelang, maar alleen datgene noteren, wat de somnambule vrijwillig zegt en hij moet haar niet tot praten dwingen, want dat is voor de somnambule heel nadelig. De magnetiseur moet heel geduldig afwachten totdat de somnambule zelf gaat spreken; dan zal ze wel zoveel zeggen als nodig is. Een vraag moet men alleen dan stellen, wanneer de somnambule zich over iets heeft uitgesproken dat te onduidelijk was of slecht te horen. Over het algemeen kan deze wijze van genezen door handoplegging alleen maar van gelovigen op gelovigen overgebracht worden. Als er echter een of andere ingebeelde dwaas van een arts zonder religie of geloof alleen maar door een kunstige manipulatie een of ander zwak vrouwelijk wezen in een magnetische slaap brengt om van haar bepaalde dingen te ervaren of om bepaalde wetenschappelijke proeven met haar te doen of ook wel voor geld haar door andere mensen te laten aangapen en ondervragen, dan is zo'n magnetiseur een duivel in menselijke vorming en voor de somnambule zou het even goed, zo niet beter zijn, dat ze door een werkelijke duivel bezeten was dan dat ze zich liet magnetiseren door zo'n ongelovige eer - en gewetenloze magnetiseur.

(15) Voor dergelijke mensen zouden, evenals voor de slechtste straatrovers, moordenaars en brandstichters de zwaarste kerkers gebouwd moeten worden, want het afschuwelijkste van alle afschuwelijkheden en nog erger dan de slavenhandel is het, als een mens het waagt niet alleen het lichaam van zijn broeder of zuster, maar ook diens ziel en geest voor een snood aards gewin gedeeltelijk aan de mensen, gedeeltelijk ook aan de hel te verkopen.

(16) Dergelijke euveldeeden zullen echter ook als ze gewoonte worden, door Mijn invloed hier en daar een verdiende tuchting tot gevolg hebben.

(17) Ik laat jullie dit daarom zien, opdat je bij voorkomende gevallen weet wat je te doen staat.

(18) Ik zal elke magnetiseur zegenen die in Mijn naam de handen oplegt om te genezen; maar Ik zal

evenzo iedereen vervloeken, die hiervan een dwaas goochelaarswerk probeert te maken, waarin hij zelf niet het minste gelooft en kan geloven en waaruit hij snode winst probeert te slaan. Dergelijke wonderdoeners en toekomstvoorspellers moeten voor eeuwig uit Mijn buurt blijven!

(19) Iedereen moet er goed aan denken en jullie kunnen iedereen erop wijzen, dat het verkeerd is om ooit met wat voor middel dan ook, de toekomst te willen onthullen zolang de mens daar nog niet rijp voor is. Het is niet alleen voor elke ziel uiterst schadelijk, maar ook onzinnig en dom, omdat er nergens een van te voren bepaalde toekomst bestaat. Deze richt zich altijd naar de vrije wil van de mensen, die daarom op aarde leven, om hun vrije wil te ordenen. Volgens de ordening van de vrije wil van de mens op aarde wordt de toekomst bepaald. Hoe kan zo'n domoor, en bovendien nog iemand zonder geloof, andere zwakke mensen doen geloven wat er gebeuren zal?

(20) Ik heb toch elk mens een vrije geest gegeven, om wiens wedergeboorte elk mens zich moet bekommeren; als deze plaats vindt, dan zal ook de toekomst aan die mensen onthuld zijn. Zolang dat echter niet het geval is, bestaat er voor de mens eigenlijk nog geen toekomst. Waarom dan zo'n dom toekomstonderzoek? Zoek vóór alles het rijk van God, al het andere zal vanzelf toegevoegd worden!

Hoofdstuk 70

Het Godsrijk en de wedergeboorte

20-4-1847.

(1) Veel mensen zeggen: "Het zou wel goed zijn naar het Godsrijk te zoeken, als het op een of andere manier gemakkelijker en met meer succes te vinden zou zijn en als er ergens in een kerk of andere christelijke gemeente een werkelijk rechte weg naar het rijk van God zou zijn aan te treffen." Maar Rome zegt: "Ik ben de enige rechte weg!", en dat zegt ook elke andere kerk van zichzelf. Gaat men echter langs één van deze wegen, die naar het Godsrijk moeten voeren, dan vindt men alles, behalve het beloofde rijk van God, tenminste niet zoals het zich zou moeten manifesteren bij elk mens die het in ernst gevonden zou hebben. Daarop zeg Ik echter: Wie zo spreekt, heeft niet helemaal ongelijk, want als iemand een zaak, al is die nog zo kostbaar, te lang zoekt en haar toch niet vindt, dan geeft hij mettertijd het zoeken en ook de kostbare zaak op. Wiens schuld is dat echter? Die van de zoekende zelf, wanneer hij het rijk van God niet dáár zoekt waar het te vinden is en niet in datgene waarin het te vinden is.

(2) Rome is volstrekt niet de weg daarheen, noch Londen of Berlijn en Petersburg ook niet; want er staat duidelijk genoeg geschreven, dat het rijk van God niet met uiterlijk prachtvertoon komt, maar het is innerlijk in de mens. De grondsteen is Christus, de enige God en Heer van hemel en aarde en tijd en eeuwigheid in ruimte en oneindigheid.

(3) In Hem moet het hart geloven, Hem boven alles liefhebben en de naaste als zichzelf.

(4) Heeft de mens in zijn hart deze heel eenvoudige eis vervuld, dan heeft hij Gods rijk al gevonden. Om het verdere en overige hoeft de mens zich dan niet meer te bekommeren; dat wordt hem erbij gegeven als hij het een of ander nodig heeft.

(5) Wie wijsheid nodig heeft, wordt die gegeven, wanneer en waar hij die behoeft. Heeft iemand bepaalde uiterlijke hulpmiddelen nodig voor zijn levensonderhoud, dan zullen die hem te juister tijd en volgens de juiste maat toegewezen worden. Heeft iemand raad of troost nodig, - dan zullen die hem worden toebedeeld wanneer hij die maar nodig heeft.

(6) Zou iemand bij een bepaalde gelegenheid een vreemde taal moeten gebruiken, - ook daarmee zal hij geholpen worden; en wil hij zieken helpen, dan heeft hij niets anders nodig dan Mijn naam en zijn handen.

(7) Het spreekt vanzelf dat geen mens, zolang hij in het vlees leeft, ook al was hij honderd keer wedergeboren, deze voordelen eigenmachtig in de hand kan hebben, maar alleen dan, als hij het een of ander werkelijk in ernst nodig heeft.

(8) Iedereen zal wel inzien dat Ik niemand voor de grap Mijn genade zal geven; want de wedergeborene, ook al had hij het rijk al tienmaal gevonden, moet net zo goed als ieder ander tot Mij komen als hij iets wil hebben, evenals Ikzelf, toen Ik in het vlees op aarde was, niet kon en mocht doen wat Ik wilde maar alleen wat Diegene wilde, die Mij had gezonden. Deze was wel in Mij, zoals Ik in Hem; maar het was de Geest van God als Vader in eeuwigheid. Ik echter was en ben diens ziel. Deze bezit wel haar eigen kennis en bekwaamheid als zijnde de hoogste ziel en de meest voleindigde ziel van alle zielen, maar toch mocht deze ziel niet doen wat ze wilde, maar alleen dat, wat degene wilde van Wie ze was uitgegaan. Al wilde de ziel ook de laatste bittere kelk terzijde schuiven, dan toch wilde Hij, die in Mij was, dat niet; daarom deed Mijn ziel ook datgene wat Hij wilde, die in Mij was.

(9) Daarom moet men zich onder een wedergeboren mens niet een of andere permanente wonderdoener voorstellen en ook niet iemand die, omdat hij het rijk van God in zich heeft, met een verzonnen, zogenaamde stralenkrans omgeven is, die nooit bestaan heeft, noch om het hoofd en nog minder om de buik, dus stel je hem niet voor als jullie heiligenbeelden.

(10) Ook zijn na de dood van het lichaam van een wedergeborene geen wondertekens van heiligheid te ontdekken, die vooral in de roomse heiligenlegenden zo worden geprezen. Dus geen tenminste één keer per jaar opborrelend bloed van de heilige Januarius, geen in goede staat gebleven tong van Petrus, Antonius of Nepomicensus, geen wonder veroorzakende kleren of sandalen en nog minder een of ander zaligmakende Kapucijner -, Franciskaner -, Minorieten -, Servieten - en nog meer dergelijke monnikspijpen; ook geen mummieachtige, niet aan ontbinding onderhevige afgelegde lichamen. Dit alles is bij de wedergeborenen niet te ontdekken en als het te ontdekken zou zijn, dan moet elk verstandig mens zich maar eens afvragen waarvoor dit goed zou zijn! Wat zou de zalige geest van een wedergeborene er bij winnen, als hem op aarde zulke wonderbaarlijke, maar daarbij nietszeggende onderscheidingen te beurt zouden vallen, die ten eerste geen nut voor hemzelf hebben, maar zijn nog levende broeders ernstig zouden schaden? Dus van dat alles hebben degenen die Gods rijk hebben gevonden niets in zich, maar zoals gezegd werd, Mijn genade krijgen ze dan pas zichtbaar, als ze die nodig hebben.

(11) Ook moeten jullie je diegenen, die na lang zoeken Mijn rijk hebben gevonden niet als een soort Karthuizers of Trappisten voorstellen, die in alle opzichten voor de wereld volkomen afgestorven zouden zijn en zich met niets meer bezighouden dan met rozenkransen, missen en litaniën, met belachelijk vasten, verachting voor het vrouwelijk geslacht, en strenge vervloeking van zondaren en als tijdverdrijf het beschouwen van hun graven en doodkisten.

(12) O, dat zijn geen tekens van wedergeboorte, maar integendeel uitwassen van de duisternis in hen! Het licht van de wedergeborene kent geen donkere kanten van het leven; want in hen is het overal klaarlichte dag.

(13) Graf en doodkist zijn niet de kentekens van een wedergeborene die het rijk Gods heeft gevonden; want daar vindt men graven noch doodkisten, omdat er geen doden zijn. Daar is alleen maar een eeuwige opstanding en een eeuwig leven en daarvoor is geen graf of doodkist nodig. Want de wedergeborene leeft al voortdurend in de geest en beschouwt het wegvallen van zijn lichaam net zo min als een sterven, als een mens die 's avonds zijn jas uittrekt, of beter nog, als een lastdrager met een zware last, die hij, als hij op

zijn bestemming is aangekomen, weer neerlegt, dit als 'sterven' zou ervaren.

(14) Om deze reden bestaat de dood niet meer voor een wedergeborene. Dit is wel een heerlijk symptoom van de wedergeboorte, maar het bevindt zich binnenin de mens en wordt niet als een moderne Parijse jas voor de show gedragen. Ook wordt dit heerlijke teken niet als een zogenaamd gewaad in Trier tentoongesteld, maar is, zoals al werd gezegd, inwendig.

(15) Insgelijks zijn ook de overige tekenen van wedergeboorte alleen maar inwendig in de mens en worden alleen maar uiterlijk zichtbaar als het nodig is.

(16) Wie de genade der profetie heeft, bezit die alleen dan, als hij haar nodig heeft en wanneer hij Mij altijd daarom vraagt; want niemand kan voorspellen dan alleen Ik.

(17) Als Ik dan de wedergeborene de woorden in het hart en op de tong leg, dan zal hij voorspellen; op alle andere ogenblikken zal hij spreken zoals ieder ander mens. Zo staat het ook met de andere gaven.

(18) Uit dit alles kan men begrijpen, dat Gods rijk niet zo moeilijk te vinden is en dat het ook niet zo moeilijk is om de wedergeboorte te bereiken als veel mensen geloven en denken.

(19) Mensen met het zogenaamde tweede gezicht kan men niet als wedergeborenen beschouwen alleen op grond van hun tweede gezicht. Dit tweede gezicht vloeit voort uit de gevoeligheid van hun zenuwgestel, waardoor de ziel heel gemakkelijk, door middel van de zenuwgeest, beelden uit het gebied der ziel in het organisme van het lichaam overdraagt, omdat juist zulke gemakkelijk geprikkelde zenuwen in zo'n geval niet hinderlijk optreden. Sterke zenuwen kunnen dit zo goed als niet, vandaar ook dat mensen met sterke zenuwen zelden of nooit het zogenaamde tweede gezicht hebben.

(20) Het tweede gezicht is dus bij een mens die dit bezit, noch als iets goeds, noch als iets kwaads te beschouwen, maar het is een soort ziekte van het lichaam die de mensen meestal oplopen door allerlei nare gebeurtenissen tijdens hun aardse leven. Grote droefheid, lang aanhoudende angst, grote schrik en dergelijke dingen meer, zijn gewoonlijk de oorzaken daarvan, maar soms ook kunstmatige middelen zoals magnetisme, dronkenschap en zo nu en dan verdoving door vreemde narcotische kruiden. Kort en goed, dergelijke tekens moet men in ieder geval niet als tekenen van wedergeboorte opvatten. Dat is reeds daaruit op te maken, dat dergelijke visionairen de beelden die ze zien wel ongeveer zo vertellen als ze die voor zich zagen, maar in al hun vertellingen is nergens een vaste grond te bekennen waarop deze zijn gefundeerd. Ook ontbreekt het deze vertelsels aan samenhang, al klinken ze nog zo merkwaardig, ze liggen door elkaar als neergevallen bladeren in een bos.

(21) De oorzaak is deze: omdat bij zulke mensen geest en ziel nog niet met elkaar zijn verbonden, hebben ook hun visioenen geen grond en bestaat er in deze ook geen verband dat voor ieder zichtbaar en begrijpelijk is, terwijl voor iemand die is wedergeboren, ook als is hij dat nog maar ten dele, elke beschrijving van geestelijke dingen de juiste grond en de duidelijkste samenhang vertoont.

(22) Dat is dus ook een teken van de eigenlijke wedergeboorte en een heel belangrijk onderscheid met iemand die alleen visionair is. Daarom moet men als gevolg van de wedergeboorte geen onnozele wonderen verwachten, maar alleen heel natuurlijke vruchten van een gezonde geest en een door deze gezond geworden ziel.

(23) De wedergeborene weet, dat men met de gaven van de Heilige Geest geen goocheltoeren mag uithalen, daarom gebruikt hij ze alleen maar - en gewoonlijk in het geheim - als ze nodig zijn.

(24) Wie de wedergeboorte echter wil bereiken omwille van wat voor wondere eigenschappen dan ook, die kan verzekerd zijn, dat hem aan deze zijde zo'n genade niet ten deel valt; want dat zou letterlijk betekenen de allermooiste parels voor de zwijnen werpen.

(25) Liefde tot Mij, grote goedheid van het hart, liefde tot alle mensen, dat tesamen is het juiste teken

van de wedergeboorte. Waar dit ontbreekt en waar de deemoed nog niet tegen elke stoot bestand is, daar helpen noch stralenkrans noch monnikspij, noch visioenen van geesten. Dergelijke mensen zijn vaak verder van Gods rijk verwijderd dan veel anderen die er erg werelds uitzien, want, zoals al werd gezegd, Gods rijk komt niet met uiterlijke praal, maar alleen inwendig, in alle stilte en ongemerkt in het hart van de mens.

(26) Prent dit zo diep als je kunt in je gemoed, dan zul je het rijk Gods veel gemakkelijker vinden dan je wel denkt. Maar als jullie je onder het Godsrijk allerlei belachelijke domme wonderen voorstelt en die verwacht - en als ze niet komen, dan moet je het jezelf toeschrijven, als bij een of ander van jullie het rijk van God niet komt. Die belofte van Gods rijk gaat niet met zulk soort domheden gepaard, maar daar waar het beloofd is, daar laat het zich ook gemakkelijk vinden. Maar er zijn veel mensen die zich bij het zoeken naar Gods rijk gedragen als iemand die verstrooid is en naar zijn hoed zoekt, terwijl hij deze op zijn hoofd heeft.

(27) Alleen de visioenen van een wedergeborene zijn terecht; alle andere kunnen dan pas rechtmatig worden, als ze door een wedergeboren ziel worden toegelicht. Daar kun je vast van op aan. Aan alle andere visioenen, dromen en pogingen tot voorspellen moet men geen waarde hechten, omdat ze afkomstig zijn van het boze gespuis, dat bij talrijke gelegenheden het menselijk vlees bekruipt en daardoor de lichtgelovige ziel met allerlei vuil besmeurt.

(28) Zoals iedereen dergelijke dwaasheden niet moet geloven, moet hij wel geheel vertrouwen op het woord van een werkelijk wedergeboren mens, omdat die alleen maar geeft wat hij heeft ontvangen terwijl de ander alleen geeft wat hij meent zelf geschapen te hebben.

(29) Wie dan indrukwekkend zegt: "Ik zeg het en dit is mijn werk!" geloof die niet en als iemand zo spreekt, alsof hij in de naam van de Heer spreekt, maar het alleen maar vanwege zijn eigen eer en voordeel doet, geloof die ook niet!

(30) Maar wie zonder eigenbelang en eerezucht zegt: "De Heer zegt het", geloof die - vooral als daar geen acht geslagen wordt op het aanzien des persoons, want bij de wedergeborene is alleen de Heer in aanzien en alle mensen zijn zijn broeders!

Hoofdstuk 71

Echte en valse profeten

22-4-1847.

(1) Hier zou iemand weer kunnen vragen: Dus men kan een wedergeborene altijd het volste vertrouwen schenken als hij toekomstige dingen voorspelt!? Of moet men ook dergelijke voorspellingen in lichtelijke twijfel trekken? Daarop zeg Ik: Als de wedergeborene zegt: "Doe dat", doe het dan. Als hij echter zegt: "Dit of dat zal er gebeuren", en hij heeft er niet bij gezegd indien, geloof hem dan niet; want dan is hij geen echte wedergeborene. Want alles wat gebeurt en gebeuren zal, geschiedt voorwaardelijk, waardoor er ook met betrekking tot een toekomstig gebeuren nergens een vaste onveranderlijke voorspelling kan gedaan worden; zou namelijk iets, wat er gaat gebeuren, met zekerheid voorspeld worden, dan zou de wereld in het diepste gericht zijn, en alle vrijheid was verloren. Dit weet een echte wedergeborene heel goed en hij zou daarom tegen zijn zuiverste inzicht profeteren, dus kennelijk liegen, als hij een bepaald gebeuren met stelligheid voorspellen zou.

(2) Ikzelf was toch immers de belangrijkste profeet in de wereld: Wie kan Mij echter verwijten, dat Ik, behalve dan Mijn opstanding, iets helemaal precies voorspeld heb? Ik zei wel dat Ik zou sterven en op de derde dag weer zou opstaan; maar tijd en uur van sterven en van opstanding is aan niemand vooruit voorspeld.

(3) Ik heb ook Mijn wederkomst voorspeld, maar -let daar wel op - heb daarbij gezegd: "Tijd en uur is niemand bekend behalve Mij en ook degene die Ik het openbaren wil!" Ik heb het al wel geopenbaard, maar heb geen tijd en uur bekend gemaakt, maar alleen de tekenen, waaraan men Mijn wederkomst kan herkennen.

(4) Zo hebben ook alle profeten voorspeld; maar alles wat ze voorspeld hebben was aan voorwaarden gebonden, opdat door zo'n voorspelling niemand zou worden gericht, maar de vrijheid zou hebben te doen wat aangeraden werd, om het dreigende gericht te ontgaan, of het te laten om daarna gericht te worden.

(5) Jeremia profeteerde jarenlang en keek dan zelf bitter klagend uit naar de vervulling van de profetie, want wat hij profeteerde dat morgen zou gebeuren, gebeurde pas na jaren. Ja, wel 23 jaar moest hij wachten, voordat zijn profetie met betrekking tot de 70 jarige Babylonische ballingschap van het joodse volk geheel in vervulling ging.

(6) Jonas wachtte tevergeefs op de ondergang van Ninevé, totdat hij tenslotte heel geërgerd Mij verwijten maakte vanwege Mijn goedheid. De oorzaak hiervan ligt echter alleen, zoals al werd gezegd, in het gedrag van de mensen. Want als ze met een gericht bedreigd worden en zich veranderen, wel niet allemaal, maar toch enkelen, dan wordt het gericht opgeheven.

(7) Als onder honderdduizend mensen maar tien gerecht worden, dan zal Ik vanwege die tien gerechten ook de honderdduizend het gericht besparen. En als onder een miljoen mensen honderd gerechten zijn, dan wil Ik terwille van hen een heel miljoen het gericht besparen.

(8) Wanneer het aantal gerechten groter is, is het des te zekerder dat het gericht wordt opgeheven en in plaats van een algemeen gericht zal alleen maar een speciaal gericht de hardnekkigsten treffen. Als er echter minder gerechten zijn, dan wordt na enkele nog volgende vermaningen het aangekondigde gericht niet tegengehouden.

(9) Volgens deze duidelijke uiteenzetting kan en mag dan ook enkel en alleen maar een wedergeborene toekomstige gebeurtenissen voorspellen. Zijn de voorzeggingen niet zoals hier beschreven is, dan zijn ze vals en was de profeet noch een wedergeborene, noch een geroepene, maar deed hij het eigenmachtig en zal daarvoor zijn loon ook krijgen. En als hij eens tegen Mij zal zeggen – en er zijn er op het ogenblik veel van dat soort - "Heer, dat heb ik in Uw naam en alles tot Uw meerdere eer gedaan!", dan zal Ik hem antwoorden: "Weg met jou, want Ik heb je nooit gekend", dat wil zeggen als profeet en als iemand die Ik geroepen had om in Mijn naam te voorspellen; want een profeet die vanwege het geld profeteert, is gelijk aan iemand die God vanwege het geld dient en Hem vanwege het geld aanbidt, zij hebben hun loon reeds ontvangen. Daarom heb Ik verder niets met hen te maken; want ze waren altijd valse profeten, ogendienaars en dienaren van de Mammon en Beëlzebub.

(10) Jullie zien echter dat hieruit duidelijk blijkt, dat iedereen zich met profeteren wel erg in acht moet nemen, de wedergeborene en de geroepene zo goed als de niet-wedergeborene en de niet-geroepene, want Ik laat niemand tot wedergeboorte komen terwille van profetieën, maar alleen omwille van het eeuwige leven. Als Ik echter iemand roep om te profeteren, moet hij niet zo eigenwijs zijn dat hij eigenmachtig daar wat aan toevoegt of er iets van weglaat; want als hij dat zou doen, dan zou het hem wel eens heel slecht kunnen vergaan. Daarom is het helemaal niet gemakkelijk een profeet te zijn. Een wel zeer nutteloos en schadelijk mens is diegene, die uit eigen macht profeteert of zich daarbij het goddelijke

rechtersambt toeëigent.

(12) Wie dat doet is een pure booswicht en zal in hetzelfde gericht belanden als waartoe hij zijn broeders heeft veroordeeld. Wie verdoemt, zal verdoemd worden. Wie oordeelt met de hel, die zal zijn eigen oordeel in de hel vinden; wie tot de dood veroordeelt, die zal de dood vinden; wie met het zwaard oordeelt, zal met het zwaard veroordeeld worden, en wie met duisternis oordeelt zal in de uiterste duisternis uitgestoten worden en daar zal geweest en tandengeknars zijn. - Wie echter niet wil worden geoordeeld, die oordele ook niet.

(13) Zou iemand echter zeggen, dat hij door Mij gemachtigd is om te richten, die zeg Ik dat hij een eeuwige leugenaar is, want Ik heb mijn wedergeborenen, apostelen en leerlingen slechts een macht van de grootste naastenliefde gegeven, die Ik gelijk heb gesteld met de liefde tot Mij. Deze hoogste graad van naastenliefde is Mijn Geest in het hart van degenen die in Mij geloven, Mij liefhebben en terwille van Mij ook hun broeders. Krachtens deze liefde, die Mijn Geest in de mens is, heeft iedereen het aan zijn plicht verschuldigde recht, zijn vijanden zo vaak hij wil van ganser harte te vergeven; en zo vaak een mens zijn vijanden vergeven heeft door Mijn Geest in hem, zo vaak zal het ook in alle hemelen aan die zondaar vergeven zijn.

(14) Als men echter een grote vijand heeft, bij wie elke vergeving vruchteloos is, dan moet de mens zeggen: "De Heer vergelde je naar je werken!", en daarin bestaat het behouden van de zonde.

(15) Ik vraag u: "Is deze volmacht wel een rechterlijk ambt dat verleend werd?". O neen, het is slechts een volmacht van de hoogste naastenliefde of van een liefde die overeenkomt met Mijn goddelijke liefde - maar in der eeuwigheid geen ambt van rechter, dat Ikzelf ver van Mij heb geschoven en daarom nog veel minder aan een mens heb toebedeeld.

(16) Ik heb deze hoogste liefdesvolmacht juist daarom uit Mijn grote liefde aan de mensen gegeven, opdat de mensen onder elkaar des te gemakkelijker ware broeders zouden kunnen worden in Mijn naam. Want bij de joden kon niemand een zonde, die een mens aan een ander beging, weer verzoenen, behalve de hogepriester en dat alleen op bepaalde tijden en door bepaalde offers. Twee mensen die tegenover elkaar gezondigd hadden, bleven zolang vijanden, tot de priester en het offer hen verzoend hadden.

(17) Dat was voor de mensen die niet zelden vele dagreizen van Jeruzalem af woonden een vervelende omstandigheid - die weliswaar meer een verkeerde opvatting van de wet dan de wet zelf was. Om dit oude misbruik van de wet krachtig tegen te gaan en de mensen hun last zoveel mogelijk te verlichten, heb Ik derhalve aan elk mens de hoogste goddelijke liefdesmacht daarom gegeven, opdat iedereen degene die hem beledigt van harte vergeven kan en deze vergiffenis geldt ook voor alle hemelen.

(18) Wie kan hierin nu een volmacht zien tot het ambt van rechter? Als Ik zoiets gedaan zou hebben, zou Ik Mijzelf dan niet hebben tegengesproken, als Ik aan de ene kant al het richten had veroordeeld en aan de andere kant het toch had aanbevolen als absoluut noodzakelijke voorwaarde om zalig te worden? Zoiets zou nauwelijks van een onnozel mens te verwachten zijn, laat staan van de allerhoogste wijsheid.

(19) Toen Ik zei: 'Ontvang de Heilige Geest' betekende dat en het betekent nog: 'Neem de hoogste kracht van Mijn goddelijke liefde! Wat gij ontbindt op aarde, dat is ontbonden en er is dan verder geen offer en geen hogepriester meer nodig, en wat gij aan uw hart bindt en wat gij in de wereld bindt, dat zal ook in de hemel gebonden zijn!'

(20) Hier moet men onder 'ontbinden' en 'binden' niet de vergeving en het voorbehouden van een zonde verstaan, maar het ontbinden is een vrijmaken en het binden is een aanvaarden.

(21) Als iemand Mij bijvoorbeeld wat verschuldigd is, zoals de ene mens aan de ander, dan kan de mens de ander van die schuld vrijmaken. Of als er een heiden is, dan kan een christen hem, als hij Christus

belijdt, volkomen vrij maken en hem dadelijk in de gemeente opnemen of hem met alle kracht van de goddelijke liefde in het hart binden. Hiertoe heeft iedere rechtgelovige christen die in Mij gelooft, Mij liefheeft en in Mijn naam gedoopt is, het volste recht, zonder zich daarbij tot de hogepriester te wenden, die vroeger alleen het recht had vreemde heidenen in het jodendom op te nemen door de besnijdenis.

(22) Zulk een volmacht werd daarom verleend - zoals hiervoor werd aangetoond - om de mensen het leven zoveel mogelijk te verlichten en hun overal de gelegenheid te geven hun geweten te zuiveren en een welgemoed leven te leiden.

(23) Maar wie kan zich daar nu een nog moeilijker rechterlijk ambt indenken dan het voormalige joodse? Waar dat bestaat, bestaat het tegen al Mijn verordeningen in en degene die daaraan deelneemt richt zichzelf, als hij denkt daardoor van zijn zonden verlost te worden, als hij zich vrijwillig heeft laten oordelen. Zo' n gerechtsinrichting wordt voor hen tot een ware spaarbank van zonden, want hoe kan een derde iemand een schuld kwijtschelden, die een tweede aan de eerste schuldig is? De eerste kan de tweede wel zijn schuld kwijtschelden, maar de derde kan dat in der eeuwigheid niet. Een derde kan echter wel, als de eerste en de tweede of de schuldeiser en de schuldenaar domme mensen zijn, als vriend en bemiddelaar optreden en kan hen met goede raad en daad bijstaan om alles te vereffenen; maar van het vergeven van zonde kan nooit sprake zijn - behalve als de schuldeiser hem uit de grond van zijn hart daartoe volmacht geeft.

(24) Als echter Jacobus volgens Mijn geest een wederzijdse schuldbekentenis aanbeveelt, is daaronder nog lang geen biecht te verstaan, maar alleen een wederkerige vertrouwelijke mededeling van eigen gebreken en zwakheden, om daarvoor van de sterkere vriend en broeder in geest en in waarheid een echt versterkend middel daartegen te verkrijgen. Kijk, daarvoor heeft niemand priesterlijke of exorcistische wijdingen nodig. Het apostelambt is slechts een broederlijke taak om de mensen te onderrichten, maar geen Hebreeuws en heidens goud -, zilver - en edelstenenvertoon.

(25) Dat de leraren in de gemeente zich in hun grootste en rijkste pracht moeten vertonen heeft Jacobus zeker niet bedoeld, toen hij de gemeente aanraadde wederzijdse zwakheden en gebreken te bekennen. Hij wilde daarbij, naast de geneeskundige doeleinden, ook die van wederzijdse verdediging bereiken, zodat zich een broeder voor een andere niet als een farizeeër in de tempel zou voordoen, maar als een deemoedig tollenaar.

(26) Er is dus hier van biecht geen sprake; maar het is niet alleen de apostelen, maar iedereen aan te raden om als het nodig is te doen als de rechtvaardige rentmeester, wat naast andere dingen hoofdzakelijk hieruit moet bestaan: Als zeer onnozele mensen tegenover hun broeder hebben gezondigd, maar deze echter lichamelijk of geestelijk gestorven is, bij welke omstandigheid er van kwijtschelding van schuld tegenover zijn onnozele beledigers niet te denken valt, dan kan een derde naar deze zwakken toegaan en hun vermeende grote schuld heel klein maken. Die zal aan hen een werk van de ware christelijke barmhartigheid voltrekken, vooral als hij hen tot Mij brengt. In elk ander geval echter moet een derde zich nooit opstellen als een schuld vergever tussen twee broeders. Als hij dat doet, dan zullen alle zonden van beiden op hem worden gelegd, omdat hij ze wilde richten en niet verbeteren.

(27) Dit werd neergeschreven om heel duidelijk en gemakkelijk te begrijpen, hoe het staat met de aanbevolen vergeving van zonden. Nu volgt nog meer hierover en over het valse profetendom.

Hoofdstuk 72

Vergeving van zonden en beeldenverering

(1) Sommigen van de zogenaamde filosofen zien ook Mij voor niet meer dan een filosoof aan. Zij beweren dat elk mens volgens christelijke interpretatie het recht zou hebben zonden te vergeven, omdat Ik, als de stichter van die leer, ook zonden heb vergeven - en nog wel aan zulke mensen die Mij toch zeker nooit beledigd hadden.

(2) Ik zeg tegen die filosofen daarover ongeveer hetzelfde als wat Ik tegen de Joden heb gezegd die de echtbreekster naar Mij toebrachten.

(3) "Wie van u zonder zonden is die mag dat wel doen en zijn handeling zal in de hemel goedgekeurd worden."

(4) Ik kon wel als mens iedereen zijn zonden vergeven, omdat Ik geheel zonder zonden was; diegene echter die niet zonder zonden is en al zou hij ook geen zonde hebben begaan, toch altijd de vleeselijke verwekkingszonde erfelijk in zich heeft, kan dat niet doen.

(5) Want zonder zonden zijn betekent zich in de hoogste graad van deemoed en liefde bevinden. De wet van God moet de eigen natuur van zo'n mens zijn. Zijn vlees moet hij van kinds af aan in al zijn begeerten tot de diepste graad verloochenen, opdat Gods kracht volkomen in hem kan wonen. Zo'n mens zou dan ook wel tegen de een of ander zeggen: Je zonden zijn je vergeven!" en ze zullen hem of haar vergeven worden; maar dan vergeeft niet de mens de zonden, maar de goddelijke kracht, voor wie het alleen mogelijk is de harten van degenen, die tegenover elkaar gezondigd hebben en vijanden zijn geworden, te verzoenen en alles te vereffenen, dat wil zeggen de harten met hun goddelijk vuur te doorgloeien en te doorlichten en daardoor alle toorn, hoogmoed en afgunst te verstikken. Dat alleen Gods kracht en geen menselijke kracht dit vermag is vanzelfsprekend, daarom kan een mens alleen maar tot God zeggen:

(6) "Heer, vergeef me mijn zonden die ik tegenover veel broeders heb begaan, welke broeders ik nu niet meer om vergeving kan vragen voor de aan hun begane zonden. Uw kracht is het voor eeuwig voorbehouden Heer, datgene in werkelijkheid te bewerkstelligen, wat ik zelf graag zou willen volvoeren als ik het maar zou kunnen!"

(7) Kijk, op deze manier kan alleen de kracht van God die zonden wegnemen, die de mensen wederzijds nooit kunnen vergeven, hetzij vanwege hun ver van elkaar verwijderde woonplaatsen, waardoor mensen die elkaar eens beledigd hebben op deze wereld bezwaarlijk weer samen kunnen komen - behalve langs de weg van dode brieven - ofwel als één van de twee gestorven is en dus de dood van het lichaam een ondoordringbare wand tussen hen heeft opgetrokken. In zulke gevallen kan dus alleen maar God de zonden in de eigenlijke zin vergeven, hoewel daarnaast een zogenaamde onrechtvaardige rentmeester zulk soort zondaren in Mijn naam van dienst kan zijn. Wat een slechte of onrechtvaardige rentmeester is weten jullie al. Hij heeft wel geen recht de schuld kwijt te schelden, omdat hijzelf een grote schuld heeft, maar omdat hij een werk van barmhartigheid beoefent, reikt hij door deze uitoefening een dronk fris water aan, dat hem vergolden zal worden.

(8) Als een mens zijn fouten en gebreken aan een zogenaamde zielevriend onder vier ogen voorlegt om van hem troost te krijgen en een onmiddellijke verzekering, dat de zonden hem kwijt gescholden werden als hij zich tot Mij wendt met het ernstige voornemen zulke zonden niet meer te begaan en de begane zo mogelijk aan zijn broeder weer goed te maken door een oprecht berouwen zo mogelijk door een liefdevolle genoegdoening voor de aangedane belediging, dan wil Ik tegen een dergelijk gebruik niet veel

zeggen.

(9) Zo'n biechtvader zal Mij altijd zeer dierbaar en heel waardevol zijn. Daarvoor heeft men geen geestelijke nodig. Omdat echter een geestelijke de uitreiker van het avondmaal meent te zijn, kan hij natuurlijk ook wel het werk van de onrechtvaardige rentmeester op zich nemen op de boven beschreven manier, evenwel zonder dat hij het afkeurt dat dit zelfde ambt ook door een andere broeder wordt uitgeoefend en vooropgesteld dat het op de boven beschreven manier plaats heeft. Maar als zo'n onrechtvaardige rentmeester biechtvader meent dat uitsluitend hij de macht en de kracht heeft zonden kwijt te schelden of om zelfs een zondaar die hem in vertrouwen heeft genomen het kwijtschelden te onthouden, om hem te veroordelen en om zich in de zogenaamde biechtstoel zich 'plaatsvervanger van God' te laten noemen, die is een booswicht en ziel - en geestdoder, omdat hij zich eigenmachtig voor de hemelpoort opstelt, zelf niet naar binnen wil, maar ook niemand anders naar binnen wil laten gaan.

(10) Zo iemand is als de farizeeërs, schriftgeleerden en priesters van de Joden, die de arme mensen de grootste en zwaarste lasten oplegden, omdat ze alleen maar door het torsen daarvan in de hemel konden komen, terwijl zij zelf die last met geen vinger aanraakten. Die mensen zijn het, die de poorten van het Godsrijk versperren en een ieder die naar binnen zou willen gaan, met het helse vuur van de toorn terugdrijven en zelf ook niet naar binnen willen; daarvoor zullen ze ook, zoals geschreven staat, eens des te meer verdoemd worden.

(11) Tot deze klasse behoren ook de valse profeten die tegen de arme eenvoudige mensen met grote ernst en ijver preken: "Ga hier of daarheen en doe een zogenaamde bedevaart naar een of ander heiligenbeeld en vergeet niet een naar vermogen groot offer mee te nemen, dan zul je bij dat beeld, - gewoonlijk Maria voorstellend vergeving van je zonden en nog andere onbeschrijflijke genaden in overvloed voor je huisgezin verkrijgen!"

(12) Als dan het arme blinde volk dat ezelsgebalk van zo'n valse profeet hoort, dan leert de ervaring dat hele volksscharen dit opvolgen en op die plaats waar die genade uitgedeeld wordt, hoort men dan gewoonlijk een nog groter ezelsgebalk over mirakelen en talloze genadegaven en op deze manier wordt niet zelden de geest van het volk geheel gedood en dan zeg Ik: Zulke valse profeten zullen eens hun verdiende loon krijgen; want ze weten niet en willen niet weten, hoe men God in geest en waarheid moet aanbidden. Ze zijn niets anders dan door de wereld geprivilegieerde dienaren van de Mammon. Hun beeld, dat gewoonlijk slecht en onesthetisch door mensenhanden is vervaardigd, is voor hen meer waard dan God; want het beeld brengt geld in maar God niet, omdat Hij toch overal dezelfde is.

(13) Dezen zullen eens een farizeeërsloon krijgen. Allen die dergelijke dingen leren en het volk brengen tot beeldenverering, zijn de meest volkomen antichristenen en valse profeten die iedereen moet schuwen als de pest, omdat ze de kunst verstaan om door allerlei uiterlijke praal het volk te betoveren en door valse wonderwerken hun geest te doden.

(14) Daarom zal men dergelijke plaatsen niet bezoeken; want ze zijn vol van besmettelijke pest voor de geest.

(15) Geloof niet dat iemand daar hulp kan vinden, helpen kan toch alleen maar Ik, de eeuwige vijand van alle afgodendom. Hoe zou Ik dan een houten beeld, dat door mensenhanden is gemaakt, wonderkracht verlenen? Als Ik al iemand wonderkracht zou willen geven, dan zou het aan een echt mens zijn, niet aan een beeldhouwwerk, dat veel lager staat dan het laagste dier, want dat heeft tenminste leven en kan bewegen. Het is zelfs veel minder dan een grashalm of een steen. Die zijn wat ze zijn, dus in hun orde; maar een beeld is niet wat het voorstelt. Het beeld is van hout, maar stelt een mens voor en wordt vereerd en aanbeden, omdat degene die het voorstelt een toonbeeld van deugd was.

(16) Dus de beeldenverering is een nog afschuwelijker afgoderij dan die van de oude heidenen. Deze maakten wel goden van metaal, steen en hout, omdat ze de ware God niet kenden - een innerlijke behoefte aan een ware God dwong hen dus tot het vervaardigen van deze maaksels. Maar de tegenwoordige mensheid heeft God en kent Hem en weet dat Hij alleen de Heer is en toch vereert men houtsnijwerk. Wat moet men tegen zulke mensen zeggen? Niets dan: Jullie zijn één met de aartsvijand van God, die God heel goed kent, maar in plaats van hem lief te hebben en Hem alleen te aanbidden, Hem veracht en Hem overal bestrijdt.

(17) Maar de dommen zal hun domheid niet aangerekend worden maar des te meer degenen die zien en licht hebben, maar toch niet willen zien en het licht uitdoven, waar het zich ook maar bevindt.

Hoofdstuk 73

Over het daadwerkelijk geloof

27-4-1847.

(1) Dit geldt echter niet alleen voor het pausdom, maar voor alle zogenaamde sekten en kerkgenootschappen. Want waar niet wordt verkondigd in Zijn ware geest en in Zijn waarheid, daar heerst een vals profetendom in plaats van een ware kerk.

(2) Ook al zegt de een of andere sekte: "Kijk, ik heb geen beelden, dus moet mijn belijdenis de zuiverste zijn!", dan zeg Ik: Beeld of geen beeld maakt niets uit, maar alleen het leven volgens het Woord! Want als men een leer op zichzelf nog zo van alle ceremoniën zuivert om haar beter geschikt te maken om opgenomen te worden door het verstand, betekent dat met andere woorden niets anders dan dat men over een gegeven leer voortdurend redeneert maar er nooit naar leeft. Het is te vergelijken met iemand die een huis koopt en het voortdurend van binnen en van buiten schoonmaakt en poetst om het steeds beter geschikt te maken voor bewoning, maar met al dat werken komt er nooit iemand in wonen. Is dan niet de eerste de beste hut die voortdurend bewoond wordt, beter dan zo'n huis?

(3) Zo is het ook met de kerk gesteld. Dan is nog altijd degene die een of andere norm heeft waarin haar gelovigen houvast vinden, beter dan zo'n kerk waarin steeds maar geveegd en gepoetst wordt. Haar aanhangers staan er bij en zien toe, zoals mensen die niets te doen hebben naar het bouwen van een huis staan te kijken en kleingeestige kritiek uitoefenen en opmerkingen maken; maar niemand denkt er aan, ten bate van de huisheer, ook maar een steen of een schep specie aan de bezig zijnde metselaar aan te reiken; en de leeglopers houden zich dan wel voor veel beter dan de arbeiders.

(4) Kijk, dat is nu een juist beeld van veel kerkgenootschappen. Ze doen uit louter voorbereiding en kritiek niets, belasteren voortduren degenen, die niet tot hun kerkgenootschap horen, maken zich vrolijk over de blindheid van de anderen en roepen voortdurend: "Kom hier, zodat we de splinter uit jullie oog kunnen halen!" Maar de balk in hun eigen oog zien ze helemaal niet.

(5) Het is wel waar dat er in de rooms-katholieke kerk duizenderlei grove misbruiken bestaan. Maar er is toch ook veel goeds, want men preekt daar liefde en deemoed. En als iemand dat alleen navolgt, zal hij niet verloren gaan.

(6) Maar wat moet Ik dan zeggen van een sekte die alleen maar het geloof leert en de werken verwerpt? Daar zijn doop en oliesel bedorven. Want er staat toch duidelijk geschreven, dat een geloof zonder werken dood is, en Ikzelf heb verschillende keren openlijk gezegd: Wees *niet alleen* toehoorders, maar *ook* daders

van Mijn woord. Daardoor is duidelijk getoond dat het geloof alleen niet helpt, maar het handelen daarnaar.

(7) Wat heeft de aarde aan zonlicht, als het niet met daadkrachtige warmte verbonden is?

(8) Wat voor nut heeft alle kennis en wetenschap, als de mens ze niet gebruikt?

(9) Of wat voor nut heeft het in een koude winter alleen maar te geloven dat brandend hout de kamer kan verwarmen? Wordt de kamer warm door dat geloof? Ik geloof het niet.

(10) Kort en goed: het meest vaste geloof zonder werken is als een dwaas mens, die zich in een koude kamer alleen maar met een warme gedachte wil toedekken om het warm te krijgen. Het is wel de goedkoopste deken, maar of die iemand kan verwarmen, daarover kunnen de arme mensen oordelen, die in strenge winters niet zelden stijf bevroren in hun kamers worden gevonden - en meestal om de reden dat ze geen andere deken hadden, dan alleen maar een gedachte deken.

(11) Zoals deze gedachtedeken zonder een werkelijke deken niet helpt, zo heeft ook het geloof zonder werken geen nut. Het geloof is alleen maar het opname orgaan van een leer die tot daden aanspoort. Wie deze richtlijn alleen maar in zijn geloof opneemt, maar niet daarnaar handelt, die vraag Ik: "Waarvoor dient deze richtlijn?" Ik zeg: tot niets anders dan eigenwijze kritiek, net zoals alle regels van de toonkunst alleen iemand niet van nut zijn als men niet in staat is ook maar het minste en eenvoudigste te presteren. Maar Ik zeg: Dan is een straatmuzikant altijd nog meer waard dan zo'n criticus die zelf niets kan, maar over alles wil oordelen.

(12) Dan is zo'n kerk, waar toch iets gebeurt, Mij ook liever dan een waar niets gebeurt. Want het is beter iemand een stuk brood te geven, dan duizenden plannen te maken voor de armenzorg en de arme dan toch niets te geven als deze bij hem aanklopt. Plannen zijn goed, maar het geven moet er bij komen, anders is het geloof weer zonder werken, waardoor de arme mensen bij honderden verhongeren.

(13) Wie echter juist wil leven, kan dit in elke kerk; want de voornaamste regel is: onderzoek alles en behoud het goede!

(14) Als je een kind hebt gebaad, gooi dan het badwater weg, maar houd het kind - en het kind is de liefde!

(15) Ik zeg tegen niemand: Word katholiek of word protestant of word een Griek, maar wat iemand is, dat moet hij blijven - als hij dat wil. Laat hij zijn wat hij wil, maar laat hij een werkzame christen zijn en dat in geest en waarheid; want iedereen kan, als hij dat wil, het zuivere woord van God bezitten.

(16) Ik ben niet zoals een patriarch en ook niet als een paus en niet als een superintendent en niet als een bisschop - maar Ik ben als een zeer goede en rechtvaardige Vader voor al Mijn kinderen en ben verheugd als ze werken en wedijveren in de liefde. Maar Ik houd er niet van, dat ze elkaar voor dwazen uitmaken en dat ieder van hen de wijste en onfeilbaarste wil zijn met zuiver redeneren en daarbij niets doet.

(17) Mijn rijk is een rijk van de hoogste werkzaamheid, maar geen rijk van niets doende eigenwijze luiards. Want Ik zei niet tegen de apostelen: "Blijf thuis, denk en pieker en peins over Mijn leer!" Maar: "Ga de wereld in!"

(18) Dat zeg Ik ook tegen alle zaligen. Er moet gewerkt worden; want de oogst is altijd groter dan het aantal arbeiders. Daarom is het ook beter in een of andere ordening bezig te zijn dan enkel en alleen het zuiverste geloof te hebben. En handelen volgens Mijn leer is dan zeker oneindig veel beter dan de hele Bijbel uit het hoofd te kennen en te geloven.

(19) De pure geloofsmens is gelijk aan degene die zijn talent begroef; als iemand echter maar weinig van de schrift weet, maar er naar handelt, die is gelijk aan degene die over het weinige een getrouwe

beheerder was en toen over veel werd gesteld.

(20) Uit het tot nu toe gezegde zal zeker een ieder, die van goeden wille is, gemakkelijk kunnen opmaken wat hij moet doen om een goed mens te worden. Wat hij met zijn werkkraft moet kiezen. en vermijden, dat is hier zonneklaar uiteengezet. Hiermee is alles van alle kanten belicht. En daarom - Amen!

Tweede deel

De Maan

Hoofdstuk 1

Wezen en bestemming van de Maan

1-5-1841.

(1) Wat de maan betreft, deze is een vast hemellichaam, meer nog dan de aarde; hij is in zeker opzicht een kind van de aarde, dat wil zeggen dat hij uit bestanddelen van de aarde is gevormd.

(2) Hij is aan de aarde toegevoegd, opdat hij haar uitstromende magnetische kracht op zal vangen en die, al naar gelang de aarde die nodig heeft, weer aan haar zal teruggeven: daarom is zijn loop om de aarde ook zo buitensporig. Want deze richt zich altijd naar de grotere of kleinere hoeveelheid van het aanwezige magnetisme op de aarde; daartegenover richt de loop van de maan als drager van deze stof, zich ook, naar de eventuele behoeften van de aarde aan deze natuurlijke levensstof - Dat is de voornaamste functie van de maan.

(3) Als een planeet kleiner is dan de aarde heeft hij geen maan nodig. De functie van de maan wordt dan overgenomen door hele hoge gebergten, wat bijvoorbeeld bij Venus, Mercurius, Mars en nog een paar veel kleinere planeten het geval is; maar de grotere planeten moeten één of soms meer manen hebben om aan hun planeet de al genoemde dienst te verlenen.

(4) Ook op de maan leven evenals op de aarde mensen en talrijke andere wezens, alleen met dat onderscheid, dat geen maan aan de voortdurend naar de planeet toegekeerde zijde bewoond is, maar altijd aan de tegenovergestelde kant, omdat hij aan de kant waarmee hij naar de planeet is toegekeerd niet voorzien is van lucht, noch van water, van vuur of van alles wat maar voor het organische leven nodig is.

(5) *Je* vraagt je af, waarom dat zo is. Het antwoord luidt: Omdat geen maan een beweging om zijn eigen as mag hebben - omdat de aantrekkingskracht van de aarde, of trouwens elke planeet die op enige afstand van zijn maan staat, nog te krachtig werkt. Zou de maan nu een rotatie om zijn eigen as hebben, - al zou die nog zo langzaam zijn - dan zou ten eerste door een dergelijke rotatie de aantrekkingskracht van die planeet in dezelfde verhouding versterkt worden als de rotatie van de maan zich verhoudt tot de rotatie van de aarde, d.w.z.: wanneer de maan in zijn rotatie de rotatie van de aarde in tijd zou benaderen, zodat hij zich ongeveer in dezelfde tijd om zijn as draaide als de planeet, dan zou door de daardoor toenemende aantrekkingskracht van de planeet zich weldra het ene deel na het andere van de maan losmaken en op de aarde neerstorten. De maan zou zeer weinig gediend zijn met een even langzame rotatie als de planeet

heeft, vanwege de gelijkmatige verdeling van de lucht, het water en dus ook van het vuur, en alles zou dan net zo zijn als het nu is op de van de planeet afgewende kant van de maan. Want het water, de lucht en het vuur moeten op een hemellichaam, met een naar verhouding aangepaste snelheid, door de hoog oprijzende bergen mee rondgedraaid worden; anders zouden deze voor het organische leven zo noodzakelijke elementen zich ophopen op de afgewende kant van het centrale lichaam, vanwege de middelpuntvliedende kracht en hun eigen zich verplaatsende gewicht.

(6) Als dat echter het geval zou zijn, vraag je dan eens af wie er op zo'n hemellichaam zou kunnen leven? Zo'n wezen zou alleen maar zolang leven als het zich onder de lucht - en waterlaag bevond; als de planeet zich echter hier uit weg zou draaien, dan moest het noodzakelijkerwijs in de luchtledige ruimte stikken, als het niet al eerder in het water zou zijn verdronken.

(7) Kijk, dat zou nu ook bij de maan het geval zijn, als hij een even langzame rotatie had als de aarde! Hij zou, om lucht, water en vuur gelijkmatig over zijn oppervlakte te verdelen, een vijfmaal snellere draaiing om zijn as moeten hebben, dat wil zeggen: hij moest zich in vierentwintig aarduren vijfmaal om zijn eigen as draaien, wat dan niets anders ten gevolge zou hebben dan reeds na vijf jaar de volkomen vernietiging van de maan, terwijl de aarde over bezaaid zou zijn met deeltjes van de maan. Wat de op de aarde neerstortende massa's teweeg zouden brengen, hoef ik jullie niet nader te verklaren, maar zeg alleen, dat dan niemand in leven zou blijven.

(8) Als je dit een beetje verstandig bekijkt, zul je wel begrijpen waarom de maan geen rotatie heeft en daarom ook steeds dezelfde kant naar de aarde keert.

(9) Om echter de maan en zijn bewoonbaarheid helemaal te begrijpen, moet men weten dat de maan eigenlijk alleen maar op de naar de aarde toegekeerde kant 'maan' is; aan de andere zijde is hij geen 'maan', maar een heel stevig stuk aarde. Wat dus 'maan' is, is niet vast, maar heel losjes, bijna als een enigszins vast zeeschuim; de vastere delen stijgen als bergen omhoog, maar de zachtere delen zijn nis- en trechtersvormig in de richting van het centrum van het hemellichaam ingezonken. In enkele daarvan bevindt zich atmosferische lucht die nog niet heeft kunnen ontwijken en die, als je door sterke verrekijkers kijkt, er bijna als water uitziet. Alle hoogten, evenals de minder diepe trechters, hebben geen atmosferische lucht, maar alleen ether, zoals die zich in de vrije ruimten tussen zon en planeten bevindt. Deze kant van de maan wordt dan ook niet door organische wezens bewoond, maar haar bewoners zijn van geestelijke aard. Deze geestelijke bewoners waren tijdens hun aardse leven louter wereldgezinde mensen en worden nu ter verbetering daarheen verbannen, zodat ze zich op deze manier nog genoeg aan de wereld kunnen vergapen. En als ze na lange tijd merken, dat het aangapen van de wereld geen vruchten oplevert en als ze luisteren naar de daarheen gezonden leraren, dan worden degenen die zich wel willen beteren dadelijk op een hogere, gelukkiger trap van vrijheid gebracht; de minder volgzamen echter krijgen op de maanaarde weer een lichaam en moeten daar een heel armzalig en kommerlijk bestaan leiden. In de eerste plaats hebben ze daar met grote koude en duisternis te kampen, ten tweede met een ondraaglijke hitte; want de nacht duurt daar bijna veertien volle dagen en de dag duurt even lang. Tegen het eind van elke nacht wordt het daar zo koud als op aarde aan de noordpool en in de middag en tegen het eind van de dag wordt het zo warm, dat geen levend wezen het aan de oppervlakte kan uithouden.

(10) De bewoners, evenals alle organische wezens, wonen daar in de aarde. In deze onderaardse woning moeten ze zowel de helft van de dag doorbrengen als de helft van de nacht; daarom zijn daar ook geen huizen en steden zoals op de aarde, maar de woningen liggen diep in grond, hier en daar ook in de bergspleten en hollen.

(11) Er groeien daar geen vruchtdragende bomen, maar alleen wortelgewassen, zoals bijvoorbeeld op

aarde de aardappelen, bieten penen en dergelijke. Deze gewassen worden bij het aanbreken van de dag geplant en tegen het eind van de dag zijn ze al rijp. Als de nachtscheming begint, komen de mensen uit hun holen tevoorschijn en oogsten deze gewassen en brengen ze dadelijk in hun onderaardse woningen; 's nachts voeden ze zich hier dan mee alsook de hele daaropvolgende dag.

(12) Van de huisdieren moet alleen een soort schaap genoemd worden, dat voor de bewoners dezelfde functie heeft als het rendier voor de noordelijke volken op aarde.

(13) Er zijn zowel in de rivieren alsook in de meren, die op de maanaarde vrij veel voorkomen, nog heel veel waterdieren en ook enkele soorten kleine vogels, die lijken op de aardse spreeuwen, - alsook grote menigten insecten en andere één-, twee-, drie - en viervoetige aardediertjes; hun doel en hun nadere beschrijving zullen we later horen. Voorlopig moet hetgeen nu verteld is genoeg zijn.

(14) Maar hoed je er vooral voor in de toekomst ooit zelf een bewoner van dit armzalige hemellichaam te worden. Want deze geel glanzende levensschool is een heel armzalig schoolgebouwen het zou beter zijn op aarde één dag veertien maal te sterven, dan daar maar één dag te leven; want de bewoners daar hebben het veel slechter dan degenen die hier op de kerkhoven begraven liggen. Deze weten niet dat ze begraven zijn, maar de bewoners van de maan moeten in hun graven leven en worden daar vaak in hun onderaardse behuizingen door instorting of door plotselinge overstromingen begraven.

(15) Wat de nog verdere bemerkenswaardige verschijnselen, zowel van de maanaarde als van zijn bewoners betreft, die zal Ik bekendmaken bij een volgende gelegenheid. Denk nu eens over wat gezegd werd na en zie vooral toe dat je de lentetijd van je leven goed beseft en benut, dan zul je zelfs in de maan, als alles daarvan je onthuld is, een zeer belangrijk teken van de Mensenzoon aan de hemel zien! Amen. Dat zeg Ik jullie, nu komend op de wolken des hemels. Amen, amen, amen.

Hoofdstuk 2

De mensen op de maan

8-5-1841.

(1) De mensen op de maan zijn, evenals op de aarde, van beiderlei geslacht; ze werden echter pas ongeveer duizend jaar later door een gevolmachtigde engel geschapen.

(2) Ze zijn maar iets meer dan twee voet groot en vertonen veel gelijkenis met de noordelijke dwergen. Ze hebben een heel grote buik, die bij hen een dubbele functie heeft; de ene functie is vertering van de spijsen door de maag, de andere functie is het door middel van een tweede maag verzamelen van een soort licht gas, wat hun een driedubbel voordeel geeft.

(3) Ten eerste maakt dit gas hen licht zodat ze, wegens gebrek aan hout, waardoor ze geen bruggen kunnen bouwen, heel gemakkelijk over elke stroom heen kunnen springen. En zijn er erg brede rivieren of ook wel hier en daar binnenzeeën, dan kunnen ze als een vis gemakkelijk over de oppervlakte heen zwemmen. Dat is dus het eerste voordeel van deze maag.

(4) Het tweede voordeel bestaat hierin, dat ze door het uitstoten van deze lucht een soort knallende geluiden voortbrengen, waarmee ze aan elkaar hun aanwezigheid in de onderaardse vertrekken kenbaar maken. Ook gebruiken ze deze lucht voor een duidelijker spraak naar buiten want die is wel erg magertjes; want het spreken door middel van hun longen is erg zwakjes en zacht en deze spraak wordt alleen maar gebruikt door de in de maanmens levende geest, die daar ter verbetering is ingebracht. De eigenlijke

maanmensen hebben aanvankelijk een afschuw van deze taal. Als de geest echter langzamerhand beter wordt, dan raakt de ziel van de maanmens bevriend met de te verbeteren inwonende geest van een aarde mens. Als de ziel van de maanmens volkomen één wordt met de verbeterde geest, dan veroorzaakt deze toestand dan ook de meestal pijnloze dood van het maanmenslichaam.

(5) Een derde voordeel van deze lucht in de maag is dat ze hun ondergrondse holen verwarmen door deze lucht vaak tijdens de koude nacht uit zich te laten stromen; dat gebeurt op de volgende manier: Omdat hun woonholten er uitzien, of liever van binnen zo zijn uitgehold, dat ze ongeveer op een stompe grote klok lijken, waarvan de ingang van de bodem af door een soort trap wordt bereikt, verzamelt zich de uitgestoten, lichte lucht onder deze luchtdichte woonklok, maakt de woning draaglijk warm en verhindert het vrije binnenstromen van de atmosferische zeer koude buitenlucht; hiervan wordt dan door dit lichte gas zoveel opgenomen, als absoluut noodzakelijk is voor het fysieke leven.

(6) Hetzelfde doel heeft die maaglucht ook gedurende de onverdraaglijk hete dagen, wanneer deze maanmensen eveneens onder de aarde moeten gaan, alleen met dit onderscheid dat dit gas door de inwerking van de spijsmaag in afkoelende zuurstof wordt omgezet, waardoor dan ook hun klokvormige woning, door het veelvuldig uitstoten, voor het binnendringen van warme lucht wordt behoed. Dit was dus het derde voordeel van de windmaag.

(7) Een andere eigenaardigheid van deze mensen is, dat hun oog een tweevoudige eigenschap heeft. De eerste eigenschap is die van

het zien, zoals bij de mensen op aarde. De tweede is dat hun ogen hen als licht dienen in hun donkere kamers, welke eigenschap zelfs op aarde bij bepaalde dieren evenals bij mensen in verschillende streken aangetroffen wordt en wel bij diegenen wier pupil rood is zoals die van konijntjes. Nog een andere eigenaardigheid van deze mensen is het ongewoon sterke gehoor, waardoor ze in staat zijn het zwakste geruis vanaf een zeer grote afstand heel gemakkelijk te horen, daarom zijn hun oortrechters dan ook heel wat groter en compacter.

(8) De mannen zijn veel sterker dan de vrouwen, maar niet in dezelfde verhouding als op aarde, maar zoals de kracht van een tienjarig kind zich verhoudt tot die van een volwassen man. Daarom zijn deze mannen van de maan dan ook echt teder tegenover hun vrouwen en dragen hen letterlijk niet slechts op handen, maar ook op hun schouders, zodat de voeten aan beide kanten van de hals op de borst hangen, waardoor dan altijd twee mensen boven elkaar worden gezien.

(9) De vrouw mag daar bijna helemaal geen arbeid verrichten en wordt door de man gevoed en wel zo, dat de man zelf de spijzen van te voren goed doorkauwt en die dan vanuit zijn mond in die van de vrouw geeft, Zij komt alleen maar in noodzakelijke gevallen buiten de woning en komt bij vergevorderde zwangerschap van zijn schouders af. Een vrouw baart daar in haar leven maar twee keer, één keer 's nachts en één keer overdag, maar brengt steeds vier levende kinderen ter wereld en wel overdag vier mannetjes en 's nachts vier vrouwtjes. De kinderen kunnen dadelijk al lopen en de mannetjes worden er al dadelijk aan gewend vrouwtjes te dragen. Dat de kinderen vaak al jong sterven is een net zo natuurlijke zaak als op aarde. Ze worden pas door vreemde geesten in bezit genomen als ze honderd of meer dagen oud zijn.

(10) Alle maanmensen hebben een tweede gezicht en worden van binnenuit door de daarheen gestuurde engelengeesten onderwezen in de Godskennis. Het onderwijs dat ze daar van die engelengeesten krijgen is een onderricht voor de inwonende geest van de aardmens en zo wordt de schade die een mens op aarde door zijn uiterst dwaze wereldse houding aan zijn ziel heeft toegebracht, door de ziel van de maanmens hersteld. Daardoor heeft dan zo iemand die op de maan moeizaam verbeterd is, een gerepareerde ziel en zal zich daardoor eeuwig van de volkomen zuivere geesten onderscheiden. Hij zal

nooit in hun vrije gezelschappen kunnen komen, maar hij zal zich tot hen verhouden als de maan tot de aarde; deze begeleidt de aarde wel steeds, maar kan haar nooit naderen als de ene vriend de andere.

(11) Alleen die geesten, voor wie het niet nodig was om ter verbetering in een maanmens gelegd te worden, maar die als geesten al een vreselijke afschuw van de aarde kregen, worden daarvandaan naar de hogere regionen gevoerd en ze kunnen dan in het kinderrijk worden opgenomen, wat de hoogste trap van zaligheid voor hen is. Maar het is voor hen onmogelijk om hoger te komen; want hun beperkte hoedanigheden zouden niet in staat zijn een hogere toestand te verdragen, net zomin als een mens op aarde, zolang hij nog in zijn lichaam leeft, het in de fijnste ether zou kunnen uithouden.

(12) Kijk, dat is het lot van de beste wereldgezinde mensen. Want wie niet uit liefde tot Mij vrijwillig van de wereld afstand doet, maar bij wie door Mijn grote erbarming al het wereldse door zulke buitengewone dwangmaatregelen moet worden uitgedreven, die heeft niet vrij gehandeld; wie echter niet vrij handelt, handelt als een slaaf. Wie kan echter de gedwongen handelingen van een slaaf beschouwen als diens eigen verdienste? Als een slaaf echter de hem dwingende voorwaarden vervult, dan is, ondanks dat, zijn handelen toch zoveel waard, dat men hem brood als voedsel reikt, opdat hij ook zal leven in zoverre hij, wel noodgedwongen, maar gewillig heeft gewerkt.

(13) Hier is duidelijk uiteengezet, waarom zulke wezens tot geen hogere zaligheid in staat zijn dan kinderen die van hun aardse leven overgaan naar het geestelijke, want deze maanmensen zijn niets anders dan blindelings gehoorzame slaven en moeten dat ook zijn.

Hoofdstuk 3

De dieren op de maan

9-5-1841.

(1) Evenals op aarde zijn op de maan vele soorten klassen van dieren, zowel in de lucht als op de maanaarde en in het water.

(2) Onder alle dieren is maar één tamme soort dat in aardse taal, maanschaap' heet; alle andere soorten zijn niet tam, dat wil zeggen dat ze niet dienstbaar zijn in de menselijke samenleving. Dit maanschaap is voor de maanbewoners dat, wat het rendier is voor de noordelijke volken. Het ziet er als volgt uit: het lichaam is helemaal rond, als een volle zak meel. Dit lichaam wordt op vier poten gedragen die niet langer zijn dan een handbreedte, en voorzien zijn van vier hoeven. Zijn kop is volkomen gelijk aan die van een aards schaap en zit op een hals van een el lengte en een vierde el dikte. Het heeft twee lange oren, die lijken op die van een ezel. Op zijn kop heeft het maar één hoorn, die voorzien is van naar alle kanten gerichte vingerlange, zeer scherpe uitsteeksels. Verder heeft het nog een staart, die op de staart van een leeuw lijkt, met aan het eind een flinke bos haar. Zijn kleur is wit en zijn hele lichaam is, zoals bij aardse schapen, met wol bedekt.

(3) Het is van groot nut voor de maanbewoners. Ten eerste voedt het hen met zijn overvloedige, goudkleurige melk. Ten tweede maakt de maanmens uit zijn rijkelijke wol al zijn kleren, die bestaan uit een soort hemd en mantel, die door beide geslachten gedragen worden. Ten derde maakt het met zijn hoorn de aarde los en de mensen gooien dan in de losgewoelde aarde de zaden van wortelvruchten, die dan in veertien dagen naar aardse tijd gerekend, tot volle rijpheid komen. Zo'n dier wordt vaak driehonderd maandagen oud. Als het sterft wordt het gestroopt en zijn vel wordt in de onderaardse

kamers als bed gebruikt, maar het vlees wordt naar een insectenhoop gesleept; de insecten lijken veel op jullie mieren. Deze eten in korte tijd al het vlees van de beenderen af en als dit gebeurd is, komen de mensen weer, nemen de beenderen benevens de hoorn mee en maken daar hun werktuigen van. Dit is het nut van dit tamme dier.

(4) Er zijn nog veel dieren op de maanaarde, die min of meer gelijkenis vertonen met de dieren op aarde; maar ze zijn allemaal kleiner dan deze en ook kleiner dan het al bekende schaap, dat als het ware de koning der dieren is. Onder alle maandieren zijn naast het schaap vooral twee soorten de aandacht waard; dat is ten eerste de driepotige muilaap en ten tweede de éénpotige duiker en springer.

(5) De driepotige muilaap heeft de grootte van een kat. Zijn kop lijkt op die van een aap met dat verschil, dat hij zijn muil tot halverwege de hals kan openen. Zijn twee voorpoten lijken volkomen op apepoten, maar wat zijn enige achterpoot betreft, die lijkt op de slurf van een olifant en kan tot een handbreedte samengetrokken worden, waardoor hij dan ook in een verhouding tot het hele dier heel dik wordt, maar hij kan in het tegenovergestelde geval tot een lengte van twee meter worden uitgerekt.

(6) Jullie zullen wel vragen: Waarom zo'n wonderlijke gestalte? Kijk, zoals we al weten is de temperatuur van de maan heel anders dan de temperatuur op aarde. In verloop van bijna 28 aarddagen wordt de maanaarde met meters dikke sneeuw bedekt, daarna in de volgende zeven aarddagen vaak in alle richtingen overstroomd en spoedig daarna weer door een niet uit te houden zonnehitte geteisterd.

(7) Kijk, de muilaap moet zich steeds, vanwege zijn bestemming, in de atmosferische lucht bevinden en daardoor heeft hij zijn slurfachtige voet nodig; want tijdens de nacht of winter staat hij op zijn verlengde voet en reikt zo boven de oppervlakte van de sneeuw uit en lokt daar een soort nachtvogels, die wel lijken op kleine vleermuizen, naar zich toe en vangt ze daar of laat ze eigenlijk veel meer in zijn wijd opengesperde, weldadige warmte uitstralende muil naar binnen vliegen en verteert ze dan snel. Dat was dus één bestemming van die lange voet.

(8) Als de sneeuw echter begint te smelten en het water vaak meerdere voeten hoog de mijlenverre vlakten overdekt, die ook op het bewoonbare gedeelte van de maan door hoge gebergten worden omringd, dan moet dit dier als hij niet wil verdrinken, dank zij deze achterpoot weer boven de watervlakte uitkomen. Tijdens de hitte van de dag gaat hij de rivier in en staat daar vaak dagenlang zo in het water, dat zijn kop en twee poten boven de oppervlakte van het water uitsteken. Stijgt het water, dan verlengt hij zijn voet en zakt het, dan maakt hij zijn voet evenredig korter. Valt zo'n rivier dikwijls helemaal droog, dan beweegt hij zich zo voort, dat hij vooruitschuift door zijn achterpoot zover mogelijk te verlengen. Met zijn voorpoten houdt hij zich dan aan iets vast, totdat hij de slurfvoet helemaal heeft ingetrokken, waarop hij weer de vier lange tenen aan het eind van zijn achterpoot in de aarde steekt en zijn hele lichaam weer tamelijk behendig vooruitschuift. Deze gang houdt hij zolang vol, tot hij weer water heeft bereikt waar hij zich dan weer vlug in begeeft evenals tevoren, op zijn achtervoet. Overdag bestaat zijn voedsel uit een soort vliegende kreeften, die wel wat lijken op het vliegende hert van de aarde.

(9) Wat de zogenaamde springers en duikers betreft, deze dieren hebben één poot en zijn een soort variëteit van de muilaap. Ze bezitten echter een veel grotere elasticiteit in die poot dan de muilaap, waardoor ze zich ook springend kunnen voortbewegen. 'Duiker' heet hij, omdat hij in staat is zich zo samen te trekken, dat hij in ineengedoken toestand er uit ziet als een middelgroot brood dat op de grond ligt. Als hij dan echter wil springen, rekt hij zich plotseling uit tot een lengte van vijf el. Door dit plotseling uitrekken werpt hij zich ongeveer vier of vijf meter omhoog, hij springt altijd in de vorm van een boog, zodat een dergelijke sprong niet zelden een lengte van tien tot veertien meter bereikt. Hij springt meestal heel vlug na elkaar en is, vooral overdag, zo snel, dat hij elke vogel in de lucht inhaalt. Zijn

voedsel is gelijk aan dat van de muilaap en zo ook zijn woonplaats. Zulke dieren bewonen met nog veel anderen alleen maar de vlakten en komen zelden met de mensen in aanraking, omdat deze alleen op de bergweiden wonen.

(10) Op de bergen wonen behalve de bekende schapen en de mierachtige insecten, alleen nog maar een groot aantal kleine vogels, wier grootte nauwelijks die van de aardse spreeuw evenaart; de kleinste zijn niet groter dan jullie vliegen.

(11) Ook het water is door allerlei soorten vissen en wormen bewoond en vooral door heel veel kleine kreeften, waarvan al eerder een vliegend soort werd vermeld. Ook zijn er schaaldieren zoals deze voorkomen in de zeeën op aarde. Van deze soort is de zogenaamde 'blauwe kogel' merkwaardig, omdat dat een dier is dat zijns gelijken op aarde niet heeft. Deze blauwe kogel kan zich in twee halve kogels delen, die dan met kleine spierbandjes verbonden blijven. Hij voedt zich door wormen tussen de beide halve kogels samen te wrijven, het vocht in zich op te zuigen en de overblijfselen weer met water weg te spoelen. Deze 'blauwe kogel' die de grootte heeft van een flinke meloen, bezit nog de eigenschap, dat zijn oppervlak 's nachts zo sterk glanst, dat de stromen en de meren daardoor een veel lichtere glans krijgen dan de zee op aarde onder de keerkringen; want men zal nog wel niet weten dat de zee onder de keerkringen op aarde zo'n sterk licht geeft als de sneeuw bij volle maan.

(12) Alle overige maandieren zullen wel van minder belang voor jullie zijn, omdat ze ten eerste veel gelijkenis vertonen met de dieren op aarde - alleen zijn ze in verhouding veel kleiner - en ten tweede omdat jullie hun geestelijke bestemming nu nog onmogelijk kunnen begrijpen; en ook al zouden jullie die begrijpen, dan zou dat jullie van even weinig nut zijn als de sneeuw die duizend jaar vóór Adam op aarde viel.

Hoofdstuk 4

De oppervlakte en de geesten van de maan

11-5-1841.

(I) Nadat we de bewoners van dit hemellichaam hebben leren kennen, willen we de beide oppervlakten aan weerszijden nog nader bekijken.

(2) Wat de naar de aarde toegekeerde kant betreft, die is met een goed vergrotende kijker al heel duidelijk te zien en ook neemt men waar dat de oppervlakte niet gelijkmatig vlak is, meer zeer bergachtig. Het verschil met de aarde is, dat er ten eerste geen watervlakten te zien zijn en ten tweede dat de gebergten niet zoals op de aarde straalvormig of ketenvormig vanaf de hoogste punten naar beneden uitlopen, maar alleen ringen vertonen die grotere of kleine vlakten insluiten. Er zijn ook wel een paar bergruggen die op de aardse lijken, zowel wat betreft de straal - als ketenvorm, maar deze zijn veel zeldzamer en de straalvormig uitlopende zijn eigenlijk geen bergruggen, maar een ononderbroken rij van kleine ringvormige wallen, waarvan de doorsnede nauwelijks meer dan 50 meter bedraagt. Zulke kleine ringwallen lopen dan met vele duizenden aan elkaar geregen in een rechte lijn door, en wel vanaf een of andere grote ringwal naar een andere toe - een grotere, een even grote of dikwijls ook een kleinere - en ze vormen op deze manier zoiets als straten tussen al de ringwallen. Als men een sterkere kijker neemt, dan zal men deze uitlopers ontdekken als licht glanzende stralen en zien hoe ze zich vanuit een nog helderder en ook hoger gelegen punt naar alle richtingen uitstrekken. Haar celvormige aaneenrijging heeft veel astronomen

op een onjuiste gedachte gebracht; ze beweren daar vegetatie te hebben ontdekt, terwijl die toch op de hele naar de aarde toegekeerde kant niet te ontdekken is en ook onmogelijk ooit te ontdekken zal zijn, omdat die daar niet is. Dat zelfde is ook het geval met de nog zeldzamer voorkomende kettingvormige bergketens, omdat deze of zelf uit louter dergelijke ringwallen bestaan en als plumpe suikerhoeden aan elkaar geregen op hun top kleine ringvormige verdiepingen hebben; of het kan zijn dat zulke aaneengeregen rotsachtige dammen een grotere vlakke omringen, die soms meer dan 50 mijl groot is en die zelf weer uit niets dan grotere en kleinere ringwallen bestaat, waarin zelfs nog stompe kegels met kleine, ringvormige verdiepingen voorkomen; ja, zelfs de kleine walletjes en hellingen van de kegels zijn vaak nog van zulke ringwalletjes voorzien.

(3) Men zal wel graag willen weten, waartoe dit alles op de onbewoonde oppervlakte van een hemellichaam dient.

(4) Maar wat zou u er van denken als Ik zou vragen waartoe al die puntjes, haartjes en veelsoortige inkepingen bij alle bladeren van de loofbomen, struiken en planten dienen en bij alle dergelijke variëteiten en ook bij alle overige dingen in de levende en niet levende schepping. - Kijk, dan zou er veel verklaard moeten worden, vooral als je daarbij nog bedenkt hoe onberekenbaar belangrijk een enkel haartje in een meest onbetekenend mosplantje al is.

(5) Kijk, des te meer is dat het geval met de halve oppervlakte van een hemellichaam; daarom kan Ik jullie daarover alleen maar iets zeggen in het algemeen. Al deze ringwallen op de maanoppervlakte zijn ten eerste voor het opnemen van het aard magnetisme zo geplaatst, dat de randen van de wallen als het ware zuigers voor dit niet te wegen fluïdum zijn; ten tweede echter zijn dan de verschillende verdiepingen vaten voor het opnemen van dit fluïdum. De reden waarom ze niet allemaal even groot en diep zijn is, dat deze kracht verschillend moet worden verdeeld, zodat dan uit het gemiddelde van zo' n precieze verdeling een wel afgewogen proportie tot stand wordt gebracht, zodat daardoor de ordelijke instandhouding en beweging van de twee tegenover elkaar liggende hemellichamen onveranderlijk bepaald is. - Kijk, dat is in het algemeen de bestemming van de iets wonderlijk voorkomende vorm van de maanoppervlakte!

(6) Een tweede bestemming van bijna al deze diepten is, dat de zich daarin bevindende atmosferische lucht, die noodzakelijk is voor de instandhouding van al deze vormen, daar bewaard wordt zoals men water vindt in de bekkens op aarde. Men zal vragen waar deze lucht vandaan komt? Ik zeg jullie: waar ook die van de aarde vandaan komt, namelijk uit de grote voorraadkamer van de oneindige, overal met licht en ether gevulde ruimte! 's Nachts, dat wil zeggen als de naar de aarde toegekeerde kant zonder licht is - vullen deze diepten zich helemaal met atmosferische lucht. Schijnt dan het zonlicht er zo langzamerhand overheen, dan vormt zich in deze talloze ketels een zeer rijkelijke dauw als neerslag van de zich daarin bevindende atmosferische lucht. Deze dauw verstevigt dan weer opnieuw alle delen van de maanoppervlak te en sijpelt ook als zuiver water door het hele hemellichaam heen, ter ondersteuning van de aan de andere zijde liggende waterbronnen en de weer daaruit voortkomende nevelen en permanente luchtlagen, - Kijk, dat is dus een andere belangrijke bestemming van de wonderlijk voorkomende oppervlakteformatie van de maan.

(7) Wil je wel geloven dat al deze keteldalen op de oppervlakte van de maan nog een derde belangrijke bestemming hebben?

(8) O ja, al deze ketels zijn tevens woningen voor de geesten die zich moeten beteren, die uit de eerste graad van de hel werden gered door de daarheen gezonden leraren uit de betere en zuiverder wereld der geesten, die daarbij dikwijls hulp krijgen uit de eerste hemel.

(9) Als deze geesten daarheen worden gebracht, dan wordt hun uit de zich in de ketels bevindende lucht

een aan hen gelijk zijnd lichaam terug gegeven, waardoor ze zowel geestelijke als ook - al naar gelang van de behoefte tot verbetering - materiële dingen kunnen zien.

(10) Als ze daar aankomen, bewonen ze eerst de diepste en voor jullie ogen tevens donkerste plaatsen van dit hemellichaam. Als ze zich beteren, dan wordt hun grovere luchtlichaam altijd in een fijner veranderd, waardoor ze dan ook in een hoger gelegen ketel komen; in de kleine ketels komen slechts enkelingen en in de grotere ketels gezelschappen van gelijkgezinden.

(11) Aan de oppervlakte kan men twee punten ontdekken die bijzonder licht zijn en wel de meest heldere in de onderste zuidelijke streek en de kleinere, iets minder heldere, op het noordelijk deel. Deze twee punten zijn de verlossingspunten en wel het zuidelijke, waarvan de meeste lichtstralen uitgaan, voor degenen voor wie het niet nodig was in een maanmenslichaam opgelapt te worden - en het noordelijke voor degenen, die op geen andere manier van hun liefde tot de aarde te genezen waren dan door een hoogst kwellende invoeging in een allerarmzaligst lichaam van een maanmens, van waaruit ze dan pas weer als geest voor een tweede keer in de luchtbekkens van de vanaf de aarde zichtbare noordelijke oppervlakte van de maan worden gebracht en van daaruit langzamerhand naar de al genoemde noordelijke bevrijdingspunten omhoogklimmen.

(12) Men moet echter niet denken dat de reis door deze reservoirs zo gemakkelijk en vlug gaat als men dat misschien van geesten verwacht. Het gaat heel moeizaam; want zo dikwijls als een geest hogerop komt, moet hij in het vorige bekken net zo sterven als iedereen op aarde sterven moet. Dit sterven is ook altijd min of meer pijnlijk en wordt steeds begeleid door het gevoel van een mogelijke eeuwige vernietiging. Denk je in, dat zo'n geest vaak meerdere duizenden van zulke bekkens moet passeren en dat hij in zo'n bekken vaak een maand, soms ook een half jaar, ja vaak een heel jaar of langer moet blijven, dan kun je je ook van de tijdsduur van zo'n groeiproces een begrip vormen.

(13) Op dit hemellichaam zijn nog geesten uit Abrahams tijd die hun reis nog niet voor drie vierde deel hebben afgelegd. Wat moet je dan van diegenen denken, die op dit moment, waarop je zit te schrijven, daar aankomen?

(14) Dit is nu alles, wat nuttig is om te weten! Al het overige, van het kleinste tot aan het grootste zullen jullie in een meer volkomen geestestoestand stap voor stap in het grootste licht van Mijn genade zien, als jullie Mij boven alles liefhebben uit alle kracht die Ik je daartoe heb gegeven. Daarom is het ook niet nodig jullie meer over de bewoonde kant van de maan mede te delen, vooral ook omdat die, wat de uiterlijke vorm betreft, volkomen gelijk is aan de onbewoonde kant, met alleen dat verschil dat daar de materie overheerst zoals hier het geestelijke.

(15) Dat de dieren - en plantenwereld (op de bewoonde zijde van de maan) voor de trapsgewijze vorming van de zielen van de maanmensen volkomen overeenstemt met de op deze zijde (d.w.z. de onbewoonde zijde) afgelegde luchtlichamen van de geesten, die - zoals eerder werd vermeld - door middel van het water door het hele maan lichaam als het ware heen sijpelen en dat deze, op het magere niveau van vegetatie, en zo verder de hele rij van de dierenwereld door, weer belanden op de plaats van hun bestemming, dat alles zullen jullie eens pas in de meer volmaakte geestestoestand langs de weg van Mijn genadelicht duidelijk onderscheidend aanschouwen en inzien.

(16) Ten slotte zeg Ik jullie, dat Ik het ben die jullie dit alles verkondig. Ook aan jullie geef Ik Mij prijs, zoals Ik Mij eens in het hof van Gethsemané aan de Joden, hogepriesters, Farizeeën en schriftgeleerden heb prijsgegeven. Voor jullie echter is dit prijsgeven van Mijzelf ten Leven, zoals het toen was ten dode; want zoals toen de eeuwige Liefde zich prijs gaf ten gerichte en ten val, evenzo geeft zich nu diezelfde eeuwige Liefde aan jullie prijs ten leven en ter eeuwige opstanding! Dit is echter de grond en de

verborgen, ondoorgrondelijke wijsheid van de eeuwige liefde, dat de val en de dood door het grote Ik voor jullie werd tot leven en opstanding. Amen. Dat zegt de Ik van de dood tot het leven. Amen.

Hoofdstuk 5

Vier vragen met betrekking tot de maan.

Vraag 1. O Liefdevolle Heer en Heiland! Hoe vereren de maanmensen U? Vormen ze onder een of ander opperhoofd een kerk of staat?

Vraag 2. Hoe voeden ze hun kinderen op?

Vraag 3. Wat denken ze van onze aarde, en weten ze dat U op aarde mens bent geworden en door Uw bitter lijden en sterven de zonden van de wereld hebt weggenomen?

Vraag 4. Hoe veroorzaakt de maan het slaapwandelen of somnambulisme?

3-6-1841.

(I) Jullie kunnen al deze vragen op aarde zelf precies beantwoord zien en wel om die reden, dat tussen de mensen van de aarde en die op de maan in geestelijk opzicht geen wezenlijk verschil bestaat; want, zoals jullie toch al bekend is, zijn de maan bewoners niets anders dan mensen van deze aarde, die zich moeten beteren en ze brengen, zoals elke andere geest, hun werken met zich mee. Dat echter de werken van degenen die naar de maan zijn verhuisd nu juist niet van de beste soort zijn, is al wel duidelijk door het feit dat ze daarheen werden gebracht.

Antwoord op vraag 1.

(2) Willen jullie iets weten over de verering die de bewoners van beide zijden van de maan Mij toedragen?, kijk dan eens naar het wereldse volk van deze aarde en je zult een getrouwe afspiegeling zien van hoe de maanbewoners Mij vereren.

(3) Welke eer bewijzen de wereldse mensen op aarde Mij en met wat voor lofprijzing betalen ze Mij de gepaste tol? Besteden deze wereldse mensen niet al hun zorg aan hun vuile lijf? Sommigen zijn altijd door bezorgd bezig om te bedenken met welke vodden ze de mesthoop van hun geest zullen omhullen. Weer anderen zijn bezig met te bedenken wat voor heerlijk eten ze wel niet zullen klaarmaken om dat dan daarna in hun maag, als de werkelijke arbeidsplaats van de dood, naar binnen te schuiven. Weer anderen zijn bezorgd over hun prachtige huis, over een schitterende inrichting, zachte stoelen en sofa's, glanzende tafels en heel zachte bedden om daarin des te gemakkelijker, zowel overdag als 's nachts, te luieren en er nauwkeurig acht op te slaan, dat hun innerlijk meest geliefde vriend 'maag' toch niet een of andere beledigende druk of zelfs een iets pijnlijke kwelling zou ondervinden. Ook zijn deze vrienden van de maag heel erg bang voor zonnestralen, waarom ze dan ook zorg dragen dat niet teveel zonlicht door het raam naar binnen komt, waarom ze hun ramen dan ook met allerlei vodden behangen. Merken jullie niet dat zulke mensen hier al een flauwe verwantschap vertonen met de holbewoners op de maan, die, omdat ze zich niet meer zulke prachtige huizen kunnen inrichten en niet meer in staat zijn hun ramen met vodden te behangen, daarom voor de zonnestralen in hun holen vluchten en daarin ook tot laat in de middag blijven, net zoals de mensen op aarde die het zich gemakkelijk maken, zichzelf goed doen en die vanuit hun

kamers in mooi beklede en verende wagens stappen om, naar hun mening, voor hun lichamelijke gezondheid wat passende beweging te nemen. En weer anderen hebben geen belangrijker werk dan zaken doen en met geld woekeren. En nog weer anderen hebben geen andere gedachten dan zich op te dirken, wat vooral door het vrouwelijk geslacht ijverig wordt betracht en wel met het rechtschapen doel een of ander onervaren jongmens daardoor voor de mal te houden en grof te bedriegen. Dit doet trouwens geen rechtschapen meisje, want als ze haar werkelijke innerlijke waarde erkent en daardoor ook de waarde van haar medemens, vraag je dan af, zou ze zich dan wel zo opdirken om iemand te bedriegen en te doen als de joden, die het slechte metaal oppoetsen om het als goud aan een of andere dwaas te verkopen? Ik zeg: dat zal ze niet doen, omdat ze erkent dat ze geen namaak, maar echt goud is, waarvoor ook geen dwaas maar een verstandig mens nodig is om dadelijk te erkennen dat het goud is en het voor de juiste prijs te nemen. Zie - Ik zou nog heel veel meer over wereldse mensen kunnen vertellen; maar het is ter verduidelijking van de zaak niet nodig.

(4) Jullie weten dat Ik eens heb gezegd dat niemand zich zorgen moet maken over wat hij zal eten of drinken en ook niet over zijn kleding, maar hij moet alleen maar Mijn rijk zoeken en diens gerechtigheid, en dat is Mijn grote liefde tot hen, die Mij ook, net zoals Ik hen, boven alles liefhebben. Hoe staat het dan met de verering voor Mij van een beter soort mensen op aarde, die voor het verzorgen van hun lichaam per dag drieëntwintig uur nodig hebben, terwijl Ik wordt afgedaan met nauwelijks een verloren uurtje. Is dat wel het rijk van God zoeken? Ik zeg jullie, de kikkers op de plassen en de mollen in de grond zouden jullie wel als belerende apostelen kunnen dienen, want werkelijk, de kikker kwaakt de meeste tijd van de dag in zijn vreugde over het leven, dat hij in zijn plas mag doorbrengen en looft Mij onbewust in zijn kwakende vreugde over het bezit van dat leven; de mol beseft het en baant zich een weg in de duisternis van de aarde; zijn weg en zijn geluidloze rust is een stille lofzang, waardoor hij onophoudelijk Mij, zijn Schepper, prijst.

(5) Maar de mens, voor wie Ik alles heb geschapen, voor wie Ik zoveel groots heb gedaan, en nog eeuwig zal doen, ja voor wie Ik onophoudelijk zorg, en voor wie Ik al Mijn wijsheid en liefde inzet, meer dan een met liefde vervulde bruidegom voor zijn allerliefste, dierbaarste bruid, deze mens vindt overdag nauwelijks een uurtje voor Mij en dan alleen maar op de manier zoals een slonzige kookster vaak heel gedachteloos zout in het eten doet, omdat ze dat gewoon is te doen, of om tenminste te kunnen zeggen dat ze zout in de soep heeft gedaan ook al smaakt deze vaak niet veel beter dan puur lauw water zonder kraak of smaak. - Werkelijk, Ik zeg jullie, door zo'n verering wordt jullie God niet dikker en daardoor jullie eigen leven ook niet krachtiger. Want het leven van jullie houten huis - en kamer crucifixen, die jullie door een erbarmelijk lichaam toont hoezeer jullie verering en jullie godsdienst op die van de joden lijkt, die tenminste de levende aan het kruis hebben geslagen, terwijl jullie hier veel te lui en te lauw voor zouden zijn en er genoeg mee nemen, dat iemand jullie zo'n volbrachte houten kruisiging verkoopt, die dan juist geschikt is om in Mijn plaats de atomen van jullie verering aan te nemen. O, jullie dwazen! Jullie vereren dus het bewerkte hout, steen of metaal, net zoals de hond een hoeksteen vereert, die een voorganger heeft besnuffeld, zo drukken jullie je lippen op het hout en denken, als jullie daarbij nog een zogenaamd 'Onze Vader' en 'Weesgegroet' hebben gebrabbeld, of als jullie in een stenen kerk vol beeldhouwwerk bijna een uur lang gedachteloos en uitgedost, met een verguld gebedenboek in de hand hebt doorgebracht, dat je Mij gediend en Mij boven alles vereerd hebt. O, jullie dwazen. Geloven jullie dan dat Ik in hout ben, in steen, in metaal of enig ander ijdel houtsnijwerk dat gemaakt is door meubelmakers, beeldhouwers, draaiers, bankwerkers, slotenmakers, smeden, metselaars en schilders? Waarlijk, Ik zeg jullie: al die vereerders, als ze zich tenminste hier op aarde niet anders zullen bedenken, zullen mettertijd aardig lang op de maan naar

school moeten gaan en daar onder de grootste geestelijke en ook lichamelijke moeilijkheden moeten ervaren, dat de levende God beslist geen welgevallen heeft aan zo'n onzinnige verering, want die is veel slechter dan die van de blinde heidenen, die hun afgoden tenminste uit vrees, al is het dan niet uit liefde, een werkelijk offer brengen terwijl jullie Mij de levende God, vereren alsof Ik helemaal niet bestond, of alsof Ik waarlijk alleen maar van hout was of, in een gunstiger geval, oudbakken of pas gebakken uit meel.

(6) Willen jullie nu weten hoe de maanmensen Mij vereren? Bij de maanmensen bestaat de verering van God, zowel op de geestelijke alsook op de lichamelijke kant van dit hemellichaam, uit niets anders dan het langzamerhand leren waaruit de ware Godsverering bestaat; tengevolge van dit leren beginnen ze God in geest en in waarheid te vereren en wel in zichzelf, maar niet zoals jullie het doen, slechts een uurtje per dag en daarbij ook heel lauwtjes en in hout en andere geestelijk geprezen dwaasheden. Ook bestaat die verering van God daaruit, dat diegenen, die hier hun lichaam drieëntwintig uur per dag hebben welgedaan, daarginds lange tijd zullen moeten leren, zulke extra fijne lichamelijke genoegens te ontberen, zich tot in de binnenste vezels van het leven te verlooohenen en alles alleen maar van Mij te verwachten. Ze moeten hun geloof vaak door de veelvuldigste en zwaarste beproevingen heen, steeds weer als levend erkennen, maar niet zo als jullie, die of helemaal geen geloof hebben, of, als jullie er al een hebben, Mij, de levende God, dan omvatten met een even weinig vertrouwende kracht als waarmee je een houten, slecht gevormde crucifix omvat.

Antwoord op vraag 2

(7) En als daarmee de eerste vraag is beantwoord, dan volgt daaruit vanzelf de tweede; want waar Ik ofwel Zelf uiterlijk optreed door daarheen gestuurde engelen, ofwel innerlijk Zelf als leraar optreed, daar zijn geen kerkelijke en ook geen anderssoortige leiders nodig waaruit jullie kunnen opmaken dat degene, wiens leraar Ik ben geworden, alle andere opperste leiders heel gemakkelijk kan missen, vooral als de leider veel meer een gouden dan een geestelijk leider is. En zo is de hele maan niets anders dan een geestelijke correctiestaat onder Mijn persoonlijke leiding.

(8) Volgens deze innerlijke leer worden hun kinderen ook opgevoed. Het enige wat ze nodig hebben is de liefde en hieruit het geloof, volgens de leer van de geesten, dat Ik een mens ben en dat Ik de lichamelijke natuur heb aangenomen op de wereld waar zij oorspronkelijk van afstammen, om niet alleen alle mensen van de aarde en de maan zalig te maken, maar ook om allen die in de eindeloze ruimten over talloze hemellichamen verstrooid zijn, bijeen te brengen en onder het kruis van de liefde ook voor hen een blijvende woonplaats te stichten. - Dit is dan alles over de religie en Godsverering op de maan.

(9) Daarom moeten daar de mannen hun vrouwen ronddragen, opdat ze door de hen steeds drukkende last van hun zinnelijke vlees lust zullen genezen. Waarlijk Ik zeg jullie: op aarde moest een koning in zijn rijk zo'n beslist noodzakelijke plicht aan alle wellustigen opleggen, namelijk dat, als zo'n wellusteling met een deerne overspel had gepleegd, hij haar dan een heel jaar lang op zijn rug moest rondslepen en haar zo dag en nacht, liggend, zittend, staand of lopend bij zich moest houden. Voorwaar, hij zal in deze tijd het zoete vlees zeker zo beu worden, als iemand die zijn maag zo bedorven heeft door het snoepen van honing, dat hij, als hij weer hersteld is, nog banger is voor de honing dan voor de bij die steekt!

(10) Dit werd hier evenwel verteld om een duidelijker beeld van de maan te krijgen en hoeft hier op aarde, waar de mens in zijn volste vrijheid is, niet toegepast te worden, omdat de straf wel het vlees een tijdje betert en tot orde brengt, maar echt niet de ziel en nog minder de vrije geest. - Vandaar dat op de maan deze handeling niet als straf plaatsvindt, maar als uiting van een inniger, betere liefde.

Antwoord op vraag 3.

(11) De vraag, wat de maanbewoners van de aarde denken, is na dit alles overbodig. Want de bewoners die vanwege hun plaatsing aan deze kant van de maan op aarde zouden kunnen zien, zijn geesten en kunnen het materiële alleen maar langs de weg van de geestelijke overeenkomst zien; bewoners aan de andere kant van de maan krijgen de aarde toch nooit te zien en kennen haar alleen maar geestelijk.

Antwoord op vraag 4.

(12) Wat de laatste vraag betreft, jullie gedachte als zou de maan het slaapwandelen veroorzaken, is volkomen onjuist. Dit wordt in de tijd dat het volle maan is alleen maar veroorzaakt door het intensiever worden van het magnetisch fluïdum van de aarde zelf. Als de maan zich in het volle licht van de zon bevindt, drijft het licht het magnetisch fluïdum van de maan als het ware weer naar de aarde terug, waardoor de aarde dan weer hoger geladen wordt en mensen, wier bloed door inwerking van water, lucht of etenswaren meer metalen bevat, hebben dan de natuurlijke mogelijkheid in zich, juist dit terugstromend fluïdum geleidend op te nemen.

(13) Als hun zenuwen dan daarmee zijn opgevuld en een hinderlijke druk op de ziel beginnen uit te oefenen, dan ontwaakt deze of liever gezegd: ze maakt zich los van haar lichamelijke banden en wil de druk van het lichaam ontvluchten. Het lichaam heeft nog een geheel eigen zenuwgeest, die ten eerste sterk verwant is met het magnetisch fluïdum, ten tweede echter net zo innig met de ziel, die weer door deze zenuwgeest verbinding heeft met het lichaam en er mee correspondeert. Als de ziel er tussenuit zou willen gaan, wekt ze ook de innig met haar verbonden zenuwgeest en deze dan natuurlijk weer het lichaam en zo werkt dan de zogenaamde slaaptrein, alsof er drie mensen achter elkaar liepen die aan elkaar zijn gebonden; maar de geest blijft in de ziel, waardoor zij ook leeft. Als dan zo'n slaapwandelaar zijn gezicht naar de maan toekeert en vaak op daken en kerktorens klimt, gebeurt dat omdat hij zich uit de magnetische overvolle diepte van de aarde wil verheffen en daardoor zijn drukkende overvloed van dit fluïdum wil verminderen, zodat het lichaam weer geschikt is zijn ziel met de geest door de zenuwgeest opnieuw op te nemen en te herbergen. Als het lichaam vrij is geworden, brengt de ziel het door middel van de zenuwgeest op zijn vorige plaats terug en verenigt zich dan pas weer helemaal met het lichaam. Natuurlijk weet de ziel niets van die toestand, omdat ze geen geheugen heeft. Dit wordt ten onrechte door de filosofen voor een zielsvermogen aangezien, terwijl het zo is, dat de ziel alleen datgene weet wat ze juist ziet, de herinnering van de ziel in het lichaam is niets dan een herhaald terugzien van de overeenkomstige vormen die de geest in zich draagt.

(14) Nu weten jullie alles, behalve hetgeen eigenlijk het essentiële is van dit magnetisch fluïdum. Wat dit is en waaruit het bestaat, is niet te verduidelijken met een paar woorden; want met enkele wijze woorden zouden jullie het moeilijk begrijpen en voor een lange uiteenzetting zijn jullie reeds te vermoeid.

(15) Wachten jullie daarom de volgende gelegenheid af om dit niet onbelangrijk naschrift te ontvangen, waarmee dit werk eigenlijk pas afgerond is. Dus voor vandaag Amen! Ik, jullie Vader, Amen!

Hoofdstuk 6

Het magnetisch fluïdum

(1) Als jullie de dingen van klein tot groot bekijken, hoe ze zijn volgens hun vorm en hun gedegenheid, min of meer op elkaar lijkend en min of meer van dezelfde hoedanigheid, dan is het eerste wat in het oog valt de vorm. Neem je een voorwerp in de hand, dan voel je al snel of het min of meer gedegen is. Neem je twee voorwerpen die dezelfde omvang hebben na elkaar in de hand, dan zal nog een derde verschil merkbaar zijn, namelijk dat van het specifieke gewicht. Als men dan echter de stevigheid van het voorwerp onderzoekt, zal men vaak merken, dat de minder vaste voorwerpen soortelijk zwaarder zijn dan de hele stevige. Zo is kwikzilver veel zwaarder dan een gelijk volume van het hardste staal en er zijn talloze van dergelijke voorbeelden.

(2) Ja, zelfs dingen van eenzelfde soort, zoals bijvoorbeeld water, hebben onder elkaar, zowel als onder verschillende temperaturomstandigheden, bij gelijk volume niet hetzelfde gewicht. Zo is bijvoorbeeld een druppel regenwater lichter dan een waterdruppel uit een put of andere bron. Ook is een warme druppel lichter dan een koude, een bevroren druppel lichter dan alle andere waterdruppels.

(3) Hetzelfde onderscheid kun je in alle dingen aantreffen. Om te weten hoe verschillend de soort en de aard in elk opzicht in al haar gradaties is, - zowel wat haar vorm, gedegenheid, als ook wat betreft haar stevigheid en zwaarte - hoef je alleen maar je blik op alle dingen te richten en ze zullen je toeroepen: 'Kijk eens onderzoeker, hoe oneindig verschillend we zijn! En toch berust ons zijn op één en dezelfde wet en we zijn allen van één en dezelfde stof! En toch zijn we onder elkaar zo, dat bijna geen één volkomen aan de ander gelijk is, zowel wat vorm, gedegenheid, vastheid en zwaarte betreft!'

(4) Deze inleiding is noodzakelijk, want zonder dat zou het volgende nauwelijks te begrijpen zijn en men zal voordat we tot de eigenlijke verklaring van het zogenaamde magnetisme overgaan, het zich moeten laten welgevallen om enkele nootjes te kraken uit de sfeer van de wijsheid, zonder welke de zaak onmogelijk voor altijd grondig kan worden uiteengezet.

(5) Om dus van jullie kant de zaak op het spoor te komen en van Mijn kant jullie op het goede spoor te leiden, is het voor alles nodig dat jullie een blik werpen op het eindeloos verre verleden.

(6) Denk je de periode in, toen er in de oneindige ruimte buiten Mij geen ander levend wezen bestond dat zich aan een ander kon vertonen, noch geestelijk en nog veel minder materieel.

(7) Waaruit bestond die eindeloze ruimte dan en waarheen vloeide de tijd, waarin deze eindeloze ruimte eeuwig bestond?

(8) Waaruit bestond Mijn zijn, vóór al het zijn, en hoe is alle zijn uit dit eeuwige ontstaan en voortgekomen?

(9) Wat is nu ruimte? Wat is daarin het oer-zijn van Mijzelf? En wat het zijn in de tijd in de eindeloze ruimte in Mij, uit Mij en naast Mij?

(10) Zo uiterst moeilijk als de vragen, die uit de onderste laag van Mijn wijsheid komen, met het oog op een begrijpelijke beantwoording schijnen te zijn, zo gemakkelijk zijn ze met het oog op de te verklaren zaak zelf.

(11) Een klein voorbeeld kan de vragen gemakkelijk beantwoorden, want het komt uit jullie zelf: Iemand heeft al lange tijd met een bepaalde gedachte rondgelopen; Omdat deze hem bevalt, voegt hij aan die grondgedachte nog een tweede toe, namelijk of die grondgedachte zich niet zou kunnen verwezenlijken. Deze tweede gedachte wordt dadelijk een mogelijkheid; maar om het doel te realiseren is nog een derde gedachte nodig, die al wel in de eerste twee gedachten inbegrepen is en die uit niets anders

bestaat dan uit het enkel vragende woordje 'Hoe'. Deze drie vragen zijn nu gesteld en de één beantwoordt de andere; maar met deze wederzijdse beantwoording is de zaak nog niet afgedaan; ja, zelfs ook nog niet begonnen. Daarom beraden zich deze drie gedachten te samen over het belangrijke 'Waarom'? En na kort beraad zegt de eerste grondgedachte: "Omdat het iets is dat volkomen met mij overeenstemt." De tweede gedachte zegt: "Omdat het juist om die reden uitvoerbaar is, dat de eerste gedachte daardoor niet in tegenspraak met zichzelf is als zij zich, zoals zij is, terwille van zichzelf wil manifesteren!" En de derde gedachte zegt: "Omdat in dat motief, dat zichzelf wil manifesteren, het voornaamste middel tot realisering ligt, en wel omdat die gedachte fundamenteel nergens in tegenspraak is met zichzelf en ook niet met haar onderdelen!"

(12) Als jullie gedachte nu eens was dat je op een bepaalde plaats een huis wilde bouwen, zouden jullie je het huis niet eerst tot in alle onderdelen in je fantasie zo voorstellen, zoals je het het liefst zou willen hebben? Als jullie het huis nu in je fantasie hebt opgebouwd en veel plezier hebt in dit fantasiegebouw, zul je je dan niet afvragen, of dit fantasiegebouw niet in alle ernst werkelijkheid zou kunnen worden? En als jullie geen huis in de lucht wilden bouwen, zal de tweede gedachte ogenschijnlijk de mogelijkheid tot realisering van je bouwgedachte laten zien; en dus was je het daarom op twee punten eens, omdat de eerste gedachte geen tegenspraak inhoudt en dus al in zichzelf voorwaarde is voor de tweede.

(13) Wat nu volgt is het 'Hoe', dat wil zeggen, wat is het middel? Het eerste en voornaamste middel is de mogelijkheid zelf; het tweede is het doel dat met de mogelijke realisering van het geheel verbonden is. Want niemand kan met een te realiseren zaak een doel verbinden, voordat hij zelf weet of de zaak uitvoerbaar is. Het derde middel is het materiaal en de kracht die nodig is voor een toekomstige realisering. Heb je dit alles bij elkaar en heb je een overzicht over alles, wat zou je dan nog kunnen hinderen je grondgedachte in de zichtbare werkelijkheid te laten overgaan?

(14) In korte tijd zullen jullie je gedachten blijvend voor je zien, omdat je alle voorwaarden voor realisatie hebt gevonden; want je hebt materiaal, bouwers en geld.

(15) Maar als je op Mij terugkijkt als de eeuwige grote drager van de grondgedachte en de onovertreffelijke grootmeester van de bouw, die de oneindige ruimte met talloze onmetelijk grote en kunstige gebouwen heeft gevuld, dan zul je je toch wel, als je daaraan niet voorbijgaat, moeten afvragen: "Waar heeft de grote bouwmeester van deze talloze grote dingen het materiaal vandaan?"

(16) Als je naar de geleerden van de wereld gaat, die werkelijk heel slim zijn, zullen ze het je heel gemakkelijk op de vingers kunnen narekenen en enkelen zullen zeggen, dat de materie even oud is als Ikzelf ben en dus eeuwig is. - Kijk, zo gaat alles heel gemakkelijk en we kunnen naar believen bouwen. De enige onverklaarbare omstandigheid daarbij zou alleen maar zijn, hoe Ik dan met die eeuwige voorraadkamer van de materie heb gehandeld om daar tot aan de tegenwoordige tijd dingen uit te vervaardigen, en wanneer Ik eigenlijk begonnen ben, zodat Ik tot op de tegenwoordige tijd met de oneindigheid ben klaargekomen. Heeft elk ding niet een begin?

(17) Vraag je nu eens af, als je het een na het ander berekent, of het oneindige aantal ook een begin heeft? Dat zou betekenen, dat Ik nooit zou zijn begonnen met iets te maken; maar als dat zo was, waar kwamen dan die zonnen vandaan en wat waren ze, en waar kwamen die werelden vandaan en alle andere dingen aan wier bestaan je toch wel niet zult twijfelen?

(18) Kijk, deze slimme wegwijzer zullen we niet kunnen volgen, omdat zijn eerste grondgedachte vol tegenspraak is en de tweede en derde dus vanzelf wegvallen.

(19) Een ander zegt, dat Ik met één woord de eeuwige chaos heb geordend en alle dingen daaruit heb gevormd. Op het eerste gezicht moet je de volkomen gelijkheid tussen de eerste en de tweede bewering al

opvallen. Want wat zou de chaos anders zijn, dan een al eeuwig bestaand hebbende materie, waardoor Ik dus geen schepper, maar alleen een handwerksman zou zijn. En hoe laten zich aan de ene kant een eeuwige chaos en aan de andere kant Mijn eeuwige orde samen rijmen? Maar misschien weet een derde nog wel een verstandiger uitweg?

(20) Let op, we hebben alweer iemand, die beweert dat Ik en de materie één en hetzelfde zijn. Dat Ik en de materie één en hetzelfde zouden zijn is nu juist geen ongegronde bewering, maar één ding is daarbij moeilijk te rijmen, namelijk, dat deze allerhoogste vrije geest vol kracht en leven zich in talloze leven- en krachteloze stenen en ook in andere dode materie, die zich als zodanig manifesteert, kan bevinden. Werkelijk, wie dat duidelijk zou kunnen bewijzen, zou nog een veel oneindiger wijsheid moeten bezitten dan Ikzelf! Maar dat iemand Mij zou kunnen overvleugelen heb je in der eeuwigheid niet te vrezen, en wel om die reden, dat de wijsheid van al die talloze, meest volkomen engelengeesten zich tegenover de Mijne juist zo verhoudt, als een oneindig klein atoom tegenover de oneindig grote ruimte, wier begin en eind nergens is!

(21) Het is niet nodig jullie nog meer superverstandige wegwijzers aan te voeren, want de één is geen haar beter dan de ander. Maar omdat de dingen toch zo bestaan als jullie ze zien en Ik met die dingen toch niet één ben, maar omdat Ik ben die Ik ben als God van eeuwigheid en de dingen zijn zoals Ik ze uit Mij, in Mij en dan naast Mij heb geschapen, daarom zal het toch wel de moeite waard zijn om te weten te komen, hoe zulke dingen uit Mij, in Mij en naast Mij zijn geschapen.

(22) Luister dan! Kunnen jullie je verschillende juist geordende, goede en daarom nuttige zaken indenken? *Ja*, dat kunnen jullie zeker, maar omdat jullie zelf eindig, en onmogelijk zoals Ik oneindig kunnen zijn, daarom zijn ook jullie gedachten, zoals jullie zelf, onderworpen aan een eindig aantal. Maar Mijn gedachten zijn in één en het zelfde ogenblik van de allergrootste helderheid net zoals Ikzelf dat ben volgens Mijn Godswezen. Als Ik nu wil dat Mijn gedachten stand houden, dan is het werk al verricht; en daarom zijn alle werken die jullie zien, evenals jullie zelf noch materie, noch gevormde chaos, noch God in de materie, maar ze zijn vastgehouden gedachten van Mij.

(23) Welnu, zijn al die vastgehouden gedachten niet uit Mij, in Mij en naast Mij? Uit Mij, omdat zelfs jullie uit niemand anders dan uit jullie zelf kunnen denken; hoeveel te minder dan Ik, omdat er buiten Mij geen tweede God bestaat uit wie Ik gedachten zou kunnen halen. Dat deze gedachten daarom ook in Mij zijn en onmogelijk in iemand anders kunnen zijn, hoeft niet bewezen te worden. Dat deze werkzame gedachten, hoewel ze uit en in Mij zijn, toch naast Mij bestaan, zullen jullie hopelijk kunnen concluderen uit het feit dat jullie toch al over je eigen gedachten moeten zeggen, dat jullie en je gedachten niet één en hetzelfde zijn - om welke reden dan nog des te meer Mijn gedachten niet Mijzelf zijn, maar slechts Mijn gedachten.

(24) Wat echter niet Ik is, dat is uit het Ik en omdat het niet hetzelfde is maar slechts door dezelfde is voortgebracht, is het dus ook in dezelfde naast Mij. *Je* moet je dit 'naast' niet zo voorstellen als een boom naast een andere, dat is helemaal niet juist, omdat een boom altijd alleen maar buiten een andere is. Maar zo is het niet bij de denker en zijn gedachten, omdat de denker de schepper van zijn gedachten is; d.w.z. omdat hij met de mogelijkheden die in hem wonen en de hiermee overeenkomende volkomenheden een doelmatig, ordelijk idee schept en hij dus, als werkende schepper met het uit hem voortkomende idee niet één en hetzelfde is; maar ze zijn als de voortbrenger en het voortgebrachte en daarom naast elkaar. Als jullie hierover wat nadenken, dan zul je dit kleine beetje wijsheid voorzover dit voor ons doel nodig is, wel gemakkelijk begrijpen.

(25) Daar we nu alles wat noodzakelijk was behandeld hebben, kunnen we met één slag de gordiaanse

knoop van het magnetisme oplossen! Wat is dus het magnetisme? - Luister nu, en verbaas je enigszins! Het magnetisme, of liever het magnetisch fluïdum is in alle ernst niets anders dan *Mijn eigen wil die Mijn gedachten voortdurend bewaart en leidt*; want hij bewaart en leidt de hele schepping en zorgt ervoor dat ieder zichtbaar wezen zijn vorm krijgt en zijn geordende beweeglijkheid. *Jullie* zelf zijn, wat jullie formele wezen betreft, voor eeuwig aan hem onderworpen en zouden jullie dat niet zijn, dan zouden jullie niets zijn, zoals gedachten die nog nooit gedacht werden! Maar in jullie is meer dan alleen maar Mijn oneindige overal werkende wil, en dat meer is omdat jullie mijn lievelingsgedachten zijn. Daardoor gaat Mijn liefde, die het fundament van Mijn leven is, ook in jullie over en vormt jullie tot zelfstandige wezens die aan Mij gelijk zijn in zoverre jullie Mijn liefde opnemen door de je van tevoren gegeven vrije wil. *Juist* door deze liefde van Mij in jullie kunnen jullie in de meest volkomen, meest eigen bezit van de volste vrijheid geraken.

(26) *Jullie* weten dat voor het zogenaamde magnetiseren een vaste wil nodig is en de overtuigende kracht van het geloof, om iemand op deze manier te helpen. Kijk, want daar gebeurt eigenlijk niets anders dan dat de magnetiseur bewust of gedeeltelijk onbewust zijn wilskracht met de Mijne in verbinding stelt en die dan in de lijdende laat overstromen door de activiteit van zijn afgevaardigde wil. Daardoor wordt de lijdende dan zuiverder, langzamerhand steviger en daardoor ook gezonder, of geïsoleerd natuurlijk zwaarder - Kijk, dat is eigenlijk alles!

(27) Mijn wilskracht is die grote band, die alle hemellichamen aan elkaar bindt en ze allemaal om en door elkaar beweegt. Ze is positief daar, waar Ze actief werkt; negatief in het eigen onveranderlijke zelfbehoud, dat de eeuwige orde zelf is. Zoals wanneer men zegt: "Tot hiertoe en niet verder!" Dat 'tot hiertoe' is de wet van de eeuwig voortdurende werking en 'niet verder' is de negatieve pool of behoudende wet van de eeuwige ordening.

(28) En zo is juist Mijn aldus gepolariseerde wil tegelijkertijd de grondstof van alle dingen, waaruit die dan ook mogen bestaan; of ze groot, klein, gedegen, hard, zacht, zwaar of licht zijn, toch zijn ze niets anders dan Mijn meest wijze gedachten en ontlenen zo hun lichamelijk zichtbaar bestaan aan de jullie bekend gemaakte polarisatie van Mijn eeuwige wil.

(29) Nu weten jullie alles! Als je daarover na wilt denken, zullen alle verschijnselen je zonneklaar worden! Maar alle verklaringen van de wereld moeten jullie helemaal verbannen; want werkelijk, Ik zeg jullie: ze zijn verder van de waarheid verwijderd, dan de ene scheppingspool van de andere. Dit zeg Ik jullie als enige oerbezitter van het allerkrachtigste magnetisme. Amen. Begrijp het goed! Amen.

Appendix.

JAKOB LORBER (1800-1864) en de werken van de nieuwe openbaring.

De uiterlijke gebeurtenissen in het leven van Jakob Lorber, die op 22 Juli 1800 in Kanischa (Oostenrijk) werd geboren en zich als muziekleraar, musicus en componist vestigde te Graz, bleven bescheiden tegenover zijn roeping tot 'schrijfknecht van God', die hij in zijn veertigste levensjaar door het innerlijke Woord ontving en waaraan hij vervolgens tot aan het einde van zijn leven in onwankelbare trouw gehoorzaamde.

Op 15 Maart 1840, toen hij in zijn morgengebed was verzonken, hoorde hij een innerlijke stem, die uit zijn hart scheen te komen en hem duidelijk toesprak: 'Sta op, neem je griffel en schrijf!' Lorber gehoorzaamde deze geheimzinnige stem, nam zijn pen en schreef woord voor woord op wat hem innerlijk

gedicteerd werd. De eerste zinnen luiden: 'Zo spreekt de Heer tot iedereen en dat is waar, getrouwen gewis. Wie met Mij spreken wil, kome tot Mij en Ik zal hem het antwoord in zijn hart leggen. Echter alleen maar de reinen, wier hart vol deemoed is, zullen de klank van Mijn Stem vernemen.'

Er was hem juist een aanstelling als kapelmeester in Triëst aangeboden, doch hij wees deze af en volgde zijn roeping door het opschrijven van het in zijn binnenste gediceerde woord en dat deed hij tot aan zijn dood in 1864.

Zijn biograaf en vriend gedurende tientallen jaren, Karl Gottfried Ritter von Leitner, bericht daarover: 'Het gezicht rustig en luisterend, ononderbroken schrijvend, nooit stukkend, nooit zich bezinnend, gleed zijn pen over het papier.' Zo ontstond in een tijdsverloop van 24 jaren een uniek werk, dat heden 25 boekdelen van ongeveer 500 bladzijden vult, de kleinere geschriften niet meegerekend.

Er is voor deze stille, uitermate bescheiden en deemoedige man Jakob Lorber beslist geen voorbeeld te noemen en geen 'categorie' te vinden, of we hem nu als mysticus of als ziener beschouwen, dan wel, zoals in zijn tijd het geval was, als een mediamiek genie. De mensheid ontving middels hem een werkelijk omvattend antwoord op haar duizenden jaren oude vragen naar het vanwaar, het waarheen en het waarom van het leven. Lorbers door Goddelijke inspiratie ontvangen geschriften bieden een geestelijke beschouwing der wereld, die niet alleen de christelijke vernieuwingstendenties, maar ook de wetenschap, ja het hele levensgevoel van de hedendaagse mens verklaren. Zijn werken zijn even tijdloos als actueel.

Wij laten hier een korte samenvatting volgen, die Dr. Walter Lutz als inleidend overzicht publiceerde in het tijdschrift 'Das Wort'.

Tien voornaamste punten uit De nieuwe openbaring door Jakob Lorber.

1. De grondslag der wereld

Volgens Lorber bestaat er geen stof in de betekenis die het materialisme daaraan geeft. Alles is energie, namelijk Gods- of geestkracht, gesplitst in allerkleinste oerstofdeeltjes (oerlevensvonken). Ook het vroeger als kleinste deeltje beschouwde atoom is een uit talloze deeltjes bestaand levend universum in het kleinste formaat (vergelijk hiermee de nieuwste ontdekkingen der kernfysica). Uit de oergronddeeltjes (tegenwoordig elektronen of kwanten genaamd) - die niets anders zijn dan zelfstandig gemaakte gedachtenkrachten van God - is de hele wereldruimte planmatig opgebouwd.

2. Het wezen van God

God is de eeuwige oneindige geest, de oerkracht en het fundament van alle zijn. Zijn voornaamste eigenschappen zijn liefde, wijsheid en wilskracht. Zijn heilige geest vult het heelal (de 'wereldziel' van de antieken). Maar deze oneindige algeest heeft een innerlijk machtscentrum, van waaruit als uit een zon gedachten en wilskracht in de schepping uitstromen, om na een grote kringloop tot levensvoleinding weer terug te keren. In dit oermachtscentrum bevindt zich God als bestaand Wezen en wel in de hoogste van alle levensvormen: als volkomen 'Geest-Oermens'. (God schiep de mensen naar Zijn beeld). Vanuit dit oermachtscentrum is de geest van God eeuwig scheppend bezig. De hele schepping is een geweldig ontwikkelings- en vervolmakingproces van de Goddelijke gedachten en ideeën. Het voltrekt zich onder ontzagwekkende, door rustperioden gescheiden tijdperken ('scheppingsdagen, van eeuwigheid tot eeuwigheid').

3. De geestelijke oerschepping

Aan de voor ons zichtbare stoffelijke schepping gingen geestelijke scheppingen vooraf. God heeft toen uit de als het ware buiten zichzelf geplaatste oerlevensvonk grote geestelijke wezens geschapen volgens Zijn beeld (oer-aartsengelen), die zelf meerdere aan hun gelijke geestelijke wezens in het leven konden roepen. Zo ontstonden legioenen grote geestelijke wezens (engelen), die zich volgens het ordeningsgebod van de Gods- en broederliefde zouden ontwikkelen, tot ze aan Godgelijk zouden zijn. Een deel van deze wezens verviel onder leiding van hun hoofdgeest Satana (Lucifer) krachtens hun vrije wil in grenzeloze eigenliefde en zelfverheerlijking. Volgens de eeuwige ordening moest echter de voedende levensstroom uit God opdrogen voor degenen, die van God afvallig werden. Daardoor verstarde ze als het ware en verdichtten ze zich tot hulpeloze massa's. Door verdichting van de geestelijk-etherische oeressenties (materialisatie) ontstonden zo in de scheppingsruimte de oerlevels van de materie of van de wereldstof.

4. De stoffelijke materiële schepping

Zouden de gevallen oerwezens eeuwig in de ban van hun gericht blijven of toch nog tot voleinding teruggevoerd worden in Gods heilige levensorde? De goddelijke liefde erbarmde zich over de gevallen geestenwereld. Met behulp van de trouw gebleven engelgeesten bouwde de Schepper het materiële universum uit de oerlevelen van de wereldstof, door deze in te lijven en tot nieuw leven te brengen; dit beeldt in zijn geheel het verhaal van de 'verloren zoon' uit. (hiermee is het ontstaan van de wereld volgens Kant-Laplace geestelijk verklaard). Hiermee begon God in de talloze wereldsystemen en op de wereldgloben een verlossing van de in de materie gebonden wezens.

5. Doel van het natuurleven

Op alle hemellichamen worden door het Goddelijk bestuur de verstarde wereldstofmassa's meer en meer losgemaakt. Deze losgemaakte luciferische levensvonken worden door de engelen, de dienaren van de Schepper, naar diens liefdevolle en wijze heilsplan in de rijken van de natuurwereld gebracht en wel in steeds nieuwe geestelijke louteringsscholen. Dit gebeurt doordat ze - tot steeds meer omvattende verbin-tenissen of 'zielen' verenigd - in steeds hogere levensvormen trapsgewijs door het mineraal -, planten - en dierenrijk worden omhoog geleid. (Darwins ontwikkelingsleer vanuit een allesomvattend geestelijk gezichtspunt). De 'natuurzielen' worden op deze geestelijk lichamelijke weg geleid tot de bouwen het gebruik van hun tijdelijk levensomhulsel (alle scheppingen van de drie natuurrijken). Ze beginnen daardoor hun tegen Gods ordening ingaande zelfzucht zo langzamerhand te overwinnen en zich tot de hemelse ordening van dienen in wederzijdse liefde te bekeren (opbouw van gemeenschappelijke verbin-tenissen, organismen). Het evangelie predikt ook de verlossing van alle creaturen door de macht van de liefde.

6. De mens - het einddoel van deze ontwikkeling

De op deze manier uit de luciferische materie opgestegen mensenziel moet - onder invloed van de haar ingeblazen, goddelijke geest - of liefdesvonk - zich nu in het aardse leven waar maken. Door vrijwillig de

liefdesgeboden van God te gehoorzamen zal de mens zich steeds verder tot een waarlijk kind van God ontwikkelen, om tenslotte als hij dat doel bereikt heeft, tot de ware vrijheid en zaligheid van het eeuwige leven binnen te gaan.

7. Het wezen van Jezus

Toen de schepping zover was gerijpt dat ze de diepste onthulling van de goddelijke liefde - de Godheid als 'Vader' - kon begrijpen, koos God de naar het uiterlijk zo onaanzienlijke aarde voor de grootste liefdedaad van Zijn erbarming uit. Hier, waar de innerlijkste geestkern van Lucifer in de ban wordt gehouden, hulde God Zijn geestmenselijk oermachtscentrum in het gewaad van de materie ('en het Woord werd vlees'). In *Jezus* Christus trad God Zelf het mensenrijk binnen om deze en tevens alle geesten uit de oneindigheid te onderrichten. Als machtigste getuigenis van Zijn liefde trok Hijzelf het kleed van de materie aan om de gevallenen uit het gericht te verlossen en de gelouterden dan in het Vaderhuis terug te voeren (gelijkenis van de verloren zoon).

De geest van *Jezus*, het heilig oermachtscentrum van God, is de 'Vader'. De ziel van *Jezus* (en zijn lichaam), dat wil zeggen het menselijke, is de door de Vader geschapen 'Zoon'.

De in de oneindigheid uitstralende Godskracht, uitgaande van de Vader door de Zoon, is de 'Heilige Geest'.

En zo zijn in Christus de Vader, de Zoon en de Heilige Geest verenigd (de oplossing van het drie-eenheidvraagstuk). *Jezus*: 'Wie Mij ziet, ziet de Vader', en: 'Ik en de Vader zijn één!'.

8. De heilsweg tot de geestelijke wedergeboorte

Als de enige tot de voleinding en eeuwig leven in God voerende weg predikte *Jezus* de grondwet van de gehele schepping: 'Heb God boven alles lief en de naaste als jezelf. Noch uiterlijke goede werken (ontvangen van het sacrament), noch uiterlijke geloofsgerechtigheid (geloofsbelijdenis), zijn voldoende; ze zijn hoogstens hulpmiddelen op de heilsweg van de zuivere daadkrachtige liefde, de oergrond van alle zijn. Is met behulp van Gods geest in de mens de zuivere hemelse liefde tot onbeperkt heerser geworden, dan is de mens aan het gericht der materie ontgroeid en heeft hij de geestelijke wedergeboorte bereikt. Dan vermag de gelouterde ziel, die met de haar ingeplante geest uit God dan volledig verbonden is, tot een waar kind van God uit te groeien, één met haar Schepper en hemelse Vader en ze heeft dan eeuwig deel aan de volheid van Zijn goddelijke levens - en werkingskrachten.

9. De verdere ontwikkeling in het hiernamaals

De meeste mensen van de aarde treden na de dood van hun lichaam nog onvolmaakt in de fijnstoffelijke sfeer van het hiernamaals binnen. De goddelijke liefde biedt hen daar nieuwe mogelijkheden om zich te scholen, zodat tenslotte allen -zij het vaak op moeilijker en pijnlijker manier - toch nog tot voleinding komen. Want het goddelijk plan van een algemene verlossing kent geen eeuwige verdoemenis!

Om dit einddoel te bereiken komen de nog onrijp uit het leven scheidende zielen aan 'gene zijde', dat wil zeggen in de voor de aarde onzichtbare, geestelijke wereld eerst in een soort droomleven. Hier valt hen tot hun belering een door hen beschermende machten geleid innerlijk geestelijk schouwen ten deel, dat al

naar gelang van hun goede of boze instelling een paradijselijke verrukking of een helse pijn bij hen oproept. Hemel en hel zijn dus geen plaatselijke bepalingen, maar geestelijke ontwikkelingsstadia van de ziel. Sterk op zichzelf gerichte, aardegebonden zielen worden ook wel verder opgevoed door opnieuw in het leven geroepen te worden (reïncarnatie) op andere stoffelijke werelden of soms ook op deze planeet.

10. *Het doel der voleinding*

Zielen, die zich op aarde of in het hiernamaals tot zuivere Gods- en naastenliefde lieten louteren, geraken in een steeds nieuwe en gelukkig makende werkelijkheid. Hun geestelijk zien en innerlijke kracht nemen toe in de drie opeenvolgende hemelen, in overeenstemming met de zuiverheid en sterkte van hun liefde. De eindeloze opklimming in gelukzaligheid van de voleindigde wezens bestaat uit een steeds dieper erkennen van God, een steeds grotere liefde tot Hem en al Zijn schepselen, alsook in een steeds intensiever medewerken aan het verheven werk der schepping als de openbaring van alle zijn en leven. Deze korte aanduidingen laten al zien dat bij Lorber sprake is van een omvangrijke geestelijke religie, logisch opgebouwd volgens een vastomlijnd plan. Ze brengt ons een verheven levensleer van de zuiverste liefde en grootste daadkracht, waarvan de Godheid, de Vader in Jezus, de grondslag vormt. De volle rijkdom en veelzijdigheid van de leer maakt zich evenwel pas dan kenbaar, als men de Lorberwerken grondig bestudeert. Ze bieden juist datgene, waarnaar de hoogste geesten van onze generatie diep en ernstig streven: een synthese te vinden tussen de Heilandsleer van de Bijbel en de ontwikkelingsgedachte der wetenschap. Dat leidt tot een overeenstemmend, aan geen confessie gebonden Christendom, dat door zijn karakter van liefde en de diepte van zijn erkenning alle mensen tot een edelgezinde geestes- en levensgemeenschap vermag te verenigen.